

НАСТАВНИ ПЛАН I И II ЦИКЛУСА СТУДИЈА

Универзитет у Бањој Луци
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗДАВАЧ

Универзитет у Бањој Луци
Економски факултет
Мајке Југовића 4, Бања Лука

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Проф. др Новак Кондић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Доц. др Саша Петковић

ЛЕКТОР

Мр Татјана Марић

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Милан Дамјановић, дипл. инж.

ШТАМПА

Атлантик ББ, Бања Лука

ЗА ШТАМПАРА

Бранислав Галић

ГОДИНА

2011.

ТИРАЖ

500 примјерака

ПРЕДГОВОР

Наставни план и програм, усвојен на сједници Научно-наставног вијећа Економског факултета 17.05.2007. године, коначно је добио свој финални облик. Шест генерација студената нашег Факултета се школује према принципима болоњског процеса, тако да ова публикација не представља само потребу детаљне презентације плана и програма, већ и темеље за нове стандарде високог образовања, који ће бити уграђени у нове наставне планове и програме.

Наставни план и програм првог и другог циклуса студија се састоји од увода, мисије и циљева, утемељености студијског програма, садржаја програма и детаљног описа свих обавезних и изборних предмета. Одлучили смо се да документ објавимо на српском и енглеском језику, с циљем приближавања Факултета ширем окружењу.

Овом приликом се захваљујемо свим наставницима нашег Факултета, без чијег свесрдног залагања ова публикација не би ни дошла до заинтересованих читалаца. Посебно се захваљујемо Милану Дамјановићу, мр Игору Тодорововићу, мр Јелени Тешић, Драгану Глигорићу и Синиши Ракити за несебичну помоћ, подршку и савјете.

Бања Лука, 14.4.2011. године

Доц. др Саша Петковић

САДРЖАЈ

CONTENTS

УВОД	9
МИСИЈА И ЦИЉЕВИ	9
НАСТАВНИ ПЛАН ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ	10
УТЕМЕЉЕНОСТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	10
НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	10
ВРСТЕ СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА	10
СТРУЧНИ, АКАДЕМСКИ ИЛИ НАУЧНИ НАЗИВ	11
УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	11
НАЧИН И ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА	11
САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ	12
САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ ПО ГОДИНАМА И ПРЕДМЕТИМА	15
ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА	16
ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА	25
ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА	34
ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ; СМЈЕР: РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА	45
ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ; СМЈЕР: ФИНАНСИЈСКО УПРАВЉАЊЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ	58
ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА; СМЈЕР: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА	70
ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА СМЈЕР: МЕНАЏМЕНТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО	81
САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА – МАСТЕР СТУДИЈА	92
НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	93
МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	93
НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ	93
ВРСТЕ СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА	94

СТРУЧНИ, АКАДЕМСКИ ИЛИ НАУЧНИ НАЗИВ	94
УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	95
ЗАВРШНИ РАД И ДИПЛОМА	97
НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА	98
КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА	98
НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	98
УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	98
ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА	98
САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ – МАСТЕР СТУДИЈА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ ПО ГОДИНАМА И ПРЕДМЕТИМА	101
ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ; СМЈЕР: РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА	102
ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ; СМЈЕР: ФИНАНСИЈСКО УПРАВЉАЊЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ	109
ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ; ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	116
ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА; СМЈЕР: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА	126
ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА; СМЈЕР: МЕНАЏМЕНТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО	133
ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА; ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА; ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	140
 CURRICULUM OF THE I AND II CYCLE OF STUDIES	
INTRODUCTION	151
MISSION AND OBJECTIVES	151
CURRICULUM OF THE FACULTY OF ECONOMICS OF BANJA LUKA UNIVERSITY	152
INTRODUCTION	152
FOUNDATION OF THE STUDY PROGRAM	152
TITLE AND THE AIMS OF THE PROGRAM	152
TYPES OF THE STUDIES AND THE RESULTS OF THE LEARNING PROCESS	153
PROFESSIONAL, ACADEMIC OR SCIENTIFIC TITLE	153
CONDITIONS FOR ADMISSION TO THE STUDY PROGRAM	153
ORGANISATION AND DURATION OF THE STUDIES	153
CONTENT OF THE CURRICULUM OF UNDERGRADUATE ACADEMIC STUDIES AT THE FACULTY OF ECONOMICS IN BANJA LUKA	154
CONTENT OF THE CURRICULUM OF ACADEMIC UNDERGRADUATE STUDIES AT THE FACULTY OF ECONOMICS IN BANJA LUKA BY YEARS AND SUBJECTS	157
THE FIRST YEAR OF STUDY	158
THE SECOND YEAR OF STUDY	167

THE THIRD YEAR OF STUDY	176
THE FOURTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE; MODULE: ACCOUNTING AND AUDITING	187
THE FOURTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE; MODULE: FINANCIAL MANAGEMENT, BANKING AND INSURANCE	200
THE FOURTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS; MODULE: INTERNATIONAL ECONOMICS	212
FOURTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: BUSSINES ECONOMICS; MODULE: MANAGEMENT AND ENTREPRENEURSHIP	223

CONTENT OF THE CURRICULUM OF GRADUATE ACADEMIC STUDIES – MASTER STUDIES

234

NAME AND OBJECTIVES OF THE STUDY PROGRAM.....	235
STUDY PROGRAM MODEL	235
SCIENTIFIC AREA TO WHICH THE STUDY PROGRAMS BELONG	235
TYPES OF STUDY AND THE LEARNING OUTCOME	236
PROFESSIONAL, ACADEMIC OR SCIENTIFIC TITLE	236

CONDITIONS FOR ADMISSION TO THE STUDY PROGRAM

237

FINAL PAPER AND DIPLOMA

239

ORGANIZATION AND DURATION OF THE STUDIES	240
CRITERIA AND CONDITIONS FOR ECTS CREDITS TRANSFER	240
METHOD OF SELECTION OF SUBJECTS FROM OTHER STUDY PROGRAMS	240
REQUIREMENTS FOR TRANSFER FROM OTHER STUDY PROGRAMS	240
STUDENTS' RESPONSIBILITIES AND DYNAMICS OF STUDIES	240

CONTENT OF THE CURRICULUM OF ACADEMIC GRADUATE ACADEMIC STUDIES – MASTER STUDIES AT THE FACULTY OF ECONOMICS IN BANJA LUKA BY YEARS AND SUBJECTS

243

THE FIFTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE; MODULE: ACCOUNTING AND AUDITING	244
THE FIFTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE; MODULE: FINANCIAL MANAGEMENT, BANKING AND INSURANCE	251
THE FIFTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE; ELECTIVE SUBJECTS	258
THE FIFTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS; MODULE: INTERNATIONAL ECONOMICS	268
THE FIFTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS; MODULE: MANAGEMENT AND ENTREPREUNERSHIP	275
THE FIFTH YEAR OF STUDY; DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS; ELECTIVE SUBJECTS ..	282

Увод

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција чија је основна дјелатност научно-наставни и научно-истраживачки рад. Економски факултет у Бањој Луци основан је рјешењем Скупштине општине Бања Лука бр. 01-012/75, од 06.02.1975. године. Факултет се развио из Одјељења Економског факултета у Сарајеву, које је почело са радом 01.11.1974. године. Данас, након усвајања Закона о високом образовању Републике Српске, Факултет посједује све неопходне дозволе за рад и у потпуности испуњавања све услове прописане Законом (Рјешење о утврђивању услова за почетак рада високошколске установе, број рјешења 07.1-4462/07, од 02.07.2007. године; Рјешење о упису у судски регистар, број рјешења број 1-587-00, од 13.09.2007. године и Дозвола за рад, број дозволе 07.23/602-3900/09, од 22.06.2009. године).

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је високошколска институција са тридесетшестогодишњом традицијом, добрим наставничким и административним кадром. Услови у којима је Факултет постојао и опстајао наметали су школовање стручњака из области савременог пословања, као што су: менаџмент, предузетништво, банкарство, маркетинг, рачуноводство, ревизија, пословне финансије, осигурање, људски ресурси, пословна информатика, међународна економија, итд. Упоредо са тим, Факултет је пружао потребна знања за научна истраживања у разним областима савремене економске науке.

Данас, Економски факултет на студијама I циклуса има потпуну покривеност наставног процеса из реда властитог људског потенцијала. Од оснивања до данас, Факултет је уписало 11 001 студената. Од оснивања па до почетка априла 2011. године, на Факултету је дипломирало 4278 студената, магистрирала су 137 кандидата, а звање доктора економских наука стекла су 46 кандидата.

Мисија и циљеви

Мисија Економског факултета је едукација и оспособљавање високообразовног академског и стручног кадра, развој тржишно оријентисаних компетенција студената, као и научноистраживачки рад и сарадња на државном, регионалном и међународном нивоу са научноистраживачким институцијама, владиним и невладиним институцијама и привредом.

Визија Економског факултета

Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је модеран, развијен, прогресиван и отворен факултет који представља главну окосницу економског развоја Републике Српске.

Главни циљ Економског факултета Универзитета у Бањој Луци је да постане лидер у области високог образовања и научноистраживачког рада у Републици Српској, Босни и Херцеговини и шире, у регионалном контексту.

Потциљеви Факултета су:

1. Обезбјеђивање кадровско-материјалних претпоставки које ће омогућити реализацију главног циља.
2. Континуирано обављање модерног наставног процеса, усклађеног захтјевима привреде и у складу са свим одредницама болошког процеса.
3. Успостављање европског квалитета студија I, II и III циклуса.

НАСТАВНИ ПЛАН ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

На сједници Научно-наставничког вијећа, одржаној 17.05.2007. године, усвојен је нови настави план Економског факултета у Бањој Луци, за нове генерације студената, који важи од школске 2007/08. године.

Економски факултет у саставу Универзитета у Бањој Луци, спада у ред факултета са релативно дугом традицијом. Нова сазнања у области економских наука захтијевају честе измјене наставних планова и програма.

Услови у којима је Факултет постојао и опстајао наметали су школовање стручњака из области савременог пословања као што су: менаџмент, предузетништво, банкарство, маркетинг, рачуноводство, ревизија, пословне финансије, осигурање, људски ресурси, пословна информатика, међународна економија, итд. Упоредо са тим, Факултет је пружао потребна знања за научна истраживања у областима савремене економске науке.

УТЕМЕЉЕНОСТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Наставни план и програм за први и други циклус студија утемељен је на:

- Закону о високом образовању (“Службени гласник Републике Српске”, број 85, 31.08.2006.);
- Измјенама Закона о високом образовању (“Службени гласник Републике Српске”, број 30, 20.04.2007.);
- Статуту Универзитета у Бањој Луци;
- Принципима Болоњске декларације.

НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Студиј Економског факултета се организује на два одсјека:

- 1. Финансије, банкарство и осигурање;**
- 2. Пословна економија.**

Сваки од одсјека садржи два смјера:

- 1.а) Рачуноводство и ревизија;
- 1.б) Финансијско управљање, банкарство и осигурање;
- 2.а) Међународна економија;
- 2.б) Менаџмент и предузетништво.

Циљеви студијског програма су оспособљавање дипломираних економиста за:

- успјешно обављање послова из области економије, а посебно из ужег усмјерења,
- наставак студија у другом циклусу.

ВРСТЕ СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА

Први циклус (четворогодишњи додипломски студиј)

Предмети у прве три године студија су заједнички за све смјерове.

Исход процеса учења:

- стицање фундаменталних знања из основа економских наука;
- оспособљеност за примјену стечених знања, посебно из смјерских области;
- стицање неопходних знања за наставак студија.

Други циклус (једногодишњи мастер студиј)

Исход процеса учења:

- стицање ширих знања из области економије;
- остварење нових резултата из одабраних области истраживања;
- оспособљеност за даљњи научно-истраживачки рад.

Стручни, академски или научни назив

Након завршетка првог циклуса, кандидат стиче звање:

дипломирани економиста (уз додатак смјера на коме је дипломирао).

Након завршетка другог циклуса, кандидат стиче звање:

магистар економије (уз додатак области из које је магистрирао).

Услови за упис на студијски програм

Право уписа на Економски факултет имају сви кандидати који су завршили средњу школу у трајању од 4 године (у земљи или иностранству), положили пријемни испит и заузели на ранг-листи мјесто које им омогућава тај упис.

Начин и вријеме извођења студија

Први циклус (додипломски студиј) траје 8 семестара са укупно 240 ECTS бодова (по 30 за сваки семестар). Изводи се као редован студиј.

Други циклус (мастер студиј) траје 2 семестра са укупно 60 ECTS бодова.

САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА
ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Основи економије	4	2			8
Економика предузећа	4	2			8
Пословна информатика	3	2			6
Математика	4	4			8
Статистика			4	3	8
Социологија			3	1	6
Финансијско рачуноводство			4	4	8
Менаџмент			4	2	8
УКУПНО:	15	10	15	10	60

ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Микроекономија	4	3			8
Пословно право	3	1			6
Управљачко рачуноводство	4	3			8
Финансијска и актуарска математика	4	3			8
Макроекономија			4	3	8
Међународни економски односи			4	2	8
Организација пословних система			3	2	7
Финансијски менаџмент			4	3	7
УКУПНО:	15	10	15	10	60

ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Монетарне и јавне финансије	4	2			8
Пословни страни језик I	3	3			6
Ревизија	4	3			8
Менаџмент људских ресурса	4	2			8
Предузетничка економија			4	2	8
Маркетинг			4	2	8
Економско математички модели и методе			4	4	8
Пословни страни језик II			2	3	6
УКУПНО:	15	10	14	11	60

ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА

ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ
Смјер: Рачуноводство и ревизија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Анализа хартија од вриједности	3	3			8
Стратешки финансијски менаџмент	2	2			8
Финансијска тржишта	2	2			6
Теорија и политика биланса	4	3			8
Специјална рачуноводства			4	3	7
Рачуноводствени информациони системи			3	3	5
Ревизија финансијских извјештаја			3	2	7
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	11	10	12	10	60

Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Финансијска тржишта	2	2			6
Теорија и политика биланса	4	3			8
Економика осигурања	4	2			8
Међународно финансирање	3	2			8
Банкарство			4	2	7
Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			4	2	7
Електронско пословање			3	3	5
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	13	9	13	9	60

ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
Смјер: Међународна економија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Економика Европске уније	4	2			8
Међународно финансирање	4	2			8
Спољнотрговинско пословање	4	2			8
Изборни предмет	2	2			6
Међународно пословно право			4	2	6
Савремени економски системи			4	2	6
Међународни маркетинг			4	2	7
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	14	8	14	8	60

Смјер: Менаџмент и предузетништво

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Стратегијски менаџмент	4	2			8
Управљање маркетингом	3	2			8
Менаџмент квалитета	3	2			8
Изборни предмет	2	2			6
Истраживање тржишта			4	2	7
Економика и управљање МСП			4	2	7
Управљачки информациони системи			4	2	5
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	12	8	14	8	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Смјер: Рачуноводство и ревизија

Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава (8. семестар)
 Пројектовање информационих система
 Економија јавног сектора
 Интерни надзор
 Менаџмент инвестиција

Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Тарифе у осигурању
 Базелски принципи
 Стратешки финансијски менаџмент (7. семестар)
 Ревизија финансијских извјештаја (8. семестар)

Смјер: Међународна економија

Финансијска тржишта (7. семестар)
 Свјетска тржишта
 Економика и развој националне привреде
 Економске доктрине

Смјер: Менаџмент и предузетништво

Економика и развој националне привреде
 Менаџмент инвестиција
 Економска статистика
 Финансијска тржишта (7. семестар)

САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДОДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ ПО ГОДИНАМА И ПРЕДМЕТИМА

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Основи економије	4	2			8
Економика предузећа	4	2			8
Пословна информатика	3	2			6
Математика	4	4			8
Статистика			4	3	8
Социологија			3	1	6
Финансијско рачуноводство			4	4	8
Менаџмент			4	2	8
УКУПНО:	15	10	15	10	60

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије I година	

Назив предмета	Основе економије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	4П+2В	8
Наставници	Др Младен Иванић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти стекну основна знања о историјском развоју науке, основне законитости у економији, основне економске категорије и суштину функционисања микро и макро економских система.

Исходи учења (стечена знања):

Након овог курса студенти ће стећи основна знања о економским појавама и процесима. Моћи ће самостално да формирају и сагледају узрочно – посљедичне догађаје на тржишту и у привреди.

Садржај предмета:

Политичка економија као наука. Шта је економија? Методе истраживања у економији. Економски закони. Три кључна економска закона. Обим друштвене производње. Друштвена репродукција. Робна производња и тржиште. Основни елементи понуде и тражње. Еластичност понуде и тражње. Облици размјене робе. Новац. Савремени економски систем. Учесници у економским догађајима и њихово понашање. Обим производње и обрт капитала. Трошкови производње. Профит, профитна стопа и акумулација капитала. Расподјела као фаза процеса репродукције. Тржиште рада. Тржиште зајмовног капитала. Тржиште реалног капитала. Банкарски систем. Тржиште природних ресурса. Трговачки капитал. Акцијски капитал. Тржишна структура савременог капитализма. Економске функције државе у савременим привредама. Јавна добра, екстерналије и јавни избор. Економска политика државе у појединим областима. Економски раст. Економске кризе. Међународна размјена.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања усменим излагањем, кориштење практичних примјера и графичких интерпретација.

Литература:

Иванић, М. (2010). *Принципи економије*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Младен Иванић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије I година	

Назив предмета	Економика предузећа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	4П+2В	8
Наставници	Др Здравко Тодоровић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да схвате значење и значај предузећа, као темељне институције тржишне привреде, да науче основне принципе пословања предузећа; да спознају начине постизања оптималне вриједности производње, уз кориштење оскудних ресурса; да науче методе максимизирања профита предузећа, да науче алгебарски, графички и табеларно представљати пословне функције у предузећу и да знају анализирати понашање предузећа на тржишту; да науче основне принципе пословања предузећа, а то су продуктивност, економичност и рентабилност и да науче израчунавати цијене коштања производа примјеном различитих метода.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овога курса, студент ће стећи основна знања о чињеницама, принципима, процесима и генералним концептима у економици предузећа. Студент ће бити оспособљен да проналази оптимална рјешење у управљању предузећима, примјењујући основна знања из економске теорије и науке о одлучивању и имаће основна знања за даљње изучавање економских теорија и управљања предузећем.

Садржај предмета:

Теорија предузећа, економика предузећа и технике оптимизације. Анализа тражње, оцјена тражње, прогнозирање тражње. Теорија и оцјењивање прихода. Теорија и оцјењивање производње. Теорија и оцјењивање утрошака. Теорија и оцјењивање трошкова. Теорија и оцјењивање профита. Тржишна структура и одређивање цијена (савршена конкуренција, монопол, монополистичка конкуренција и олигопол). Обрасци производне калкулације. Обрасци трговачке калкулације. Регулација, анализа ризика и одређивање потребног капитала. Преломна тачка економичности. Принципи продуктивности, економичности и рентабилности.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програмима за графичко рјешавање и анализирање проблема у којима студенти имају активну улогу. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Берберовић, Ш.; Тодоровић, З. (2009). Економика предузећа. Бања Лука: Економски факултет
Салваторе, Д. (1989). Економија за менаџере. Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор

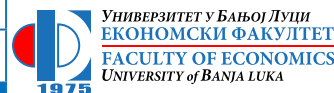

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
I година

Назив предмета	Пословна информатика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	4П+4В	6
Наставници	Др Весна Алексић Марић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пословне информатике. Студенти се упознају са настанком пословне информатике као теоријске и практичне дисциплине, као и основним чињеницама везаним за појам савремених информационих система, као и њиховој улози у менаџменту и пословном одлучивању. Посебно се изучава проблематика појединих компонената информационих система, као и глобална рачунарска мрежа Интернет и електронско пословање. Циљ изучавања предмета је да се укаже и на негативне попутне појаве што их узрокује све интензивнија употреба информационе технологије у најразличитијим подручјима људске дјелатности, као и на мјере које је неопходно предузети у циљу заштите од злоупотребе информационе технологије.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти стичу општа знања о примјени информационе технологије у пословању, те се упознају са најсавременијим информационим технологијама које се користе у менаџменту и процесу одлучивања. Посебно тежиште се ставља на стратешку улогу информационе технологије коју има у условима савременог електронског пословања и глобализације. Предмет омогућава студентима стицање знања о улози информација и знања као стратешких ресурса за успјешно пословање, као и различитим облицима употребе информационе технологије за управљање знањем и пословним процесима у организацији. Осим наведеног, студенти упознају програмске алате, готова програмска рјешења и начине њиховог кориштења у рјешавању пословних проблема.

Садржај предмета:

Настанак информатике (аналитички и системски приступ, кибернетика, информатика, пословна информатика). Информациони системи (појам, циљ, функције, компоненте, квалитет ИС). Развој информационих система (планирање развоја ИС и методе развоја). Информациони системи и менаџмент (пословно одлучивање и улога ИТ). Врсте ИС. Hardware (грађа електронских рачунара, централне јединице рачунарског система, периферне јединице рачунарског система). Software (развој програмских језика, програмирање, системски софтвер, апликативни софтвер). Dataware (концептуално, логичко и физичко моделирање података). Организација података на рачунару (датотеке, базе података, складиште података, аналитичка обрада података, рударење података). Lifeware (професионални информатичари, крајњи корисници ИС, ергономија радних мјеста са персоналним рачунарима). Orgaware (организациона култура ИС, начини организовања ИС, информациони центар, End User Computing, екстернализација). Netware. Интернет (настанак и развој). Интернетски сервиси. Електронско пословање. Заштита информационих система.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарски радови, вјежбе на рачунарима, студентске презентације.

Литература:

Алексић Марић, В. (2008). *Пословна информатика*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ванредни професор

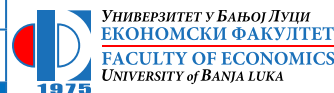

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ**

Додипломске академске студије – I циклус студија

**Студијски
програм(и):**

**Академске додипломске студије
I година**

Назив предмета	Математика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	1.	4П+4В	8
Наставници	Др Милован Винчић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	–

Циљеви изучавања предмета:

СТИЦАЊЕ темељних математичких знања потребних за разумијевање појава и законитости у друштву, развијање логичког мишљења, прецизног изражавања и дефинисања појмова, као и алгоритамско рјешавање различитих проблемских ситуација.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти ће бити оспособљени да темељно владају математичким садржајима који су им неопходни за праћење стручних економских предмета, као и самостално и креативно размишљање које ће им бити потребно у даљњем школовању и раду.

Садржај предмета:

Математичка логика. Скупови. Биномна формула. Математичка индукција. Линеарна алгебра: системи једначина, матрице, детерминанте. Реалне функције једне реалне промјењиве. Диференцијални рачун. Интегрални рачун: неодређени и одређени интегрални. Реалне функције двију реалних промјењивих. Диференцијалне једначине првог реда. Неке примјене математике у економији.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавање и рачунске вјежбе. Учење и самостална израда припремних и испитних задатака. Израда семинарских радова и консултације.

Литература:

Скакић, Н.; Краварушић, Р. (2006). *Математика*. Бања Лука: Економски факултет
Краварушић, Р.; Мијатовић, М. (2002). *Математика збирка задатака*. Бања Лука: Економски факултет
Лучић, Б. (2006). *Математика*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Милован Винчић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије I година	

Назив предмета	Статистика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	2.	4П+3В	8
Наставници	Др Јасмин Комић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Студентима омогућава да се упознају са статистичким методима и моделима, као и њиховом примјеном.

Исходи учења (стечена знања):

Састоји се у овладавању кандидата/студената статистичком методологијом и њеном примјеном, да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.

Садржај предмета:

Дескриптивна анализа. Вјероватноћа. Теоријски распореди. Узорковање и узорачке дистрибуције. Интервали повјерења. Тестирање статистичких хипотеза. Анализа варијансе. Хи квадрат тест. Проста линеарна регресиона и корелациона анализа. Вишеструка линеарна регресиона и корелациона анализа. Индексни бројеви. Анализа временских серија.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и вјежбе, уз семинарску наставу.

Литература:

Ловрић, М.; Комић, Ј.; Стевић, С. (2006). *Статистичка анализа – методи и примјена*. Бања Лука: Економски факултет
 Комић, Ј. (2000). *Методи статистичке анализе кроз примјере: збирка задатака*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, редовни професор

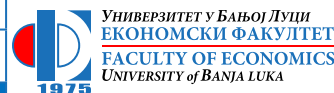

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
I година

Назив предмета	Социологија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	2.	3П+1В	6
Наставници	Др Иван Шијаковић, редовни професор			

Условљеност другим предметима			Облик условљености			
Нема услова						
Циљеви изучавања предмета:						
Предмет даје методолошке смернице студентима за израду семинарских радова, есеја, дипломских и других писаних радова. Предмет уводи студенте у разумевање савременог друштва, потреба, интереса, вредности, структуре савременог друштва, положаја и улоге друштвених група, помаже студентима у препознавању појава и сналажењу у својој средини, ужем и ширем окружењу.						
Исходи учења (стечена знања):						
Студент који положи испит у стању је да самостално ради студентске радове и пројекте, да препозна социолошке и друштвене проблеме у ужем и ширем окружењу, да уочи шта у друштвеним кретањима и променама делује негативно а шта стимулише предузетничке и пословне активности, да разуме потребе као покретаче развоја, да зна суштину друштвених група, организације, културе, села, града, моћи, екологије, државе и других институција у друштву.						
Садржај предмета:						
Увод у социологију. Метод израде стручних радова. Појам друштва. Опште карактеристике савременог друштва и друштвене структуре. Друштвени конфликт. Потребности, интереси и вредности. Друштвене групе, карактеристике савремених друштвених група. Стање и перспективе савремене породице. Социјална структура савременог друштва. Држава и облици политичке власти, развој правне државе. Моћ у друштву. Јавно мњење. Култура, карактеристике савремене културе, пословна култура. Екологија. Морал и друштво.						
Методѐ наставѐ и савладавање градива:						
Предавања као облик преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања користиће се power-point презентација главних теза и илустрације неких примера. Илустрације и вежбе. Поред примера који ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примери (решавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вежбе подразумевају двосмерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примену методологије за израду стручних радова.						
Литература:						
Основна: Гиденс, Е. (2008). <i>Социологија</i> . Београд: Економски факултет Шијаковић, И.; Вилић, Д. (2010). <i>Социологија савременог друштва</i> . Бања Лука: Економски факултет						
Шира: Хантингтон, С. (2001). <i>Сукоб цивилизација</i> . Подгорица: ЦИД Бек, У. (2001). <i>Ризично друштво</i> . Београд: Филип Вишњић Дракер, П. (1996). <i>Посткапиталистичко друштво</i> . Београд, s.n. Вулетић, В. (прир.) (2003). <i>Глобализација – мит или стварност</i> . Београд: ЗУНС Фукујама, Ф. (1997). <i>Судар култура</i> . Београд: ЗУНС Пушић, Љ. (2001). <i>Одрживи град</i> . Београд, s.n.						
Облици провјере знања и оцјењивање:						
Похађање наставѐ		2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)		0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:						
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Иван Шијаковић, редовни професор						

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије I година	

Назив предмета	Финансијско рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+ 4В	8
Наставници	Др Душко Шњегота, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	–

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљеви изучавања предмета односе се на разумијевање теоријских основа на којима је заснован систем двојног књиговодства, који почива на обрачунској (акруалној) основи рачуноводства, као и основних правила вредновања елемената финансијских извјештаја, те процеса припреме и презентације екстерних финансијских извјештаја од стране привредних друштава која обављају дјелатност производње, трговине и пружања услуга.

Исходи учења (стечена знања):

Током проучавања предвиђеног градива студенти стичу неопходна знања и вјештине за разумијевање глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствених инструмената, појмовне и суштинске разлике између књиговодства и рачуноводства, принципа разграничења између финансијског и управљачког рачуноводства, система двојног књиговодства и обрачунске (акруалне) основе рачуноводства, врста рачуна (конта) и правила књижења на рачунима, принципа уредног књиговодства и основних рачуноводствених начела, суштине основних рачуноводствених категорија, правила иницијалног и вредновања на датум биланса стања елемената финансијских извјештаја, основних принципа инвентуре (пописа) и усклађивања књиговодственог са стварним стањем, закључних књижења и израде закључног листа као основе за припрему основних финансијских извјештаја, основних принципа на којима почива актуелна законска и професионална регулатива у предметној области у Републици Српској, итд.

Садржај предмета:

Књиговодство и рачуноводство. Предмет и циљ књиговодства. Принципи уредног књиговодства и рачуноводствена начела. Основе глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствени инструменти. Књиговодствени рачуни: појам, врсте и правила књижења на рачунима, пословне (економске) промјене. Контни оквир и контни план. Инвентар имовине. Грешке у књиговодству. Оснивање правног лица и прибављање почетног капитала. Набавка сталне и текуће (обртне) имовине. Обавезе: појам, класификација, настанак и измирење. Расходи и трошкови по природним врстама, Принципи вредновања прихода. Пословни, финансијски, остали и ревалоризациони приходи. Методе билансирања финансијског резултата. Претзакључна и закључна књижења. Основни принципи припреме и презентације финансијских извјештаја у складу са МСФИ. Основе анализе финансијских извјештаја.

Методе наставе и савладавање градива:

На предавањима студентима се преносе актуелна теоријска сазнања из предметне области, уз коришћење презентација у power point-у. Вјежбе се проводе кроз израду конкретних задатака. Израда и излагање семинарског рада врши се уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Шкарић, Јовановић, К. (2006). *Финансијско рачуноводство*. Београд: Економски факултет
 Gray/Needles. (2006). *Финансијско рачуноводство – општи приступ*. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске
 Међународни рачуноводствени стандарди / Међународни стандарди финансијског извјештавања.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, доцент

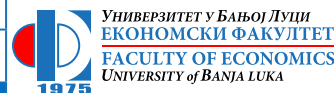

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
I година

Назив предмета	Менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	2.	4П+2В	8
Наставници	Др Зоран Лукић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да се упознају с основним менаџерским функцијама, методама и начинима рада, те њиховој примјени у рјешавању проблема у пословању у савременим предузећима и комплексним условима; овладају концептима за анализу менаџмента и обављање менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима; науче основну форму за израду пословног плана; да се упознају с менаџерским послом, темељним концептима, методама, вјештинама и знањима потребним за успјешно функционирање и развој менаџмента у савременим условима.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно завршеног предмета, студенти ће стећи основна знања о теорији, принципима и пракси менаџмента; овладаће основним функцијама менаџмента; упознаће се са теоријом и праксом која се најчешће користе у контексту менаџмента; научиће основну форму за израду пословног плана и овладаће концептима за анализу менаџмента и обављање менаџерских послова на различитим организацијским нивоима и у различитим предузећима.

Садржај предмета:

Дефинисање, значај и принципи менаџмента. Појам, значај и улога менаџмента. Развој менаџмента. Активности, класификације менаџера, топ менаџери. Појам и развој менаџмента као праксе. Научни менаџмент. Менаџмент малих, средњих и великих предузећа. Менаџмент и културна средина, околина предузећа и етика. Планирање као функција менаџмента. Стратегија и стратегијско планирање. Организовање као функција менаџмента. Делегирање, запошљавање или управљање људским ресурсима. Интерно и екстерно регрутовање, утицање или вођење. Комуникација, контролисање, пројектовање организације. Израда пословног плана. Институционални аспекти менаџмента. Корпоративно управљање. Нови концепти и приступи менаџменту.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава, вјежбе, писани радови и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).

Литература:

Лукић, З.; Бабић, М. (2009). *Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, доцент

ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Микроекономија	4	3			8
Пословно право	3	1			6
Управљачко рачуноводство	4	3			8
Финансијска и актуарска математика	4	3			8
Макроекономија			4	3	8
Међународни економски односи			4	2	8
Организација пословних система			3	2	7
Финансијски менаџмент			4	3	7
УКУПНО:	15	10	15	10	60

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије II година	

Назив предмета	Микроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	3.	4П + 3В	8
Наставници	Др Рајко Томаш, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Основе економије, Економика предузећа, Математика	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање природе мотивације која одређује понашање тржишних учесника и законитости функционисања тржишта која успостављају тим понашањем. Смисао таквог изучавања је да студент овлада основама економске логики, схвати улогу економске мотивације, економских циљева, конкуренције, слободе економског одлучивања, доношења одлука у условима неизвјесности и основе преузимања економског ризика. Овладавање алатима микроекономске анализе треба да омогући да се логика економског понашања преведе на мјерење економских појава, да се успоставе цијене и мјере остваривости економских циљева, те да се смањи ризик економских одлука.

Исходи учења (стечена знања):

Успостављање властитог логичког система економског одлучивања; спознаја о начину, природи и законитостима понашања економских субјеката; овладавање методама микроекономске анализе; способност идентификовања различитих типова понашања тржишних учесника; способност мјерења ефикасности остваривања економских циљева; способност мјерења утицаја тржишних промјена на понашање тржишних учесника; способност идентификовања тржишне морфологије; способност анализирања понашања тржишних структура; способност креирања мјера економске политике са утицајем на понашање тржишних учесника; способност мјерења ефеката економске политике на понашање тржишних учесника...

Садржај предмета:

Основне законитости и алати микроекономске анализе. Тржиште. Буџетско ограничење. Преференције. Корисност. Потрошачев избор. Потрошачева тражња. Откривена преференција. Ефекти супституције и дохотка. Куповина и продаја. Интертемпорални избор. Тржиште имовине. Неизвјесност. Ризична имовина. Потрошачев и произвођачев вишак. Тржишна тражња. Тржишна равнотежа. Теорија производње и избор технологије. Максимирање профита. Минимизирање трошкова. Функције трошкова. Понуда предузећа и гране. Потпуна конкуренција. Монопол. Олигопол. Картел. Монопсон. Монополистичка конкуренција. Тржиште фактора производње. Теорија игара. Теорија благостања. Екстерналије. Јавна добра. Асиметричне информације.

Методе наставе и савладавања градива:

Предавања, рад у семинару и вјежбе. Сви облици наставе подразумијевају симулације стварних економских ситуација, примјену одговарајућих метода анализе, дискутовање рјешења и предлагање мјера за постизање оптимума. У свим фазама наставног процеса предвиђено је активно укључивање студената. Самостални радови студената темеље се на студијама случаја које анализирају и тумаче савладаним методама анализе.

Литература:

Варијан, Х. (2005). *Микроекономија*. Београд: Економски факултет

Бабић, С.; Трифуновић, Д. (2005). *Тест питања са решењима за књигу Микроекономија*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивања:

Два колоквијума, семинарски рад, домаћи задаци, активност на настави и усмени испит

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

По истом програму изучава се на водећим универзитетима у свијету.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Томаш, редовни професор

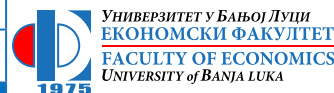

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
II година

Назив предмета	Пословно право			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	3.	3П+1В	6
Наставници	Др Рајко Касагић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања пословног права јесте да студенти економије савладају основне принципе и начела функционисања правног система код нас. Поред наведеног, изучавањем овог предмета студенти стичу неопходно знање из области права којим се регулише настанак, пословање и рад привредних друштава. Ту се првенствено мисли на статусни дио функционисања привредних друштава (оснивање, органи друштва, статусне промјене, итд), али и на уговоре робног промета који су заступљени у свакодневној пословној пракси. Поред тога, предмет омогућава студентима да науче основе берзанског пословања, појам и функцију хартија од вриједности, начин рјешавања спорова између привредних друштва путем арбитраже, те правне аспекте обављања банкарских послова.

Исходи учења (стечена знања):

Изучавањем предмета студент ће стећи основна знања о начину функционисања и основним принципима и начелима правног система једне државе, основама појединих грана права као што су грађанско, облигационо и стварно право. Студент ће стећи шире знање из области правног уређења привредног система и начина функционисања привредних друштава као основних јединица привредног система сваке државе.

Садржај предмета:

У првом дијелу градива изучавају се основни појмови о држави и праву, развој уставности, стварање права те основе из области уставног, грађанског, стварног, облигационог, ауторског права и права индустријске својине. Други дио градива је резервисан за стицање знања из области статусног дијела права привредних друштава, корпоративног и уговорног права, хартија од вриједности, банкарских послова, те арбитраже као начина рјешавања спорова између привредних друштава.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Вјежбе, на којима ће се уз обиље конкретних примјера из праксе студентима покушати предочити реалне животне ситуације, у циљу бољег разумијевања и савладавања градива. Консултације и семинарски радови који ће, по потреби, бити излагани пред другим студентима.

Литература:

Касагић, Р. (2009). *Основи права и пословно право*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Касагић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије II година	

Назив предмета	Управљачко рачуноводство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	3.	4П+3В	8
Наставници	Др Снежана Раковачки-Тубић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијско рачуноводство	Студент мора да има положено Финансијско рачуноводство

Циљеви изучавања предмета:

Предмет има за циљ упознавање студената са активностима рачуноводства у припреми информација за потребе доношења одлука, планирања и контроле менаџмента предузећа (примјерено овом нивоу студирања на Економском факултету).

Исходи учења (стечена знања):

Студент треба да разумије: подјелу рачуноводства на финансијско рачуноводство, рачуноводство трошкова и управљачко рачуноводство, њихову повезаност и информационе циљеве. Улоге управљачког рачуноводства у припреми информација за потребе менаџмента, као и значај ланца вриједности и добављача. Значај и карактеристике кључних фактора успјеха са становишта менаџмента и управљачког рачуноводства, нарочито различите концепте трошкова и њихове подјеле. Основне активности рачуноводства трошкова у: а) обрачуна цијене коштања производа (услуге) произведених по наруџби или у масовној и купованој производњи; б) припреми интерних биланса успјеха по апсорпционом и варијабилном обрачуна трошкова и резултата. Буџете, њихову припрему и примјену у планирању и контроли. Процес доношења одлука, као и концепте трошкова, прихода и резултата за потребе алтернативног пословног одлучивања. Анализу трошкова – обим – профит у различитим врстама предузећа.

Садржај предмета:

I дио – Увод у обрачун трошкова; Анализа трошак – обим – профит (CVP анализа); Обрачун трошкова;
 II дио – Буџетирање и обрачун стандардних трошкова – увод у буџетирање и анализа одступања;
 III дио – Процес доношења одлука; релевантне вриједности за одлучивање и различите врсте одлука.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања уз потицање студената како у понављању градива тако и у учешћу у дискусијама. Илустрације и вјежбе, израда примјера, дискусија. Израда и излагање семинарских радова.

Литература:

Charles, H.T.; George, F.; Strikant, D.M. (2000), *Cost Accounting a Managerial Emphasis*. New Jersey: Prentice Hall International, INC, у преводу: *Основе трошковног рачуноводства – управљачки аспект*, Удружење/удруга рачуновођа и ревизора, ФБиХ и Удруга рачуновођа и финансијских дјелатника Херцег – Босне, (2002).
 Colin, D. (1996). *Management and Cost Accounting*. London: International Thompson Business Press

Облици провјере знања и оцјењивање:

Тестови; Семинарски радови; Задаће и учешћа у дискусијама; Усмени испит

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Снежана Раковачки-Тубић, ванредни професор

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ**

Додипломске академске студије – I циклус студија

**Студијски
програм(и):**

**Академске додипломске студије
II година**

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS
UNIVERSITY OF BANJA LUKA

Назив предмета	Финансијска и актуарска математика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	3.	4П+3В	8
Наставници	Др Миливој Крчмар, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да схвате значење временске вриједности новца. Главни циљ предмета је пружање знања студентима у вези са обрачунима простог и сложеног интереса, као и обрачунима тарифа у оквиру актуарске математике. У оквиру наставног процеса студенти ће се упознати са елементима коначне и почетне вриједности појединачних новчаних износа, рачуном периодичних уплата, рачуном периодичних исплата, амортизацијом зајма, конверзијом зајма, елементима теорије о курсу зајма и моделима животног осигурања на основу једнократне и виšekратне премије.

Исходи учења (стечена знања):

Након савладавања наведених обрачуна будући дипломирани економисти имаће теоретске основе за рјешавање сличних проблема у пракси: у банкама, предузећима, осигуравајућим компанијама и другим финансијским институцијама.

Садржај предмета:

Верижни и процентни рачун. Рачун подјеле и мијешања. Израчунавање интереса. Ломбардни и текући рачун. Обрачун потрошачких кредита. Есконтовање мјеница. Валуте и девизе. Увод у сложени интерес. Израчунавање крајње и почетне вриједности капитала. Фактор додајних улога. Фактор актуелизације. Амортизација зајмова при декурзивном рачунању интереса. Закон отплата. Отплаћени дио дуга. Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим отплатама. Појам ануитета. Амортизација зајма са једнаким и промјенљивим ануитетима. Конверзија зајма. Курс и рентабилност зајма. Зајмови подијељени на обвезнице. Амортизација зајма у условима инфлације. Осигурање годишње и исподгодишње једнаке ренте. Осигурање капитала у фиксном износу. Виšekратне нето премије (годишње и исподгодишње). Бруто премије (једнократне и виšekратне). Математичка резерва.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Крчмар, М. (2007). *Финансијска математика и методе инвестиционог одлучивања*. Сарајево: Кемиграфика
Крчмар, М. (1987). *Модели животног осигурања на бази уплате једнократне премије*. Сарајево: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миливој Крчмар, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије II година	

Назив предмета	Макроекономија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	4.	4П+3В	8
Наставници	Др Боровоје Крушковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ је упознавање студената са функционисањем привреде као цјелине. У склопу тога они изучавају укупне (агрегатне) нивое друштвеног производа, националног дохотка, производње, запослености, увоза и извоза, државних прихода и расхода и др.

Исходи учења (стечена знања):

Будући да је макроекономија веома софистицирано подручје теорије, науке и праксе, есенцијални исход изучавања ове научно-наставне дисциплине јесте да се студенти, након савладавања ове веома комплексне материје, могу брже укључити у реалне привредне токове након завршетка студија. Студенти стичу детаљна знања о укупном (агрегатном) нивоу друштвеног производа, националног дохотка, производње, запослености, увоза и извоза, државних прихода и расхода и др.

Садржај предмета:

Увод у макроекономију. Привредни раст и развој. Тржиште рада. Интертемполарно буџетско ограничење. Тражња, потрошња и инвестиције. Дугорочна и краткорочна равнотежа на тржишту новца. Аутпут, запосленост и цијене. Инфлација, узроци и ефекти. Агрегатна тражња и понуда. Фискална политика. Економија понуде. Теорија и политика привредног раста. Финансијско тржиште и макроекономија.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава и практичне вјежбе.

Литература:

Бурда, М.; Виплош, Ч. (2004). *Макроекономија*, превод са енглеског. Београд: ЦЛДС

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Поповић, ванредни професор

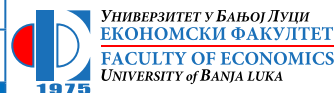

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
II година

Назив предмета	Међународни економски односи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	4.	4П+2В	8
Наставници	Др Гордана Ченић-Јотановић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет Међународни економски односи је увод у међународну економију а све на бази изучавања класичних концепција и савремених тенденција међународних економских односа. Циљ је да се студенти упознају како са реалним међународним токовима (међународна трговина), тако и са финансијским међународним токовима.

Исходи учења (стечена знања):

Стицањем полазних сазнања из теоријских и реалних токова међународних економских односа, студент стиче способности за даље проучавање међународних трговинских и финансијских токова, са теоријског аспекта, али и способности менаџерског укључивање у међународне економске токове.

Садржај предмета:

Међународна трговина: теорија међународне трговине са аспекта либералистичких и протекционистичких теорија. Утицај међународне трговине на националних доходак и међузависност ових величина. Микроекономски анализа формирања цијена у међународној размјени. Односи размјене и еластичности у међународној трговини. Теорија и политика инструмената трговинске политике: царине, нецарински протекционистички инструменти и посебна анализа савремених протекционистичких мјера у трговинској политици. Међународна трговина као фактор глобализације. Правила у међународној трговини: институционализација, улога СТО и других међународних институција.

Међународне финансије: платни биланс; појам, облици и неравнотеже платног биланса, уравнотежење платног биланса, теорије уравнотежења платног биланса. Девизни курс, појам, врсте и ефекти девизних курсева, теорије формирања девизних курсева. Девизно тржиште. Међународно кретање капитала, облици и ефекти, евровалутно тржиште. Међународни дугови – узроци, индикатори и могућности превазилажења дужничких криза. Институције међународног финансирања. Међународни монетарни фонд, Свјетска банка и њене афилијације.

Регионалне интеграције: облици регионалног интегрисања. Европска унија – развој, ефекти интегрисања.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, самостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Ченић-Јотановић, Г. (2009). *Међународни економски односи*. Бања Лука: Графомарк
Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Дата статус
Salvatore, D. (2009). *Међународна економија*. Београд: ЦИД

Облици провјере знања и оцјењивање:

Тестови, семинарски радови, усмени испит, присуство на настави и активност студената

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: др Гордана Ченић-Јотановић, редовни професор

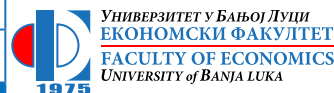

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ**

Додипломске академске студије – I циклус студија

**Студијски
програм(и):**

**Академске додипломске студије
II година**

Назив предмета	Организација пословних система			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	2.	3П+2В	7
Наставници	Др Зоран Лукић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Овај предмет омогућава студентима да схвате значај добре организације пословног система, да науче како ријешити сукобе у организацији, како, на најбољи начин, мотивисати менаџере да остварују добре резултате, какав је значај формалних и неформалних група у организацији, карактеристике формалне и неформалне организационе структуре, затим како се формирају радна мјеста у организацији, како се формирају органи управљања у предузећима и које надлежности имају.

Исходи учења (стечена знања):

Након одслушаних предавања и вјежби, студенти ће стећи потребна знања о организацији пословних система, биће оспособљени да успоставе адекватну организацију у предузећима и установама у којим буду радили током радног вијека.

Садржај предмета:

Схватања организације, организација као наука, обиљежја организације. Теорије и приступи изучавању организације. Појам, значај и модели организационе структуре. Врсте и карактеристике формалних организационих структура. Модификоване, сложене организационе структуре. Фактори и дизајнирање организационе структуре. Груписање послова и формирање радних мјеста. Институционални облици организовања предузећа у тржишној привреди. Организовање великих пословних система. Профитна децентрализација великих пословних система. Вриједности, ставови и личности. Перцепција. Групе у организацији. Сукоби у мотивацији. Мотивација и модерни корпоративни систем награђивања топ менаџера.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава и практичне вјежбе.

Литература:

Бабић, М.; Лукић, З. (2009). *Организација – теорије, структуре, дизајн и понашање*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије II година	

Назив предмета	Финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	4.	4П+3В	7
Наставници	Др Драган Микеревић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Рачуноводство	Познавање основних рачуноводствених категорија

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање студената са основним правилима и принципима финансијског менаџмента, управљања финансијама предузећа и функционисања финансијског тржишта. Резултат унапређења знања из ове области је могућност објективне идентификације, анализе и рјешавања карактеристичних проблема са којим се финансијски менаџери предузећа сусрећу у току пословања. Студенти стичу сазнања о улози финансијског менаџера у области финансирања, инвестирања и управљања финансијама предузећа, те овладавају основама финансијске логике, финансијских метода и техника.

Исходи учења (стечена знања):

Систематско савладавање специфичних знања из финансијског менаџмента и оспособљеност за његову примјену. Усвајање концептуалног и апстрактног размишљања као основе креативног приступа финансијама предузећа. Савладавање основа вјештине аутономног и тимског рада у области финансијског менаџмента, као предуслова учешћа у рјешавању конкретних задатака из области финансија. По завршетку изучавања ове области, студенти посједују битна знања, разумијевање и способност да демонстрирају значај и улогу финансија у предузећу, као и вјештину употребе основних метода и техника финансијског менаџмента.

Садржај предмета:

Пословне функције предузећа и задаци пословних функција. Финансијска политика и правила финансирања. Тржиште новца и тржиште капитала. Берза и девизно тржиште. Финансирање предузећа, заједничка улагања, кредитирање и специфични облици финансирања. Доношење одлуке о финансирању. Анализа приносног, имовинског и финансијског положаја предузећа. Оцјена бонитета предузећа. Финансијско планирање, пословни и финансијски ризик. Временска димензија новца. Појам и кантификовање инвестиција, финансијска оцјена и оцјена ликвидности пројекта. Анализа неизвјесности. Финансијско управљање трајним и дугорочним капиталом и сталном имовином. Управљање краткорочним обавезама и обртном имовином. Управљање дивидендом.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални семинарски радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о случајевима из праксе. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава, са наглашеним заједничким радом и комуникацијом. Примјеном портфолио методе, као интелектуалне обједињености наставе и учења, постиже се стално унапређење процеса наставе и омогућава оптималан квалитет процеса наставе и савладавања градива.

Литература:

Микеревић, Д. (2009). *Финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор

ТРЕЋА ГОДИНА СТУДИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Монетарне и јавне финансије	4	2			8
Пословни страни језик I	3	3			6
Ревизија	4	3			8
Менаџмент људских ресурса	4	2			8
Предузетничка економија			4	2	8
Маркетинг			4	2	8
Економско математички модели и методе			4	4	8
Пословни страни језик II			2	3	6
УКУПНО:	15	10	14	11	60

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије III година	

Назив предмета	Монетарне и јавне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	5.	4П+2В	8
Наставници	Др Никола Шпирић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и примијењеним аспектима монетарних и јавних финансија, како би се студенти оспособили да као дипломирани економисти учествују у анализи и рјешавању практичних проблема из ових области. Ријеч је о двије међусобно одвојене, али уско повезане научне дисциплине, које представљају саставни дио финансија као шире научне области. Монетарне финансије, као научна дисциплина проучавају монетарни систем и монетарну политику, те студентима треба да пружи основна знања и преглед достигнућа из ове области. Јавне финансије треба да упознају студенте и омогуће им да овладају бројним и сложеним питањима и проблемима система јавних финансија.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања о циљевима, основним институцијама и инструментима фискалне и монетарне политике, те принципима и начинима функционисања јавног сектора. Студент ће бити оспособљен да проналазе оптимална рјешење у вођењу монетарне и фискалне политике у земљи кроз примјену основних знања из економске теорије и политике, а такође ће бити у могућности да стечена знања искористе у правцу даљег изучавања поменутих области.

Садржај предмета:

Увод у монетарну економију. Монета или новац. Монетарна нестабилност. Монетарни систем. Монетарна политика. Монетарни агрегат. Монетарно регулисање. Увод у јавне финансије. Јавни расходи. Јавни приходи. Буџет. Јавни кредит. Фискална децентрализација.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе – током часова предавања неке од тема биће обрађене или илустроване разним симулацијама и програма за рјешавање и анализирање проблема у којима студенти имају активну улогу.

Илустрације и вјежбе – подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу.

Дискусија случајева из праксе – подразумева обраду случајева из праксе, с циљем да се студенти оспособе да стечена знања употребе у практичне сврхе.

Самосталан семинарски рад студената, уз обавезну примјену упутства за израду научних и стручних радова. Рад на вјежбама састојаће се од скраћеног понављања градива изложеног на предавањима, објашњења градива на конкретним примјерима, дискусије студија случаја, израде појединачних и групних презентација студената. Свака од наведених активности носи одређени број поена, који се укључују у обрачун укупног броја поена студента при утврђивању коначне оцјене.

Литература:

Душанић, Ј.; Шпирић, Н. (2009). *Новац*. Бања Лука: Економски факултет

Ћировић, М. (1987). *Монетарна економија*. Београд: European Centre for Peace and Development

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Шпирић, редовни професор

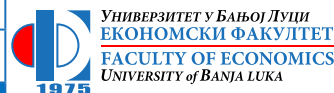

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
III година

Назив предмета	Пословни енглески језик I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	5.	3П+3В	6
Наставници	Милица Богдановић, професор енглеског језика			

Условљеност другим предметима				Облик условљености	
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Усвајање основа граматике енглеског језика и стручног рјечника, развијање вјештина говора, писања, слушања и читања.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након завршетка овога курса студент ће стећи основна знања из граматике енглеског језика и стручног рјечника. Студент ће бити оспособљен да прикаже знања и вјештине релевантне за студијски програм и да их употреби у одређеним ситуацијама које подразумевају пословну комуникацију, усмену и писмену.					
Садржај предмета:					
The working day, Present simple and present continuous. Corporate culture, Finding and recording collocations. Company history, Past simple. The Internet, Email and website terms. Describing equipment, Vocabulary to describe objects. Processes and procedures, The present passive. Distribution and delivery, Modal verbs of obligation. Advertising and marketing, Vocabulary to talk about advertising and marketing. Making arrangements, Present continuous for future arrangements. Transport, Vocabulary for air travel. Contrast words. Business accommodation, Vocabulary to describe hotels and hotel facilities. Out of the office, Comparatives and superlatives. Developing contacts, Present perfect and past simple. Cultural issues, Describing habits and customs. Teamwork, Vocabulary to describe aims and achievements. Entertaining clients, Countable and uncountable nouns. Quantifiers. Describing statistics, Adjectives and adverbs, Comparison. Company finances, Finance vocabulary. Investments, Stocks and shares vocabulary. Starting up, Relative clauses. Job applications, CV and describing application procedures. Recruitment, First and second conditionals. Staff development, Sports vocabulary in business. Staff facts and figures, Reported speech.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Интерактивна настава.					
Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.					
Литература:					
Norman, W. (2006). <i>Business Benchmark, Pre-Intermediate to Intermediate, Student's Book</i> . Cambridge University Press					
Mascull, B. (2002). <i>Business Vocabulary in Use</i> . Cambridge University Press					
Murphy, R. (2004). <i>English Grammar in Use</i> . Third edition. Cambridge University Press					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Милица Богдановић, професор енглеског језика					

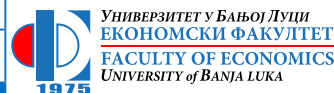

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
III година

Назив предмета	Пословни њемачки језик I			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	5.	3П+3В	6
Наставници	Мр Љиљана Аћимовић, предавач			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ изучавања предмета је оспособљеност за комуникацију на страном језику. Модерни изазови комуникације захтијевају овладавање не само језиком, него и познавањем нових појмова примијењених у савременом начину пословног процеса и модерне пословне комуникације. Савладавањем модела модерног пословања и склапање и његовање пословних контаката са иностраним партнером. Упознавање са историјом и културом земље чији се језик изучава.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након завршетка курса студент треба да буде оспособљен за модерну комуникацију на страном језику , како у свакодневном и приватном, тако и у пословном животу. Комуникација на страном језику омогућава брже уклапање у модерне пословне токове са акцентом на контакте са ЕУ.					
Садржај предмета					
Deutsch als Fremdsprache und deutscher Sprachraum; deutschsprachige Länder, kurze Informationen zur Geschichte der deutschen Sprache; Grenzen und die größten Städte in der Bundesrepublik Deutschland; Kommunikationsübung: „Warum haben Sie sich zum Studium der Betriebswirtschaftslehre entschieden? (Abkürzungen : BWL, VWL, WHU, WU) Grammatik: Präsens, Präsens der regel-und unregelmäßigen Verben, Modal-und Hilfsverben. Eine gute Investition, Investition in den Produktionsbereich, in die Infrastruktur, in den Stromsektor, Investition in die Aus-und Weiterbildung (Begriffe Know-how, E-Learning, zeitliche, örtliche und geistliche Mobilität, lebenslanges Lernen) Grammatik: Perfekt-Bildung und Gebrauch), Substantive und deren Deklination, Deklination der Ländernamen, Namen der Städte, Berge und Flüsse, Nationalitätsnamen). Grammatik: Futur-Bildung und Gebrauch, Futur-Präsens-Verhältnis) Thema: Besprechung, Verhandlung, Terminkalender, Terminplanung, Hotelbuchung (Beispiel: Anmeldungsschein) Flugbuchung, Thema: Made in Deutschland (Begriffe wie: Benchmark, Trademark, Brend, Markt, Marktpositionierung, Marktführer) Thema: Ein Exportgeschäft: Online-Geschäfte; Kontaktaufnahme. Messen und Ausstellungen; Wie wichtig sind persönliche Kontakte?					
Методе наставе и савладавање градива:					
Интерактивна метода, групни рад , тематске дискусије, интерпретација задатих тема, те тематска и језичка анализа. Анализа студија случаја, усмене и писмене презентације, дискусија на задату тему, анализа чланака стручних области, актуелни чланци са Интернета из признатих стручних часописа: теме најактуелнијег садржаја.					
Литература:					
Стручни часописи из области економије, објављени на њемачком језику, интернетска литература UNI – Magazin , Universität Zürich					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Љубинка Бањац, предавач					

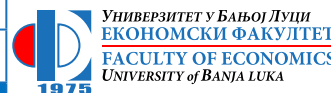

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
III година

Назив предмета	Ревизија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	5.	4П+3В	8
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ изучавања овог предмета је упознавање са основним карактеристика поступка ревизије финансијских извјештаја, као и разумијевање Међународних стандарда ревизије, посебно оних који се односе на одговорност ревизора, планирање поступка ревизије, интерну контролу у предузећима, као и на друге услуге сродне ревизији.

Исходи учења (стечена знања):

Послије завршетка овог курса, студенти ће моћи да разумију суштину ревизије као процеса, заједно са свим њеним компонентама. Упознаће се са свим фазама процеса ревизије, као и са интерном контролом, као веома значајним фактором успјешности пословања предузећа, који има значајан утицај и на ревизију. Поред тога, студенти ће се упознати са врстама ревизорских извјештаја и њиховом суштином.

Садржај предмета:

Увод у ревизију. Ревизијско тржиште. Етика за професионалне рачуновође. Стандарди ревизије. Увод у процес ревизије. Прихватање клијента. Планирање ревизије. Интерна контрола и њене компоненте. Ослањање на интерну контролу у процесу ревизије. Доказни тестови (први дио). Доказни тестови (други дио). Завршна фаза процеса ревизије. Извјештаји независног ревизора.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програма за рачуноводство и ревизију. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе.

Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Принципи ревизије – међународна перспектива*, Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске

Божић, Р.; Кондић, Н. (2007). *Ревизија финансијских извјештаја – водич кроз практичну ревизију*, 2. измијењено и допуњено изд. Бања Лука: ЕФБЛ; СРР РС

Међународни стандарди и саопштења ревизије, уверавања и етике. (2004). Београд: Савез рачуновођа и ревизора Србије. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске

Кодекс етике за професионалне експерте. (2007). Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије III година	

Назив предмета	Менаџмент људских ресурса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	5.	4П+2В	8
Наставници	Др Гордана Илић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима:	Облик условљености
Менаџмент	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:

Упознати менаџмент људских ресурса као дио опште стратегије предузећа. Упознати студенте с теоријским основама менаџмента људских ресурса, неопходним за разумијевање и усмјеравање људи на стварање услова за реализацију стратешких циљева предузећа. Основни циљ предмета јесте да се студенти упознају са савременим концептом, циљевима и задацима менаџмента људских ресурса и савладају управљачке методе и технике, које подстичу организациону успјешност и мотивацију појединаца. Развити способност студента за ефикасно управљање људима на послу. Обликовати менаџере с развијеним смислом за етику и јак осјећај друштвене одговорности.

Исходи учења (стечена знања):

Упознавање функција људских ресурса. Способност сагледавања промјена и програмирање функција у предузећу. Вјештине примјењивања функција менаџмента људских ресурса. Стицање вјештине управљања људским ресурсима, као и знања за њихов креативни развој. Способност рада у групама. Анализа појава, закључивање и давање сугестија за будућност. Студенти ће научити како да поступају са људима у организацији, како да их уведе у процес рада, да их мотивишу, образују, награђују, да би постизали што боље радне резултате и што повољнију радну климу. Оспособиће се за рјешавање практичних проблема из области менаџмента људских ресурса.

Садржај предмета:

Теоријско одређење менаџмента људских ресурса. Стратешки аспект менаџмента људских ресурса. Анализа посла. Планирање људских ресурса. Регрутовање потенцијалних кандидата. Селекција кандидата. Обука запослених. Развој и задржавање запослених. Оцјењивање перформанси запослених. Систем зарада. Зараде базиране на перформансама. Радни односи и колективно преговарање. Здравље и безбједност на раду. Напуштање организације.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, пословни случајеви, вјежбе, семинари, анализа функције људских ресурса у конкретном предузећу.

Литература:

Hollenbeck, H.; Gerhart & Wright.(2006). *Менаџмент људских потенцијала*. Загреб: Мате

Допунска:

Богићевић-Миликић, Б. (2006). *Менаџмент људских ресурса*. Београд. Економски факултет
 Gary, D. (2005). *Human Resource Management*. New Jersey: Pearson

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Илић, ванредни професор

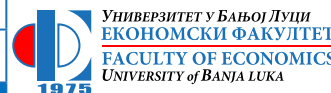

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ**

Додипломске академске студије – I циклус студија

**Студијски
програм(и):**

**Академске додипломске студије
III година**

Назив предмета	Предузетничка економија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	6.	4П + 2В	8
Наставници	Др Никола Вукмировић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да схвате значај иновација и предузетништва у свим облицима привреде и друштва. Студенти добивају могућност да науче основне принципе савременог индивидуалног и корпоративног предузетништва. Такође да спознају начине постизања натпросјечних резултата у свим дјелатностима привреде и друштва, уз коришћење ограничених постојећих ресурса и креирање нових ресурса.

Исходи учења (стечена знања):

Након изучавања овог предмета, студенти ће стећи основна знања о начелима, принципима, стратегијама и концептима у предузетничкој економији. Студент ће бити оспособљен пронаћи оптимална рјешења у савременом предузетништву, примјењујући кључна знања из предузетничке економије као науке о методама и техникама доношења предузетничких одлука. Имаће основна знања за даље научне теорије о предузетништву у јавном и приватном сектору привреде и друштвених организација.

Садржај предмета:

Појам, дефиниција, развој предузетништва. Карактеристике савременог предузетништва. Класична теоријска мисао о предузетништву. Нови теоријски погледи на предузетништво. Предузетнички менаџмент. Предузетничка конкуренција. Општи услови развоја предузетништва. Стратегија понашања предузетничке фирме. Утицај величине предузећа на обликовање организационе структуре. Предузетнички дух, култура и етика. Предузетништво у новом корпорацијском окружењу. Предузетнички интелегенс и консалтинг. Cost-benefit анализа. Структурне промјене великих и мегатрендови развоја малих и средњих предузећа. Битне разлике између предузетника, менаџера и стручњака. Карактеристике предузетничког друштва. Предузетнички инкубатори. Технолошки паркови. Специфичности садашњег транзиционог окружења.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и анализирањем проблема у којима ће студенти имати активну улогу. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти ће бити позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе.

Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Вукмировић, Н. (2006). *Савремено предузетништво*. Бања Лука: Економски факултет
Дежељин, Ј. и други. (2005). *Предузетнички менаџмент*. Загреб: Consult
Barinnger, B.; Ireland, R. (2006). *Entrepreneurship*. USA: University of Central Florida

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, редовни професор

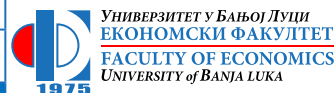

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ**

Додипломске академске студије – I циклус студија

**Студијски
програм(и):**

**Академске додипломске студије
III година**

Назив предмета	Маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	6.	4П+2В	8
Наставници	Др Перица Мацура, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти на бази досадашњих знања из економије, социологије и осталих друштвених и техничких дисциплина истраже основне елементе и принципе савременог маркетинга. У том смислу маркетинг се изучава из угла маркетиншког категоријалног система и тенденција у развоју маркетиншке науке и праксе.

Исходи учења (стечена знања):

Уз савладавање основних принципа маркетинга, студент стиче способности и знања за проучавање токова у разним областима маркетинга са теоријског аспекта али и способности и знања за укључивање у модерне тржишне (маркетиншке) токове.

Садржај предмета:

Увод у основне принципе маркетинга. Маркетиншки категоријални систем. Маркетинг, тржиште, потрошач. Маркетиншко окружење. Елементи истраживања маркетинга. Основе управљања маркетингом. Базични инструменти маркетинга. Производ у маркетингу. Цијена у маркетингу. Канали маркетинга. Промоција (комуницирање) у маркетингу. Маркетинг у различитим дјелатностима.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, вјежбе, самостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Мацура, П. (2009). *Маркетинг – основ*. Бања Лука: Економски факултет
Милисављевић, М.; Маричић, Б.; Глигоријевић, М. (2004). *Основи маркетинга*. Београд: Економски факултет
Kotler, Ph.; Wong, V.; Saunders, J.; Armstrong, G. (2006). *Основе маркетинга*. Загреб: Мате
Мацура, П. (2009). *Маркетинг – микро, мала, средња предузећа*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Усмена провјера знања, анализа договорене теме, семинарски рад студента.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, редовни професор

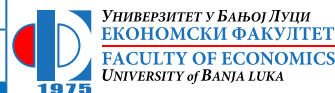

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

Додипломске академске студије – I циклус студија

Студијски
програм(и):

Академске додипломске студије
III година

Назив предмета	Економско-математички модели и методе			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	5.	4П+4В	8
Наставници	Др Станко Станић, редовни професор			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Упознати студенте са примјенама метода оптимизације на процесе одлучивања у различитим областима, нпр. утврђивање оптималне структуре националне привреде, оптимизација спољнотрговинске размјене, оптимизација програма производње, управљање великим инфраструктурним пројектима, оцјена оправданости инвестиционих улагања, одлучивање у условима неизвесности или непотпуних информација, решавање оптимизационих проблема великих димензија, итд.					
Исходи учења (стечена знања):					
Овај предмет обухвата широку област примјене метода оптимизације и различите приступе проблему оптимизације. Са знањима стеченим на овом предмету студент ће бити у могућности да сагледа улогу и значај оптимизације за процес доношења одлука и користи које се њеном примјеном могу остварити. Такође, биће у могућности да самостално примењује методе и технике оптимизације.					
Садржај предмета:					
Математичко изражавање економских појава и процеса. Увод у линеарно програмирање. Симплекс метод-графичка метода. Симплекс метод-симплекс табела. Матрични поступак симплекс методе. Транспортни модели и методе. Модели и методе распоређивања. Цјелобројно линеарно програмирање. Разломљено линеарно програмирање. Теорија игара. Међусекторски модели. Мрежно програмирање. Модели залиха.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Нагласак се, поред класичног облика наставе, ставља на решавање студија случајева и коришћење савремених софтверских алата.					
Литература:					
Петрић, Ј.(1979). <i>Нелинеарно програмирање</i> . Београд: Факултет организационих наука Станић, С.; Рачић, Ж. (2005). <i>Математичка анализа економских проблема</i> . Бања Лука: Економски факултет Станић, С.; Рачић, Ж. (2004). <i>Математичка економија</i> . Бања Лука: Економски факултет Станојевић, Р. (1966). <i>Линеарно програмирање</i> . Београд: Институт за економику индустрије Станојевић, Р. (1996). <i>Примена симплекс методе</i> . Београд: Универзитет Браћа Карић Станојевић, Р. (1998). <i>Међусекторски модели</i> . Београд: Економски институт Станојевић, Р. (2004). <i>Цјелобројно линеарно програмирање</i> . Бања Лука. Економски факултет Тоурки, М.; Бацковић, М.(2009). <i>Математички модели и методи у економији</i> . Београд: Економски факултет					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Станко Станић, редовни професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије III година	

Назив предмета	Пословни енглески језик II			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	6.	3П+2В	6
Наставници	Милица Богдановић, професор енглеског језика			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Пословни енглески језик I	Pre-intermediate level

Циљеви изучавања предмета:

Усвајање граматике енглеског језика и стручног рјечника, развијање вјештина говора, писања, слушања и читања и превођење стручних текстова.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овога курса студент ће стећи знања из граматике енглеског језика и стручног рјечника. Студент ће бити оспособљен да прикаже знања и вјештине релевантне за студијски програм и да их употреби у одређеним ситуацијама које подразумијевају пословну комуникацију, усмену и писмену, анализирање извјештаја и превод стручних текстова.

Садржај предмета:

Brands, Vocabulary: Words that go with *brand*, *product* and *market*, Grammar: Present simple and present continuous; Travel, Vocabulary: British and American travel words, Grammar: Talking about the future; Change, Vocabulary: Words for describing change, Grammar: Past simple and present perfect; Organisation, Vocabulary: Words to describe company structure, Grammar: Noun combinations; Advertising, Vocabulary: Words to talk about advertising, Grammar: Articles; Money, Vocabulary: Words for talking about finance, Grammar: Verbs for describing trends; Cultures, Vocabulary: Idioms for talking about business relationships, Grammar: Advice, obligation and necessity; Human resources, Vocabulary: Expressions for talking about job applications, Grammar: *-ing* forms and infinitives; International markets, Vocabulary: Words for talking about free trade, Grammar: Conditions; Ethics, Vocabulary: Words to describe illegal activity or unethical behaviour, Grammar: Narrative tenses; Leadership, Vocabulary: Words to describe character, Grammar: Relative clauses; Competition, Vocabulary: Idioms from sport to describe competition, Grammar: Passives.

Методе наставе и савладавање градива:

Интерактивна настава.

Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Cotton, D.; Falvey, D.; Kent, S. (2009). *Market Leader*. Intermediate Business English Course Book, 3rd Edition. Pearson Education Limited

Murphy, R. (2004). *English Grammar in Use*. Third edition. Cambridge University Press

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Милица Богдановић, професор енглеског језика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије III година	

Назив предмета	Полсовни њемачки језик 2			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	6.	3П+3В	6
Наставници	Мр Љиљана Аћимовић, предавач			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је оспособљеност за комуникацију на страном језику. Модерни изазови комуникације захтијевају овладавање не само језиком него и познавањем нових појмова примјењених у савременом начину пословног процеса и модерне пословне комуникације. Савладавањем модела модерног пословања и склапање и његовање пословних контаката са иностраним партнером. Упознавање са историјом и културом земље чији се језик изучава.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка курса студент треба да буде оспособљен за модерну комуникацију на страном језику, како у свакодневном и приватном, тако и у пословном животу. Комуникација на страном језику омогућава брже уклапање у модерне пословне токове са акцентом на контакте са ЕУ.

Садржај предмета

Einführung ins Wirtschaftsdeutsch, Begriffe zu Wirtschaft, Unternehmung, Unternehmungskultur-und philosophie, Investitionen, Fonds, Kooperation, Handels-und kooperationsverträge, Bedeutung der Abkürzungen; Bank-und Finanzwesen, Kreditgenähmigung, Kreditwürdigkeit-und fähigkeit, Risikokredite, Kontoführung, Gespräch am Schalter, Kreditantrag, Erfolgsgeschichte einer Bank bzw. eines Unternehmens, Management (Führungsetagen) Weiterbildung und Training der Manager, Manager nach Noten, Börse, Börsengeschichte, Börsenhandel; Buchführung, Geschichte der Buchführung; Bilanz, Bilanzlesen-und prüfen, Bilanzpositionen, Muster einer Erfolgs-und Zustandsbilanz, Gewinn-Verlust-Rechnung; Werbung, Logo, Corporate Identity.
Über die Versicherungen, Arten der Versicherung, Lebensversicherung
Präsentation eines Unternehmens oder einer Bank; Beispiele der Firmengründung, Privat-und Firmenkunde
Entsprechende grammatische Erläuterungen-und Übungen, Beispiele und Simulationen der Besprechungen und Verhandlungen;
Internetkommunikation, mailen, rückmailen, skypen etc.

Методе наставе и савладавање градива:

Интерактивна метода, групни рад, тематске дискусије, интерпретација задатих тема, те тематска и језичка анализа. Анализа студија случаја, усмене и писмене презентације, дискусија на задату тему, анализа чланака стручних области, актуелни чланци са интернета из признатих стручних часописа: теме најактуелнијег садржаја.

Литература:

Стручни часописи из области економије, објављени на њемачком језику, интернетска литература
UNI – Magazin, Universität Zürich

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Љубинка Бањац, предавач

ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ
Смјер: Рачуноводство и ревизија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Анализа хартија од вриједности	3	3			8
Стратешки финансијски менаџмент	2	2			8
Финансијска тржишта	2	2			6
Теорија и политика биланса	4	3			8
Специјална рачуноводства			4	3	7
Рачуноводствени информациони системи			3	3	5
Ревизија финансијских извјештаја			3	2	7
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	11	10	12	10	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Смјер: Рачуноводство и ревизија

Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава (8. семестар)
 Пројектовање информационих система
 Економија јавног сектора
 Интерни надзор
 Менаџмент инвестиција

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Анализа хартија од вриједности			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	3П+3В	8
Наставници	Др Дејан Микеревић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је освајање напредних знања о инструментима и проблемима њихове валоризације, инвестиционим стратегијама и тржиштима. Наравно, првобитно је представљена теорија тржишта капитала. Сам предмет требало би да буде доградња предмету Финансијска тржишта. На већини модерних свјетских универзитета се изучава под истим називом (Анализа хартија од вриједности) или Инвестиције (*Investments*).

Исходи учења (стечена знања):

Основни резултат изучавање стручне материје у овом предмету је да се студент упозна са основним методама вредновања изолованих финансијских инструмената и њихових скупова, тј. портфолио селекција. Након положеног градива из овог предмета, студент би требало да разумије основне стратегије кориштења финансијских инструмената, као да и анализира и проналази узроке промјена њихових цијена. Структура предмета прилагођена је профилима финансијског економисте првог нивоа образовања и може да буде корисна и за економисте чије је усмјерење квантитативна финансијска анализа. Студентима би знање из овог предмета требало да представља квалитетну основу за професионалним бављењем пословима инвестиционе анализе.

Садржај предмета:

Увод у процес инвестирања у хартије од вриједности, ризик и принос инвестиција и инвестициона вриједност и тржишна цијена финансијских инструмената. Инвестициони портфолио и разматрање проблема извора инвестиционог портфолија, иницијално и коначно благодатање инвеститора, крива индиферентности те очекивани принос и стандардна девијација портфолија. Модели валоризације основних инструмената, вредновање инструмената са фиксним приносом, вредновање инструмената са варијабилним приносом и модели вредновања опција.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе, те посјета државним и међународним институцијама специјализованим за теме наведене у садржају предмета и писање радова на основу самосталног истраживачког рада. Предавања подразумевају презентацију најважнијих поставки везаних за сваку наставну јединицу, док се на вјежбама детаљније обрађују целине, уз израду задатака, дискусије и презентације актуелних тема од стране студената.

Литература:

Bodie, Z.; A., Kane, A., J., Mareus. (2009). *Основи инвестиција*. Београд: Дата статус
 Parino, R.I.; Kidwell, D. (2008). *Fundamental of corporate finance*. John Wiley and Sons

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквији су писмени облик испита, а завршни испит је усмени. Сама активност студената се процјењује расправама, израдом семинарских радова и студија случаја.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Дејан Микеревић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Стратешки финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	2П+2В	8
Наставници	Др Драган Микеревић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент	директан

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да се упознају са концептима напредног финансијског менаџмента и посебно указује на значај стратешких одлука које се доносе у предузећу. Један од циљева изучавања овог предмета је и упознавање са методологијама за рјешавање разних финансијских проблема, као и разумијевање окружења предузећа као значајног фактора од утицаја на доношење финансијских одлука.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти ће, након завршетка курса, првенствено бити у могућности да схвате значај, као и начин доношења стратешких одлука предузећа. Поред тога, они ће савладати одређене технике које ће им омогућити спровођење поменутих одлука у пракси. Такође, стећи ће неопходна знања из основа функционисања финансијских тржишта и савладати основне концепте и поставке проблематике реструктурирања предузећа.

Садржај предмета:

Финансијски систем предузећа, његово окружење и стратешки финансијски менаџмент. Пословно окружење. Цијена и временска вриједност новца. Ризик и принос. CAPM и APТ теорија. Финансијска тржишта и њихова ефикасност. Хипотезе о ефикасности тржишта. Стратегије предузећа. Доношење одлука о инвестирању. Доношење одлука о финансирању. Теорије и важност структуре капитала. Доношење одлука о дивидендама. Реструктурирање и конкурентска способност предузећа.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама везаним за проблеме из области финансија. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Микеревић, Д. (2005). *Стратешки финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет; Финрар

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Финансијска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент, Макроекономија, Финансијска математика.	Познавање основних принципа финансија

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним појмовима и категоријама из области савремених финансијских тржишта. Финансијски инструменти, финансијска тржишта и учесници су основе разумијевања економског система и самим тим представљају дио обавезног градива.

Исходи учења (стечена знања):

Након положеног испита, студенти овог студија ће знати објаснити шта је то финансијско тржиште, који су сегменти финансијског тржишта, институције и инструменти финансијског тржишта. Ефикасност савремених финансијских тржишта и њихово регулисање су основни елементи разумијевања функционисања тржишта. Такође, студенти ће савладати основне методе процјене ризика и приноса хартија од вриједности којима се тргује на финансијском тржишту.

Садржај предмета:

Основе финансијског система. Мјесто и улога финансијских система у тржишној привреди. Повезаност финансијског и реалног сектора привреде. Анализа финансијских тржишта. Појам, улоге и развој финансијских тржишта. Подјела и врсте финансијских тржишта. Берзе и берзански послови. Основне карактеристике савремених финансијских тржишта. Сврхе и циљеви законског регулисања финансијских тржишта. Основне форме регулисања. Ефикасност финансијских тржишта. Учесници на финансијским тржиштима. Пензион фондови. Инвестиционе компаније. Акције. Обвезнице. Изведени финансијски инструменти. Тржиште новца, Тржиште капитала. Девизно тржиште. Тржишта финансијских деривата. Примарна и секундарна тржишта.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и вјежбе.

Литература:

Живковић, Б.; Шошкић, Д. (2007). *Финансијска тржишта и институције*. 2 изд. Београд: Економски факултет:

Ерић, Д. (2003). *Финансијска тржишта и инструменти*. Београд: Чигоја

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквијуми (писмени) и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Теорија и политика биланса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+ 3В	8
Наставници	Др Душко Шњегота, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	–

Циљеви изучавања предмета:

Изучавање предмета Теорија и политика биланса студентима омогућава да разумију: основна начела и принципе на којима почивају пословни биланси правних лица; циљеве, садржај и врсте пословних биланса; начела уредног билансирања; начела и принципе признавања и вредновања појединих билансних позиција, у складу са МРС/МСФИ; принципе билансне политике, односно политике финансијског извјештавања; специфичности финансијских извјештаја код банака и других финансијских организација, те претпоставке које финансијско извјештавање стављају у функцији управљања ризицима у и оцијене бонитета.

Исходи учења (стечена знања):

Савладавањем предвиђеног градива студенти стичу основна знања која су им неопходна за састављање и тумачење финансијских извјештаја, односно биланса. Савладавањем теоријских основа припреме и презентације финансијских извјештаја, разликујући при том могућности коришћења права избора садржаних у релевантној законској регулативи, МРС/МСФИ, оквиру за припрему и презентацију финансијских извјештаја и сл., као и практичним вјежбама, студенти ће бити оспособљени да уобличи различите форме пословних биланса, сагласно пословним циљевима правног лица, али и да разумију пословне билансе припремљене и презентоване од стране других.

Садржај предмета:

Појам, садржај и врсте биланса, корисници финансијских извјештаја и задаци биланса. Начела уредног књиговодства, инвентарисања и методе инвентарисања, начела уредног билансирања, задаци и условљеност начела. Квалитативне карактеристике финансијских извјештаја. Вредновање елемената финансијских извјештаја и концепти одржавања реалне вриједности капитала. Неуплаћени уписани капитал, билансирање сталних материјалних и нематеријалних средстава и инвестиционих некретнина. Билансирање дугорочних финансијских пласмана и одложених пореских средстава. Билансирање текуће (обртне) имовине. Билансирање сопственог и позајмљеног капитала. Скривени губици и латентне резерве. Резервисања и временска разграничења. Компоненте финансијског извјештаја припремљеног у складу са МСФИ. Основе анализе биланса. Билансна политика. Специфичности у финансијском извјештавању банака и других финансијских организација.

Методе наставе и савладавање градива:

На предавањима студентима се преносе актуелна теоријска сазнања из предметне области уз коришћење презентација у power point-у и навођење примјера из праксе. Вјежбе се проводе кроз израду конкретних задатака везаних за вредновање елемената финансијских извјештаја и припрему пословних биланса, политике билансирања и анализу финансијских извјештаја. Израда и излагање семинарског рада врши се уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Ранковић, Р. (2008). *Теорија биланса*. Београд: Економски факултет
 Родић, Ј. (1991). *Теорија и анализа биланса*. Београд: Економски факултет
 Шкарић-Јовановић, К. (2007). *Финансијско рачуноводство*. Београд. Економски факултет
Међународни рачуноводствени стандарди / Међународни стандарди финансијског извјештавања.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Специјална рачуноводства			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8	4П+3В	7
Наставници	Др Никола Вукмировић, редовни професор			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Основе рачуноводства, Финансијски менаџмент, Банкарство.					
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет омогућава студентима да савладају рачуноводствену анализу, планирање, контролу и књиговодство специфичних пословних дјелатности као што су трговина, финансијске институције (банкарство, осигуравајућа друштва, инвестициони фондови), буџетске институције, пољопривредна предузећа.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након завршетка овога курса, студент ће стећи основна знања о рачуноводству специфичних дјелатности. Студент ће бити оспособљен да правилно евидентира све пословне догађаје, примјењује важећу регулативу и врши анализу и план пословања у трговини, финансијским институцијама (банкарство, осигуравајућа друштва, инвестициони фондови), буџетским институције, пољопривредним предузећима и малим предузећима.					
Садржај предмета:					
Пореска рачуноводствена регулатива. Трговинско рачуноводство. Рачуноводство финансијских институција (инвестициони фондови, банке, осигуравајућа друштва). Рачуноводство буџетских институција. Специфичности рачуноводство предузећа које се баве пољопривредном производњом и малим предузећима.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Главни облик рада на вјежбама биће рачуноводствено евидентирање пословних догађаја из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова					
Литература:					
Лукић, Р. (1999). <i>Рачуноводство трговинских предузећа</i> . Београд: Економски факултет					
Лукић, Р. (2000). <i>Банкарско рачуноводство</i> . Београд: Економски факултет					
Вукмировић, Н. Ауторизована предавања за школску 2007/08. годину					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, редовни професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Рачуноводствени информациони системи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	3П+3В	5
Наставници	Др Душанка Стојановић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет разматра мјесто, улогу, функцију и коришћење компјутеризованог рачуноводства у предузећима и банкама, оријентацију рачуноводства и начин обављања рачуноводствених послова мануелно и помоћу информационих технологија. Изучавањем предмета студенти треба да стекну базична знања која се тичу креирања и прилагођавања већ постојећег рачуноводственог информационог система у предузећу потребама савременог пословања и дигиталне економије.

Исходи учења (стечена знања):

Знања из овог предмета треба да допринесу оспособљавању студената да креирају информације корисне за одлучивање, као и да постојећи рачуноводствени информациони систем подржан информационим технологијама, прилагоде технолошким или неким другим промјенама у пословном систему или да заједно у тиму стручњака осталих профила учествују у креирању нових, или адаптирању постојећих и функционалних рачуноводствених информационих система у предузећу.

Садржај предмета:

Основни концепт и категоријски апарат рачуноводства, рачуноводствени стандарди. Рачуноводствени информациони системи – појам, концепт, мјесто и улога у предузећу. Врсте информационих система. Системи подршке управљању и одлучивању. Подаци, организација и управљање подацима. Неки типични примјери класичног књижења у производном и услужном предузећу (банкама). Рачуноводствени софтвер, међународни стандарди за рачуноводствени софтвер. Компјутерска табеларна израчунавања-електронске табеле MS Excel. MS Excel: Формуле и функције, грешке у формулама, статистичке функције, математичке функције, информационе функције, логичке функције и финансијске функције. Временска вриједност новца, каматне стопе, специјалне функције временске вриједности новца и њихова примјена. Књиговодствена евиденција помоћу MS Excela и програм за финансијско рачуноводство. Концепт релационе базе података. Управљање информационим ресурсима, контрола и заштита рачуноводствених информационих система. Етичка и социјална питања везана за рачуноводствене информационе системе.

Методе наставе и савладавање градива:

Методе наставе и савладавања градива: стручна знања и способности ће се обезбиједити кроз следеће наставне методе: предавања, лабораторијске вјежбе рада на рачунару, израду семинарских радова и консултације.

Литература:

Јаблан Стефановић, Р. (2009). *Рачуноводствени информациони системи*. Београд: Економски факултет
 Стевановић, Н. (2003). *Управљачко рачуноводство*. Београд: Економски факултет
 Јаблан Стефановић, Р. (2003). *Интерни обрачун*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душанка Стојановић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Ревизија финансијских извјештаја			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	3П+2В	7
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Ревизија		директан			
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет има циљ да стечена знања студената из области ревизије прошири на поље практичног дјеловања у овој области. Поред основних концепата ревизије и свих њених облика, пружа увид у ревизијску регулативу, с посебним акцентом на Међународне стандарде ревизије. Значајан дио предмета посвећен је практичној студији из ревизије, која приказује комплетан ревизијски процес на практичном примјеру и омогућава студентима да стечена знања применијене у пракси.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након овог курса, студенти ће бити у могућности да практично применијене стечена знања из ревизије финансијских извјештаја, као најзначајније компоненте ревизије. Савладаће неке од Међународних стандарда ревизије, који су кључни за несметано обављање ревизије у пракси и кроз практичне примјере видјети како се они спроводе: како у нашој пракси, тако и у осталим земљама које су исте прихватиле.					
Садржај предмета:					
Циљ и општи принципи ревизије. Услови ревизијског ангажмана и прихватање клијента. Контрола квалитета ревизије. Документација у ревизији. Откривање криминалних радњи. Контрола примјене закона и других прописа. Планирање и ризици у ревизији финансијских извјештаја. Докази у ревизији. Радна документација. Досије планирања ревизије. Досије ревизијских тестирања. Подсјетник за креирање планирања ревизије. Досије „Извјештај ревизора“.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програма за ревизију. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребије у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.					
Литература:					
Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). <i>Принципи ревизије – међународна перспектива</i> . Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске					
Божић, Р.; Кондић, Н. (2007). <i>Ревизија финансијских извјештаја – водич кроз практичну ревизију</i> . 2. измијењено и допуњено изд. Бања Лука:, ЕФБЛ; СРР РС					
<i>Међународни стандарди и саопштења ревизије, уверавања и етике</i> . (2004). Београд: СРР Србије; СРР Републике Српске					
<i>Кодекс етике за професионалне експерте</i> . (2007). Бања Лука: СРР Републике Српске					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ванредни професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијско рачуноводство, Банкарство, Економика осигурања.	Познавање рачуноводствених принципа и основних категорија банкарства и осигурања.

Циљеви изучавања предмета:
 Овладавање специфичним аспектима рачуноводства банкарског сектора и сектора осигурања је у основи градива овог предмета. Рачуноводствено обухватање пословних промјена у овим секторима подразумева постојање другог контног плана и другачије билансне шеме у односу на друге привредне субјекте, те је и упознавање са њиховим специфичностима примарни циљ изучавања.

Исходи учења (стечена знања):
 Студент након што савлада градиво предвиђено планом и програмом, може самостално да анализира и рјешава специфичне проблеме рачуноводства банака и осигуравајућих друштава. Стечена знања представљају солидан основ за практичну примјену али и за наставак студија – мастер.

Садржај предмета:
 Контни оквир за банке. Рачуноводствене политике. Рачуни код банака – као основни инструменти платног промета. Готовински платни налази и њихова књиговодствена евиденција. Специјални инструменти платног промета. Финансијски извјештаји банака и њихове специфичности. Биланс стања и биланс успјеха банака. Извјештаји о токовима средстава у банкама. Улози на штедњу. Кредитирање привреде и становништва. Унутрашњи платни промет. Међународни платни промет. Утврђивање периодичног пословног резултата. Финансијски извјештаји филијале и централе. Књиговодствена евиденција прихода и расхода осигуравајућих друштава. Трошкови накнада из осигурања. Рачуноводствени третман математичке резерве. Специфичности садржине биланса стања и биланса успјеха осигуравајућих друштава. Специфичности садржине извјештаја о токовима новчаних средстава осигуравајућих друштава. Обрачун профитабилности осигуравајућих друштава.

Методе наставе и савладавање градива:
 Предавања и вјежбе.

Литература:
 Лукић, Р. (2009). *Банкарско рачуноводство*. Београд: Економски факултет
 Лукић, Р. (2009). *Рачуноводство осигуравајућих компанија*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Колоквијуми и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Пројектовање информационих система			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Весна Алексић Марић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима пројектовања информационих система. Коначни циљ је да се кроз постепено упознавање са савременом методологијом системске анализе и пројектовања информационих система студенти оспособе за послове систем аналитичара и пројектаната информационих система.

Исходи учења (стечена знања):

Потреба за економистима који, поред доброг познавања области економије и менаџмента, посједују знања и способност да непосредно учествују у активностима пројектовања информационих система је веома изражена. Знања, компетенције и вјештине које студент може стећи изучавањем проблематике пројектовања информационих система представља образовну основу за примјену у професионалној пракси.

Садржај предмета:

Управљање пројектима и ризицима развоја информационих система. Стратешко планирање развоја информационих система. Развојни циклус пројектовања информационих система. Препознавање проблема/прелиминарно истраживање (оперативна изводљивост, финансијска и економска изводљивост, техничка изводљивост). Одређивање захтјева (побољшање процеса, побољшање пословања, понуда нових производа и услуга, брже извршавање пословних процеса, смањење трошкова производње робе и услуга, освајање нових региона и тржишта). Дизајнирање система (концептуално дизајнирање, логичко дизајнирање, физичко моделирање; излаз-информације и резултати, улаз-подаци и информације за обраду, ускладиштени подаци-базе података и датотеке, обрада и процедуре, контроле). Пројектовање и изградња (набавка софтвера и сервиса, програмирање, тестирање). Имплементација (обука, припрема локације, стратегија преласка на нови систем). Евалуација и наставак развоја. Модели пројектовања информационих система. Прескриптивни модели (модел водопада, инкрементални модел, RAD модел). Развојни или еволутивни модели (модел прототипа, спирални модел). Специјални модели (модел развоја заснован на компонентама). Јединствени процесни модел. Методе и технике моделирања информационих система (моделирање процеса, моделирање података, моделирање функција, моделирање објеката). Друге методе и технике (блок-шеме система, дијаграм тока података, акциони дијаграми, псеудокод, HIPO техника, Варнијеви дијаграми, рјечник података). Средства пројектовања информационих система (UML, CASE алати). Методологије пројектовања информационих система (структуралне методологије, објектне методологије, агилне методологије). Ревизија информационих система.

Методике наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарски радови, вјежбе на рачунарима, студентске презентације.

Литература:

Станкић, Р. (2007). *Пројектовање информационих система*. Београд. Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Економија јавног сектора			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Ђоко Слијепчевић, редовни професор; Др Младен Иванић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ изучавања наставног предмета Економија јавног сектора јесте да студенте упуту у проблематику како држава са својим институцијама, механизмима и мјерама рјешава фундаменталне друштвено – економске проблеме, тј. како држава обавља економске, социјалне и друге функције. При том се објашњава како се ти проблеми рјешавају унутар јавног сектора, те како одлуке и мјере државе утичу на функционисање приватног сектора.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти стичу одговарајућа сазнања о основним економским функцијама државе и њеном улогом у јачању ефикасности јавног сектора у савременим тржишним, односно тзв. мјешовитим привредама. Уз ово студенти требају бити оспособљени да критички анализирају социо-економску улогу државе и ефекте појединих стратегија и пројеката јавног сектора, као и утицај појединих одлука и мјера државе на ефикасност функционисања приватног сектора.

Садржај предмета:

Улога државе у тзв. мјешовитим привредама: тржишни и државни механизми економске координације, приватни и јавни избор. Основи теорије благостања: недостаци тржишног механизма, ефикасност и једнакост. Основне економске функције државе: монополи и њихово регулисање, јавна добра и њихово обезбјеђивање, екстерни ефекти и њихово неутралисање, прерасподјела друштвеног производа, стабилизациона функција, развојна функција. Државни програми јавне потрошње: политика јавних расхода, друштвена cost-benefit анализа. Кључне области јавне потрошње: пензиони систем, здравство, образовање, социјална заштита, смањење сиромаштва, одбрана и безбједност. Основи политика опорезивања: принципи опорезивања, обухватност и ефикасност опорезивања. Јавни избор и политички интереси: бирачи, политичари и државна бирократија, конјунктурни политички циклуси, јавни избор у „новим“ демократијама. Економска улога државе у процесу транзиције: приватизација и реструктурирање привреде, афирмација предузетништва, изградња савремених тржишних институција.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се изводи у комбинацији предавања, вјежби, семинара и консултација, уз активно учествовање свих студената у наведеним облицима наставног процеса.

Литература:

Stiglitz, J.E. (2008). *Економија јавног сектора*. Београд: Економски факултет
 Holcombe, R. (2006). *Public Sector Economics*. Pearson Education

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Нема посебних назнака

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Ђоко Слијепчевић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Интерни надзор			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Напредна ревизија	директан

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања овог предмета је упознавање са значајем система интерног надзора, његовим циљевима и начином функционисања, што претпоставља упознавање са сегментима интерног надзора – интерном ревизијом и интерном контролом, а све у вези са растућим значајем интерног надзора за савремена предузећа. Предмет омогућава студентима да се преко упознавања са теоријским поставкама и рјешавања практичних питања и проблема из области интерне ревизије и интерне контроле припреме за рјешавање поменутих проблема и у пракси.

Исходи учења (стечена знања):

Након овог курса, студенти ће бити у могућности да се поред већ раније стечених знања из подручја екстерне ревизије, детаљно упознају и са сегментом ревизије који се односи на систем интерног надзора. Интерни надзор и његови сегменти – интерна ревизија и интерна контрола у савремено доба све више добијају на значају и из тог разлога неопходно је да сви они који се озбиљно баве (или се намјеравају бавити) проблематиком из области ревизије, буду детаљно упознати са циљевима, карактеристикама и значајем система интерног надзора и оба његова сегмента. Студенти ће имати прилику да усвоје неопходна знања везана за интерну ревизију, њене циљеве, начине обављања и услове за стицање знања интерног ревизора, као и да се упознају са значајем и елементима система интерне контроле, као система ког планира и спроводи управа предузећа, али и сви остали запослени како би се предуприједила појава материјално значајних грешака у финансијским извјештајима.

Садржај предмета:

Појам, циљеви и карактеристике интерног надзора. Облици интерног надзора. Интерна ревизија као дио система интерног надзора. Циљ и предмет интерне ревизије. Историјски развој интерне ревизије. Професија интерних ревизора. Интерна ревизија и управљање ризицима. Организација и управљање интерном ревизијом. Улога и задаци одбора за ревизију. Стандарди интерне ревизије и кодекс професионалне етике интерних ревизора. Процес интерне ревизије. Савремени правци развоја интерне ревизије. Појам и обиљежја интерне контроле. Циљеви интерне контроле. Врсте интерних контрола. Начини провођења контроле. Структура система интерне контроле. Интерни контролни поступци и процедуре. Ограничења интерних контрола. Разлике између интерне контроле и интерне ревизије.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама у којима студенти имају активну улогу. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе.

Литература:

Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Принципи ревизије – међународна перспектива.s.l.*

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија	

Назив предмета	Менаџмент инвестиција			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент, Финансијска математика.	Познавање основних принципа финансија.

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним појмовима и категоријама из области инвестиција и менаџмента инвестиција.

Исходи учења (стечена знања):
 Након положеног испита, студенти овог студија ће знати објаснити шта су то инвестиције, које врсте инвестиција постоје и како се врши процјењивање и доношење одлука о инвестирању.
 Менаџмент инвестиција подразумијева познавање различитих аспеката инвестиција у приватне и јавне компаније, инвестиција у реалну имовину, али и у хартије од вриједности. Након положеног испита, студенти би требали овладати основним елементима менаџмента инвестиција.

Садржај предмета:
 Основни принципи вредновања инвестиција Д 17, X 8, X9. *Greenfield* инвестиције. Инвестиције у компаније са негативном зарадом Д22. Инвестиције у младе и почетничке компаније Д23. Инвестиције у приватне компаније Д24. Аквизиције и преузимања Д25. Инвестиције у реалну имовину Д26. Инвестиције у осталу имовину Д27. Основни елементи инвестиција у хартије од вриједности.

Методџ наставџ и савладавање градива:

Предавања и вјежбе.

Литџратура:

Fabozzi, F.J.; Markowitz, H.M. (2002). *The Theory & Practice of Investment Managament*. John Wiley and Sons
 Litterman, B. (2003). *Modern Investment Management*. John Wiley and Sons
 Damodaran, A. (2003). *Investement Valuation*. John Wiley and Sons
 Higgins, R.S. (2007). *Analisis for Financial Managament*. Irwin McGraw Hill

Облици провјџере знања и оцјењивање:

Похађање наставџ	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посџбна назнака за предмет:

Име и презимџ наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

Четврта година студија
ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ
Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Финансијска тржишта	2	2			6
Теорија и политика биланса	4	3			8
Економика осигурања	4	2			8
Међународно финансирање	3	2			8
Банкарство			4	2	7
Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			4	2	7
Електронско пословање			3	3	5
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	13	9	13	9	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Тарифе у осигурању
Базелски принципи
Стратешки финансијски менаџмент (7. семестар)
Ревизија финансијских извјештаја (8. семестар)

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Финансијска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент, Макроекономија, Финансијска математика.	Познавање основних принципа финансија

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним појмовима и категоријама из области савремених финансијских тржишта. Финансијски инструменти, финансијска тржишта и учесници су основе разумијевања економског система и самим тим представљају дио обавезног градива.

Исходи учења (стечена знања):

Након положеног испита студенти овог студија ће знати објаснити шта је то финансијско тржиште, који су сегменти финансијског тржишта, институције и инструменти финансијског тржишта. Ефикасност савремених финансијских тржишта и њихово регулисање су основни елементи разумијевања функционисања тржишта. Такође, студенти ће савладати основне методе процјене ризика и приноса хартија од вриједности којима се тргује на финансијском тржишту.

Садржај предмета:

Основе финансијског система. Мјесто и улога финансијских система у тржишној привреди. Повезаност финансијског и реалног сектора привреде. Анализа финансијских тржишта. Појам, улоге и развој финансијских тржишта. Подјела и врсте финансијских тржишта. Берзе и берзански послови. Основне карактеристике савремених финансијских тржишта. Сврхе и циљеви законског регулисања финансијских тржишта. Основне форме регулисања. Ефикасност финансијских тржишта. Учесници на финансијским тржиштима. Пензиони фондови. Инвестиционе компаније. Акције. Обвезнице. Изведени финансијски инструменти. Тржиште новца. Тржиште капитала. Девизно тржиште. Тржишта финансијских деривата. Примарна и секундарна тржишта.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и вјежбе.

Литература:

Живковић, Б.; Шошкић, Д. (2007). *Финансијска тржишта и институције*. 2. изд. Београд: Економски факултет
 Ерић, Д. (2003). *Финансијска тржишта и инструменти*. Београд: Чигоја

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквијуми (писмени) и усмени испит

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Теорија и политика биланса			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+ 3В	8
Наставници	Др Душко Шњегота, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	—

Циљеви изучавања предмета:

Изучавање предмета омогућава студентима да разумију: основна начела и принципе на којима почивају пословни биланси правних лица; циљеве, садржај и врсте пословног биланса; начела уредног билансирања; начела и принципе признавања и вредновања појединих билансних позиција, у складу са МРС/МСФИ; принципе билансне политике, односно политике финансијског извјештавања; специфичности финансијског извјештаја код банака и других финансијских организација, те претпоставке које финансијско извјештавање стављају у функцији управљања ризицима у и оцијење бонитета.

Исходи учења (стечена знања):

Савладавањем предвиђеног градива студенти стичу основна знања која су им неопходна за састављање и тумачење финансијских извјештаја, односно биланса. Савладавањем теоријских основа припреме и презентације финансијских извјештаја, разликујући при том могућности коришћења права избора садржаних у релевантној законској регулативи, МРС/МСФИ, оквиру за припрему и презентацију финансијских извјештаја и сл., као и практичним вјежбама, студенти ће бити оспособљени да уобличе различите форме пословног биланса, сагласно пословним циљевима правног лица, али и да разумију пословне билансе припремљене и презентоване од стране других.

Садржај предмета:

Појам, садржај и врсте биланса, корисници финансијских извјештаја и задаци биланса. Начела уредног књиговодства, инвентарисања и методе инвентарисања. Начела уредног билансирања. Задаци и условљеност начела. Квалитативне карактеристике финансијских извјештаја. Вредновање елемената финансијских извјештаја и концепти одржавања реалне вриједности капитала. Неуплаћени уписани капитал, билансирање сталних материјалних и нематеријалних средстава и инвестиционих некретнина. Билансирање дугорочних финансијских пласмана и одложених пореских средстава. Билансирање текуће (обртне) имовине. Билансирање сопственог и позајмљеног капитала. Скривени губици и латентне резерве. Резервисања и временска разграничења. Компоненте финансијских извјештаја припремљеног у складу са МСФИ. Основе анализе биланса. Билансна политика. Специфичности у финансијском извјештавању банака и других финансијских организација.

Методе наставе и савладавање градива:

На предавањима студентима се преносе актуелна теоријска сазнања из предметне области уз коришћење презентација у power point-у и навођење примјера из праксе. Вјежбе се проводе кроз израду конкретних задатака везаних за вредновање елемената финансијских извјештаја и припрему пословних биланса, политике билансирања и анализу финансијских извјештаја. Израда и излагање семинарског рада врши се уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Ранковић, Р. (2008). *Теорија биланса*. Београд: Економски факултет
 Родић, Ј. (1991). *Теорија и анализа биланса*. Београд: Економски факултет
 Шкарић-Јовановић, К. (2007). *Финансијско рачуноводство*. Београд: Економски факултет
Међународни рачуноводствени стандарди / Међународни стандарди финансијског извјештавања.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Економика осигурања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П + 2В	8
Наставници	Др Драгутин Шипка, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Овим предметом студентима се омогућава да савладају најважније економске и техничке основе дјелатности осигурања, као облика економске заштите појединаца, привредних субјеката и других институција од изненадних и непредвидивих штетних догађаја. Програмска грађа нуди цјеловито сагледавање развоја домаће осигуравајуће теорије и праксе, као и савремена инострана искуства и достигнућа у смислу успешног управљања ризицима чије настајање може угрозити појединце, привредне субјекте и институције, као и друштво у цјелини.

Исходи учења (стечена знања):

СТИЦАЊЕ и развијање знања и способности код свршених студената, да самостално могу организовати и координирати, контролисати и надzirати поједине сегменте осигуравајуће дјелатности, како у привреди, тако и у државним институцијама и регулаторним тијелима. Полазећи од чињенице да је осигурање специфична дјелатност и да је пословање осигуравајућих организација условљено великим бројем ризика, неизвјесних по исходишту и специфичних само за ову област, овладавањем понуђеном материјом значајно се може утицати на ублажавање, па чак и неутралисање посљедица од настанка штетних догађаја.

Садржај предмета:

Опште карактеристике осигурања. Организација осигурања. Врсте осигурања. Управљање ризиком. Документа у осигурању. Осигурање имовине. Осигурање лица. Животно осигурање. Гаранцијско осигурање. Осигурање кредита. Осигурање пољопривреде. Осигурање животиња. Осигурање моторних возила. Међународне конвенције у осигурању од аутоодговорности. Саосигурање и реосигурање. Обрачун самопридржаја и максимално могуће штете. Расподјела ризика у реосигурању.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања праћена презентацијом путем савремене информационе технике. Овим поступком се путем илустрација, графика и цртежа студентима омогућава визуелно приказивања најзначајнијих економских начела, чиме се постиже виши степен интересовања. У току самих предавања у адекватним моментима се илуструју примјери из праксе, што изазива посебан интерес и укључивање у расправу. У оквиру термина предвиђених за вјежбе, обрађују се примјери којима се примјеном савремених метода из иностране праксе, рјешавају најсложенији задаци с којима ће се свршени студенти сусретати у пракси. Посебно успјешни студенти узимају теме и раде семинарске радове који се презентирају пред свим студентима.

Литература:

Шипка, Д.; Маровић, Б. (2003). *Економика осигурања*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгутин Шипка, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Међународно финансирање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	3П+2В	8
Наставници	Др Васиљ Жарковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студентима пружи потребна знања из области међународног финансирања. У протеклих неколико деценија, међународно финансирање је забиљежило брз, а у одређеним периодима и веома буран развој. Национална финансијска тржишта све више губе атрибут националног и постају дио глобалног финансијског тржишта – свјетског тржишта. Велике финансијске и валутне кризе током прошлог и почетком овог вијека скренуле су пажњу на проблеме којима се бави међународно финансирање. Комплексни односи у међународним финансијама који се јављају услед континуираног технолошког развоја, финансијске глобализације и финансијске интеграције националних економија постављају нове задатке и захтјеве пред економску теорију, која треба да одговори на различите изазове и кризе са којима се свијет суочава.

Исходи учења (стечена знања):

Основни резултат проучавања овог предмета је стицање неопходних знања из области међународног финансирања. У ствари, стечена знања омогућиће студентима да практично могу сагледавати међународна финансијска кретања ради доношења квалитетних пословних одлука, и то не само оних које се тичу сарадње са страним партнерима, већ, у знатној мјери, и оних који се односе на пословање у оквиру домаће привреде.

Садржај предмета:

Кључне тематске области које обухвата предмет: међународно финансирање – предмет, развој и значај, девизни курсеви и девизно тржиште (фактори који одређују девизни курс у дугом и кратком року, фиксни и флукутирајући курсеви – предности и слабости). Међународни монетарни систем. Карактеристике савременог међународног финансијског тржишта. Међународно кретање капитала. Међународне финансијске организације. Евротржиште. Кредитирање извозних послова. Валутне кризе и шпекулативни напади. Проблеми међународне задужености и дужничке кризе. Глобална економска и финансијска криза почетком XXI вијека.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Током предавања анализирати ће се бројна питања и проблеми међународног финансирања, уз активну улогу студената да слободно износе своја виђења и мишљења.

Литература:

Јовановић Гавриловић, П. (2008). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет
 Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2008). *Међународна економија*. Београд: Економски факултет
 Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*. Загреб: Мате
 Мишкин, Ф.; Ејкинс, С. (2005). *Финансијска тржишта и институције*. Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквији су писмени облик испита, а завршни испит је усмени. Сама активност студената се процјењује расправама, израдом семинарских радова и студија случаја.

Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Банкарство			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	7
Наставници	Др Драгана Башић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања овог предмета је теоријско образовање из области банкарства, савладавање основних постулата банкарства и банкарске струке, упознавање са методологијом управљања банком у сагласности са ризицима и основним принципима пословања банака, као и основама регулације и супервизије банака, те узроцима и моделима управљања банкарским кризама. Неопходно је оспособљавање студента да успјешно прати тенденције и промјене у банкарству, његову компатибилност и условљеност другим системима и оспособљавање за квалитетно доношење одлука у складу са истим, а у циљу успјешног и благовременог прилагођавања система промјенама.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да успјешно обавља радне задатке из домена банкарске струке, прати тенденције и факторе интерних и екстерних утицаја на банкарство, ефикасно управља банком и доноси квалитетне одлуке примјењујући савремене методе управљања, опште регулаторне оквире и контролне механизме. Студент је оспособљен да уочава кључне назнаке наступања банкарских ризика и банкарске кризе и да квалитетно предузима одређене акције за њено благовремено рјешавање. Студент се оспособљава за успјешно укључивање у међународне истраживачке пројекте, запошљавање и даље усавршавање у банкарској струци.

Садржај предмета:

Мјесто банкарског система у финансијском систему земље. Финансијска дисинтермедијација. Елементи финансијске структуре. Монетарна политика, финансијски и економски развој. Основне карактеристике традиционалног банкарства. Основе савременог банкарства. Функције банкарства у финансијском систему земље. Примарни новац. Мултипликатор депозита и мултипликатор новца. Принципи банкарског пословања. Организациона структура банкарских институција. Савремени типови банкарске организационе структуре. Финансијско извјештаји. Оцјена квалитета банкарског пословања. Основни показатељи профитабилности банке. Банкарски капитал, облици и методе прикупљања. Субординиране обвезнице. Међународна координација капитала; Појам, модели и функције централне банке. Инструменти монетарне регулације. Европска централна банка. Банкарство БиХ. Извори средстава банке. Депозити и формирање цијена за депозите. Осигурање депозита. Недепозитни извори средстава: ЦД, комерцијални записи и репо аранжмани. Кредити – појам и врсте. Анализа кредита и методологија одобравања. Утврђивање кредитне способности зајмотражиоца. Обезбјеђење кредита. Формирање цијене за кредите. Банкарске инвестиције, портфолио и фактори утицаја. Инструменти тржишта новца и тржишта капитала које користе банке. Ризици у банкарству и модели управљања. Управљање активом и пасивом. Регулација и супервизија банака. Факторинг, форфетинг и лизинг послови. Издавање гаранција. Детерминанте фузије и аквизиције банака и аналитичко пројектовање. Стратешко планирање у банкама. Настанак и разрјешавање банкарских криза. Е-банкарство – ефекти ИТ, системи интербанкарског плаћања, онлајн и интернетско банкарство.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, семинарски радови, дискусије, анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава банака и банкарских система у окружењу и у свијету.

Литература:

Душанић, Ј. Б. (2003). *Пословно банкарство*. Српско Сарајево, Београд: Consseco Institut
 Плакаловић, Н. (2004). *Монетарна економија: теорија, институције и политика*. Српско Сарајево: Завод за издавање уџбеника
 Rose, S. P; Hudgins, C. S. (2005). *Банкарски менаџмент и финансијске установе*. Београд: Дата статус
 Ћировић, М. (2001). *Банкарство*. Београд: Bridge Company

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Башић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Рачуноводство банака и осигуравајућих друштава			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	7
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијско рачуноводство, Банкарство, Економика осигурања.	Познавање рачуноводствених принципа и основних категорија банкарства и осигурања.

Циљеви изучавања предмета:
Овладавање специфичним аспектима рачуноводства банкарског сектора и сектора осигурања је у основи градива овог предмета. Рачуноводствено обухватање пословних промјена у овим секторима подразумева постојање другог контног плана и другачије билансне шеме у односу на друге привредне субјекте, те је и упознавање са њиховим специфичностима примарни циљ изучавања.

Исходи учења (стечена знања):
Студент након што савлада градиво предвиђено планом и програмом може самостално да анализира и рјешава специфичне проблеме рачуноводства банака и осигуравајућих друштава. Стечена знања представљају солидан основ за практичну примјену али и за наставак студија – мастер.

Садржај предмета:
Контни оквир за банке. Рачуноводствене политике. Рачуни код банака – као основни инструменти платног промета. Готовински платни налази и њихова књиговодствена евиденција. Специјални инструменти платног промета. Финансијски извјештаји банака и њихове специфичности. Биланс стања и биланс успеха банака. Извјештаји о токовима средстава у банкама. Улози на штедњу. Кредитирање привреде и становништва. Унутрашњи платни промет. Међународни платни промет. Утврђивање периодичног пословног резултата. Финансијски извјештаји филијале и централе. Књиговодствена евиденција прихода и расхода осигуравајућих друштава. Трошкови накнада из осигурања. Рачуноводствени третман математичке резерве. Специфичности садржине биланса стања и биланса успеха осигуравајућих друштава. Специфичности садржине извјештаја о токовима новчаних средстава осигуравајућих друштава. Обрачун профитабилности осигуравајућих друштава.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања и вјежбе.

Литература:
Лукић, Р.(2009). <i>Банкарско рачуноводство</i> . Београд: Економски факултет
Лукић, Р. (2009). <i>Рачуноводство осигуравајућих компанија</i> . Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Колоквијуми и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 16 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Електронско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	3П+3В	5
Наставници	Др Весна Алексић Марић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање студената са интернетском технологијом, као и савременим обликом пословања који је заснован на интензивној примјени информационе, а нарочито интернетске технологије, упознавање са електронским пословањем. Посебно се изучава проблематика концепта управљања односима са купцима и пословне интелигенције у условима електронског пословања. Циљ је да се укаже и на дубинске промјене које се дешавају у сфери савремене економије под дејством интернетске технологије и електронског пословања, а које се манифестују парадигмом тзв. нове економије и феноменом привредне глобализације.

Исходи учења (стечена знања):

Стечена знања треба да омогуће развој концептуалних и информатичких знања и вјештина потребних за покретање, увођење и практиковање активности електронског пословања у малим, средњим и великим организацијама.

Садржај предмета:

Интернет и интернетски сервиси. Стандардни интернетски сервиси. Електронско пословање. Подручја примјене електронског пословања. Утицај информационе технологије на снаге конкурентске предности у електронском пословању (повезаност са купцима, повезаност са добављачима, ИТ као основа конкурентности, ИТ као основа интерорганизационе сарадње, ИТ обликује нове производе и услуге). Информациона технологија и Портеров ланац вриједности (улазна логистика, производња, излазна логистика, управљање ланцем набавке, маркетинг и продаја, услуге након продаје, корпоративна инфраструктура, управљање људским ресурсима, развој, набавка). Пословна интелигенција (Business Intelligence, BI). Управљање знањем и пословна интелигенција (колективне меморије, корпоративни интранети и портали за подршку одлучивању, екстранети и међуорганизациони портали, мјерење и анализа успјешности веб-сајта). Управљање односима са купцима (Customer Relationship Management, CRM). Складиште података и методе и алати за извођење знања из података. Облици злоупотребе информационе технологије у електронском пословању (злоупотреба средстава ИТ, неовлаштена употреба софтвера и повреда права власништва, саботаже и рачунарски вируси). Облици заштите од злоупотребе информационе технологије у електронском пословању (контрола повјерљивости – криптографија, контрола приступа, контрола интегритета, контрола расположивости, контрола немогућности порицања). Заштита приватности појединаца у раду са Интернетом. Нова економија и привредна глобализација.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Предавања, студије случајева.

Литература:

Алексић Марић, В. (2008). *Електронско пословање*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Тарифе у осигурању			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Драгутин Шипка, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Економика осигурања	Директан

Циљеви изучавања предмета:

Изучавање наставног предмета Тарифе у осигурању има за циљ да студентима Економског факултета у Бањој Луци, Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање, понуди овладавање академским вјештинама које се односе на принципе израчунавања и обрачуна нето и бруто тарифа за поједине различите видове осигурања: имовине, лица, пензијско и здравствено осигурање. У оквиру овог предмета, студенти ће стећи неопходна знања за анализу и праћење адекватности тарифа са аспекта основних економских начела у осигурању.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти који успјешно савладају наставно градиво из овог предмета постају економски стручњаци који ће бити оспособљени да користе савремена научна достигнућа на пољу домаћег и међународног осигурања. Стеченим теоретским и практичним знањем моћи ће да постану конкурентни на тржишту рада: осигуравајућих компанија, брокерско-дилерских друштава, јавне управе, а посебно регулаторних агенција које спроводе надзор над индустријом осигурања, имајући у виду да такав профил академица до данас није образован на простору наше земље. На крају, стећи ће модерна знања која ће понудити тржишту компетентне и способне лидере, са циљем да граде успјешне каријере и допринесу развоју свог пословног окружења.

Садржај предмета:

Карактеристике ризика и управљање ризиком као основ формирања тарифа. Самопридржај и резерве сигурности. Маргина солвентности и методе њеног утврђивања. Актуарске основе формирања и обрачун тарифа у осигурању лица с посебним садржајем који се односи на осигурање живота. Актуарске основе формирања тарифа у осигурању имовине: индустрије, пољопривреде, објеката у изградњи, моторних возила. Формирање тарифа у реосигурању. Формирање тарифа у пензијском и здравственом осигурању. Очекивана вриједност штета и расподјела штета из основа осигурања.

Методе наставе и савладавање градива:

Наставно особље, праћењем савремених научних токова и достигнућа из области осигурања, преноси знања путем предавања, вјежби и практичних радова, методама и техникама које се примјењују у високоранжираним универзитетским центрима европских земаља. Посебна пажња се посвећује излагањима са практичним искуствима развијених земаља, како би се студентима понудио врхунски квалитет модерног пословног образовања. Како је програмска структура овог предмета заснована на задацима и вјежбама, посебно вријеме се посвећује овој врсти интерактивног извођења наставе.

Литература:

Кочовић, Ј. (2000). *Актуарске основе формирања тарифа у осигурању лица*. Београд: Економски факултет
 Кочовић, Ј. (2010). *Формирање тарифа у осигурању имовине*. Београд: Економски факултет
 Шипка, Д. (1998). *Услови осигурања*. Бања Лука: Арт принт

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгутин Шипка, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Базелски принципи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П + 2В	6
Наставници				

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања овог предмета је да студенту омогући стицање теоријског образовања из области надзора, регулације и супервизије банака и банкарске дјелатности и оспособљавање за ефикасно имплементирање принципа и стандарда базелских споразума у банкарској пракси Републике Српске и Босне и Херцеговине, односно у банкарству уопште. Један од примарних циљева изборног наставног предмета Базелски принципи је и проширење знања студената из области надзора, регулације и супервизије у банкарству стеченог у оквиру имплементације наставног програма смјера Финансијско управљање, банкарство и осигурање, а у оквиру обавезног наставног предмета Банкарство.

Исходи учења (стечена знања):

Оспособљавање студената за успјешну имплементацију принципа и стандарда базелских споразума у банкарству на националном и међународном нивоу, шира теоријска надградња стеченог знања студената у току изучавања наставног програма на обавезном предмету Банкарство у погледу регулације и супервизије банака. Остваривањем дефинисаних циљева изучавања предмета Базелски принципи постиже се комплетно знање студената у погледу надзора, регулације и супервизије банака и банкарске дјелатности неопходно за успјешно похађање и савладавање предвиђеног наставног програма II циклуса (мастер студија).

Садржај предмета:

Контрола, регулација и супервизија банкарског пословања. Базелски комитет за супервизију банака. Базелски споразуми. Приступи управљању банкарским ризицима у складу са споразумом Базел II. **Рачунање минималних захтијева за капиталом.** Ризиком пондерисана актива. Прописани капитал, CAR. Мјерење и приступи мјерењу кредитног ризика. Приступи и методе мјерења тржишних ризика, *Value at Risk*. **Модел за мјерење тржишних ризика.** Оперативни ризик и **приступи мјерењу оперативног ризика.** Тржишна дисциплина. CAMELS и други модели рангирања и рејтинговања банака. Примјена базелских стандарда код нас. Контраверзе и перспектива базелских стандарда.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије, семинарски радови и анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава банака и банкарских система у ближем окружењу и у свијету у погледу имплементације принципа базелских споразума.

Литература:

Greuning, van H.; Братановић, С. (2003). *Анализа и управљање банковним ризицима*. Загреб: Мате
 Ђукић, Ђ.; Бјелица, В.; Ристић, Ж. (2004). *Банкарство*. Београд: Економски факултет
 Мешић, Д. (2004). *Пруденцијална контрола банака и финансијских конгломерата*. Нови Сад: Stylos
Core Principles for Effective Banking Supervision. (2006). Базел: Bis Basel Committee on Banking Supervision

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Башић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Стратешки финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7.	2П+2В	6
Наставници	Др Драган Микеревић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент	директан

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да се упознају са концептима напредног финансијског менаџмента и посебно указује на значај стратешких одлука које се доносе у предузећу. Један од циљева изучавања овог предмета је и упознавање са методологијама за рјешавање разних финансијских проблема, као и разумијевање окружења предузећа, као значајног фактора који утиче на доношење финансијских одлука.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти ће, након завршетка курса, првенствено бити у могућности да схвате значај, као и начин доношења стратешких одлука у предузећу. Поред тога, они ће савладати одређене технике које ће им омогућити спровођење поменутих одлука у пракси. Такође, стећи ће неопходна знања из основа функционисања финансијских тржишта и савладати основне концепте и поставке проблематике реструктурирања предузећа.

Садржај предмета:

Финансијски систем предузећа, његово окружење и стратешки финансијски менаџмент. Пословно окружење. Цијена и временска вриједност новца. Ризик и принос. САРМ и АРТ теорија. Финансијска тржишта и њихова ефикасност. Хипотезе о ефикасности тржишта. Стратегије предузећа. Доношење одлука о инвестирању. Доношење одлука о финансирању. Теорије и важност структуре капитала. Доношење одлука о дивидендама. Реструктурирање и конкурентска способност предузећа.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама, везаним за проблеме из области финансија. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Микеревић, Д. (2005). *Стратешки финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет; Финрар

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсјек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Ревизија финансијских извјештаја			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Ревизија		директан			
Циљеви изучавања предмета:					
Предмет има циљ да стечена знања студената из области ревизије прошири на поље практичног дјеловања у овој области. Поред основних концепата ревизије и свих њених облика, пружа увид у ревизијску регулативу, с посебним акцентом на Међународне стандарде ревизије. Значајан дио предмета посвећен је практичној студији из ревизије, која приказује комплетан ревизијски процес на практичном примјеру и омогућава студентима да стечена знања примијене у пракси.					
Исходи учења (стечена знања):					
Након овог курса, студенти ће бити у могућности да практично примијене стечена знања из ревизије финансијских извјештаја, као најзначајније компоненте ревизије. Савладаће неке од Међународних стандарда ревизије који су кључни за несметано обављање ревизије у пракси и кроз практичне примјере видјети како се они спроводе, како у нашој пракси, тако и у осталим земљама које су их прихватиле.					
Садржај предмета:					
Циљ и општи принципи ревизије. Услови ревизијског ангажмана и прихватање клијента. Контрола квалитета ревизије. Документација у ревизији. Откривање криминалних радњи. Контрола примјене закона и других прописа. Планирање и ризици у ревизији финансијских извјештаја. Докази у ревизији. Радна документација. Досије планирања ревизије. Досије ревизијског тестирања. Подсјетник за креирање планирања ревизије. Досије „Извјештај ревизора“.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програма за ревизију. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумијевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.					
Литература:					
Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R., Wallage, P. (2002). Принципи ревизије: међународна перспектива. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске					
Божић, Р.; Кондић, Н. (2007). Ревизија финансијских извјештаја – водич кроз практичну ревизију. 2. измијењено и допуњено изд. Бања Лука: ЕФБЛ; СРР РС					
Међународни стандарди и саопштења ревизије, уверавања и етике. (2004). Београд: СРР Србије; СРР Републике Српске					
Кодекс етике за професионалне експерте. (2007). Бања Лука: СРР Републике Српске					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ванредни професор					

ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
СМЈЕР: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Економика Европске уније	4	2			8
Међународно финансирање	4	2			8
Спољнотрговинско пословање	4	2			8
Изборни предмет	2	2			6
Међународно пословно право			4	2	6
Савремени економски системи			4	2	6
Међународни маркетинг			4	2	7
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	14	8	14	8	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Смјер: Међународна економија

Финансијска тржишта (7. семестар)
Свјетска тржишта
Економика и развој националне привреде
Економске доктрине

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Економика Европске уније			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+2В	8
Наставници	Др Горан Поповић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет пружа студентима сазнања о историји настанка Европске уније, основним институцијама, као и о осталим регионалним интеграцијама у свијету. Студенти ће спознати какву трговинску политику примјењује Европске уније, како Европска унија утиче на развој руралних регија, какви су ставови водећих институција Европске уније везани за индустријску, заједничку пољопривредну и регионалну политику. Студенти ће научити тумачити макроекономске показатеље: становништво, друштвени производ, инфлацију, инвестиције, незапосленост, итд. и користити добијене информације у оцјени развијености појединих земаља и регија; схватиће улогу монетарне политике Европске уније на земље у окружењу, те битне ставке у буџету Европске уније и разлике између буџета појединих земаља и буџета Европске уније.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка курса, студент ће располагати основним знањима о чињеницама, принципима и процесима везаним за Европску унију. Студент ће моћи практично примијенити стечена знања у анализи основних макроекономских показатеља у Европској унији, те ће стећи спознаје о трговинској, индустријској, регионалној, пољопривредној и осталим политикама Европске уније, које имају значајан утицај и на нашу земљу.

Садржај предмета:

Уводно предавање: Историјат настанка Европске уније и основни подаци о ЕУ. Институције Европске уније. Регионалне интеграције. Основни макроекономски показатељи: становништво, ДП, инфлација, инвестиције. Основни макроекономски показатељи: незапосленост, врсте незапослености и кретања незапослености у ЕУ. Трговинска политика Европске уније. Индустријска политика Европске уније. Политика конкуренције Европске уније. Регионална политика Европске уније. Заједничка пољопривредна политика и рурални развој: настајак, циљеви и улога CAP, резултати посљедице примјене CAP. Заједничка пољопривредна политика и рурални развој: политика руралног развоја Европске уније. Европска монетарна унија. Буџет Европске уније.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања односно преношење систематских сазнања из литературе, интерактивна настава. Вјежбе, илустрације, дискусије са студентима, примјена знања у практичне сврхе, расправа о случајевима из праксе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова, консултације.

Литература:

Поповић, Г. (2009). *Економика Европске уније: макроекономски аспекти и заједничке политике*. Бања Лука: Економски факултет
 Commission of the European Communities. (2009). Brussels, 1.12.2009. SEC Volume I, II, III,

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Поповић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Међународно финансирање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+2В	8
Наставници	Др Васиљ Жарковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студентима пружи потребна знања из области међународног финансирања. У протеклих неколико деценија, међународно финансирање је забиљежило брз, а у одређеним периодима и веома буран развој. Национална финансијска тржишта све више губе атрибут националног и постају дио глобалног финансијског тржишта – свјетског тржишта. Велике финансијске и валутне кризе током прошлог и почетком овог вијека скренуле су пажњу на проблеме којима се бави међународно финансирање. Комплексни односи у међународним финансијама који се јављају услед континуираног технолошког развоја, финансијске глобализације и финансијске интеграције националних економија постављају нове задатке и захтјеве пред економску теорију, која треба да одговори на различите изазове и кризе са којима се свијет суочава.

Исходи учења (стечена знања):

Основни резултат проучавања овог предмета је стицање неопходних знања из области међународног финансирања. У ствари, стечена знања омогућиће студентима да практично могу сагледавати међународна финансијска кретања ради доношења квалитетних пословних одлука, и то не само оних које се тичу сарадње са страним партнерима, већ у знатној мјери и оних који се односе на пословање у оквиру домаће привреде.

Садржај предмета:

Кључне тематске области које обухвата предмет: међународно финансирање – предмет, развој и значај. Девизни курсеви и девизно тржиште (фактори који одређују девизни курс у дугом и кратком року, фиксни и флукутирајући курсеви – предности и слабости). Међународни монетарни систем. Карактеристике савременог међународног финансијског тржишта. Међународно кретање капитала. Међународне финансијске организације. Евротржиште. Кредитирање извозних послова. Валутне кризе и шпекулативни напади. Проблеми међународне задужености и дужничке кризе. Глобална економска и финансијска криза почетком XXI вијека.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Током предавања анализирати ће се бројна питања и проблеми међународног финансирања уз активну улогу студената да слободно износе своја виђења и мишљења.

Литература:

Јовановић Гавриловић, П. (2008). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет
 Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2008). *Међународна економија*. Београд: Економски факултет
 Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*. Загреб: Мате
 Мишкин, Ф.; Ејкинс, С. (2005). *Финансијска тржишта и институције*. Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквији су писмени облик испита, а завршни испит је усмени. Сама активност студената се процјењује расправама, израдом семинарских радова и студија случаја.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Спољнотрговинско пословање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+2В	7
Наставници	Др Миленко Крајишник, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да студентима омогући да савладају основне инструменте спољнотрговинске политике, те да науче елементе, технике и облике спољнотрговинских послова и начине њихове реализације.

Исходи учења (стечена знања):

Након изучавања овог курса, студент ће стећи основна знања о инструментима спољнотрговинске политике, затим о врстама спољнотрговинских послова, начинима њихове реализације, те упознати ризике које носе са собом спољнотрговински послови. Студент ће познавати сва документа која се у спољнотрговинском послу појављују, као и технике и фазе обављања комплетног спољнотрговинског посла.

Садржај предмета:

Спољна трговина и спољнотрговински послови, организовање спољнотрговинских операција, непосредни учесници у спољнотрговинском послу, посредни учесници у спољнотрговинском послу. Спољнотрговинска политика и инструменти спољнотрговинске политике. Мултилатералне институције међународне трговине. Преговарање у спољнотрговинском послу, ризици у спољнотрговинском послу и финансирање спољнотрговинских послова. Спољнотрговински послови, редован извоз робе, редован увоз робе, извоз и увоз услуга, извоз и увоз права на интелектуалну својину, сложени спољнотрговински послови. Електронска технологија и спољнотрговински послови.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавање, дискусије, семинарски радови, анализа практичних примјера, вјежбе и консултације. Током предавања, поред преношења систематских знања из литературе, обрађиваће се могућност и начин практичне примјене тих знања. Различите могућности примјене теоријских елемената у пракси су теме за активно учешће студената у дискусијама. Израда и излагање семинарских радова, уз примјену методологије за израду стручних радова. На вјежбама и консултацијама детаљније ће се обрађивати поједини практични елементи и практична примјена теоријских знања.

Литература:

Козомара, Ј. (2005). *Спољнотрговинско пословање*. Београд: Институт за економску дипломатију
 Вукмирица, В. (2000). *Свјетска трговинска политика и тржишта*. Београд: Грмеч – Привредни преглед
 Ковачевић, М. (2002). *Међународна трговина*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миленко Крајишник, доцент

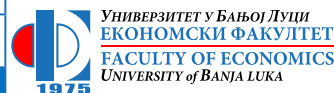
**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ**

Додипломске академске студије – I циклус студија

**Студијски
програм(и):**

Академске додипломске студије IV година

Одсек: Пословна економија
Смјер: Међународна економија

Назив предмета	Међународно пословно право			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7	4П+2В	6
Наставници	Др Рајко Касагић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања међународног пословног права јесте потреба да студенти економије савладају основна правна правила којима се уређују међународни економски односи, односно односи између привредних субјеката из различитих држава. Наставни предмет студентима омогућава изучавање функције државе у економским односима са иностранством и одређивање правног оквира пословања привредних субјеката у случају закључивања уговора са елементом иностраности. Поред тога, наставним предметом је обухваћено и међународно јавно право, јер савремени живот упућује државе на сталне међународне преговоре ради рјешавања низа питања од заједничког интереса.

Исходи учења (стечена знања):

Изучавањем предмета студент ће стећи неопходна знања о начину функционисања међународних економских односа, субјектима међународног пословног права, закључивању уговора са елементом иностраности, међународним плаћањима, кредитним пословима са иностранством те рјешавању међународних спорова.

Садржај предмета:

У првом дијелу градива изучавају се основни појмови, економски односи, субјекти, извори и начела међународног пословног права. Други дио градива је резервисан за стицање знања из области система међународног пословног права, закључивања уговора са елементом иностраности, међународног осигурања, међународних плаћања, кредитних послова са иностранством као и рјешавања међународних спорова.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Вјежбе, на којима ће се, уз обиље конкретних примјера из праксе, студентима покушати презентовати реалне животне ситуације, у циљу бољег разумијевања и савладавања градива. Консултације и семинарски радови који ће, по потреби, бити излагани на вјежбама и предавањима.

Литература:

Касагић, Р. (2008). *Међународно пословно право*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Касагић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Савремени економски системи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	6
Наставници	Др Ђоко Слијепчевић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет пружа студентима сазнања о економским системима и начинима њихове анализе и поређења. Студенти ће научити све о развоју различитих врста економских система кроз историју, појави различитих макроекономских теорија и политика, те спознати како су различите школе објашњавале и рјешавале проблеме у макроекономској политици. Студенти ће схватити значај и улогу државе у индустријском развоју и трансформацији на савремену тржишну привреду.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка курса, студент ће располагати основним знањима о чињеницама, принципима и концептима у савременим економским системима. Студент ће моћи практично примјенити стечена знања приликом оцјене и упоређивања различитих економских система, као и при анализи утицаја макроекономске политике и државе на развој привредних система.

Садржај предмета:

Појам и дефиниција економских система. Типологија економских система. Вредновање успјешности економских система: циљеви, фактори успјешности, критеријуми успјешности, индикатори успјешности. Упоредна анализа основних одредница економских система: својина, доношење одлука, мотивација, координациони механизми. Економски систем и привредни развој: битни подсистеми економских система за привредни развој. Економски систем и економска политика: компоненте економске политике, краткорочни и дугорочни циљеви, стандардне мјере и дискриминационе мјере економске политике. Економска функције државе и економија јавног сектора: основне функције државе, формирање тражње за јавним сектором, репрезентативна демократија, формирање понуде јавног сектора. Недостаци тржишног механизма и улога државе: монополи, екстерни ефекти, обезбјеђење јавних добара, нужност прерасподјеле националног дохотка. Традиционална макроекономска политика: велика депресија, кејнзијанска политика, стагфлација 70-их и 80-их година 20. вијека. Нова макроекономска политика: монетаризам, теорија рационалних очекивања, теорије економије понуде. Филипсова крива: краткорочна, дугорочна, Фридман – Делпсова крива. Глобализација и транзиција. Обиљежја свјетске привреде: мегатрендови, Тофлерови таласи, свјетски проблем незапослености. Карактеристике приватизације и транзиције у источноевропским и балканским земљама. Компаративна анализа успјешности савремених економских система: привредни раст, ефикасност, стабилност, отвореност, расподјела, стандард и квалитет живота.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе, интерактивна настава. Вјежбе, илустрације, дискусије са студентима, примјена знања у практичне сврхе, расправа о случајевима из праксе. Израда и излагање семинарског рада уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова, консултације.

Литература:

Бајец, Ј.; Јоксимовић, Љ. (2006). *Савремени привредни системи*. Београд: Економски факултет
 Јергин, Д. Станислав, Ц. (2004). *Командни висови*. Београд: Народна књига – Алфа,
 Стиглиц, Ј. (2004). *Економија јавног сектора*. Београд: Економски факултет, (одабрани дијелови)

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправа, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Ђоко Слијепчевић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Међународни маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	8
Наставници	Др Перица Мацура, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти на бази стечених знања из принципа (основа) маркетинга истраже елементе и процесе међународног маркетинга. Међународни маркетинг се изучава из угла процеса и тенденција који владају у савременом међународном маркетиншком окружењу.

Исходи учења (стечена знања):

Уз обнављање и продубљивање сазнања из принципа маркетинга, студент стиче способности и знања за проучавање елемената међународног маркетинга са теоријског аспекта, али и способности и знања за конкретно (менаџерско) укључивање у актуелне међународне маркетиншке токове.

Садржај предмета:

Основни принципи маркетинга и међународног маркетинга. Међународне димензије маркетинга. Окружење међународног маркетинга. Глобализација и савремени процеси на тржишту. Међународна маркетиншка истраживања, анализирање и одлучивање. Управљање међународним маркетингом. Стратегије укључивања на тржиште у процесу међународног маркетинга. Међународни маркетиншки програм.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, вјежбе, самостална излагања студената, самостални писани радови студената (семинарски радови) и организовање радионица.

Литература:

Јовић, М. (2006). *Међународни маркетинг*. Београд: Интерма Нет
 Cateora, Ph. (1996). *International marketing*. New York: Irwin McGraw-Hill
 Ракита, Б. (2009). *Међународни маркетинг*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Усмена провјера знања, колоквиј, семинарски рад студента.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Финансијска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7.	2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент, Макроекономија, Финансијска математика.	Познавање основних принципа финансија

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним појмовима и категоријама из области савремених финансијских тржишта. Финансијски инструменти, финансијска тржишта и учесници су основе разумијевања економског система и самим тим представљају дио обавезног градива.

Исходи учења (стечена знања):

Након положеног испита студенти овог студија ће знати објаснити шта је то финансијско тржиште, који су сегменти финансијског тржишта, институције и инструменти финансијског тржишта. Ефикасност савремених финансијских тржишта и њихово регулисање су основни елементи разумијевања функционисања тржишта. Такође, студенти ће савладати основне методе процјене ризика и приноса хартија од вриједности којима се тргује на финансијском тржишту.

Садржај предмета:

Основе финансијског система. Мјесто и улога финансијских система у тржишној привреди. Повезаност финансијског и реалног сектора привреде. Анализа финансијских тржишта. Појам, улоге и развој финансијских тржишта. Подјела и врсте финансијских тржишта. Берзе и берзански послови. Основне карактеристике савремених финансијских тржишта. Сврхе и циљеви законског регулисања финансијских тржишта. Основне форме регулисања. Ефикасност финансијских тржишта. Учесници на финансијским тржиштима. Пензиони фондови. Инвестиционе компаније. Акције. Обвезнице. Изведени финансијски инструменти. Тржиште новца, Тржиште капитала. Девизно тржиште. Тржишта финансијских деривата. Примарна и секундарна тржишта.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања + вјежбе

Литература:

Живковић, Б.; Шошкић, Д. (2007). *Финансијска тржишта и институције*, друго издање. Београд: Економски факултет

Ерић, Д. (2003). *Финансијска тржишта и инструменти*. Београд: Чигоја

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквијуми (писмени) и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Свјетска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Васиљ Жарковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студентима пружи потребна знања из савремених токова свјетске привреде. У протеклих неколико деценија, дошло је до повезаности, интеграције и међузависности земаља свијета у економском, социјалном, технолошком, културном и политичком смислу. Економске димензије повезаности исказују се кроз интеграцију робних и финансијских токова, тржишта рада и регионалну економску интеграцију. У тако глобализованој економији, националне привреде функционишу у оквиру интегрисаног међународног тржишта. Доминантан правац у коме се крећу тржишта јесте либерализација кретања робе, капитала и рада.

Исходи учења (стечена знања):

Основни резултат изучавања овог предмета је стицање неопходних знања из области савремене свјетске привреде. Стечена знања омогућиће студентима да добију шира сазнања о процесу глобализације свјетске привреде и тржишта. Национална тржишта све више губе атрибут националног и постају дио свјетског тржишта.

Садржај предмета:

Кључне тематске области које обухвата предмет су: основне карактеристике и трендови у савременој свјетској привреди; интеграција робних токова; интеграција финансијских токова; интеграција тржишта рада; транснационалне компаније у свјетској привреди; регионалне економске интеграције; свјетска трговинска организација; институционализација међународне трговине примарним производима; економске организације развијених земаља.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Током предавања анализирати ће се бројна питања и проблеми, уз активну улогу студената да слободно износе своја виђења и мишљења.

Литература:

Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2008). *Међународна економија*. Београд: Економски факултет
 Кругман, П.; Обстфелд, М. (2009). *Међународна економија*, Загреб: Мате
 Мишкин, Ф.; Ејкинс, С. (2005). *Финансијска тржишта и институције*. Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквији су писмени облик испита, а завршни испит је усмени. Сама активност студената се процјењује расправама, издром семинарских радова и студија случаја.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Економика и развој националне привреде			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7	2П+2В	6
Наставници	Др Миленко Крајишник, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основе привредног система, као и да схвате значај појединих фактора развоја и њихов утицај на развој националне економије. Студенти се такође упознају са основним теоријским приступима привредном развоју и основним карактеристикама и тенденцијама савременог свјетског привредног развоја.

Исходи учења (стечена знања):

Студент добија јасна знања о основним елементима привредног система и организације привреде, као и о свим потсистемима привредног система: систем цијена, систем планирања, фискални систем, девизни систем, монетарно-кредитни систем и систем организовања привреде. Студент ће бити оспособљен да анализира улогу и утицај појединих фактора на развој националне економије.

Садржај предмета:

Привредни систем: дефиниција, компоненте, ефикасност функционисања. Национални доходак и друштвени производ: двије теоретске школе; расподеле националног дохотка.

Фактори производње и фактори привредног развоја. Основне економске теорије привредног развоја и стратегије.

Приоритети у привредном развоју мале недовољно развијене земље.

Основни подсистеми привредног система. Економска политика и привредни раст и развој.

Компаративна анализа и структурна питања развоја БиХ.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе и семинарска настава која подразумеива израду и презентацију семинарских радова.

Литература:

Ђорђевић, С.(2009). *Савремени привредни развој и привредни систем*. Бања Лука: Економски факултет

Ђерић, Б.(1997). *Теорија и политика привредног развоја*. Београд: Савремена администрација

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања, израда и презентација семинарских радова и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миленко Крајишник, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Економске доктрине			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Ђоко Слијепчевић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет пружа студентима сазнања о развоју економске мисли кроз историју. Студенти ће спознати како се мијењала економска мисао кроз различите епохе, како су различите теорије рјешавале економске проблеме у друштву, као и доприносе сваке од изучаваних школа и њихових најважнијих представника. Студенти ће схватити значај познавања различитих школа економске мисли и њихову улогу у данашњем напретку науке и сагледавању потешкоћа у макроекономској политици.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка курса, студент ће располагати основним знањима о чињеницама, принципима и концептима у економским доктринама. Студент ће моћи практично примјенити стечена знања приликом рјешавања актуелних питања са којима се сусреће савремена макроекономска политика и компаративно анализирати рјешења која нуде поједине теорије; схватиће који су доприноси маргиналистичке школе, која се сматра зачетником микроекономије. Студент ће научити како су размишљали Смит, Рикардо, Кејнс, Сисмонди, Овен, Маркс, Менгер, Џевонс и други, који се сматрају најважнијим именима у историји економске мисли.

Садржај предмета:

Настајање економске мисли, економске идеје средњег вијека. Меркантилистичко учење. Физиократизам. Класична политичка економија. Развој класичне економије. Настанак и развој социјалистичке мисли. Марксистичко економско учење. Историјска школа. Маргинализам. Институционализам, економско учење Џ. М. Кејнса. Постмаршалијанска економија. Радикална политичка економија. Савремене тенденције у економији

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе, интерактивна настава. Вјежбе, илустрације, дискусије са студентима, примјена знања у практичне сврхе, расправа о случајевима из праксе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова, консултације.

Литература:

Јакшић, М.; Пејић, Ј. (2003). *Развој економске мисли*. Београд: Економски факултет
 Шошкић, Б. *Економска мисао: развој и савремени принципи*. Београд: Савремена администрација
 Ekelund, R.B.; Hebert, R. F. (1997). *Повијест економске теорије и методе*. Загреб: Мате
 Јакшић, М.; Димитријевић, Б. (1999). *Развој економске мисли: примери и тестови*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Ђоко Слијепчевић, редовни професор

ЧЕТВРТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЛЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
СМЈЕР: МЕНАЏМЕНТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Стратегијски менаџмент	4	2			8
Управљање маркетингом	3	2			8
Менаџмент квалитета	3	2			8
Изборни предмет	2	2			6
Истраживање тржишта			4	2	7
Економика и управљање малим и средњим предузећима			4	2	7
Управљачки информациони системи			4	2	5
Изборни предмет			2	2	6
Дипломски рад					5
УКУПНО:	12	8	14	8	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Смјер: Менаџмент и предузетништво

Економика и развој националне привреде
Менаџмент инвестиција
Економска статистика
Финансијска тржишта (7. семестар)

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Стратегијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	4П+2В	8
Наставници	Др Јово Атељевић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Овај колегиј је једна од кључних у области пословне економије и менаџмента, а сама природа колегија која се, прије свега односи на тијесну повезаност теорије и праксе, одређује његове главне циљеве, као и методе учења. Општи је циљ колегија да на једноставан, али систематичан начин пружи студентима добру основу у области стратегијског менаџмента, те да их, у највећој могућој мјери, заинтересује за даљњи студиј у релевантним областима. У погледу академског садржаја, колегиј има три циља: да омогућити студентима да науче и разумију концептуалну проблематику колегија и његову интегралну повезаност са другим областима из области економије и менаџмента; пружи студентима разумијевање проблематике стратегијског управљања, комбинујући опште теоретске поставке стратегијског менаџмента са практичним импликацијама у савременом предузећу, чије је управљање диктирано динамичним пословним окружењем; и да обезбиди студентима опипљиве стратегијске анализе, пројектовање, имплементацију и вјештине које се лако могу примјенити у пракси.

Исходи учења (стечена знања):

Након успјешно завршеног предмета, студенти ће бити у могућности: овладају и разумију основне теоретске и концептуалне поставке стратегијског менаџмента; самостално објасне смисао и важност теоретских модела који се најчешће користе у контексту стратегијског менаџмента; ефикасно и ефективно повезивање стратегијског менаџмента, или његових дијелова са другим студијским областима пословне економије и самог менаџмента; самостално направе стратегију пословне или друге организације. Поред наведеног, студенти ће побољшати писмену и усмену комуникацију, те знање енглеског језика; реформисати културу истраживања кроз слободније кориштење литературе и свих релевантних извора информација/података; додатно развити приступ критичког размишљања и могућност паралелног размишљања; побољшати друге вјештине као што су тимски рад, лидерство, пословно одлучивање, итд.

Садржај предмета:

Стратегија и менаџмент: концептуално и контекстуално разумијевање. Анализа вањских фактора – структура и анализа сектора. Анализа интерних фактора – анализа ресурса предузећа, ланац вриједности и анализа других адекватних метода. Стратегија бизниса и нове парадигме бизнис стратегије. Стратегија корпорација и раста предузећа. Стратегија раста путем удруживања и аквизиције. Стратегијски менаџмент у јавном сектору. Стратегијски менаџмент иновација. Иновације и пословно повезивање. Стратегија међународних предузећа и стратегија интернационализације предузећа. Међународно тржиште и стратегија његовог освајања. Стратегијски одговор на најновије промјене на свјетском тржишту.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања: Интерактивна настава са циљем ангажовања студената и стимулације њиховог критичког размишљања. Конвенционална предавања ће бити обогаћена и видео презентацијама, те предавањима представника из праксе. **Семинари / вјежбе:** У оквиру овог дијела учења студенти ће имати прилику да активно учествују у дискусији која се, прије свега, односи на анализу случајева из праксе са циљем повезивања теорије и праксе.

Литература:

Johson, G.; Scholes, K.; Whittington, R. (edition 7th or 8th), *Exploring Corporate Strategy*. Text and Cases.
 Thompson, J.; Martin F. (2005). *Strategic Management: Awareness, Analysis and Change* (5th Edition). Thomson.
 Машић, Б. (2006). *Стратејски менаџмент*. Београд: Универзитет Сингидунум
 Јовановић, П. (1999). *Стратејски менаџмент*. Београд: Графослог

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јово Атељевић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Управљање маркетингом			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	3П+2В	8
Наставници	Др Перица Мацура, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти на бази стечених знања из основа (принципа) маркетинга истраже елементе и процесе управљања маркетингом. Управљање маркетингом се изучава из угла практичне примјене концепције маркетинга у пословању предузећа и институција, уважавајући при томе актуелне процесе и тенденције које владају на тржишту и окружењу.

Исходи учења (стечена знања):

Уз обнављање и продубљивање сазнања из принципа маркетинга, студент стиче способности и знања за проучавање примјене концепта маркетинга у предузећима и институцијама са теоријског аспекта али и способности и менаџерска знања за укључивање у модерне тржишне (маркетиншке) токове. То подразумијева стицање знања и вјештина у креирању одговарајућих маркетиншких стратегија, укључујући управљање марком (брендом).

Садржај предмета:

Увод у основне принципе управљања маркетингом. Планирање маркетиншких активности. Маркетиншки план. Организација маркетиншких активности. Маркетиншка стратегија. Производ у стратегији маркетинга. Цијена у стратегији маркетинга. Стратегија канала маркетинга. Стратегија промоције. Сегментација, диференцијација и позиционирање на тржишту. Креирање и управљање марком производа (бренд). Контрола маркетиншких активности.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, вјежбе, самостална излагања студената, самостални писани радови студената (семинарски радови) и организовање радионица.

Литература:

Котлер, П. (2000). *Управљање маркетингом*. Загреб: Мате
Мацура, П. (2009). *Маркетинг – микро, мала, средња предузећа*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Усмена провјера знања, колоквиј, семинарски рад студента.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Менаџмент квалитета			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	7.	3П+2В	8
Наставници	Др Здравко Тодоровић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Студенти треба да буду упознати са основама система квалитета, разумеју стандарде, стекну знања о циљевима, организацији, имплементацији и ефектима система квалитета, покажу познавање метода које се користе у циљу побољшања његове примјене, прате и примјењују новине у систему квалитета.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти треба да разумеју функционисање система квалитета, развију способност комуницирања са стручњацима из других области, правилно анализирају и тумаче доступне информације, дају адекватне препоруке и примјене одговарајуће методе ради повећања ефикасности система управљања.

Садржај предмета:

Теорија система. Индустијски системи. Квалитет (схватање квалитета, круг квалитета, квалитет полупроизвода, квалитет производа, квалитет услуге, квалитет софтвера, одређивање својстава и карактеристика квалитета). Мјерење, испитивање и контролисање. Одређивање вриједности квалитета. Управљање квалитетом. Стандарди система управљања квалитетом ISO 9000. Систем квалитета. Управљање квалитетом помоћу рачунара. Управљање економијом квалитета. Методе и технике система квалитета. Документација система квалитета.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања се изводе комбиновање метода: *ex cathedra* и *case*. Теоретски наставни садржај излаже се методом *ex cathedra* коришћењем презентација; други дио предавања изводи се *case* методом презентираних анализа карактеристичних случајева и примјера који илустрирају теоретски садржај. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Семинари обухватају израду, презентацију и одбрану семинарског рада, уз примјену методологије за израду стручних радова. Кроз теме семинарских радова, обрађен је цјелокупни теоретски садржај предмета.

Литература:

Тодоровић, З. (2009). *Управљање квалитетом*. Бања Лука: Економски факултет

Кларић, С.; Побрић, С. (2009). *Управљање квалитетом: Алати и методе побољшања*. Мостар: Машински факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Истраживање тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	8.	4П+2В	7
Наставници	Др Љиљана Лакс-Прегл, доцент			

Условљеност другим предметима Нема	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима да схвате да значење и значај истраживања тржишта, као најзначајније функције маркетинга, без које се не може замислити процес пословног одлучивања, нити рјешавање пословних проблема у домену маркетинга.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овог курса, студент ће стећи основна знања о истраживачком процесу, методама прикупљања примарних и секундарних података, врстама истраживања и специфичним подручјима истраживања тржишта. Сазнања о тржишту све су детаљнија и прецизнија, базе података основа су за одлучивање, техника је све савршенија, а поступак сегментирања тржишта и избора циљних тржишних група прилагођава се врло индивидуализираним потребама и жељама.

Садржај предмета:

Градиво је подијељено у три дијела. Први дио је увод у истраживање тржишта, други дио обухвата процес истраживања тржишта и слиједи логику тога процеса: Од дефинисања проблема и хипотеза истраживања до састављања извјештаја о резултатима. Затим се изучавају извиђајна, описна и узрочна истраживања, прикупљање секундарних података и методе за прикупљање примарних података, мјерење ставова те узорак и узорковање. Трећи се дио односи на примјену истраживања тржишта. Најприје је се анализира организација службе истраживања тржишта у предузећима, а затим истраживања непосредно везана за стратегију маркетинга: сегментирање и одређивање циљне групе, истраживања потребна у планирању и провођењу елемената маркетинг микса, као и специфичности истраживања страног тржишта и истраживања тржишта за потребе инвестиционог одлучивања.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања обрађују се практични проблеми из домаће и иностране праксе истраживања тржишта и студенти су активно укључени у наставни процес. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се радити и примјери (рјешавање проблемских задатака) којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Илустрација и вјежбе подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случају за илустрацију и вјежбу. Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе.

Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Шипка, Д.; Васиљев, С. (1996). *Истраживање тржишта*. Бања Лука: Глас Српски
 Тихи, Б. (2007). *Истраживање маркетинга*. Сарајево: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Љиљана Лакс-Прегл, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Економика и управљање малим и средњим предузећа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	7
Наставници	Др Саша Петковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Овај предмет омогућава студентима да схвате значај и улогу малих и средњих предузећа (МСП) у економском расту и развоју једне земље. Студенти ће стећи систематска знања управљања процесима унутар МСП као и анализирање утицаја екстерних фактора на раст и развој МСП. Студенти ће теоретска сазнања добијена савладавањем наставних предмета Економике предузећа и Предузетничке економије, на нижим годинама студија, обогатити са концептуалним знањима ефикасног и ефективног управљања МСП, те ће стећи неопходна предзнања за наставак школовања на II циклусу студија.

Исходи учења (стечена знања):

Након завршетка овога курса, студент ће стећи основна знања о предузетништву и управљању малим и средњим предузећима. Студент ће бити оспособљен пронаћи оптимална рјешења у управљању малим и средњим предузећима, примјењујући основна знања из економске теорије и науке о одлучивању и имаће основна знања за даље изучавање теорија економије и управљања малим и средњим предузећем. Студент ће бити у могућности да самостално и у тиму анализира пословне проблеме и изради бизнис план за сваки подухват у предузећу.

Садржај предмета:

Улога малих предузећа и предузетништва у развоју цивилизације из историјске перспективе. Дефинисање МСП. Организационо–правни облици МСП. Менаџмент малих и средњих предузећа. Анализа савремених теорија предузећа – од неокласичне теорије до предузетничке теорије предузећа. Основна обиљежја малих и средњих предузећа – снаге и слабости малих и средњих предузећа. Од идеје до производа и услуге – анализа тржишног окружења предузећа. Иновације и предузетништво. Основне алатке истраживања тржишта у МСП. Трошкови као облик улагања. Капацитет као полазна основа динамике трошкова. Зоне коришћења капацитета и динамика трошкова. Квантитативна структура трошкова и зона добитка. Анализа граничних трошкова. Анализа тачке економичности и ефекти промјене утицајних фактора на тачку економичности. Од продајне до маркетиншке оријентације предузећа. Позиционирање производа и услуга МСП. МСП и директни маркетинг. Модели и форме финансирања МСП према фазама животног циклуса. Финансирање из капитала. Финансирање из дуга. Израда и оцјена инвестиционих елабората и пословних планова у МСП.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе и практичних примјера. Илустрације и вјежбе које подразумевају двосмјерну комуникацију, а студенти су позвани да слободно износе своја мишљења о случајевима о којима ће се дискутовати. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. У току семестра организоваће се и двије студијске посјете успјешним МСП у Републици Српској, као и предавања и разговори са успјешним предузетницима и менаџерима.

Литература:

Берберовић, Ш.; Јелић, М. (2006). *Менаџмент малих и средњих предузећа*. Бања Лука: Економски факултет,
Достић, М. (2004). *Менаџмент малих и средњих предузећа*. Сарајево: Економски факултет
Casson, M. (2003). *The Entrepreneur: An Economic Theory*, 2nd edition. Cheltenham: Edward Elgar

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Саша Петковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Управљачки информациони системи			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	8.	4П+2В	5
Наставници	Др Весна Алексић Марић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање студената са савременим теоријским и практичним аспектима управљачких информационих система и информационих технологија за менаџмент. Уз постепено упознавање студената са савременим алатима за израду пословних апликација, циљ је да студенти буду оспособљени да користе нове информационе технологије за доношење пословних одлука.

Исходи учења (стечена знања):

Предмет омогућава студентима интеграцију елементарних менаџерских и информатичких знања при пројектовању и примјени информационо-комуникационе технологије, упознавање са теоријом и праксом ефикасног управљања информационом технологијом и пројектима развоја управљачких информационих система, те сагледавање домета и могућности информатике са аспекта менаџмента.

Садржај предмета:

Појам информационо-комуникационих технологија. Информациона технологија као подршка одлучивању. Подаци, информације, знање. Процес доношења одлука. Управљање информационим ресурсима. Управљачки информациони системи – врсте и функције. Трансакциони информациони системи. Управљачки информациони системи. Информациони системи за подршку одлучивању. Експертни системи и интелигентни системи подршке пословном одлучивању. Основне компоненте управљачких информационих система. Управљачки информациони системи засновани на вебу. Системска анализа и моделирање управљачких информационих система. Пројектовање управљачких информационих система. Пројектовање база података и датотека. Пројектовање мреже. Конфигурирање мреже и подјела мрежа према географским подручјима. Увођење, управљање и одржавање управљачких информационих система. Ревизија управљачких информационих система. ЕРП интегрални пословни софтвер и управљачки информациони системи. Појам интегралних софтвера. Еволуција интегралних софтвера. Како ЕРП може бити искориштен за унапређење перформанси предузећа? Интернет, мрежно рачунарство и електронске пословне комуникације. Управљање знањем и пословна интелигенција. Етичка и социјална питања везана за управљачке информационе системе.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, семинарска настава, вјежбе на рачунарима.

Литература:

Станкић, Р.; Крсмановић, Б. (2009). *Управљачки информациони системи*, Бијељина: ФСТ

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Положен тест на рачунарима је предуслов за излазак на завршни испит.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Весна Алексић Марић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Економска статистика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7.	2П+2В	6
Наставници	Др Јасмин Комић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Постоји условљеност – Статистика	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет омогућава студентима упознавање са различитим методима статистичке анализе, везаним за демографију, статистичко обухватање производње, националне рачуне, контролу квалитета и друго.

Исходи учења (стечена знања):

Састоји се у овладавању студената статистичком методологијом и њеном примјеном, да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.

Садржај предмета:

Статистички систем. Статистика становништва. Статистика радне снаге и запослености. Капацитети и њихово статистичко обухватање. Статистика и анализа производње. Макроекономски биланси и економски модели. Статистика и анализа продуктивности рада. Статистика цијена и односи размјене. Статистика животног стандарда. Статистике конјунктуре.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и вјежбе, уз семинарску наставу.

Литература:

Младеновић, Д.; Ђолевић, В.; Шошкић, Д. (2000). *Економска статистика*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Јасмин Комић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Економика и развој националне привреде			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници	Др Миленко Крајишник, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да студенти савладају основе привредног система, као и да схвате значај појединих фактора развоја и њихов утицај на развој националне економије. Студенти се такође упознају са основним теоријским приступима привредном развоју и основним карактеристикама и тенденцијама савременог свјетског привредног развоја.

Исходи учења (стечена знања):

Студент добија јасна знања о основним елементима привредног система и организације привреде, као и о свим подсистемима привредног система: систем цијена, систем планирања, фискални систем, девизни систем, монетарно-кредитни систем и систем организовања привреде. Студент ће бити оспособљен да анализира улогу и утицај појединих фактора на развој националне економије.

Садржај предмета:

Привредни систем: дефиниција, компоненте, ефикасност функционисања. Национални доходак и друштвени производ: двије теоретске школе; расподеле националног дохотка.
 Фактори производње и фактори привредног развоја. Основне економске теорије привредног развоја и стратегије.
 Приоритети у привредном развоју мале недовољно развијене земље.
 Основни подсистеми привредног система. Економска политика и привредни раст и развој.
 Компаративна анализа и структурна питања развоја БиХ.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе и семинарска настава која подразумеје израду и презентацију семинарских радова.

Литература:

Ђорђевић, С. (2009). *Савремени привредни развој и привредни систем*. Бања Лука: Економски факултет
 Ђерић, Б. (1997). *Теорија и политика привредног развоја*. Београд: Савремена администрација

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања, израда и презентација семинарских радова и усмени испит

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миленко Крајишник, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Финансијска тржишта			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	7.	2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент, Макроекономија, Финансијска математика.	Познавање основних принципа финансија

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним појмовима и категоријама из области савремених финансијских тржишта. Финансијски инструменти, финансијска тржишта и учесници су основе разумијевања економског система и самим тим представљају дио обавезног градива.

Исходи учења (стечена знања):

Након положеног испита, студенти овог студија ће знати објаснити шта је то финансијско тржиште, који су сегменти финансијског тржишта, институције и инструменти финансијског тржишта. Ефикасност савремених финансијских тржишта и њихово регулисање су основни елементи разумијевања функционисања тржишта. Такође, студенти ће савладати основне методе процјене ризика и приноса хартија од вриједности којима се тргује на финансијском тржишту.

Садржај предмета:

Основе финансијског система. Мјесто и улога финансијских система у тржишној привреди. Повезаност финансијског и реалног сектора привреде. Анализа финансијских тржишта. Појам, улоге и развој финансијских тржишта. Подјела и врсте финансијских тржишта. Берзе и берзански послови. Основне карактеристике савремених финансијских тржишта. Сврхе и циљеви законског регулисања финансијских тржишта. Основне форме регулисања. Ефикасност финансијских тржишта. Учесници на финансијским тржиштима. Пензиони фондови. Инвестиционе компаније. Акције. Обвезнице. Изведени финансијски инструменти. Тржиште новца, Тржиште капитала. Девизно тржиште. Тржишта финансијских деривата. Примарна и секундарна тржишта.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и вјежбе.

Литература:

Живковић, Б.; Шошкић, Д. (2007). *Финансијска тржишта и институције*. 2 изд. Београд: Економски факултет
 Ерић, Д., (2003). *Финансијска тржишта и инструменти*. Београд: Чигоја

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквијуми (писмени) и усмени испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Додипломске академске студије – I циклус студија		
	Студијски програм(и):	Академске додипломске студије IV година Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Менаџмент инвестиција			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	8.	2П+2В	6
Наставници				

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Финансијски менаџмент, Финансијска математика.	Познавање основних принципа финансија

Циљеви изучавања предмета:
 Циљ изучавања предмета је омогућити студентима да овладају основним појмовима и категоријама из области инвестиција и менаџмента инвестиција.

Исходи учења (стечена знања):
 Након положеног испита, студенти овог студија ће знати објаснити шта су то инвестиције, које врсте инвестиција постоје и како се врши процјењивање и доношење одлука о инвестирању.
 Менаџмент инвестиција подразумијева познавање различитих аспеката инвестиција у приватне и јавне компаније, инвестиција у реалну имовину, али и у хартије од вриједности. Након положеног испита, студенти би требали овладати основним елементима менаџмента инвестиција.

Садржај предмета:
 Основни принципи вредновања инвестиција Д 17, X 8, X9. *Greenfield* инвестиције. Инвестиције у компаније са негативном зарадом Д22. Инвестиције у младе и почетничке компаније Д23. Инвестиције у приватне компаније Д 24. Аквизиције и преузимања Д 25. Инвестиције у реалну имовину Д 26. Инвестиције у осталу имовину Д 27. Основни елементи инвестиција у хартије од вриједности.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и вјежбе.

Литература:

Fabozzi, F.J.; Markowitz, H.M. (2002). *The Theory & Practice of Investment Managament*. John Wiley and Sons
 Litterman, B. (2003). *Modern Investment Management*. John Wiley and Sons
 Damodaran, A. (2003). *Investement Valuation*. John Wiley and Sons
 Higgins, R.S. (2007). *Analisis for Financial Managament*. Irwin McGraw Hill

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА — МАСТЕР СТУДИЈА

НАЗИВ И ЦИЉЕВИ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Студиј Економског факултета на II циклусу (академским дипломским студијама) се организује на два студијска програма:

- 1. Финансије, банкарство и осигурање;**
- 2. Пословна економија.**

Сваки од студијских програма садржи два смјера:

- 1.а) Рачуноводство и ревизија;
- 1.б) Финансијско управљање, банкарство и осигурање;
- 2.а) Међународна економија;
- 2.б) Менаџмент и предузетништво.

Научна област којој припадају студијски програми је Економија.

Стални раст сазнања у области економских наука захтијевао је честе измјене наставних планова и програма, и прилагођавања новој економској и друштвеној реалности. Драматичне друштвено-економске промјене и захтјеви из привредног и непривредног окружења за новим профилима стручњака, условили су и брзи одговор нашег Факултета који кроз ове студијске програме нуди нови модел високог образовања, усклађен са захтјевима Болоњске декларације и исказаним потребама.

Услови у којима је Факултет постојао и опстајао наметали су школовање стручњака из области савременог пословања, као што су: менаџмент, предузетништво, банкарство, маркетинг, рачуноводство, ревизија, пословне финансије, осигурање, људски ресурси, пословна информатика, међународна економија, итд. Упоредо са тиме, Факултет је пружао потребна знања за научна истраживања у разним областима савремене економске науке.

Основни циљ оба студијска програма дипломских академских студија је образовање одговарајућих стручњака из одређене области на нивоу мастера, који ће бити оспособљени за обављање сложених и руководећих послова у привреди, као и за укључивање у научно-истраживачки рад.

Циљ програма је да се студенти оспособе за рад на рјешавању конкретних проблема у економији и пословној економији (менаџменту и бизнису), као и за даља академска истраживања у оквиру докторских студија. Програм омогућава стицање знања и овладавање вјештинама које су неопходне за обављање врло сложених управљачких и аналитичких послова из различитих области.

МОДЕЛ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Модел студијских програма је 4 + 1 + 3. Додипломски студиј траје 4 године, или 240 ECTS поена, а мастер студиј траје 1 годину, односно 60 ECTS поена. Докторски студиј траје 3 године, или 180 ECTS поена, што укупно за сва три циклуса чини 480 ECTS поена.

НАУЧНА ОБЛАСТ КОЈОЈ ПРИПАДА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ

Студијски програми са једногодишњих дипломских академских студија – мастер студија припадају научном пољу Економије.

Студијском програму Финансије, банкарство и осигурање припадају сљедеће научне области:

- пословне финансије,

- рачуноводство и ревизија,
- монетарна економија,
- фискална економија,
- менаџмент,
- актуарство,
- операциона истраживање.

Студијском програму Пословна економија припадају следеће научне области:

- међународна економија,
- међународни пословно право,
- пословно право,
- монетарна економија,
- маркетинг,
- предузетничка економија,
- менаџмент,
- теоријска економија,
- социологија културе.

ВРСТЕ СТУДИЈА И ИСХОД ПРОЦЕСА УЧЕЊА

Други циклус (једногодишњи дипломски академски студиј – мастер студији) је студиј у трајању од два семестра, укупно 60 ECST поена.

Након завршетка II циклуса студија, студенти ће имати следеће квалификације (исход процеса учења):

- Показиваће систематично разумијевање и савладавање нових специфичних и теоријских знања из области економије и менаџмента, која се темеље на постојећим сазнањима и проширују стечена знања са додипломских студија.
- Примјењиваће концептуално и апстрактно размишљање, уз висок ниво креативности, и користиће своје знање и разумијевање у новим и непознатим срединама, унутар ширег контекста из области студијских програма.
- Успјешно ће обављати руководеће менаџерске послове из области економије, а посебно из ужег усмјерења са одсјека, и то из финансија, банкарства, осигурања, рачуноводства, међународне економије, менаџмента и предузетништва. Такође, биће оспособљени да преносе своје знање онима који немају, али и који имају економско предзнање, и да учествују у истраживачким пројектима.
- Имаће интерперсоналне вјештине и вјештине тимског рада, примјерене различитим контекстима учења и запослења, и показиваће способност вођења и покретања иницијатива.
- Посједоваће вјештине учења и студирања литературе које ће им омогућити да наставе студиј на начин који ће углавном бити самоусмјерен и аутономан, те ће бити оспособљени за даљи самостални и тимски научно-истраживачки рад.
- Биће оспособљени за наставак студија у трећем циклусу, односно на докторским трогодишњим студијама.

СТРУЧНИ, АКАДЕМСКИ ИЛИ НАУЧНИ НАЗИВ

Након завршетка другог циклуса кандидат стиче звање:

Магистар економије (уз додатак области из које је магистрирао).

УСЛОВИ ЗА УПИС НА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

На основу члана 52. Статута Универзитета у Бањој Луци, Научно-наставно Вијеће Економског факултета на сједници одржаној 20.10.2010. године, утврдило је

ОДЛУКУ О УСЛОВИМА УПИСА НА ДИПЛОМСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ – МАСТЕР СТУДИЈЕ

Члан 1.

Кандидати који су завршили основне академске студије на Економском факултету у Бањој Луци директно се уписују на студијске програме дипломских академских студија и уплаћују школарини према цјеновнику Владе Републике Српске.

Члан 2.

Право уписа на II циклус имају сви кандидати који су завршили I циклус студија на **економским факултетима** у Републици Српској и Босни и Херцеговини, као и студенти из иностранства који имају нострификовану диплому у Министарству просвјете и културе Републике Српске, у трајању од четири године или укупно 240 ECTS поена, а имају усаглашен наставни план и програм са планом и програмом Економског факултета у Бањој Луци (<http://www.efbl.org/lat/studiji/nastavniplan>), као што је регулисано Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (http://courses.unibl.org/uni/doc/pravila_studiranja_I_stepen.pdf). Усаглашеност наставних планова мора бити најмање 80% по обиму и садржају по предметима.

Члан 3.

Приликом уписа на мастер студиј, кандидат који није завршио Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је дужан да достави следећу документацију:

- (а) Молба за упис на мастер студиј.
- (б) Диплому или овјерену фотокопију дипломе о стручном звању дипломирани економиста (240 ECTS поена).
- (в) Увјерење о положеним испита.
- (г) Овјерен детаљан план и програм за сваки положени испит.
- (д) Уплатницу за трошкове признавања испита према одлуци декана Економског факултета, а према броју положених испита за које се врши признавање.

Економски факултет ће у року од 15 дана од подношења захтјева донијети рјешење о статусу признатих испита.

Члан 4.

Кандидати који су завршили I циклус студија на економским факултетима у трајању од три године, односно 180 ECTS поена не могу директно уписати мастер студиј и стичу право уписа у четврту годину студија на Економском факултету у Бањој Луци у складу са Правилима студирања члан 25. на I и II циклусу Универзитета у Бањој Луци. Након стицања дипломе и звања дипломирани економиста, моћи ће се директно уписивати на мастер студиј.

Члан 5.

Студенти који имају звање дипломираног економисте (240 ECTS поена) а нису студенти Економског факултета у Бањој Луци, а добили су рјешење декана о усклађености планова и програма, полагаће пријемни испит из следећих предмета:

1. Тест из предмета Основи економије

Литература:

Иванић, М. *Принципи економије*. Бањалука: Економски факултет, 2010.

Садржај предмета:

Политичка економија као наука. Шта је економија? Методе истраживања у економији. Економски закони. Три кључна економска закона. Обим друштвене производње. Друштвена репродукција. Робна производња и тржиште. Основни елементи понуде и тражње. Еластичност понуде и тражње. Облици размјене робе. Новац. Савремени економски систем. Учесници у економским догађајима и њихово понашање. Обим производње и обрт капитала. Трошкови производње. Профит, профитна стопа и акумулација капитала. Расподјела као фаза процеса репродукције. Тржиште рада. Тржиште зајмовног капитала. Тржиште реалног капитала. Банкарски систем. Тржиште природних ресурса. Трговачки капитал. Акцијски капитал. Тржишна структура савременог капитализма. Економске функције државе у савременим привредама. Јавна добра, екстерналије и јавни избор. Економска политика државе у појединим областима. Економски раст. Економске кризе. Међународна размјена.

2. Тест из предмета Финансијско рачуноводство

Литература:

Шњегота, Д. (2010). *Примјена МСФИ кроз билансни контни оквир*. Бања Лука: Економски факултет; Финрар

Шкарић Јовановић, К. (2007). *Финансијско рачуноводство*. Београд: Економски факултет

Садржај предмета:

Садржај предмета чине следеће основне тематске цјелине: књиговодство и рачуноводство. Предмет и циљ књиговодства. Принципи уредног књиговодства и рачуноводствена начела. Основе глобалне процедуре у књиговодству и књиговодствени инструменти, књиговодствени рачуни: појам, врсте и правила књижења на рачунима, пословне (економске) промјене. Контни оквир и контни план. Инвентар имовине. Грешке у књиговодству. Оснивање правног лица и прибављање почетног капитала. Набавка сталне и текуће (обртне) имовине. Обавезе: појам, класификација, настанак и измирење. Расходи и трошкови по природним врстама (трошкови материјала, набавна вриједност продате робе, трошкови бруто зарада, трошкови амортизације, итд., финансијски расходи, остали и ревалоризациони расходи), принципи вредновања прихода. Пословни, финансијски, остали и ревалоризациони приходи. Методе билансирања финансијског резултата. Предзакључна и закључна књижења; основни принципи припреме и презентације финансијских извјештаја у складу са МСФИ. Основе анализе финансијских извјештаја.

Студенти који уписују мастер студиј на одсеку: Финансије, банкарство и осигурање полажу као трећи предмет:

3. Тест из предмета Финансијски менаџмент

Литература:

Микеревић, Д. (2009). *Финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет

Садржај предмета:

Пословне функције предузећа и задаци пословних функција. Финансијска политика и правила финансирања. Тржиште новца и тржиште капитала. Берза и девизно тржиште. Финансирање предузећа, заједничка улагања, кредитирање и специфични облици финансирања. Доношење одлуке о финансирању. Анализа приносног, имовинског и финансијског положаја предузећа. Оцјена бонитета предузећа. Финансијско планирање, пословни и финансијски ризик. Временска димензија новца. Појам и квантификовање инвестиција, финансијска оцјена и оцјена ликвидности пројекта. Анализа неизвјесности. Финансијско управљање трајним и дугорочним капиталом и сталном имовином. Управљање краткорочним обавезама и обртном имовином. Управљање дивидендом.

Студенти који уписују мастер студиј на одсеку: Пословна економија полажу као трећи предмет:

3. Тест из предмета Економика предузећа

Литература:

Берберовић, Ш.; Тодоровић, З. (2009). *Економика предузећа*. Бања Лука: Економски факултет

Салваторе, Д. (1989). *Економија за менаџере*. Загреб: Мате

Садржај предмета:

Теорија предузећа, економика предузећа и технике оптимизације. Анализа потражње, оцјена потражње, прогнозирање потражње. Теорија и оцјењивање прихода. Теорија и оцјењивање производње. Теорија и оцјењивање утрошака. Теорија и оцјењивање трошкова. Теорија и оцјењивање профита. Тржишна структура и одређивање цијена (савршена конкуренција, монопол, монополистичка конкуренција и олигопол). Обрасци производне калкулације. Обрасци трговачке калкулације. Регулација, анализа ризика и одређивање потребног капитала. Преломна тачка економичности. Принципи продуктивности, економичности и рентабилност.

Резултати пријемног испита:

Признавање диплома и резултати пријемног испита објавиће се у року од 15 дана од дана полагања пријемног испита.

ЗАВРШНИ РАД И ДИПЛОМА

Процедура добијања теме, оцјене и одбране завршног (мастер) рада

Студент може да добије тему завршног (мастер) рада најраније након стечених 30 ECTS поена, по сљедећој процедури:

1. Приликом избора теме завршног рада студент се консултује са потенцијалним ментором.
2. Пријаву теме завршног рада, потписану од стране ментора, студент доставља Комисији за дипломске академске студије.
3. Комисија за дипломске академске студије предлаже Научно-наставном вијећу тему и троцлану Комисију за оцјену и одбрану завршног рада, из реда наставника.

4. Након што положи све испите, студент подноси завршени мастер рад Комисији за оцјену и одбрану рада.
5. Комисија за оцјену и одбрану рада подноси извештај у року од 15 дана од подношења рада студента.
6. Реферат о оцјени завршног рада ставља се на увид члановима Научно-наставног вијећа у року од 7 дана. (На огласној табли и сајту Факултета).
7. Након тога, реферат прихвата Комисија за дипломске академске студије и Научно-наставно вијеће.
8. Одбрана завршног рада се може обавити најраније два дана од прихватања Извештаја о оцјени завршног рада од стране Научно-наставног вијећа.

НАЧИН И ПОТРЕБНО ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈА

Други циклус (једногодишњи дипломски академски студиј – мастер студији) траје 2 семестра са укупно 60 ECTS бодова. Организоваће се као редован или ванредни студиј са образовањем у сједишту, на Економском факултету. Студенти ће похађати часове предавања и вјежби, учествоваће у расправама, самосталном истраживању, посјеђиваће привредне субјекте, слушати гостујућа предавања експерата из владиног, невладиног и приватног сектора, писаће завршни мастер рад.

КРИТЕРИЈИ И УСЛОВИ ПРЕНОСА ECTS БОДОВА

Услови преноса ECTS бодова са једног студијског програма на други унутар Универзитета, као и између Универзитета у Бањој Луци и других универзитета дефинисани су Правилима студирања на I и II циклусу студија, члановима 24 - 29.“.

НАЧИН ИЗБОРА ПРЕДМЕТА ИЗ ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Нема преклапања предмета између студијских програма. Један предмет који је на листи изборних предмета у оба студијска програма, бираће се између осталих изборних предмета, анкетом прије почетка 9. и 10. семестра, тако да предмет за који студенти покажу највећи интерес, одлуком Научно-наставног вијећа ће бити уврштен као изборни предмет.

УСЛОВИ ЗА ПРЕЛАЗАК СА ДРУГИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Према Правилима студирања на I и II циклусу студија (члан 24.) услове преласка са једног студијског програма на други утврђује Сенат Универзитета, на приједлог Вијећа факултета/академије.

Прецизнији услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних студија биће дефинисани Правилником о усаглашавању наставних планова и програма који ће усвојити Научно-наставно вијеће Економског факултета у Бањој Луци прије почетка академске 2010/2011. године.

ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА И ДИНАМИКА СТУДИРАЊА

Обавезе студената и динамика студирања су дефинисани Законом о високом образовању, Статутом и Правилима студирања на I и II циклусу Универзитета у Бањој Луци.

ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ
СМЈЕР: РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Корпоративне финансије	2	2			7
Напредна ревизија	2	2			7
Глобализација и финансијски менаџмент	2	2			6
Методологија научно-истраживачког рада	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Финансијско извјештавање у функцији менаџмента			2	2	5
Консолидовани и специјални биланси			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

СМЈЕР: ФИНАНСИЈСКО УПРАВЉАЊЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Корпоративне финансије	2	2			7
Напредна ревизија	2	2			7
Глобализација и финансијски менаџмент	2	2			6
Методологија НИР-а	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Банкарски менаџмент			2	2	5
Менаџмент осигурања			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
СМЈЕР: МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Теорија и политика међународне трговине	2	2			7
Макроекономија отворене привреде	2	2			6
Транснационалне компаније и корпоративно управљање	2	2			7
Методологија НИР-а	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Интеграција и регионализација свјетске привреде			2	2	5
Глобализација и предузетништво			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

СМЈЕР: МЕНАѢМЕНТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Транснационалне компаније и корпоративно управљање	2	2			7
Глобални маркетинг	2	2			6
Теорија и политика међународне трговине	2	2			7
Методологија НИР-а	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Глобализација и предузетништво			2	2	5
Менаџерске вјештине			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ:

Смјер: Рачуноводство и ревизија и

Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Фискалне и монетарне финансије
 Процјена вриједности предузећа
 Евалуација инвестиционих пројеката
 Улагање у хартије од вриједности
 Кодекс етике и међународна регулатива
 Информационе технологије у рачуноводству и ревизији
 Припрема и презентација пословних биланса у складу са МСФИ
 Процјена ризика
 Актуарска математика

Смјер: Међународна економија

Међународне финансије
 Међународни монетарни систем
 Право Европске уније
 Квалитет и конкурентност
 Глобални маркетинг
 Пословна култура и етика

Смјер: Менаџмент и предузетништво

Квалитет и конкурентност
 Анализа пословања у малим и средњим предузећима
 Менаџмент непрофитних организација
 Пословна култура и етика
 Међународне финансије
 Међународни монетарни систем
 Право Европске уније

**САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПЛАНА ДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ -
МАСТЕР СТУДИЈА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У
БАЊОЈ ЛУЦИ ПО ГОДИНАМА И ПРЕДМЕТИМА**

Пета година студија
ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ
Смјер: Рачуноводство и ревизија

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Корпоративне финансије	2	2			7
Напредна ревизија	2	2			7
Глобализација и финансијски менаџмент	2	2			6
Методологија научно-истраживачког рада	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Финансијско извјештавање у функцији менаџмента			2	2	5
Консолидовани и специјални биланси			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ:

Смјер: Рачуноводство и ревизија и
Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Фискалне и монетарне финансије
Процјена вриједности предузећа
Евалуација инвестиционих пројеката
Улагање у хартије од вриједности
Кодекс етике и међународна регулатива
Информационе технологије у рачуноводству и ревизији
Припрема и презентација пословних биланса у складу са МСФИ
Процјена ризика
Актуарска математика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија; Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Корпоративне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	7
Наставници	Др Драган Микеревић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
Студенти ће добити професионална знања из ове области који ће им у значајном мјери служити за ефикасно управљање финансијама предузећа и грађење њихових професионалних каријера.

Исходи учења (стечена знања):

Презентована проблематика би требала допринијети:

- бољем разумијевању ове, по многим, веома растуће и узбудљиве теорије и праксе,
- управљање са методологијама за рјешавање разноврсних финансијских проблема,
- разумијевање окружења које је од значајног утицаја на доношење финансијских одлука.

Садржај предмета:

Теорије фирме и глобална економија. Демистификација корпоративног управљања. Показатељи вриједности предузећа. Показатељи за дијагностицирање стања и успјеха фирме, рачуноводствена насупрот економске добити. Du Pont система анализе. Проблематика краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања. Проблематика структурирања капитала и финансијске моћи. Рентабилност и вриједност предузећа. Структура капитала и дивидендна политика. Домети фундаменталне и техничке анализе. Финансије у функцији стратешког одлучивања. Приступ финансирања малих и средњих предузећа. Реструктурирање и конкурентска способност предузећа. Проблематика статусних промјена и промјене правне форме предузећа. Проблематика аквизиција и других модалитета реструктурирања у циљу јачања конкурентске способности предузећа. Теорија ефикасно-сти финансијских тржишта. Теорија портфолија у корпоративним финансијама.

Методе наставе и савладавање градива:

Излагање, дискусије и анализе карактеристичних случајева. Кроз приступне радове самостална истраживања на ову тему.

Литература:

Микеревић, Д. (2009). *Финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет; Финрар
Микеревић, Д. (2005). *Стратешки финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет
Родић, Ј.; Филиповић, М.. (2008). *Пословне финансије*. Београд: Београдска пословна школа
Родић, Ј. (2003). *Пословне финансије и процена вредности предузећа*. Београд: Економика
Колетник, Ф. (1991). *Колико вриједи предузеће*. Загреб: Савез рачуноводствених и финансијских радника Хрватске

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Напредна ревизија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	7
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљеви изучавања предмета јесу да омогући студенту да изрази мишљење да ли су финансијски извјештаји у свим битним аспектима, сачињени у складу са утврђеним оквиром финансијског извјештавања. Један од циљева је савладавање вјештина којима ће студент прикупити потребан број доказа ради изражавања мишљења.

Исходи учења (стечена знања):

Исход учења треба да обезбиједи способност студента, будућег ревизора да разумије суштину ревизорске професије, да савлада вјештине прикупљања адекватних доказа за формирање увјерења о финансијским извјештајима и на бази истог да изда мишљење; да усвоји етичке принципе и постигне властите врлине у послу, као што је интегритет, професионалност, независност и др.

Садржај предмета:

Изучавање предмета садржи:

Опште циљеве ревизије. Међународне стандарде и саопштења ревизије, увјеравања и етике. Поступке извођења ревизије. Професионалне претпоставке за стицање лиценце за рад ревизора. Понуда и потражња ревизорских услуга. Интерна контрола. Интерна ревизија. Приступ криминалним радњама. Примјена закона и других прописа у обављању ревизије. Симулација практичног извођења ревизије. Континуирано праћење измјена ревизорске регулативе.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава ће се изводити у интеракцији наставника, сарадника и полазника у виду презентације градива, дискусије и практичних есеја.

Литература:

Божих, Р.; Кондић, Н. (2007). *Ревизија финансијских извјештаја*. 2. измијењено и допуњено изд. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске; Економски факултет; Источно Сарајево: Економски факултет

Hayes, R.; и др. (2002). *Принципи ревизије: међународна перспектива*. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске

Кодекс етике за професионалне рачуновође (2006). Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске
Међународни стандарди и саопштења ревизије, увјеравања и етике. (2007). Београд: Савез рачуновођа и ревизора Србије

William, F.M., Jr. (2000). *Приручник за ревизоре и студенте с рјешењима задатака*. Загреб: Faber; Zgombic Plus

Облици провјере знања и оцјењивање:

Претходно тестирање или израда приступног рада.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Глобализација и финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	6
Наставници	Др Васиљ Жарковић, доцент; Др Дејан Микеревић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да се студент упозна са процесом глобализације свјетских привреда и условима пословања с којима се сусрећу пословни ентитети у модерном времену, те да разумије основне карактеристике савремених тенденција развоја у економској и монетарној сфери. Затим је тежња да се схвати утицај развоја свјетске привреде на Босну и Херцеговину и Републику Српску, као и да буде упознат са принципима међународног финансијског менаџмента.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да обавља пословање у савременим условима глобализације и промјена које се дешавају у свјетској привреди, као што су развој модерних технологија и финансијске и економске кризе. Студент добија јасну представу о садржају, значају и функционалности образовања из финансијског менаџмента, глобализације и савремених тенденција у свјетској привреди, монетарне политике, међународног монетарног система, међународног валутног тржишта и утицаја свјетске привреде на БиХ и РС, а све у циљу остваривања што бољих резултата студента у току свог будућег радног ангажмана. Студент се оспособљава за укључивање у међународне пословне аранжмане, рад за међународне организације и велике интернационалне компаније и за обављање значајних државничких, политичких и економских дужности.

Садржај предмета:

Савремене тенденције у свјетској привреди – основне карактеристике савременог свјетског економског поретка. Бретонвудски међународни монетарни систем. Савремени међународни монетарни систем. Регионална монетарна сарадња. Европска економска и монетарна унија. Евро – садашња позиција и перспективе. Глобализација свјетске привреде – карактеристике процеса глобализације и њени ефекти. Улога финансијског тржишта у процесу глобализације. Положај предузећа у условима глобализације. Свјетска привреда и БиХ – карактеристике свјетског привредног раста: раст, структура, незапосленост и мегатрендови. Карактеристике привреде БиХ и Републике Српске. Спољни институционални оквири и развој привреде БиХ. Економски развој БиХ: Пројекти ГОЕСР (Глобални оквир економске стратегије развоја) и ПРСР (Приједлог стратегије смањења сиромаштва). Међународни финансијски менаџмент – анализа услова на међународном финансијском тржишту. Детерминанте промјена девизних курсева. Избор валуте у пословним аранжманима. Заштита од курсног ризика.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава развијених земаља, међународних организација, мултинационалних компанија, институција из области монетарне и економске политике. Посјета државним и међународним институцијама специјализованим за теме наведене у садржају предмета и писање радова на основу самосталног истраживачког рада.

Литература:

Buckley, A. (1997). *Multinational finance*. London: Philip Allan
 Хантингтон, С. (2000). *Сукоб цивилизација и преобликовање свјетског поретка*. Подгорица: ЦИД
 Јовановић Гавриловић, П. (2010). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Дејан Микеревић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Методологија научно-истраживачког рада			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9	2+0	4
Наставници	Др Вујо Вукмирица, професор емеритус; Др Иван Шијаковић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
Циљ предмета је упознавање студената са основним принципима, функцијама и практичним рјешењима примјене различитих методологија научног истраживања у подручју друштвених наука. Основна знања пружиће се из области научно истраживачке методологије.

Исходи учења (стечена знања):
По окончању курса, студенти би требало да буду способни: да користе основна знања из подручја филозофије и логике у циљу разумијевања научног истраживања; ефикасно користе и процјењују информационе ресурсе, као и да примјењују одговарајуће методе израде научних радова или истраживачких извјештаја; студенти ће успјешно користити одговарајуће научне и истраживачке методе за рјешавање одређених истраживачки задатака и проблема.

Садржај предмета:
Основе научне теорије и истраживања. Пословна и економска истраживања у ширем научном контексту. Концептуални темељи истраживања (концепти, теорије и модели; формулација и објашњење истраживачких тема и проблема. Дефинисање предмета и циља истраживања, формулисање хипотеза истраживања. Истраживачки приступи, стратегије и планирање (избор истраживачких метода, одређивање популације и узорка истраживања). Теоријски приказ истраживања (преглед литература и истраживања у складу са концептом истраживања). Операционализација истраживања (мјерење економских варијабли; типологија података; претраживање примарних и секундарних извора; сређивање података, анализа података; тестирање хипотеза). Дискусија резултата. Писање истраживачког рада. Усмене презентације истраживачких радова.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера који ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавати проблемски задаци којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Дискусија случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада.

Литература:
Тодоровић, З.; Шијаковић, И.; Марић, Т. (2007). *Упутство за израду стручних и научних радова*. Бања Лука: Економски факултет
Ристић, Ж. (2006). *О истраживању, методи и знању*, Београд: Институт за педагошка истраживања
Зеленика, Р. (1998). *Методологија и технологија израде знанственог и стручног рада*, 3. измијењено и допуњено изд. Ријека: Економски факултет
Кукић, С. (2005). *Методологија знанственог истраживања*. Мостар: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:
Нема
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни проф

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и	

Назив предмета	Финансијско извјештавање у функцији менаџмента			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	10.	2П+2В	5
Наставници	Др Снежана Раковачки-Тубић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Предмет има за циљ обogaћивање знања апсолвираног током додипломског студија из области рачуноводственог информисања за потребе менаџмента, новим сазнањима из свјетске теорије и праксе као и могућношћу њихове примјене у праксу домаћих предузећа.

Исходи учења (стечена знања):

Студент треба да разумије системски приступ изградње управљачког рачуноводства, тј. његову повезаност са реформским процесима предузећа као цјелине, а у циљу његовог прилагођавања тржишним условима привређивања; детерминанте организационог устројства и ефикасног функционисања како конвенционалног тако и стратегијског управљачког рачуноводства у домаћим предузећима; и повеже проблематику рачуноводства пуних трошкова, рачуноводства диференцијалних вриједности, те рачуноводства одговорности са проблематиком састављања извјештаја и њихове подобности за потребе менаџмента; информационе потребе и нове инструменте стратешког менаџмента, а у циљу имплементације стратегијског управљачког рачуноводства.

Садржај предмета:

Домети и ограничења конвенционалног управљачког рачуноводства. Улога управљачког рачуноводства у информисању менаџмента. Развој управљачког рачуноводства у оквиру рачуноводства трошкова. Конвенционално рачуноводство-стратејски проблеми. Оцјена стања управљачког рачуноводства у пракси домаћих предузећа као и разматрање улоге шефа рачуноводства (контролора) у домаћим предузећима у изградњи и имплементацији широко постављеног рачуноводства трошкова и избору система и метода обрачуна трошкова, прихода и резултата, успостављању компатибилне методологије са буџетирањем и буџетском контролом, састављању извјештаја, те постављању канала дистрибуције извјештаја и успостављању блиске сарадње дјелова рачуноводствене функције и менаџера различитих нивоа управљања

Стратејско управ. рачун као одговор изазовима модерног времена. Развој концепта стратегијског управљачког рачуноводства. Посљедице развоја стратегијске димензије управљачког рачуноводства. Стратејска анализа трошкова. Употреба ланца вриједности у стратегијској анализи трошкова. Обрачун атрибута производа. Улога стратегијског управљачког рачуноводства у креирању конкурентских стратегија. Конкурентско рачуноводство. Улога стратегијског управљачког рачуноводства у креирању корпоративних стратегија. Проблеми дизајнирања стратегијски оријентисаног система управљачког рачуноводства: креирање, критички фактори успјеха и функционисање стратегијски оријентисаног система управљачког рачуноводства.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавање, односно преношење систематских знања из литературе. **Илустрације и вјежбе**. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се илустровати и вјежбати одређене теме од значаја за практичну примјену активности из области конвенционалног и стратегијски оријентисаног управљачког рачуноводства.

Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну промјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Мићевић В. (2003). *Стратејско управљачко рачуноводство*. Београд: Економски факултет

Родић, Ј.; Раковачки-Тубић С.: (2010). *Рачуноводство трошкова и учинака и рачуноводство сегмената предузећа*. Бања Лука: Финрар; Економски факултет

Стевановић, Н.; Малинић, Д.; Милићевић, В. (2007). *Управљачко рачуноводство*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Снежана Раковачки-Тубић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и	

Назив предмета	Консолидовани и специјални биланси			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	10.	2П+2В	4
Наставници	Др Ката Шкарић-Јовановић, редовни професор и Др Душко Шњегота, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је разумијевање природе и суштине околности под којима се захтијева припрема и презентација консолидованих финансијских извјештаја и специјалних биланса, као и значај информација презентованих у тим билансима за њихове кориснике (инвеститоре, банке, државу, пословне партнере и др.). Посебан циљ предмета односи се на разумијевање теоретских претпоставки и технике израде консолидованих и специјалних биланса.

Исходи учења (стечена знања):

Студент би требао бити оспособљен да разумије околности под којима се захтијева припрема и презентација консолидованих финансијских извјештаја и специјалних биланса, значај информација презентованих у тим билансима за кориснике информација (инвеститоре, банке, државу, пословне партнере и др.), да овлада са теоретским претпоставкама и техникама израде консолидованих и специјалних биланса, те знањима потребним за читање и анализирање информација презентованих у њима, односно доношење одговарајућих закључака на основу таквих информација.

Садржај предмета:

Наставна материја предмета Консолидовани и специјални биланси обухвата три релативно независне цјелине. Први дио обухвата материју која се бави билансима групе, односно консолидованим билансима. Предмет изучавања су циљеви, претпоставке, начела и методе консолидовања финансијских извјештаја.

Други дио обухвата материју која се односи на специјалне билансе, односно билансе који се састављају у одређеним специфичним случајевима, као што су биланс оснивања, биланс фузије, биланс поравнања, биланс стечаја, биланс ликвидације и сл.

Коначно, трећи дио се бави пореским билансом. Предмет разматрања су нормативна основа за састављање пореског биланса, однос пореског према пословном билансу, правила за израду пореског биланса и сл.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије, анализе случајева, консултације.

Литература:

Ранковић, Ј. (2004). *Специјални биланси*. Београд: Проинком

Међународни стандарди финансијског извјештавања

Научни и стручни радови објављени у зборницима радова и часописима Савеза рачуновођа и ревизора Србије и Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, доцент

ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ
СМЈЕР: ФИНАНСИЈСКО УПРАВЉАЊЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Корпоративне финансије	2	2			7
Напредна ревизија	2	2			7
Глобализација и финансијски менаџмент	2	2			6
Методологија НИР-а	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Банкарски менаџмент			2	2	5
Менаџмент осигурања			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ:

Смјер: Рачуноводство и ревизија и
Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Фискалне и монетарне финансије
Процјена вриједности предузећа
Евалуација инвестиционих пројеката
Улагање у хартије од вриједности
Кодекс етике и међународна регулатива
Информационе технологије у рачуноводству и ревизији
Припрема и презентација пословних биланса у складу са МСФИ
Процјена ризика
Актуарска математика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Корпоративне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	7
Наставници	Др Драган Микеревић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
Студенти ће добити професионална знања из ове области која ће им, у значајној мјери, служити за ефикасно управљање финансијама предузећа и грађење њихових професионалних каријера.

Исходи учења (стечена знања):
Презентована проблематика би требала допринијети:
а) бољем разумијевању ове по многима, веома растуће и узбудљиве теорије и праксе,
б) управљање са методологијама за рјешавање разноврсних финансијских проблема,
в) разумјевање окружења које је од значајног утицаја на доношење финансијских одлука.

Садржај предмета:
Теорије фирме и глобална економија. Демистификација корпоративног управљања. Показатељи вриједности предузећа. Показатеље за дијагностицирање стања и успјеха фирме. Рачуноводствена насупрот економске добити Du Pont система анализе. Проблематика краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања. Проблематика структурирања капитала и финансијске моћи. Рентабилност и вриједност предузећа. Структура капитала и дивидендна политика. Домети фундаменталне и техничке анализе. Финансије у функцији стратешког одлучивања. Приступ финансирања малих и средњих предузећа. Реструктурирање и конкурентска способност предузећа. Проблематика статусних промјена и промјене правне форме предузећа. Проблематика аквизиција и других модалитета реструктурирања у циљу јачања конкурентске способности предузећа. Теорија ефикасно-сти финансијских тржишта. Теорија портфолија у корпоративним финансијама.

Методе наставе и савладавање градива:
Излагање, дискусије и анализе карактеристичних случајева. Кроз приступне радове самостална истраживања на ову тему.

Литература:
Микеревић, Д. (2009). *Финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет; Финрар
Микеревић, Д. (2005). *Стратешки финансијски менаџмент*, Бања Лука, Економски факултет
Родић, Ј.; Филиповић, М. (2008). *Пословне финансије*. Београд: Београдска пословна школа
Родић, Ј. (2003). *Пословне финансије и процена вредности предузећа*. Београд: Економика
Колетник, Ф. (1991). *Колико вриједи предузеће*. Загреб: Савез рачуноводствених и финансијских радника Хрватске

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Напредна ревизија			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	7
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
 Циљеви изучавања предмета јесу да омогући студенту, будућем ревизору да изрази мишљење да ли су финансијски извјештаји у свим битним аспектима, сачињени у складу са утврђеним оквиром финансијског извјештавања.
 Један од циљева је савладавање вјештина којима ће ревизор прикупити потребан број доказа ради изражавања мишљења.

Исходи учења (стечена знања):
 Исход учења треба да обезбиди способност ревизора да разумије суштину ревизорске професије, да савлада вјештине прикупљања адекватних доказа за формирање увјерења о финансијским извјештајима и на бази истог да своје мишљење. Да усвоји етичке принципе и постигне властите врлине у послу, као што је интегритет, професионалност, независност и др.

Садржај предмета:
 Изучавање предмета садржи:
 Опште циљеве ревизије. Међународне стандарде и саопштења ревизије, увјеравања и етике. Поступке извођења ревизије. Професионалне претпоставке за стицање лиценце за рад ревизора. Понуда и потражња ревизорских услуга. Интерна контрола. Интерна ревизија. Приступ криминалним радњама. Примјена закона и других прописа у обављању ревизије. Симулација практичног извођења ревизије. Континуирано праћење измјена ревизорске регулативе.

Методе наставе и савладавање градива:
 Настава ће се изводити у интеракцији наставника, сарадника и полазника у виду презентације градива, дискусије и практичних есеја.

Литература
 Божић, Р.; Кондић, Н. (2007). *Ревизија финансијских извјештаја*. 2. измијењено и допуњено изд. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске; Економски факултет; Источно Сарајево: Економски факултет
 Hayes, R.; и др. (2002). *Принципи ревизије: међународна перспектива*. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске
Кодекс етике за професионалне рачуновође (2006). Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске
Међународни стандарди и саопштења ревизије, уверавања и етике. (2007). Београд: Савез рачуновођа и ревизора Србије
 William, F.M., Jr. (2000). *Приручник за ревизоре и студенте с рјешењима задатака*. Загреб: Faber; Zgombic Plus

Облици провјере знања и оцјењивање:
Претходно тестирање или израда приступног рада.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS <i>UNIVERSITY of BANJA LUKA</i>
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Глобализација и финансијски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	6
Наставници	Др Васиљ Жарковић, доцент; Др Дејан Микеревић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да се студент упозна са процесом глобализације свјетских привреда и условима пословања с којима се сусрећу пословни ентитети у модерном времену, те да разумије основне карактеристике савремених тенденција развоја у економској и монетарној сфери. Затим је тежња да се схвати утицај развоја свјетске привреде на Босну и Херцеговину и Републику Српску, као и да буде упознат са принципима међународног финансијског менаџмента.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да обавља пословање у савременим условима глобализације и промјена које се дешавају у свјетској привреди, као што су развој модерних технологија и финансијске и економске кризе. Студент добија јасну представу о садржају, значају и функционалности образовања из финансијског менаџмента, глобализације и савремених тенденција у свјетској привреди, монетарне политике, међународног монетарног система, међународног валутног тржишта и утицаја свјетске привреде на БиХ и РС, а све у циљу остваривања што бољих резултата студента у току свог будућег радног ангажмана. Студент се оспособљава за укључивање у међународне пословне аранжмане, рад за међународне организације и велике интернационалне компаније и за обављање значајних државничких, политичких и економских дужности.

Садржај предмета:

Савремене тенденције у свјетској привреди – основне карактеристике савременог свјетског економског поретка. Бретонвудски међународни монетарни систем. Савремени међународни монетарни систем. Регионална монетарна сарадња. Европска економска и монетарна унија. Евро – садашња позиција и перспективе. Глобализација свјетске привреде – карактеристике процеса глобализације и њени ефекти. Улога финансијског тржишта у процесу глобализације. Положај предузећа у условима глобализације. Свјетска привреда и БиХ – карактеристике свјетског привредног раста: раст, структура, незапосленост и мегатрендови. Карактеристике привреде БиХ и Републике Српске. Спољни институционални оквири и развој привреде БиХ. Економски развој БиХ: Пројекти ГОЕСР (Глобални оквир економске стратегије развоја) и ПРСР (Приједлог стратегије смањења сиромаштва). Међународни финансијски менаџмент – анализа услова на међународном финансијском тржишту. Детерминанте промјена девизних курсева. Избор валуте у пословним аранжманима. Заштита од курсног ризика.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије, семинарски радови, анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава развијених земаља, међународних организација, мултинационалних компанија, институција из области монетарне и економске политике. Посјета државним и међународним институцијама специјализованим за теме наведене у садржају предмета и писање радова на основу самосталног истраживачког рада.

Литература:

Buckley, A. (1997). *Multinational finance*. London: Philip Allan
 Хантингтон, С. (2000). *Сукоб цивилизација и преобликовање свјетског поретка*. Подгорица: ЦИД
 Јовановић Гавриловић, П. (2010). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Дејан Микеревић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Методологија научно-истраживачког рада			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2+0	4
Наставници	Др Вујо Вукмирица, професор емеритус; Др Иван Шијаковић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање студената са основним принципима, функцијама и практичним рјешењима примјене различитих методологија научног истраживања у подручју друштвених наука. Основна знања пружиће се из области научно истраживачке методологије.

Исходи учења (стечена знања):

По окончању курса студенти би требало да буду способни: да користе основна знања из подручја филозофије и логике у циљу разумијевања научног истраживања; ефикасно користе и процјењују информационе ресурсе, као и да примјењују одговарајуће методе израде научних радова или истраживачких извјештаја; студенти ће успјешно користити одговарајуће научне и истраживачке методе за рјешавање одређених истраживачки задатака и проблема.

Садржај предмета:

Основе научне теорије и истраживања. Пословна и економска истраживања у ширем научном контексту. Концептуални темељи истраживања (концепти, теорије и модели; формулација и објашњење истраживачких тема и проблема. Дефинисање предмета и циља истраживања, формулисање хипотеза истраживања. Истраживачки приступи, стратегије и планирање (избор истраживачких метода, одређивање популације и узорка истраживања). Теоријски приказ истраживања (преглед литература и истраживања у складу са концептом истраживања). Операционализација истраживања (мјерење економских варијабли; типологија података; претраживање примарних и секундарних извора; сређивање података, анализа података; тестирање хипотеза). Дискусија резултата. Писање истраживачког рада. Усмене презентације истраживачких радова.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера који ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавати проблемски задаци којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Дискусија случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада.

Литература:

Тодоровић, З.; Шијаковић, И.; Марић, Т. (2007). *Упутство за израду стручних и научних радова*. Бања Лука: Економски факултет
Ристић, Ж. (2006). *О истраживању, методи и знању*, Београд: Институт за педагошка истраживања
Зеленика, Р. (1998). *Методологија и технологија израде знанственог и стручног рада*, 3. измијењено и допуњено изд. Ријека: Економски факултет
Кукић, С. (2005). *Методологија знанственог истраживања*. Мостар: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Банкарски менаџмент			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	10.	2П + 2В	5
Наставници	Др Драгана Башић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања овог предмета је да студенту омогући теоријско образовање, али и аналитичко промишљање о динамици односа, тенденцији и промјенама на финансијским тржиштима и у банкарском пословању, мјесту и улози банкарских институција у финансијском систему, генези и промјенама у структури банкарских производа, методологији управљања у сагласности са ризицима и основним принципима пословања банака, као и основама регулације и супервизије банака, те узроцима и моделима управљања банкарским кризама.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да успјешно прати и контролише банкарске ризике, ефикасно управља банком примјењујући савремене методе управљања, опште регулаторне оквире и контролне механизме. Студент добија јасну теоријску основу неопходну за успјешно праћење савремених трендова у банкарству, анализу и управљање банкарским ризицима и банкарским кризама. Студент се оспособљава за успјешно укључивање у међународне истраживачке пројекте, запошљавање и даље усавршавање у банкарској струци.

Садржај предмета:

Методологија управљања банком. Управљање портфолијом инвестиција и ликвидношћу банака. Пословна и кредитна политика банке. Управљање изворима средстава банке. Управљање депозитним изворима банке. Управљање недепозитним изворима банке. Управљање капиталом банке и адекватност капитала. Стратешко планирање у банкама. Управљање билансом банака. *Анализа и управљање банкарским ризицима.* Изложеност банке ризику. Улога окружења у процјени изложености ризику банака. Кључни учесници у процесу управљања ризицима. Унутрашњи и вањски контролни механизми. Управљање кредитним ризиком. Управљање ризиком ликвидности. Оперативни ризик у банкарству. Мјерење и управљање тржишним ризицима. Технике управљања активом и пасивом (утврђивање и процјена каматних стопа и контрола диспаритета осјетљивих на камату и трајање диспаритета, примјена финансијских деривата, остали инструменти управљања ризиком банака). Банкарске кризе и модели превазилажења. *Регулација и супервизија банака.* Разлози за регулацију и супервизију банака. Системи и учесници у регулацији и супервизији банака. Базелски споразуми.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава банака и банкарских система у окружењу и у свијету.

Литература:

Брајовић-Братановић, С.; Greuning, van H. (2006). *Анализа и управљање банковним ризицима*. Загреб: Мате; Загребачка школа економије и менаџмента
Плакаловић, Н. (2004). *Монетарна економија – Теорија, институције и политика*: Српско Сарајево: Завод за издавање уџбеника,
Rose, S. P; Hudgins, C. S. (2005). *Банкарски менаџмент и финансијске услуге*. Београд: Дата статус

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгана Башић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Менаџмент осигурања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезан	10.	2П+2В	4
Наставници	Др Драгутин Шипка, редовни професор			

Условљеност другим предметима:	Облик условљености
Одслушан и положен испит из: „Економике осигурања“ и „Животног осигурања“ на основним академским студијама.	

Циљеви изучавања предмета:
Овладавање суштином и функцијом осигурања.

Исходи учења (стечена знања):
Научна спознаја и припрема кадрова из привреде, државних институција и области осигурања кроз овладавање комплексним тржиштем осигурања, имајући у виду да осигуравајућа дјелатност, као финансијска институција, данас у свијету заузима друго мјесто – одмах иза банкарског сектора.

Садржај предмета:
Тржишне карактеристике дјелатности осигурања. Савремени аспекти менаџмента у осигурању. Дистрибуција осигуравајућих производа. Фондови и економика осигурања. Међународне конвенције и препоруке Европске уније. Методе и процеси управљања ризиком. Рентно осигурање. Пензијско осигурање. Функционисање система међународне зелене карте. Осигурање кредита. Здравствено осигурање.

Методе наставе и савладавање градива :
Предавања и вјежбе.

Литература:
Авдаловић, В. (2008). <i>Менаџмент осигурања</i> . Подгорица: Факултет за пословни менаџмент Калинић, В.; Авдаловић, В.; Авдаловић, С. (2004). <i>Менаџмент-маркетинг осигурања</i> . Нови Сад: Факултет за услужни бизнис

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драгутин Шипка, редовни професор

ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЈЕК: ФИНАНСИЈЕ, БАНКАРСТВО И ОСИГУРАЊЕ
ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ:

Смјер: Рачуноводство и ревизија и

Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање

Фискалне и монетарне финансије

Процјена вриједности предузећа

Евалуација инвестиционих пројеката

Улагање у хартије од вриједности

Кодекс етике и међународна регулатива

Информационе технологије у рачуноводству и ревизији

Припрема и презентација пословних биланса у складу са МСФИ

Процјена ризика

Актуарска математика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Фискалне и монетарне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Никола Шпирић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Упознавање студената са савременим теоретским сазнањима и мјестом које фискална и монетарна политика заузимају у оквиру укупне економске политике. Усвајање знања о могућности и ограничењима при кориштењу инструмената фискалне и монетарне политике. Крајњи циљ предмета је да студенти овладају поменути сазнањима како би се оспособили да иста примијене у пракси и активно учествује у анализи и рјешавању практичних проблема из области фискалне и монетарне политике.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да прати и анализира трендове у области фискалне и монетарне политике. Студент добија јасну представу о садржају мјера фискалне и монетарне политике и њиховом значају за укупну економску политику земље. Студент је оспособљен за креирање и примјену мјера фискалне и монетарне политике у правцу подстицања укупног економског раста и развоја земље, те даље усавршавање у овим областима.

Садржај предмета:

Уводни дио о фискалној политици. Величина и структура јавног сектора и савремене тенденције у тој области. Разлози и облици интервенција државе у привреди. Функције савремених држава као основ настанка јавних расхода. Врсте јавних расхода. Анализа јавних прихода савремених држава. Врсте јавних прихода. Јавни дуг и повезаност јавног дуга са фискалним дефицитом. Буџетски систем БиХ. Буџет Европске уније. Разлози, принципи и модели фискалне децентрализације. Уводни дио о монетарној економији и новцу. Новац и монетарна нестабилност. Монетарни систем и елементи монетарног система. Начин функционисања и организације централне банке са освртом на Централну банку БиХ и европске централне банке. Дефиниција новца и монетарни агрегати. Механизми креирања и повлачења примарног новца и новчане масе. Процес кредитне мултипликације. Приступи вођењу монетарне политике. Примјена инструмента монетарног регулисања у правцу вођења ефикасне монетарне политике.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије, критички осврти, анализе случајева из праксе и консултације. Самостална истраживања студената у области примијењених мјера фискалне и монетарне политике, те компаративна анализа фискалних и монетарних политика у различитим земљама. Посјета институцијама које дефинишу и воде фискалну и монетарну политику у Босни и Херцеговини и Републици Српској.

Литература:

Душанић, Б. Ј.; Шпирић, Ј. Н. (2009). *Монетарне и јавне финансије*. Бања Лука: Економски факултет
 Вукмирица, В.; Шпирић, Н. (2005). *Економска и монетарна интеграција Европе*. Бања Лука: Економски факултет
 Stiglitz, J. E. (2004). *Економија јавног сектора*. Београд: Економски факултет
 Rosen, H. S. (1995). *Public finance*. New York: Irwin/McGraw-Hill Companies, Inc.
 Плакаловић, Н. (2004). *Монетарна економија*. Српско Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Шпирић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Процјена вриједности предузећа			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
Овладавање методологијама за рјешавање једног од најсложенијих проблема у микроекономији.

Исходи учења (стечена знања):
Оспособљавање студената за разумијевање вриједности предузећа, упознавање са прописима и методологијама како да се дође до спознаје о објективној вриједности предузећа.

Садржај предмета:
Појмовна разграничења о вриједности предузећа. Развој вредновања предузећа. Предмет и сврха процјене. Улога процјенивача у вредновању предузећа. Препоручена форма и садржаја извјештаја о процјени вриједности предузећа. Основа за процјену вриједности предузећа. Оцјена привредних политика, тржиште робе и услуга и конкурентне способности предузећа. Финансијска анализа. Процјена вриједности предузећа. Принципи процјене. Избор метода процјене. Методе процјене супстанце. Приносне методе. Тест о прихватљивости процјене вриједности.

Методе наставе и савладавање градива:
--

Литература:
Родић, Ј. (2003). <i>Пословне финансије и процена вредности предузећа</i> . Београд: Економика Микеревић, Д. (2009). <i>Финансијски менаџмент</i> . Бања Лука: Економски факултет; Финрар Родић, Ј.; Филиповић, М. (2008). <i>Пословне финансије</i> . Београд: Београдска пословна школа Познанић, В.; Цветановић, М. <i>Процена вредности предузећа</i> . Београд: Савез рачуновођа и ревизора Србије Илић, Г.; Стевановић, Н. (1994). <i>Процена вредности предузећа, принципи и методе</i> . Београд: Савез рачуновођа и ревизора Србије Колетник, Ф. (1991). <i>Колико вриједи предузеће</i> . Загреб: Савез рачуноводствених и финансијских радника Хрватске Леко, В.; Влаховић, А.; Познанић, В. (1997). <i>Процена вредности капитала – методологија и примери</i> . Београд: Економски институт

Облици провјере знања и оцјењивање:
--

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор
--

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Евалуација инвестиционих пројеката			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Горан Радивојац, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
Студент ће кроз ову расправу ојачати спознају веома сложеног процеса доношења инвестиционих одлука.

Исходи учења (стечена знања):
Разматрајући ову проблематику, студент ће се оспособити за примјену прецизне терминологије у области инвестирања, као и квантитативних метода за оцјену ефективности инвестиционих пројеката. При томе ће се кроз студиј случаја указати на практичне проблеме и дилеме које постоје код инвестирања.

Садржај предмета:
Појам, процес и класификација инвестиција. Основни елементи плана инвестиционих пројеката. Пројекција резидуалне вриједности прихода, расхода, добитка и нето новчаног тока. Статистичке (традиционалне) методе оцјене ефикасности инвестиционих пројеката, период поварћаја, рачуноводствена стопа приноса. Динамичке методе оцјене ефективности инвестиционих пројеката, – нето садашња вриједност: индекс рентабилности, интерна стопа рентабилности, конфликт између нето садашње вриједности и интерне стопе рентабилности, вишеструка интерна стопа рентабилности, модификована интерна стопа рентабилности. Оцјена ликвидности предузећа. Процјена ризика инвестиционих пројеката. Практични проблеми у процјени инвестиционих пројеката.

Методѐ наставѐ и савладавање градива:
Излагање, дискусије и анализе карактеристичних случајева. Кроз приступне радове самостална истраживања на ову тему.

Литература:
Ђуричин, Д. (2005). <i>Управљање (помоћу) пројеката</i> . Београд: ЦИД Економског факултета у Београду, Колетник, Ф. (1991). <i>Колико вриједи предузеће</i> . Загреб: Савез рачуноводствених и финансијских радника Хрватске Микеревић, Д. (2009). <i>Финансијски менаџмент</i> . Бања Лука: Економски факултет; Финрар Микеревић, Д. (2005). <i>Стратешки финансијски менаџмент</i> . Бања Лука: Економски факултет; Финрар Родић, Ј.; Филиповић, М. (2008). <i>Пословне финансије</i> . Београд: Београдска пословна школа

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Улагање у хартије од вриједности			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Дејан Микеревић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студент савлада одговарајуће методе анализе ризика и приноса хартија од вриједности на финансијском тржишту. У оквиру овог предмета анализираће се класичне технике управљања ризицима инвестиционих портфолија, као и методе мјерења остварених перформанси. Такође, биће обрађени инструменти и технике хеџинга.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да прати, селектује и врши одабир хартија од вриједности (ХОВ) приликом креирања одговарајућег инвестиционог портфолија. Затим, студент ће бити квалификован да анализира и разумије добијене резултате портфолио анализе, те да расуђује о квалитету управљања портфолио инвестицијама. Такође, студент ће моћи активно да учествује у управљању инвестицијама у ХОВ институционалних инвеститора и банака.

Садржај предмета:

Савремено инвестирање у ХОВ подразумеје коришћење портфолио концепта који је развио Хери Марковић. Прије формирања портфолија, неопходно је донијети одлуку о врсти хартија од вриједности које ће чинити инвестициони портфолио, те извршити селекцију одговарајућих емитената у складу са преференцијама инвеститора. Инвестирање у ХОВ подразумеје дефинисање инвестиционих циљева, утврђивање расположивих ХОВ у које можемо инвестирати расположиви новац, одабир модела којим вреднујемо ХОВ како би утврдили јесу ли потцијењене или прецијењене, утврђивање инвестиционе стратегије коју ћемо примијенити како бисмо остварили постављене инвестиционе циљеве, одабир најбољег портфолија у функцији остварења постављених циљева те примјена техника за утврђивање ризика и приноса датог портфолија. Дакле, у оквиру предмета ће бити изучаване следеће области: окружење модерног финансијског тржишта, анализа приноса и ризика индивидуалних ХОВ (техничка и фундаментална анализа), анализа и селекција портфолија ХОВ – ризик и принос, Марковицев модел селекције портфолија, апликација CAPM и индексних модела, *equity* портфолио менаџмент стратегије, *bond* портфолио менаџмент стратегије. Затим, хеџинг – појам, врсте и технике хеџинга, коришћење фјучерса, опција и своп аранжмана као инструмената заштите инвестиција у ХОВ.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава развијених земаља и земаља у развоју.

Литература:

Шошкић, Б. Д. (2006). *Хартије од вредности: управљање портфолијом и инвестициони фондови*. 3. изд. Београд: Економски факултет

Bodie, Z.; Kane, A.; Marcus, J. A. (2004). *Investments*. 5th Edition. McGraw-Hill

Fabozzi, J. F.; Markowitz, M. H. (2002). *The Theory and Practice of Investment Management*. John Wiley and Sons

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Радивојац, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Кодекс етике и међународна регулатива			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
-------------------------------	--------------------

Нема услова

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студент савлада професионалну етику и међународну регулативу као основ за повећање повјерења инвеститора и менаџмента према рачуноводственој професији.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да прати међународну професионалну регулативу. Студент добија јасну информацију о садржају и значају Кодекса етике и међународне регулативе у области рачуноводства и ревизије. Студент се оспособљава за укључење и даље усавршавање у рачуноводственој професији.

Садржај предмета:

Кодекс етике за професионалне рачуновође. Међународни рачуноводствени стандарди. Међународни стандарди ревизије и контроле квалитета. Кодекс професионалне етике Међународне федерације рачуновођа (IFAC) садржи основне етичке концепте, основне принципе професионалног понашања, препоручена правила исправног поступања, забране, тумачења правила, дефиниције релевантних појмова. Рачуноводствени стандарди претпостављају концепте који се користе за претварање рачуноводствених евиденција у поуздане и унифициране рачуноводствене извјештаје. Рачуноводствени стандарди се ослањају на рачуноводствена начела, они су њихова детаљна разрада. Стандарди ревизије садрже основна начела и основне поступке заједно с одговарајућим упутствима у облику објашњења и других материјала, укључујући прилоге. Основна начела и основне поступке треба схватити и примјењивати у контексту објашњења и других материјала који пружају упутства за њихову примјену.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава развијених земаља и транснационалних компанија. Посјета домаћим и међународним професионалним асоцијацијама

Литература:

Code of Ethics for Professional Accountants (revised July 2009), International Ethics Standards Board for Accountants International Federation of Accountants

The 2009 Handbook of International Standards on Auditing and Quality Control, International Federation of Accountants

International Financial Reporting Standards (IRFS), (2008). The International Accounting Standards Board (IASB)

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Драган Микеревић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Информационе технологије у рачуноводству и ревизији			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Бранко Крсмановић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студент овлада академским вјештинама, знањем и техникама примјене информационих технологија у рачуноводству и ревизији подразумијевајући да се информационе технологије користе као подршка глобалној стратегији пословне организације.

Исходи учења (стечена знања):

Након изучавања овог предмета, студент је оспособљен да разумије принципе дигиталне економије и е-пословања, те да овлада: савременим техникама пројектовања и развоја рачуноводствених информационих система, захтјевима квалитета рачуноводственог софтвера, израдом физибилити студије рачуноводственог информационог система, примјеном информационих технологија у главној и помоћним књигама, ЕРП-технолојом као и принципима финансијског и ревизорског извјештавања на интернету. Надаље, студент добија јасну представу о утицају информационих технологија на процес ревизије те о могућностима примјене информационих технологија као подршке ревизорском раду.

Садржај предмета:

Развој информационих технологија. Технике рада традиционалне и дигиталне економије. Компјутерске комуникације, пословна стратегије и ИТ. Критични фактори успјеха. Информације за доношење пословних одлука. Системи за подршку одлучивању. Информациони менаџмент. Стратегијско планирање ИС. Формулисање стратегије ИТ. Веза између ИТ менаџера и корисника. Савремене технике за пројектовање ИТ. Планирање и контрола пројекта. Стандард рачуноводственог софтвера. Традиционална структура одељења ИС. Приступ набавци готовог информационог система. Физибилити студија, CASE алати, прототип, информациони подсистем рачуноводства. Рашчлањивање рачуноводствено-финансијских процеса. Главна књига, технологија рада главне књиге, чиниоци пословања, формалне и логичке контроле, књижење, извјештаји и информације. Помоћне аналитике главне књиге. Рачуноводствене анализе. Помоћне пословне књиге. Материјална евиденција, робна евиденција, евиденција готових производа и полупроизвода. Књиговодство основних средстава, ситан инвентар, благајничко пословање. ЕРП-технолојом, фазе имплементације ЕРП система, интегрисана ревизија у оквиру ЕРП система. Електронско пословање, финансијско извјештавање и ревизорски извјештаји на Интернету. XBRL стандард, питања безбедности, ревизија у компјутерском окружењу. Технике ревизије уз рачунарску подршку. Етика и компјутерска технологија.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и анализе случајева и консултације. Самостална истраживања, те активно учешће студената у виду презентација које појединачно или тимски припремају као допуну одређене теме. Посјета пословним организацијама, институцијама и установама које имају напредну ИТ подршку пословању.

Литература:

Крсмановић Б.; Полић С. (2008). *Информационе технологије у рачуноводству и ревизији*. Бања Лука: Финрар; Бијељина: Факултет спољне трговине Бијељина
ACCA – *Information systems*, 2004-2005.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Бранко Крсмановић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Припрема и презентација пословних биланса у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П +2В	6
Наставници	Др Душко Шњегота, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	–

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ изучавања предмета је разумијевање филозофије Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања и околности под којима се захтијева њихова примјена у процесу припреме и презентације пословних биланса, односно финансијских извјештаја. Посебни циљеви изучавања предмета односе се на разумијевање значаја и суштине финансијских и нефинансијских информација презентованих у пословним билансима заснованим на МРС/МСФИ од стране њихових корисника (инвеститора, банака, државе и др.), као и савладавање различитих могућих приступа при класификацији, вредновању и презентацији билансних позиција у складу са начелима и принципима садржаним у тим стандардима.

Исходи учења (стечена знања):

Студент би требао бити оспособљен да разумије примјену Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања, околности под којима се захтијева њихова примјена у процесу припреме и презентације пословних биланса, те значај и суштину финансијских и нефинансијских информација презентованих у пословним билансима заснованим на тим стандардима, као и да овлада различитим методама и техникама класификације, вредновања и презентације билансних позиција у складу са начелима и принципима садржаним у њима. Студент би, такође, требао да стекне неопходна знања за читање и анализирање информација презентованих у пословним билансима припремљеним на основу МРС/МСФИ, као и за доношење одговарајућих закључака на основу таквих информација.

Садржај предмета:

Наставна материја предмета “Припрема и презентација пословних биланса у складу са МСФИ” обухвата три релативно независна дијела. Први дио обухвата материју која се односи на изучавање начела и принципа садржаних у релевантним МРС/МСФИ који се користе приликом класификације, вредновања и презентације елемената финансијских извјештаја. Други дио обухвата материју која се односи на разумијевање утицаја ефеката примјене МРС/МСФИ на пословне билансе, односно финансијске извјештаје. Коначно, трећи дио бави се анализом утицаја различитих финансијских и нефинансијских информација презентованих у пословним билансима припремљеним на основу МРС/МСФИ на процес пословног одлучивања.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије, анализе случајева, консултације.

Литература:

Шњегота, Д. (2010). *Примјена МСФИ кроз билансни контни оквир*. Бања Лука: Економски факултет; Финрар
Међународни стандарди финансијског извјештавања – ажурирани преводи
Научни и стручни радови објављени у зборницима радова и часописима Савеза рачуновођа и ревизора Србије и Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Душко Шњегота, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Процјена ризика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П + 2В	6
Наставници	Др Новак Кондић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да се студент упозна са проблемом ризика и неизвјесности као основних компоненти будућности пословних система.

Исходи учења (стечена знања):

Савладавањем овога предмета, студент је оспособљен да приликом доношења пословних одлука ресектује ризик и при руковођењу пословним системом то има у виду. На овај начин студент ће постати осјетљивији на овај фактор код доношења пословних одлука.

Садржај предмета:

Основе управљања ризиком. Процес управљања ризиком. Процјена ризика (квантитативна и квалитативна). Третман ризика. Реакција на ризик. Извјештавање о ризику. Примјер евиденције ризика. Носиоци ризика. Управљање ризиком и руковођење. Управљање ризиком у предузећу и корпоративно управљање. Дефиниције корпоративног управљања. Ризик и шанса. Принцип ефикасности. План ревизије. Различите категорије ризика. Активности управљања ризиком. Пројекти и ризик. Који су конкретни изазови. Пројектни путеви. Проблем одрживости раста и напретка. Једнакост и шанса за све. Бенчмаркинг. Подручја проблема. Бостонска матрица.

Методе наставе и савладавање градива:

Излагање, дискусије и анализе карактеристичних случајева. Кроз приступне радове самостална истраживања на ову тему.

Литература:

Hancock, H. (2010). *Процјена ризика* – превод семинарски материјал. London: Crantfield School of Management
Hayues, R.; Shilder, A., Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Принципи ревизије*. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске
Ђукић, Ђ. (2007). *Управљање ризиком и капиталом у банкама*. Београд: Београдска берза

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Новак Кондић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Финансије, банкарство и осигурање Смјер: Рачуноводство и ревизија и Смјер: Финансијско управљање, банкарство и осигурање	

Назив предмета	Актуарска математика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Миливој Крчмар, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:
Овладавање савременим квантитативним методама за анализу и управљање ризиком на финансијским тржиштима

Исходи учења (стечена знања):
Након изучавања овог предмета студент је оспособљен да обавља послове актуара.

Садржај предмета:
Вјероватноћа у животном осигурању. Формуле за аритметичке средине и варијатност садашњих вриједности плаћања по уговорима за осигуравање ренте. Нередовна будућа рента. Нето и бруто премије. Математска (премијска) резерве, (индивидуалне и групне методе обрачуна премијске резерве). Осигурање више лица. Заједничко доживљење, заједничке вишекратне исплате, заједничко осигурање за случај смрти. Откуп и примјена уговорних елемената полисе осигурања. Откуп полисе. Израчунавање нових елемената осигурања. Техника дисконтовања будућих трошкова за одређивање цијене осигурања и процјене профитабилности. Техника готовинског тока у зависности од више карактеристика. Промјена на процјени инвестиционих улагања. Процјене актива с фиксним готовинским токовима.

Методе наставе и савладавање градива:
Предавања, вјежбе и семинари.

Литература:
Hull C., John. (2009). *Options, futures and other derivatives*. PIE.

Облици провјере знања и оцјењивање:					
Писмени и усмени испит					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миливој Крчмар, редовни професор

ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
СМЈЕР: МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Теорија и политика међународне трговине	2	2			7
Макроекономија отворене привреде	2	2			6
Транснационалне компаније и корпоративно управљање	2	2			7
Методологија НИР-а	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Интеграција и регионализација свјетске привреде			2	2	5
Глобализација и предузетништво			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ:

Смјер: Међународна економија

Међународне финансије
 Међународни монетарни систем
 Право Европске уније
 Квалитет и конкурентност
 Глобални маркетинг
 Пословна култура и етика

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Теорија и политика међународне трговине			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	7
Наставници	Др Гордана Ченић-Јотановић, редовни професор; Др Миленко Крајишник, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти, на бази стечених знања са основних студија, истраже трговинске аспекте међународних економских односа. Међународна трговина и трговинска политика изучавају се са аспекта савремених теорија међународне трговине које су основ, али и последица реалних међународних трговинских токова.

Исходи учења (стечена знања):

Уз обнављање и продубљивање сазнања из теорије међународне трговине и политике, студент стиче способности за даље проучавање међународних трговинских токова са теоријског аспекта али и способности менаџерског укључивање у спољнотрговинске токове.

Садржај предмета:

Увод у теорију и трговинску политику међународне трговине. Теорија међународне трговине са аспекта либералистичких и протекционистичких теорија. Утицај међународне трговине на националних доходак и међузависност ових величина. Микроекономски анализа формирања цијена у међународној размјени. Односи размјене и еластичности у међународној трговини. Теорија и политика инструмената трговинске политике: царине, нецарински протекционистички инструменти и посебна анализа савремених протекционистичких мјера у трговинској политици. Међународна трговина као фактор глобализације. Правила у међународној трговини: институционализација, улога СТО и других међународних институција.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, самостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Дата статус
Salvatore, D. (2009). *Међународна економија*. Београд: ЦИД
Ченић-Јотановић, Г. (2009). *Међународна економија*. Бања Лука: Графомарк

Облици провјере знања и оцјењивање:

Приступни рад – анализа договорене теме, усмена провјера знања, семинарски рад по жељи студента.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Ченић-Јотановић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Макроекономија отворене привреде			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9	2П+2В	6
Наставници	Др Горан Поповић, ванредни професор; Др Боровије Крушковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Основни циљ предмета је да студент коришћењем метода макроекономске анализе може дати оцјену макроекономских кретања за националну или међународну економију.

Исходи учења (стечена знања):

Студент добија јасну представу о фундаменталним макроекономским теоријама, анализама и мјерама. Он критички оцјењује резултате макроекономске анализе и економска кретања, како у националној економији, тако и на међународном плану. Студент макроекономску анализу користи за оцјену текућих економских кретања, и стиче знања за процјену будућих трендова и промјена. Све анализе се темеље на најсавременијој макроекономској теорији и пракси.

Садржај предмета:

Макроекономски агрегати и показатељи. Платни биланс, мобилност капитала и каматни паритет. Учинак кретања капитала на платну билансу. Уравнотежење платне билансе; Solow-Swann модел. Егзогени модел раста; Ramsey-Cass-Komprans модел оптимизације. Нове теорије раста. Циклуси: другачија виђења економског процеса. Динамичка интерпретација незапослености – искуства ЕУ. Shapiro-Stiglitz модел. Инвестиције. Реални девизни курс и примарни текући рачун. Дугорочне и краткорочне детерминанте девизног курса. Детерминанте тражње за новцем и равнотежна улога каматне стопе. Инфлација и Фишеров принцип. Трошак инфлације и очекивања. Циљеви, таргети и инструменти монетарне политике. Изведена тражња за примарним новцем и операције на отвореном тржишту. Монетарна политика у отвореној привреди. Интервенције на отвореном тржишту и стерилизација. Дихотомија, неутралност новца и општа равнотежа са ригидним цијенама. Mundell-Fleming модел. Монетарна унија, девизно вијеће, доларизација. ИС-ЛМ и АС-АД модели. Финансирање дефицита. Макроекономска стабилизација. Кризе девизног курса. Лукасова критика. Портфолио Balance модел. Оптимално валутно подручје. Макроекономске прогнозе. Макроекономске импликације регионалне политике. Макроекономија и политика. Екстерналије.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања и вјежбе; семинарски радови.

Литература:

Бурда, М.; Виплош, Ч. (2004). *Макроекономија*. Београд: ЦЛДС
Ковач, О. (2003). *Међународне финансије*. Београд: ЦИД
Ковач, О. (2002). *Спољноекономска равнотежа и привредни раст*. Београд: ЦИД
Romer, D. (1996). *Advanced Macroeconomics*. New York: Mc Graw Hill

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања; тестови, семинарски радови. Испити: писани и усмени.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Горан Поповић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Транснационалне корпорације и корпоративно управљање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9	2П+2В	6
Наставници	Др Здравко Тодоровић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Овај предмет има за циљ развити аналитички оквир који објашњава управљачке односе модерних домаћих предузећа и транснационалних корпорација.

Исходи учења (стечена знања):

Студент треба да разуме основна елементе теорије модерних домаћих предузећа и транснационалних корпорација. Студент добија јасну представу о управљачкој структури модерних домаћих предузећа и транснационалних корпорација и њихов утицај на економски развој. Студент је оспособљен да дефинише пословну стратегију предузећа, засновану на OECD принципима корпоративног управљања.

Садржај предмета:

Транснационалних корпорација: Појава транснационалних корпорација. Појам транснационалних корпорација. Типови транснационалних корпорација. Транснационалне корпорације у свјетској економији: лидери глобализације. Транснационалне корпорације и економски развој: угао земље увоза капитала. Транснационалне корпорације и економски развој: угао земље извознице капитала. Транснационалне корпорације и корпоративно управљање.

Корпоративно управљање: Појам корпорације, проблем принципал-агент. Појам, теоријски приступи и механизми корпоративног управљања уз осврт на OECD принципе и ЕУ директиве и препоруке. Акционарско друштво: троугао власника, надзорног и управног одбора. Надзорни одбор као кључни орган контроле и стратешког управљања. Скупштина акционара. Отворени и затворени системи корпоративног управљања: њемачки и англо-амерички систем корпоративног управљања. Примјер из регије. Корпоративно управљање и тржиште капитала. Објављивање и транспарентност извјештавања. Корпоративно управљање у транзицијским земљама уз посебан осврт на последице приватизације на акционарску структуру и културу. Корпоративна друштвена одговорност и корпоративно управљање. Етика и корпоративно управљање. Конвергенција система корпоративног управљања и најбоље праксе. Студије случаја: ENRON, Сједињене Америчке Државе; Parmalat, Италија; Lehman Brothers, Сједињене Америчке Државе; UBS, Швицарска и Merrill Lynch, Сједињене Америчке Државе. Континуирани развој корпоративног управљања: захтјеви инвеститора и "standard-setters" (OECD, IFC).

Додатне тематске области: Контролни процеси: управљање ризиком, интерна контрола и интерна ревизија у систему корпоративног управљања. Корпоративно управљање у финансијским институцијама. Перформанс и компензација за извршне и неизвршне директоре. Корпоративно управљање у фирмама са већинским државним власништвом. Корпоративно управљање у породичним фирмама: институције породичног управљања и специфични проблеми управљања у породичним фирмама. Insider trading и регулација протока ценовно осјетљивих информација.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера који ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавање проблемских задатака којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме. Дискусија случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.

Литература:

Тодоровић З.; Бабић М. (2008). *Корпоративно управљање као фактор убрзаног развоја привреде*. Бања Лука: Атлант ЛОЈПур А.; Лакићевић М. (2009). *Корпорацијско управљање у теорији и пракси приватизације*. Допуњено изд. Подгорица: Економски факултет

Приручник из корпоративног управљања за фирме у Босни и Херцеговини. (2009). Међународна финансијска корпорација (IFC)

Додатна литература:

Приручник за управљање породичним фирмама (издање за БиХ). (2009). Међународна финансијска корпорација (IFC) 2
Corporate Governance Lessons from the Financial Crisis. (2008). OECD

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	4 бода	Колоквиј I	0 – 35 бод.	Завршни испит	0 – 16 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 10 бодова	Колоквиј II	0 – 35 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Методологија научно-истраживачког рада			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9	2+0	4
Наставници	Др Вујо Вукмирица, професор емеритус; Др Иван Шијаковић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање студената са основним принципима, функцијама и практичним рјешењима примјене различитих методологија научног истраживања у подручју друштвених наука. Основна знања пружиће се из области научно истраживачке методологије.

Исходи учења (стечена знања):

По окончању курса, студенти би требало да буду способни: да користе основна знања из подручја филозофије и логике у циљу разумијевања научног истраживања; ефикасно користе и процјењују информационе ресурсе, као и да примјењују одговарајуће методе израде научних радова или истраживачких извјештаја; студенти ће успјешно користити одговарајуће научне, истраживачке методе за рјешавање одређених истраживачки зада- така и проблема.

Садржај предмета:

Основе научне теорије и истраживања. Пословна и економска истраживања у ширем научном контексту. Концептуални темељи истраживања (концепти, теорије и модели; формулација и објашњење истраживачких тема и проблема. Дефинисање предмета и циља истраживања, формулисање хипотеза истраживања. Истраживачки приступи, стратегије и планирање (избор истраживачких метода, одређивање популације и узорка истраживања). Теоријски приказ истраживања (преглед литература и истраживања у складу са концептом истраживања). Операционализација истраживања (мјерење економских варијабли; типологија података; претраживање примарних и секундарних извора; сређивање података, анализа података; тестирање хипотеза). Дискусија резултата. Писање истраживачког рада. Усмене презентације истраживачких радова.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавати проблемски задаци којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Дискусија случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада.

Литература:

Тодоровић, З.; Шијаковић, И.; Марић, Т. (2007). *Упутство за израду стручних и научних радова*. Бања Лука: Економски факултет
Ристић, Ж. (2006). *О истраживању, методи и знању*. Београд: Институт за педагошка истраживања
Зеленика, Р. (1998). *Методологија и технологија израде знанственог и стручног рада*, 3. измијењено и допуњено изд. Ријека: Економски факултет
Кукић, С. (2005). *Методологија знанственог истраживања*. Мостар: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Интеграција и регионализација свјетске привреде			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	10.	2П+2В	5
Наставници	Др Вујо Вукмирица, професор емеритус; Др Горан Поповић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је да студент савлада принципе и сагледа односе унутар савремених токова у свјетској привреди како би схватио улогу интегративних процеса и њихов утицај на економска кретања у свијету.

Исходи учења (стечена знања):

Студент добија јасна сазнања и представу о интегративним процесима у свијету и утицају тих процеса на робне и финансијске токове. Такође упознаје све облике регионалних економских интеграција и њихов значај за земље чланице и укупну свјетску привреду. Посебно се детаљно упознаје са свим аспектима Европске уније.

Садржај предмета:

Основне карактеристике и тенденције у савременој свјетској привреди – развој свјетске привреде, карактеристике, глобални процеси, актуелни изазови. Интеграција робних токова – развој међународне трговине и утицај интеграција на међународну трговину, развој и интеграција финансијских токова, карактеристике међународних токова капитала. Интеграција тржишта рада – кретање радне снаге, конкурентност појединих региона. Улога транснационалних компанија у интеграцији свјетске привреде – настанак и развој транснационалних компанија. Облици транснационалних компанија, начин пословања и дјеловање на интегративне процесе. Регионалне економске интеграције – мотиви и ефекти интеграција, институционални облици међународних интеграција. Европска унија. Друге регионалне интеграције.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе и семинарска настава са израдом семинарских радова.

Литература:

Кругман, П., Обстфелд, М. (2008). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Дата статус, Јовановић, М. (2006). *Европске економске интеграције*. Београд

Облици провјере знања и оцјењивање:

Континуирана провјера знања, израда и презентација семинарског рада и усмени испит

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Миленко Крајишник, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Глобализација и предузетништво			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	10.	2П+2В	4
Наставници	Др Никола Вукмировић, редовни професор; Др Саша Петковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студент савлада теорију глобализације економског и предузетничког окружења, те да схвати методе управљања међународним предузетничким подухватима, трансфером технологије, знања и предузетничких вјештина. Крајњи циљ је оспособљавање за иновативан, односно натпросјечан начин размишљања и креирање нових предузетничких подухвата заснованих на знању.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да прати мегатрендове пословања у условима глобализације. Студент добија јасну представу о садржају, значају и функционалности образовања из предузетништва у циљу повезивања образовања, привреде и државних институција. Студент се оспособљава за укључивање у међународне истраживачке пројекте, самозапошљавање и даље усавршавање у професионалном предузетничком консалтинг.

Садржај предмета:

Глобализација економског и предузетничког окружења и глобализација пословања: нове технологије и половна предвиђања. Међународни трансфери: технологије, знања и предузетничког искуства. Мегатрендови у развоју савременог предузетништва: економска глобализација, технологизација, информатизација, интернационализација и екологизација у предузетништву. Иновације и предузетништво у теорији и пракси економског развоја. Методе и технике смањења неизвјесности и ризика у предузетништву. Изградња предузетничке инфраструктуре и предузетничког друштва. Предузетничка економија, иновације и транзициона парадигма. Образовање за предузетништво као кључни фактор новог економског развоја. Специјални облици предузетништва: породично, женско, рурално предузетништво, итд. Правци развоја предузетништва у будућности. Начела међународног предузетништва. Предузетничке стратегије и економске промјене у ЕУ. Предузетнички интелејенс и интерно предузетништво у транснационалним компанијама. Искуства развијених земаља у покретању и управљању предузетничким подухватима.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава развијених земаља и транснационалних компанија. Посјета међународним институцијама специјализованим за истраживање глобализације пословања, међународног предузетништва и трансфер знања технологије и искустава.

Литература:

Вукмировић, Н. (2006). *Савремено предузетништво*. Бања Лука: Економски факултет,
 Barringer, B.R.; Ireland, R.D. (2006). *Entrepreneurship*. University of Central Florida, A & M

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, редовни професор

ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
СМЈЕР: МЕНАѢМЕНТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Назив предмета	Зимски семестар		Љетни семестар		ECTS
	П	В	П	В	
Транснационалне компаније и корпоративно управљање	2	2			7
Глобални маркетинг	2	2			6
Теорија и политика међународне трговине	2	2			7
Методологија НИР-а	2	0			4
Изборни предмет	2	2			6
Глобализација и предузетништво			2	2	5
МенаѢерске вјештине			2	2	4
Изборни предмет			2	2	6
ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД					15
УКУПНО:	10	8	6	6	60

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Смјер: МенаѢмент и предузетништво

Квалитет и конкурентност
Анализа пословања у малим и средњим предузећима
МенаѢмент непрофитних организација
Пословна култура и етика
Међународне финансије
Међународни монетарни систем
Право Европске уније

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Транснационалне корпорације и корпоративно управљање			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9	2П+2В	7
Наставници	Др Здравко Тодоровић, редовни професор			

Условљеност другим предметима		Облик условљености			
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Овај предмет има за циљ развити аналитички оквир који објашњава управљачке односе модерних домаћих предузећа и транснационалних корпорација.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студент треба да разумије основна елементе теорије модерних домаћих предузећа и транснационалних корпорација. Студент добија јасну представу о управљачкој структури модерних домаћих предузећа и транснационалних корпорација и њихов утицај на економски развој. Студент је оспособљен да дефинише пословну стратегију предузећа засновану на OECD принципима корпоративног управљања.					
Садржај предмета:					
Транснационалне корпорације: Појава транснационалних корпорација. Појам транснационалних корпорација. Типови транснационалних корпорација. Транснационалне корпорације у свјетској економији: лидери глобализације. Транснационалне корпорације и економски развој: угао земље увоза капитала. Транснационалне корпорације и економски развој: угао земље извознице капитала. Транснационалне корпорације и корпоративно управљање.					
Корпоративно управљање: Појам и одређење корпоративног управљања. Теоријски приступи корпоративном управљању. Механизми корпоративног управљања. Отворени и затворени системи корпоративног управљања. Њемачки систем корпоративног управљања. Англоамерички систем корпоративног управљања. Корпоративно управљање у транзицијским земљама. Корпоративна друштвена одговорност предузећа. Конвергенција система корпоративног управљања и најбоље праксе.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавање проблемских задатака којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.					
Литература:					
Бабић, М.; Тодоровић, З. (2008). <i>Корпоративно управљање као фактор убрзаног развоја привреде</i> . Бања Лука: Атлант					
Pitelis, C.; Sugden, R. (2000). <i>The Nature of Transnational Firm</i> . Roulledge					
Monks, R. A.G.; Minow, N. (2004). <i>Corporate governance</i> . 3ed. Blackwell Business					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Нема					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Глобални маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	6
Наставници	Др Перица Мацура, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти на бази стечених знања са основних студија истраже елементе и процесе глобалног маркетинга. Глобални маркетинг се изучава из угла процеса глобализације тржишта и тенденција у савременом маркетингу.

Исходи учења (стечена знања):

Уз обнављање и продубљивање сазнања из маркетинга и међународног маркетинга студент стиче способности и знања за проучавање токова глобалног маркетинга са теоријског аспекта али и способности и знања менаџерског укључивање у модерне тржишне (маркетиншке) токове.

Садржај предмета:

Увод у основне принципе маркетинга и међународног маркетинга. Глобализација и савремени процеси на тржишту. Глобализација и потрошачи. Актуелне тенденције у савременом маркетингу. Карактеристике глобалног маркетинга. Глобална маркетиншка стратегија. Стратегије иницијалног уласка на тржиште. Глобална конкурентска предност. Позиционирање и сегментација глобалног тржишта. Корпоративна инфраструктура за глобални маркетинг. Динамика глобализације.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, самостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Douglas, S.; Craig, S. (1997). *Globalna marketing strategija*. Beograd: Grmeč
Cateora, Ph. (1996). *International marketing*. New York: Irwin McGraw-Hill
Јовић, М. (2006). *Међународни маркетинг*. Београд: Интерма Нет
Ракита, Б. (2009). *Међународни маркетинг*. Београд: Економски факултет
Мацура, П. (2009). *Маркетинг – основе*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Приступни рад – анализа договорене теме, усмена провјера знања, семинарски рад по жељи студента.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Теорија и политика међународне трговине			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9.	2П+2В	7
Наставници	Др Гордана Ченић-Јотановић, редовни професор; Др Миленко Крајишник, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти, на бази стечених знања са основних студија, истраже трговинске аспекте међународних економских односа. Међународна трговина и трговинска политика изучавају се са аспекта савремених теорија међународне трговине које су основ, али и последица реалних међународних трговинских токова.

Исходи учења (стечена знања):

Уз обнављање и продубљивање сазнања из теорије међународне трговине и политике, студент стиче способности за даље проучавање међународних трговинских токова са теоријског аспекта, али и способности менаџерског укључивање у спољнотрговинске токове.

Садржај предмета:

Увод у теорију и трговинску политику међународне трговине. Теорија међународне трговине са аспекта либералистичких и протекционистичких теорија. Утицај међународне трговине на националних доходак и међузависност ових величина. Микроекономски анализа формирања цијена у међународној размјени. Односи размјене и еластичности у међународној трговини. Теорија и политика инструмената трговинске политике: царине, нецарински протекционистички инструменти и посебна анализа савремених протекционистичких мјера у трговинској политици. Међународна трговина као фактор глобализације. Правила у међународној трговини: институционализација, улога СТО и других међународних институција.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, самостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *Међународна економија, теорија и политика*. Београд: Дата статус
Salvatore, D. (2009). *Међународна економија*. Београд: ЦИД
Ченић-Јотановић, Г. (2009). *Међународна економија*. Бања Лука: Графомарк

Облици провјере знања и оцјењивање:

Приступни рад – анализа договорене теме, усмена провјера знања, семинарски рад по жељи студента.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Ченић-Јотановић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Методологија научно-истраживачког рада			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	9	2+0	4
Наставници	Др Вујо Вукмирица, професор емеритус; Др Иван Шијаковић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је упознавање студената са основним принципима, функцијама и практичним рјешењима примјене различитих методологија научног истраживања у подручју друштвених наука. Основна знања пружиће се из области научно истраживачке методологије.

Исходи учења (стечена знања):

По окончању курса, студенти би требало да буду способни: да користе основна знања из подручја филозофије и логике у циљу разумијевања научног истраживања; ефикасно користе и процјењују информационе ресурсе, као и да примјењују одговарајуће методе израде научних радова или истраживачких извјештаја; студенти ће успјешно користити одговарајуће научне, истраживачке методе за рјешавање одређених истраживачки задатака и проблема.

Садржај предмета:

Основе научне теорије и истраживања. Пословна и економска истраживања у ширем научном контексту. Концептуални темељи истраживања (концепти, теорије и модели; формулација и објашњење истраживачких тема и проблема. Дефинисање предмета и циља истраживања, формулисање хипотеза истраживања. Истраживачки приступи, стратегије и планирање (избор истраживачких метода, одређивање популације и узорка истраживања). Теоријски приказ истраживања (преглед литература и истраживања у складу са концептом истраживања). Операционализација истраживања (мјерење економских варијабли; типологија података; претраживање примарних и секундарних извора; сређивање података, анализа података; тестирање хипотеза). Дискусија резултата. Писање истраживачког рада. Усмене презентације истраживачких радова.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Илустрације и вјежбе. Поред примјера који ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавати проблемски задаци којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Дискусија случајева из праксе. Израда и излагање семинарског рада.

Литература:

Тодоровић, З.; Шијаковић, И.; Марић, Т. (2007). *Упутство за израду стручних и научних радова*. Бања Лука: Економски факултет
Ристић, Ж. (2006). *О истраживању, методи и знању*, Београд: Институт за педагошка истраживања
Зеленика, Р. (1998). *Методологија и технологија израде знанственог и стручног рада*, 3. измијењено и допуњено изд. Ријека: Економски факултет
Кукић, С. (2005). *Методологија знанственог истраживања*. Мостар: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Глобализација и предузетништво			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	10.	2П+2В	4
Наставници	Др Никола Вукмировић, редовни професор; Др Саша Петковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студент савлада теорију глобализације економског и предузетничког окружења, те да схвати методе управљања међународним предузетничким подухватима, трансфером технологије, знања и предузетничких вјештина. Крајњи циљ је оспособљавање за иновативан, односно натпросјечан начин размишљања и креирање нових предузетничких подухвата заснованих на знању.

Исходи учења (стечена знања):

Студент је оспособљен да прати мегатрендове пословања у условима глобализације. Студент добија јасну представу о садржају, значају и функционалности образовања из предузетништва у циљу повезивања образовања, привреде и државних институција. Студент се оспособљава за укључивање у међународне истраживачке пројекте, самозапошљавање и даље усавршавање у професионалном предузетничком консалтинг.

Садржај предмета:

Глобализација економског и предузетничког окружења и глобализација пословања: нове технологије и половна предвиђања. Међународни трансфери: технологије, знања и предузетничког искуства. Мегатрендови у развоју савременог предузетништва: економска глобализација, технолојизација, информатизација, интернационализација и еколојизација у предузетништву. Иновације и предузетништво у теорији и пракси економског развоја. Методе и технике смањења неизвјесности и ризика у предузетништву. Изградња предузетничке инфраструктуре и предузетничког друштва. Предузетничка економија, иновације и транзициона парадигма. образовање за предузетништво као кључни фактор новог економског развоја. Специјални облици предузетништва: породично, женско, рурално предузетништво, итд. Правци развоја предузетништва у будућности. Начела међународног предузетништва. Предузетничке стратегије и економске промјене у ЕУ. Предузетнички интелигенс и интерно предузетништво у транснационалним компанијама. Искуства развијених земаља у покретању и управљању предузетничким подухватима.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, дискусије и анализе случајева и консултације. Самостална истраживања и анализе искустава развијених земаља и транснационалних компанија. Посјета међународним институцијама специјализованим за истраживање: глобализације пословања, међународног предузетништва и трансфер знања технологије и искустава.

Литература:

Вукмировић, Н. (2006). *Савремено предузетништво*. Бања Лука: Економски факултет,
Barringer, B.R.; Ireland, R.D. (2006). *Entrepreneurship*. University of Central Florida, A & M

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Менаџерске вјештине			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Обавезни	10.	2П+2В	5
Наставници	Др Гордана Илић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема условљености					
Циљеви изучавања предмета:					
Стећи потребна менаџерска знања и вјештине, сазнати њихову важност и улогу, те их примијенити у ситуацијама у којима оне могу бити од критичне важности за пословни успјех одређене организације.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студентима се даје могућност увида у широки спектар менаџерских знања и вјештина потребних у свакодневном вођењу послова, те њихово стицање за успјешно управљање и вођење организација у савременим и турбулентним условима пословања. Потребно је развити интерес за практичну примјену менаџерских вјештина којима је могуће ефикасно утицати на понашање запослених, успјешно комуницирање у различитим пословним ситуацијама, препознавање и ефикасно рјешавање конфликтних ситуација, те стварање имиџа о успјешности организације.					
Садржај предмета:					
Увод. Личне вјештине менаџера (опште вјештине – опхођење с људима; концептуална, социјална и техничка знања и вјештине). Управљање временом менаџера. Умијеће и способност делегирања. Интерперсоналне вјештине (вјештина развијања добрих односа са сарадницима и уопште запосленима, вјештине утицања на друге – лидерство, вјештине савјетовања и обучавања – <i>coaching</i> , вјештина умрежавања). Комуникацијске вјештине (важност комуникационих вјештина, вјештине интерперсоналне комуникације – вјештине слушања и невербалне комуникације). Групне вјештине (вјештине управљања групама, вјештине управљања сукобима, вјештине управљања промјенама). Остале вјештине и технике менаџмента (поређење с праксом најбољих – <i>benchmarking</i> , измјештање – <i>outsourcing</i> , уравнотежена листа показатеља успјешности – <i>balanced scorecard BSC</i> , управљање помоћу циљева MBO).					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, вјежбе, пословни случајеви, самостална израда семинарских радова и практичних задатака. Настава је интерактивна, те се подржавају разговори и расправе.					
Литература:					
Бахтијаревић-Шибер, Ф.; Сикавица, П.; Полошки Вокић, Н. (2008). <i>Сувремени менаџмент – вјештине, суштина и изазови</i> . Загреб: Школска књига					
Whetten D.; Cameron K. (2007). <i>Developing Management Skills</i> . New Jersey: Prentice Hall					
Огњанов, Г. (2004). <i>Комуникативна моћ продаје</i> . Београд: Досије					
Илић, Г. (2005). <i>Основи менаџмента</i> . Лакташи: Графомарк					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Активност на настави се процјењује израдом семинарских радова, расправа и студије случаја. Колоквиј може бити писмени дио испита. Завршни испит се односи само на теоријска питања.					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Гордана Илић, ванредни професор					

ПЕТА ГОДИНА СТУДИЈА
ОДСЈЕК: ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА
ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ:

Смјер: Међународна економија

Међународне финансије
Међународни монетарни систем
Право Европске уније
Квалитет и конкурентност
Пословна култура и етика
Глобални маркетинг

Смјер: Менаџмент и предузетништво

Међународне финансије
Међународни монетарни систем
Право Европске уније
Квалитет и конкурентност
Пословна култура и етика
Анализа пословања у малим и средњим предузећима
Менаџмент непрофитних организација

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Међународне финансије			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Васил Жарковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студентима пружи шири сазнања из области међународних финансија. У протеклих неколико деценија, међународне финансије су забиљежиле брз, а у одређеним периодима, и веома буран развој. Велике финансијске и валутне кризе током прошлог и почетком овог вијека скренуле су пажњу на проблеме којима се баве међународне финансије. Комплексни односи у међународним финансијама, услед континуираног развоја, финансијске глобализације и финансијске интеграције националних економија, постављају нове задатке и захтјеве пред економску теорију, која треба да да одговоре на различите изазове и кризе са којима се свијет суочава.

Исходи учења (стечена знања):

Стицање сазнања из области међународних финансија и оспособљавање студената за разумијевање савремених кретања у међународним финансијама.

Садржај предмета:

Кључне тематске области које обухвата предмет међународне финансије су: Девизни курс и девизно тржиште. Фактори који детерминишу ниво девизних курсева. Фиксни девизни курсеви и девизне интервенције. Макро-економска политика у условима флукутирајућих девизних курсева. Платни биланс. Међународни монетарни систем. Европска монетарна унија. Међународно тржиште капитала. Валутне кризе и шпекулативни напади. Проблеми међународне задужености и дужничке кризе. Економске реформе 90-их година 20.вијека. Земље у развоју – раст кризе и реформе.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе и консултације.

Литература:

Ковач, О. (2004). *Међународне финансије*. Београд: Економски факултет
 Миљковић, Д. (2008). *Међународне финансије*. Београд: Економски факултет
 Јовановић Гавриловић, П. (2008). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет
 Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2007). *Међународна економија*. Београд: Економски факултет
 Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *Међународна економија*. Загреб: Мате
 Mishkin, F.; Eakins, S. (2005). *Финансијска тржишта и институције*. Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквиј и завршни испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васил Жарковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS <i>UNIVERSITY of BANJA LUKA</i>
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Међународни монетарни систем			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Драгана Башић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студентима пружи шира сазнања из области међународног монетарног система. Међународни монетарни систем се током времена значајно мијењао. Мијењали су се економски механизми, правила игре, свјетска економија се убрзано развијала, што је захтијевало и промјене у функционисању међународног монетарног система. Међународни монетарни систем се мијењао, али су циљеви остајали увијек исти. Ти циљеви су остварење унутрашње и спољне равнотеже.

Исходи учења (стечена знања):

СТИЦАЊЕ ширих сазнања о међународном монетарном систему и оспособљавање студента за разумијевање савремених кретања у међународном монетарном систему.

Садржај предмета:

Кључне тематске области које обухвата предмет међународни монетарни систем су: Циљеви макроекономске политике у отвореној привреди. Међународни златни стандард. Бретонвудски систем и ММФ. Проблеми међународне ликвидности. Макроекономска политика у условима флукутирајућих курсева. Оптимална валутна подручја и европско искуство. Европска монетарна унија и њена будућност. Проблеми спољне равнотеже у САД. Међународни монетарни систем и земље у развоју. Криза међународног монетарног система.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, вјежбе и консултације.

Литература:

Ковач, О. (2004). *Међународне финансије*. Београд: Економски факултет
 Миљковић, Д. (2008). *Међународне финансије*. Београд: Економски факултет
 Јовановић Гавриловић, П. (2008). *Међународно пословно финансирање*. Београд: Економски факултет
 Пелевић, Б.; Вучковић, В. (2007). *Међународна економија*. Београд: Економски факултет
 Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *Међународна економија*. Загреб: Мате
 Mishkin, F.; Eakins, S. (2005). *Финансијска тржишта и институције*. Загреб: Мате

Облици провјере знања и оцјењивање:

Колоквиј и завршни испит.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Васиљ Жарковић, доцент

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Право Европске уније			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Рајко Касагић, ванредни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ изучавања предмета је упознавање студената са функционисањем институција ЕУ, те начинима доношења одлука и њиховој имплементацији. Студенти ће се упознати са основним правним аспектима неких заједничких политика ЕУ.

Исходи учења (стечена знања):

Студент добија основна знања о одлучивању и функционисању правног система ЕУ. Ово се посебно односи на неке заједничке политике (политика конкуренције, заједничка аграрна политика итд.). Студент се оспособљава за проналажење и основно тумачења правних аката ЕУ који се, прије свега, односе на функционисање економског система и појединих економских сектора и области, те за могућност њиховог коришћења.

Садржај предмета:

Увод: настанак и развој ЕУ. Институције ЕУ (Европски савјет, Савјет ЕУ, Европска комисија, Европски парламент, Европски суд правде, Европски рачуноводствени суд, Комитети, ЕЦБ, ЕИБ итд.). Најважнији документи и догађаји у ЕУ. Основни показатељи ЕУ27. Кључни политички моменти и начин доношења одлука у ЕУ. Појам и природа комунитарног права. Појам и врсте извора права у ЕУ. Право унутрашњег тржишта, начела слободе кретања капитала, робе и услуга. Правни аспекти царинске политике ЕУ. Правни аспекти заједничке пољопривредне политике ЕУ. Правни аспекти спољнотрговинске политике ЕУ. Правни аспекти индустријске политике ЕУ. Општа и посебна питања права конкуренције. Правни аспекти спајања, припајања и злоупотребе доминантног положаја; Услови приступања и правни аспекти споразума о придруживању. Будући правци развоја ЕУ.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања; вјежбе; израда семинарских радова.

Литература:

Касагић, Р. (2005). *Право Европске уније*. Бања Лука: Економски Факултет
 Вукадиновић, Р., (2006). *Право Европске уније*. Бања Лука: Правни факултет. Крагујевац: Правни факултет
 Хикс, С. (2007). *Политички систем Европске уније*. Београд: Службени гласник
 Поповић, Г. (2008). *Економија Европске уније: макроекономски аспекти и заједничке политике*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Рад студената оцјењује се током цјелокупног процеса наставе и на завршном испиту.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Рајко Касагић, ванредни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Квалитет и конкурентност			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Јово Атељевић, ванредни професор; Др Здравко Тодоровић, редовни професор			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Циљ премата је да студент овлада теоријом квалитета и теоријом конкурентности, те да схвати да је квалитет конкурентна предност за развој привреде и друштва.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студент треба да разумије основна елементе теорије квалитета и конкурентности. Студент добија јасну представу о систему квалитета и способности предузећа и земље да у слободним и равноправним тржишним условима производи квалитетну робу и услуге које пролазе тест међународног тржишта, уз истовремено повећање профита предузећа, те задржавање и повећање реалног дохотка становништва. Студент је оспособљен да дефинише пословну стратегију предузећа, засновану на квалитету као конкурентској предности.					
Садржај предмета:					
Теорија квалитета: Историјски развој квалитета и концепти квалитета. Карактеристике квалитета. Оцјењивање квалитета. Дефинирање квалитета. Квалитет концепције. Квалитет конструкције. Квалитет израде. Квалитет с гледишта тржишта. Квалитет с гледишта друштва. Поступци за испитивање квалитета. Оцјењивање квалитета. Модел економског квалитета. Трошкови квалитета.					
Теорија конкурентности: Концепти и дефиниције конкурентности. Циљеви конкурентности. Микро и макроекономски аспект конкурентности. Портеров дијаграм. Економије према степену конкурентности. Макроекономске политике у функцији конкурентности. Показатељи конкурентности: микро и макро економски показатељи. Проблеми у мјерењу конкурентности.					
Квалитет и макроекономски аспекти конкурентности: Системи управљања квалитетом у међународном пословању. Усаглашавање квалитета са стандардима ЕУ. Макроекономски аспекти квалитета мјерени степеном “цртификованости”. Квалитет и процес индустријализације.					
Квалитет и микроекономски аспекти конкурентности: Квалитет и тржишне структуре. Квалитет и теорије предузећа. Управљање квалитетом и пословном процесима. TQM и пословна изврност.					
Методѐ наставѐ и савладавање градива:					
Предавања, односно преношење систематских сазнања из литературе. Током часова предавања неке од тема ће бити обрађене или илустроване разним симулацијама и програма за графичко рјешавање и анализирање проблема у којима студенти имају активну улогу. Илустрације и вјежбе. Поред примјера о којима ће се дискутовати, на часовима ће се рјешавање проблемских задатака којима ће се илустровати и вјежбати одређене теме (групно и појединачно). Дискусија случајева из праксе. Главни облик рада биће обрада случајева из праксе, како би студенти научили како да стечена знања употребе у практичне сврхе. Израда и излагање семинарског рада, уз обавезну примјену методологије за израду стручних радова.					
Литература:					
Тодоровић, З. (2009). <i>Управљање квалитетом</i> . Бања Лука: Економски факултет Porter, M.E. (1990). <i>The Competitive Advantage of Nations</i> . New York: Free Press					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Похађање наставѐ	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Нема					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Здравко Тодоровић, редовни професор					

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија и Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Пословна култура и етика			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Иван Шијаковић, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености

Циљеви изучавања предмета:

Предмет треба да уведе студенте у расправу и изучавање значаја пословне културе за економију, пословање и предузетништво. Такође, студенти треба да сазнају важније принципе о односу морала и бизниса, те да се оспособе да препознају потребу примене моралних норми и принципа у пословању, да се упознају са областима бизниса у којима се најчешће праве етичке грешке и каквог то утицаја има на укупно пословање.

Исходи учења (стечена знања):

Студент који положи испит у стању је да влада организационом културом пословног субјекта, те да препознаје и разликује етичке од неетичких поступака у бизнису, да разликује моралне и правне обавезе, да разуме, креира и примењује етички кодекс у пословању; да разликује колективне и индивидуалне етичке норме; да осети границу до које допире етичко пословање, да штити животну средину, да помаже социјални и културни развој у својој средини.

Садржај предмета:

Предмет и метод пословне културе и етике. Дијелови пословне културе. Култура окружења. Култура привредног сектора. Култура унутар предузећа. Култура оснивача, власника и менаџера. Управљање конфликтом у предузећу. Управљање временом. Бизнис и морал. Колективна и индивидуална етика у пословању. Право и пословни морал. Етичка димензија у маркетингу, банкарству, финансијама, рачуноводству. Етика и менаџмент. Рад и етика. Морални однос према запосленима, купцима и добављачима. Етика у запошљавању.

Методе наставе и савладавање градива:

Настава се одвија кроз предавања/вежбе (power point), радионице, разрада материјала, консултације, израду семинарских и других радова.

Литература:

Јанићијевић, Н. (1997). *Организациона култура*. Београд: Економски факултет
Fukuјama, F. (1997). *Судар култура*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
Harison, Л.Е.; Hantington, С.П. (2004). *Култура је важна*. Београд: Плато
Kotter J.(1992). *Corporate Cultue and Performance*. Free Press

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Иван Шијаковић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Међународна економија	

Назив предмета	Глобални маркетинг			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни	9	2П+2В	6
Наставници	Др Перица Мацура, редовни професор			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема услова	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ је да студенти на бази стечених знања са основних студија истраже елементе и процесе глобалног маркетинга. Глобални маркетинг се изучава из угла процеса глобализације тржишта и тенденција у савременом маркетингу.

Исходи учења (стечена знања):

Уз обнављање и продубљивање сазнања из маркетинга и међународног маркетинга студент стиче способности и знања за проучавање токова глобалног маркетинга са теоријског аспекта али и способности и знања менаџерског укључивање у модерне тржишне (маркетиншке) токове.

Садржај предмета:

Увод у основне принципе маркетинга и међународног маркетинга. Глобализација и савремени процеси на тржишту. Глобализација и потрошач. Актуелне тенденције у савременом маркетингу. Карактеристике глобалног маркетинга. Глобална маркетиншка стратегија. Стратегије иницијалног уласка на тржиште. Глобална конкурентска предност. Позиционирање и сегментација глобалног тржишта. Корпоративна инфраструктура за глобални маркетинг. Динамика глобализације.

Методе наставе и савладавање градива:

Предавања, консултације, самостална излагања студената, самостални писани радови студената и организовање радионица.

Литература:

Douglas, S.; Craig, S. (1997). *Globalna marketing strategija*. Beograd: Grmeč
Cateora, Ph. (1996). *International marketing*. New York: Irwin McGraw-Hill
Јовић, М. (2006). *Међународни маркетинг*. Београд: Интерма Нет
Ракита, Б. (2009). *Међународни маркетинг*. Београд: Економски факултет
Мацура, П. (2009). *Маркетинг – основе*. Бања Лука: Економски факултет

Облици провјере знања и оцјењивање:

Приступни рад – анализа договорене теме, усмена провјера знања, семинарски рад по жељи студента.

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Перица Мацура, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Анализа пословања у малим и средњим предузећима			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕCTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Никола Вукмировић, редовни професор; Др Саша Петковић, доцент			

Условљеност другим предметима	Облик условљености
Нема условљености	

Циљеви изучавања предмета:

Циљ предмета је да студентима омогући продубљивање стечених знања на претходним нивоима додипломских студија у области пословне економије и економске анализе, и да спознају значај микроекономске и макроекономске анализе за планирање и реализацију пословних активности у малим и средњим предузећима. Специфични циљеви су: развој способности код студената које омогућавају овладавање микроекономским категоријама и феноменима који су неопходни за микроекономску анализу, с нагласком на мала и средња предузећа; увиђање узрочно-последичних веза и односа који егзистирају у пословању таквих предузећа на домаћем, регионалном и иностраном тржишту које егзистира у глобалном окружењу.

Исходи учења (стечена знања):

Студенти ће бити оспособљени за самостални рад и рад у тиму који се бави истраживањем и микроекономском анализом привредних субјеката и њиховом позицијом на тржишту са освртом на специфичности микроекономске анализе у малим и средњим предузећима. Такође, студенти ће имати специфична знања из управљања малим и средњим предузећима, те ће бити у могућности да имплементирају знања у привреди.

Садржај предмета:

Теоријска настава (предавања) и Практична настава (вежбе, студијски истраживачки рад)

Увод. Дефинисање, значај и улога малих и средњих предузећа (МСП). Карактеристике МСП. Предузетништво и мали бизнис. Специфичне карактеристике менаџмента у МСП. Функције менаџмента у малом предузећу. Теорије предузећа и МСП. МСП у развијеним земљама и привредна структура. Основни принципи микроекономске анализе и њена примена у пракси МСП. Анализа фактора индивидуалне и агрегатне тражње. Теорија одлучивања и оптимизација помоћу анализе граничних вриједности. Типови и структура тржишта МСП. Утицај макроекономских кретања на МСП: краткорочне и дугорочне економске флукуације. Природа потребних финансијских средстава. Утврђивање обавеза према изворима капитала. Буџетирање као инструмент управљања пословањем малог предузећа. Управљање ризиком и осигурање. Израда и оцјена инвестиционих елабората и пословних планова у МСП.

Методе наставе и савладавање градива:

Екс катедра предавања, презентације, рад у групама, студије случаја, двије студијске посјете успјешним МСП у Бањој Луци.

Литература:

Берберовић, Ш.; Тодоровић, З. (2009). *Економика предузећа*. Бања Лука: Економски факултет
 Берберовић, Ш.; Јелић, М. (2006). *Менаџмент малих и средњих предузећа*. Бања Лука: Економски факултет,
 Вукмировић, Н. (2005). *Савремено предузетништво: наука и вјештина пословног успјеха*. Бања Лука: Економски факултет
 Салваторе, Д. (1989). *Економија за менаџере*. Загреб: Мате
 Сирополис Н.Ц. (1990). *Менаџмент малог предузећа*. Загреб: Мате
 Mankiw, N.G. (2004). *Principles of Economics*, 3rd Edition. London: Harcourt College Publishers, (Издање Економског факултета у Београду 2006. године на српском језику ISBN: 86-403-0754-7.)

Облици провјере знања и оцјењивање:

Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Никола Вукмировић, редовни професор

	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Дипломске академске студије – МАСТЕР		
	Студијски програм(и):	Академске дипломске студије Одсек: Пословна економија Смјер: Менаџмент и предузетништво	

Назив предмета	Менаџмент непрофитних организација			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни		2П+2В	6
Наставници	Др Гордана Илић, ванредни професор; Др Зоран Лукић, доцент			

Условљеност другим предметима			Облик условљености		
Нема услова					
Циљеви изучавања предмета:					
Упознавање студената с основним појмовима и савременим трендовима из подручја менаџмента непрофитних организација. Стицање знања о факторима који утичу на обликовање непрофитних организација, те разумијевање теорије и праксе менаџмента. Усвајање концепата вођења и управљања људским ресурсима у непрофитним организацијама.					
Исходи учења (стечена знања):					
Студенти ће бити оспособљени да стратегијски размишљају, да планирају и управљају активностима непрофитних организација, да користе савремене методе и технике приликом планирања и управљања непрофитним организацијама, да ефективно и ефикасно управљају непрофитном организацијом и њеним ресурсима, као и да воде и управљају људским ресурсима у непрофитним организацијама. Студенти стичу знања и способности за управљање и контролисање пројеката у непрофитним организацијама.					
Садржај предмета:					
Дефиниција и специфичности непрофитних организација. Контекст за дјеловање непрофитних организација. Планирање у непрофитним организацијама. Организирање непрофитних организација. Вођење – функција менаџмента непрофитних организација. Менаџмент људских потенцијала у непрофитним организацијама. Финансијски менаџмент непрофитних организација. Управљање пројектима у непрофитним организацијама. Мјерење успеха непрофитних организација. Социјално предузетништво. Етичке дилеме непрофитних организација. Интернационализација непрофитног сектора. Изазови развоја непрофитних организација у будућности.					
Методе наставе и савладавање градива:					
Предавања, семинарска настава, вјежбе, писани радови и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).					
Литература:					
Лукић, З.; Бабић, М. (2009). <i>Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање</i> . Бања Лука: Економски факултет Connors, T. D. (2001). <i>The Nonprofit Handbook: Management</i> , Third Edition. New York: John Wiley and Sons, Inc. Wolf, T. (1999). <i>Managing a nonprofit organization</i> . New York: FIRESIDE BOOK					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Приступни рад – анализа договорене теме, усмена провјера знања, семинарски рад и рјешавање пословних случајева (групни и индивидуални рад).					
Похађање наставе	2 бода	Колоквиј I	0 – 20 бод.	Завршни испит	0 – 50 бод.
Активност на настави (семинарски рад, расправе, студије случаја)	0 – 8 бодова	Колоквиј II	0 – 20 бод.		
Посебна назнака за предмет:					
Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Зоран Лукић, доцент					

CURRICULUM OF THE I AND II CYCLE OF STUDIES

University of Banja Luka
FACULTY OF ECONOMICS

INTRODUCTION

Faculty of Economics, University of Banja Luka, is a higher education institution whose main activity is scientific teaching and scientific research. Faculty of Economic in Banja Luka was established on 06th February 1975 according to the Decision of the Municipal Assembly of Banja Luka no. 01-012/75. The Faculty evolved from the Department of the Faculty of Economics, University of Sarajevo, which began its operations on 01st November 1974. Today, upon the adoption of the Law on Higher Education of the Republic of Srpska, the Faculty possesses all necessary licenses and fully meets all necessary requirements prescribed by the Law (the Decision on establishing the conditions for the commencement of higher education institution no. 07.1-4462/07 of 02nd July 2007, the Decision on entry into the register no. 1-587-00 of 13th September 2007 and the Operating license no. 07.23-602-3900/09 of 22nd June 2009).

Faculty of Economics, University of Banja Luka is a higher education institution with thirty-five year tradition, good teaching and administrative staff, positioned in the old center of the group of faculties.

The conditions in which the Faculty existed and survived imposed professional training of experts in the field of modern business, such as: management, entrepreneurship, banking, marketing, accounting, audit, business finance, insurance, human resources, business information, international economics, and so on. Along with that, the Faculty gave the necessary knowledge for scientific research in various areas of contemporary economics.

Today, at the Faculty of Economics we have the complete coverage of the teaching process from among our own human potential on the first cycle studies. 11,001 students enrolled the Faculty, from its foundation until today. 4,278 students have graduated from the Faculty of Economics from its foundation until beginning of April 2011, 137 candidates acquired the Master of Economic Science degree, and 46 candidates acquired the degree of Doctor of Economic Sciences.

MISSION AND OBJECTIVES

The mission of the Faculty of Economics is education and training of highly educated academic and professional staff, development of market-oriented competencies of students, as well as scientific research and cooperation at national, regional and international levels with the scientific-research institutions, governmental and nongovernmental institutions and industry.

The vision of the Faculty of Economics:

The Faculty of Economics of the University of Banja Luka is a modern, developed, progressive and open Faculty, which represents the backbone of economic development of the Republic of Srpska.

The main goal of the Faculty of Economics of the University of Banja Luka is to become a leader in the field of higher education and scientific research within the Republic of Srpska and Bosnia and Herzegovina, and broader, in the regional context.

The objectives of the Faculty are:

1. Provision of personnel and material conditions that will enable the realization of the main objective.

2. Continuous performance of a modern teaching process, harmonized with the requirements of the industry and in accordance with all provisions of the Bologna process.
3. Introduction of the European quality standards for the studies of I, II and III cycle.

CURRICULUM OF THE FACULTY OF ECONOMICS OF BANJA LUKA UNIVERSITY

At the session of the Scientific-Educational Council held on 17th May 2007 the new and only valid Curriculum of the Faculty of Economics in Banja Luka was adopted, for the new generations of students, effective as of school year 2007/08.

INTRODUCTION

The Faculty of Economics at the University of Banja Luka has a relatively long tradition. Constant growth of new perceptions in the field of economic sciences has demanded frequent changes of its curriculum. Conditions in which the Faculty existed and survived imposed the need for education of professionals in the field of contemporary businesses such as: management, enterprise, banking, marketing, accountancy, auditing, business finances, insurance, human resources, business informatics, international economics, etc. At the same time the Faculty provided necessary knowledge for scientific researches in different areas of contemporary economic science

FOUNDATION OF THE STUDY PROGRAM

Curriculum of the first and second cycle of the studies is based on:

- The High Education Law (“The Official Gazette of Republic of Srpska”, number 85, 31/08/2006);
- Changes of the High Education Law (“The Official Gazette of Republic of Srpska”, number 30, 20/04/2007);
- University Statute and the Statute of the Faculty of Economics in Banja Luka;
- Principles of Bologna declaration.

TITLE AND THE AIMS OF THE PROGRAM

The Faculty of Economics is divided into two departments:

1. Finances, Banking and Insurance;
2. Business Economics.

Each department comprises two courses:

- 1.a) Accounting and Auditing;
- 1.b) Financial Management, Banking and Insurance;
- 2.a) International Economics;
- 2.b) Management and Entrepreneurship.

The studies aim at the qualification of graduate economists for:

- successful business in the field of economics, especially those related to their course of the studies,
- continuation of education in the second cycle, at the postgraduate studies.

TYPES OF THE STUDIES AND THE RESULTS OF THE LEARNING PROCESS

a) First cycle (four year undergraduate studies)

All modules have the same subjects in first three years.

Results of the learning process:

- accomplishment of the basic knowledge from the foundations of economic sciences;
- qualification for application of the accomplished knowledge, especially from the modules;
- accomplishment of necessary knowledge for further education.

b) Second cycle (one year postgraduate studies)

Results of the learning process:

- accomplishment of broader knowledge from the field of economics;
- new results from the chosen fields of research;
- qualification for further scientific – research work.

PROFESSIONAL, ACADEMIC OR SCIENTIFIC TITLE

After the completion of the first cycle the candidate obtains the title:

Bachelor of Science in Economics (with addition of name of the module).

After the completion of the second cycle the candidate obtains the title:

Master of Economics (with addition of the area in which the Master's degree was obtained).

CONDITIONS FOR ADMISSION TO THE STUDY PROGRAM

All candidates who graduated from their secondary school lasting four years (in the country or abroad), passed the entrance examination and took place at the list which provides them admission, have the right to enroll in the Faculty of Economics.

ORGANISATION AND DURATION OF THE STUDIES

First cycle (undergraduate studies) lasts eight semesters with 240 ECTS points in total (30 for each semester). It is organized as full-time and part-time. Second cycle (postgraduate studies) lasts two semesters with 60 ECTS points in total.

CONTENT OF THE CURRICULUM OF UNDERGRADUATE ACADEMIC STUDIES AT THE FACULTY OF ECONOMICS IN BANJA LUKA

THE FIRST YEAR OF STUDY

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Basics of Economics	4	2			8
Enterprise Economics	4	2			8
Business Informatics	3	2			6
Mathematics	4	4			8
Statistics			4	3	8
Sociology			3	1	6
Financial Accounting			4	4	8
Management			4	2	8
TOTAL:	15	10	15	10	60

THE SECOND YEAR OF STUDY

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Microeconomics	4	3			8
Business Law	3	1			6
Management Accounting	4	3			8
Financial and Actuarial Mathematics	4	3			8
Macroeconomics			4	3	8
International Economic Relations			4	2	8
Organization of Business Systems			3	2	7
Financial Management			4	3	7
TOTAL:	15	10	15	10	60

THE THIRD YEAR OF STUDY

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Monetary and Public Finance	4	2			8
Business Foreign Language I	3	3			6
Auditing	4	3			8
Human Resources Management	4	2			8
Entrepreneurial Economics			4	2	8
Marketing			4	2	8
Economic-Mathematical Models and Methods			4	4	8
Business Foreign Language II			2	3	6
TOTAL:	15	10	14	11	60

THE FOURTH YEAR OF STUDY

DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE

MODULE: ACCOUNTING AND AUDITING

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Analysis of Securities	3	3			8
Strategic Financial Management	2	2			8
Financial Markets	2	2			6
Theory and Policy of Balance Sheets	4	3			8
Special Accounting			4	3	7
Accounting Information Systems			3	3	5
Audit of Financial Statements			3	2	7
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	11	10	12	10	60

MODULE: FINANCIAL MANAGEMENT, BANKING AND INSURANCE

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Financial Markets	2	2			6
Theory and Policy of Balance Sheets	4	3			8
Insurance Economics	4	2			8
International Finance	3	2			8
Banking			4	2	7
Accounting of Banks and Insurance Companies			4	2	7
E-Business			3	3	5
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	13	9	13	9	60

DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS

MODULE: INTERNATIONAL ECONOMICS

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Economics of the European Union	4	2			8
International Finance	4	2			8
Foreign Trade Business	4	2			8
Elective subject	2	2			6
International Business Law			4	2	6
Contemporary Economic Systems			4	2	6
International Marketing			4	2	7
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	14	8	14	8	60

MODULE: MANAGEMENT AND ENTREPRENEURSHIP

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Strategic Management	4	2			8
Marketing Management	3	2			8
Quality Management	3	2			8
Elective subject	2	2			6
Market Research			4	2	7
Economics and Management of SMEs			4	2	7
Management Information Systems			4	2	5
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	12	8	14	8	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: Accounting and Auditing

Accounting of Banks and Insurance Companies (8th semester)
 Projecting Information Systems
 Public Sector Economics
 Internal Control
 Investment Management

Module: Financial Management, Banking and Insurance

Tariffs in Insurance
 Basel Principles
 Strategic Financial Management (7th semester)
 Audit of Financial Statements (8th semester)

Module: International Economics

Financial Markets (7th semester)
 World Markets
 Economics and Development of National Economy
 Economic Doctrines

Module: Management and Entrepreneurship

Economics and Development of National Economy
 Investment Management
 Economic Statistics
 Financial Markets (7th semester)

CONTENT OF THE CURRICULUM OF ACADEMIC UNDERGRADUATE STUDIES AT THE FACULTY OF ECONOMICS IN BANJA LUKA BY YEARS AND SUBJECTS

THE FIRST YEAR OF STUDY

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Basics of Economics	4	2			8
Enterprise Economics	4	2			8
Business Informatics	3	2			6
Mathematics	4	4			8
Statistics			4	3	8
Sociology			3	1	6
Financial Accounting			4	4	8
Management			4	2	8
TOTAL:	15	10	15	10	60

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Basics of Economics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	1	4L+2E	8
Professor(s)	Mladen Ivanić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to provide students with basic knowledge about the historical development of science, the basic principles in economics, basic economic categories, and the essence of the functioning of micro and macroeconomic systems.

Learning outcomes (gained knowledge):
 After this course, the students will gain basic knowledge of economic phenomena and processes. They will be able to independently establish and review the causal events on the market and in the economy.

Subject contents:
 Political economics as a science. What is economics? Research methods in economics. The economic laws. Three key economic laws. The scope of social production. Social reproduction. Commodity production and the market. Basic elements of supply and demand. Elasticity of supply and demand. Forms of exchange of goods. Money. The modern economic system. Participants in the economic events and their behavior. Production volume and capital turnover. Production costs. Profit, profit rate and capital accumulation. Distribution as a phase of reproduction process. Labor market. Market of the loan capital. Real capital market. Banking system. The market of natural resources. Merchant capital. Share capital. Market structure of the modern capitalism. Economic functions of the country in contemporary economies. Public goods, externalities and public choice. Economic policy of the country in certain areas. Economic growth. Economic crises. International exchange.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, use of practical examples and graphical interpretation

References:
 Ivanic, M. (2010). *Principles of Economics*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Mladen Ivanić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Enterprise Economics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	1	4L+2E	8
Professor(s)	Zdravko Todorović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The subject enables students to understand the meaning and significance of the enterprise as the basic institution of a market economy, to learn the basic principles of business activities of the enterprises; to learn ways of achieving optimal value of production with the use of scarce resources; to learn the methods of maximizing the enterprise profits; to learn how to present business functions in the enterprise by algebra, graphics and tables and to know how to analyze the behavior of enterprises in the market; to learn the basic principles of doing business, such as productivity, efficiency and profitability and to learn to calculate the cost price of products by using different methods.

Learning outcomes (gained knowledge):
Upon completion of this course students will gain basic knowledge of the facts, principles, processes and general concepts in the enterprise economics. The students will be able to find the optimal solution in the management of enterprises applying the basic knowledge of economic theory and science in decision-making and will have a basic knowledge for further study of the theory of economics and business management.

Subject contents:
The theory of an enterprise, enterprise economics and techniques of optimization. The analysis of demand, evaluation of demand, demand forecast. The theory and evaluation of income. The theory and evaluation of production. The theory and evaluation of consumption. The theory and evaluation of expenses. The theory and evaluation of profit. Market structure and determination of prices (perfect competition, monopoly, monopoly competition and oligopoly). The first test. Forms of productive calculation. Forms of market calculation. Regulation, risk analysis and determination of the required capital. Break event points. Principles of productivity, economy, profitability. The second test.

Teaching methods and learning activities:
Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During lectures, some of the topics will be discussed or illustrated with different simulations and programs for graphic solution and analysis of a problem with an active participation of the students. Illustrations and practice. Besides examples which will be discussed, other examples (problem-solving tasks) which illustrate and practice certain topics will also be discussed (in a group and individually). Illustration and practice imply two-way communication, and students are invited to express their opinions freely about the case for illustration and practice. Discussion of cases from practice. The main form of work will be discussion of cases from practice, which enables students to learn how to use acquired knowledge for practical purpose. Elaboration and presentation of a seminar with the obligatory application of methodology for elaboration of a professional papers.

References:
Berberović, S.; Todorovic, Z. (2009). *Enterprise Economics*. Banja Luka: Faculty of Economics
Salvatore, D. (1989). *Managerial Economics*. Zagreb: Mate

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Business Informatics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	1	3L+2E	6
Professor(s)	Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to introduce students to contemporary theoretical and practical aspects of business informatics. Students learn about the emergence of business informatics as a theoretical and practical discipline, as well as the facts related to the concept of modern information systems and their role in management and business decision-making. Individual components of information systems as well as the global computer network Internet and electronic commerce are specially studied. The subject also aims to point to the negative side effects caused by the more intensive use of information technology (IT) in various areas of human activity, as well as measures to be taken to protect against the misuse of IT.

Learning outcomes (gained knowledge):

Students gain general knowledge on the application of information technology in business, and get acquainted with the latest IT used in management and decision-making process. A special emphasis is placed on the strategic role that IT has in the conditions of contemporary electronic commerce and globalization. The subject enables students to gain knowledge on the role of information and knowledge as strategic resources for successful business activity, as well as different uses of IT for knowledge management and business processes within the organization. In addition to that, students learn about software tools, ready-made software solutions and ways to use them in solving business problems.

Subject contents:

Origin of informatics (analytical and systematic approach, cybernetics, informatics, business informatics). Information systems (concept, objective, functions, components, the quality of IS). Development of IS (planning of IS development and methods of development). Information systems and management (business decision-making and the role of IT). Types of IS (OLTP, MIS, DSS, GDSS, ES). Hardware (structure of electronic computer, the central unit of the computer systems, peripherals units of computer system). Software (development of program languages, programming, system software, application software). Dataware (conceptual, logical and physical data modeling). Organization of data on your computer (files, databases, data warehouse, analytical data processing, data mining). Lifeware (IT professionals, end users of IS, ergonomics of work places with personal computers). Orgaware (IS organizational culture, ways of IS organizing, Information Center, End User Computing, Outsourcing). Netware (the development of telecommunications, computer networks, communication channels, types of computer networks). Internet (the creation and development), Internet services (remote file transfer, e-mail, WWW, shipping lists, user discussion groups, chat, Internet telephony, teleconferencing, and video conferencing). E-business (electronic data exchange, electronic trade of goods and services, electronic commerce and models of electronic commerce, electronic marketing, electronic commerce of capital, electronic banking and online financial transactions, electronic payment systems, electronic mobile business). Protection of IS (IT forms of abuse, forms of protection against abuse of IT, IT protection in terms of e-business).

Teaching methods and learning activities:

Lectures, seminar papers, exercises on computers, students' presentations.

References:

Aleksić-M, V. (2008). *Business Informatics*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Passed test on the computers is a prerequisite for taking the final exam.

Name of the professor who provided the information: Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Mathematics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	2	4L+4E	8
Professor(s)	Milovan Vinčić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

Gaining basic mathematical knowledge needed for understanding the phenomena and laws in society, develop logical thinking, precise expression and definition of terms, as well as algorithmic solving of various problem situations.

Learning outcomes (gained knowledge):

Students will be able to master the basic mathematical contents which they need for following professional economic subjects as well as for independent and creative thinking that they will need in their future education and work.

Subject contents:

Mathematical logic. Sets. Binomial formula. Mathematical induction. Linear algebra: system of equations, matrices, determinants. Real functions of one real variable. Differential calculus. Integral calculus: indefinite and particular integrals. Real functions of two real variables. First-order differential equations. Some applications of mathematics in economics.

Teaching methods and learning activities:

Lectures and exercises. Studying and independent preparation of preparatory and examination tasks. Preparing seminar papers and consultations.

References:

Skakić, N.; Krvarušić, R. (2006). *Mathematics*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Krvarušić, R.; Mijatović, M. (2002). *Mathematics – collection of tasks* Banja Luka: Faculty of Economics
 Lučić, B. (2006). *Mathematics*. East Sarajevo: Institute for Textbooks and Teaching Tools

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milovan Vinčić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Statistics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	2	4L+3E	8
Professor(s)	Jasmin Komić, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

To allow students to become familiar with statistical methods and models, and their application.

Learning outcomes (gained knowledge):

Candidates/students will master the statistical methodology and its application in order to obtain the results, through the various analysis and research procedures, on the basis of which, further, valid conclusions can be drawn and appropriate decisions can be made.

Subject contents:

Descriptive analysis. Probability. Theoretical distributions. Sampling and sample distributions. Trust intervals (Periodic evaluation of population parameters). Statistical hypothesis testing. Analysis of variance and chi-square-test. Simple linear correlation and regression analysis. Multiple correlation and regression analysis. Index numbers. Time series analysis.

Teaching methods and learning activities:

Lectures and exercises, with seminar classes.

References:

Komić, J.; Stević, S.; Lovrić, M. (2006). *Statistical analysis – methods and application*. Banja Luka: Faculty of Economics
Komić, J. (2000). *Statistical methods through an examples – collection of tasks*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Jasmin Komić, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Sociology			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	2	3L+1E	6
Professor(s)	Ivan Šijaković, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The course gives students the methodological guidelines for the preparation of seminar papers, essays, graduate and other written papers. The subject introduces students to the understanding of contemporary society, the needs, interests, values, structures of modern society, the status and role of social groups, it helps students to recognize the phenomena and to adapt in their environment, immediate and wider environment.

Learning outcomes (gained knowledge):

A student who passes the examination is able to independently prepare student papers and projects, to recognize the sociological and social problems in the immediate and wider environment, to detect what in the social trends and changes acts in the negative way and what stimulates entrepreneurship and business activities, to understand the needs of such development initiators, to know the essence of social groups, organizations, culture, village, city, power, ecology, government and other institutions in society.

Subject contents:

Introduction to Sociology. Methods of preparing professional papers. The concept of society. General characteristics of contemporary society and social structures. Needs, interests and values. Social groups, the characteristics of contemporary social groups. Situation and perspectives of contemporary families. Social structure of modern society. The state and forms of political power, development of the rule of law. Power in society. Public opinion. Culture, characteristics of contemporary culture, business culture. Ecology. Moral and society.

Teaching methods and learning activities:

Lectures as a form of systematic transfer of knowledge from the literature. Power Point presentations of the main thesis together with illustrations of some examples will be used during the lectures. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes. Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Giddens, E. (2008). *Sociology*. EPEF., Belgrade:
 Šijaković, I.; Vilić, D.(2010). *Sociology of contemporary society*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Hantington, S. (2001). *Clash of Civilizations*. CID, Podgorica:
 Beck, U. (2001). *Risk society*. Belgrade
 Drucker P. (1996). *Post-capitalistic society*. Belgrade
 Vuletić,V. (2003). *prepared by Globalization – myth or reality*. ZUNS, Belgrade
 Fukoyama, F. (1997). *Clash of Cultures*.ZUNS, Belgrade
 Pusić, Lj. (2001). *Sustainable town*, Belgrade

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Ivan Šijaković, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Financial Accounting			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	2	4L+4E	8
Professor(s)	Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The main goal of the subject is related to understanding of theoretical concepts on which the double-entry bookkeeping system is based that relies on the accounting (accrual) basis, as well as basic rules of evaluation of elements of financial statements, and the process of preparation and presentation of external financial statements by enterprises engaged in production, trade and services.

Learning outcomes (gained knowledge):

During the study of anticipated curriculum students acquire the necessary knowledge and skills for understanding of global accounting procedures and instruments, conceptual and substantive differences between bookkeeping and accounting, principles of separation between financial and management accounting, system of double entry bookkeeping and accrual accounting basis, types of accounts and the rules of making entries into accounts, the principle of orderly bookkeeping and basic accounting principles, the essence of basic accounting categories (assets, liabilities, equity, expenses and revenues), the rules of the initial valuation of elements of financial statements on the date of the balance sheet, basic principles of inventory (list) and harmonization of the accounting and original state, closing entries and preparation of the closing balance as the basis for the preparation of basic financial statements, basic principles on which the current legal and professional regulation in this area in the Republic of Srpska is based, etc.

Subject contents:

Bookkeeping and accounting; object and purpose of accounting; principles of orderly bookkeeping and accounting principles; basic global procedures in the accounting and accounting tools, accounting accounts: concept, types and rules of making entries into accounts; business (economic) changes in accounts; chart of accounts layout and chart of accounts; property inventory; errors in accounting; establishment of legal entities and obtaining the initial capital; procurement of fixed and current assets; liabilities: definition, classification, origin and settlement; expenses and costs by nature (cost of materials, cost of goods sold, gross wages costs, depreciation costs, etc., financial expenses, other expenses and revaluation expenses), the principles of assessment of income; business, financial, other and revaluation income; methods of balancing financial results; pre-closing and closing entries; basic principles of preparation and presentation of financial statements in accordance with IFRS; basics of the financial statement analysis.

Teaching methods and learning activities:

Current theoretical knowledge in the subject area is transferred to students during lectures by using the presentations in Power Point. Exercises are carried out through the development of specific tasks. Preparation and presentation of the seminar paper is done with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Šnjegota, D. T. (2010). *Application of the International standards of financial reporting through balance sheet framework*. Banja Luka: Faculty of Economics

Škarić – Jovanović, K. (2006). *Financial accounting*. Faculty of Economy Belgrade: Publishing Center

Gray, S.J. and Needles, Jr. B.E. (2002). *Financial accounting – general approach*. Copyright: Houghton Mifflin

Jović, D.; Mirović, D.; Popović, S.; Radić, S. (2005). *Company, Collection of exercises in financial accounting*. Publisher: Accountants and Auditors Association of Republika Srpska,

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies I year	

Subject name	Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	2	4L+2E	8
Professor(s)	Zoran Lukić, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The subject enables students to: become familiar with basic management functions, methods and ways of work and their application in solving business problems in modern enterprises and in complex conditions; master the concepts for the analysis of management and performance of managerial jobs at different organizational levels and in different enterprises; learn the basic form of business plan; learn about managerial work, the basic concepts, methods, skills and knowledge required for effective functioning and development of management in modern conditions.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon the successful completion of this course the students will: acquire basic knowledge about theory, principles and practice of management; master the basic functions of management; be introduced to the theory and practice that are commonly used in the context of management; learn basic form of the business plan and master concepts for the analysis of management and perform managerial jobs at different organizational levels and in different enterprises.

Subject contents:

Definition, significance and principles of management; the concept, importance and role of management; management development; activities, classifications of managers, top managers, concept and development of management as a practice; scientific management; management of small, medium and large enterprises; management and cultural environment; enterprise environment and ethics; planning as a function of management; strategy and strategic planning; organization as a function of management, delegation, employment or human resource management; internal and external recruitment; influence or control; communications; controlling; designing the organization; creating a business plan; institutional aspects of management; corporate governance; new concepts and approaches to management.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, seminar classes, exercises, writing papers and solving of business cases (group and individual work).

References:

Lukić, Z.; Babić, M. (2009). *Management: theory, functions, and institutional aspects of corporate governance* Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Zoran Lukić, PhD, Assistant Professor

THE SECOND YEAR OF STUDY

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Microeconomics	4	3			8
Business Law	3	1			6
Management Accounting	4	3			8
Financial and Actuarial Mathematics	4	3			8
Macroeconomics			4	3	8
International Economic Relations			4	2	8
Organization of Business Systems			3	2	7
Financial Management			4	3	7
TOTAL:	15	10	15	10	60

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	Microeconomics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	3	4L+3E	8
Professor(s)	Rajko Tomaš, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Basics of Economics, Enterprise Economics, Mathematics	Passed exam

Subject goals:

Familiarizing the students with the nature of motivation that determines the behavior of market participants and laws of market functioning that are set up by this behavior. Meaning of such studies is that students master the basics of economic logic, to understand the role of economic motivation, economic goals, competition, freedom of economic decision-making in conditions of uncertainty and the basics of taking economic risks. Mastering the tools of micro-economic analysis should enable that the logic of economic behavior is transferred to measuring the economic phenomena, establishing prices and measures of feasibility of economic objectives, and reducing the risk of economic decisions.

Learning outcomes (gained knowledge):

Establishing own logical system of economic decision-making; knowledge of the manner, nature and patterns of behavior of economic subjects; mastering methods of microeconomic analysis; ability to identify different types of behavior of market participants; ability of measuring efficiency in the realization of economic goals; ability to measure the impact of market changes on the behavior of market participants; ability to identify market morphology; ability to analyze the behavior of market structures; ability to create economic policy measures with the influence on behavior of market participants; ability to measure the effects of economic policies on the behavior of market participants.

Subject contents:

Basic principles and tools of microeconomic analysis; market; budget constraints; preferences; utility; customer choice; consumer demand; revealed preference; effects of substitution and income; purchase and sales; intertemporal choice; property market; uncertainty; risky assets; the consumer's and the manufacturer's surplus; market demand; market equilibrium; the theory of production and selection of technologies; maximizing the profits; minimizing the costs; the cost function; offer of companies and industries; full competition; monopoly; oligopoly; cartel; monopsony; monopolistic competition; the market of production factors; game theory; welfare theory; externalities; public goods; asymmetric information.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, seminar papers and exercises. All forms of teaching include simulations of actual economic situation, the application of appropriate methods of analysis, discussing solutions and proposing measures to achieve the optimum. All stages of the teaching process envisage the active involvement of students. Independent students' work is based on case studies that analyze and interpret the mastered methods of analysis.

References:

Hal, V.R. (2005). *Microeconomics – a modern approach*. Belgrade: Faculty of Economics
 Babić, S. and Trifunović, D. (2005). *Test questions with solutions for book Microeconomics*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Two colloquiums, seminar paper, homeworks, activity in the class and written exam

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

The subject is taught according to the same program at leading universities in the world.

Name of the professor who provided the information: Rajko Tomaš, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	Business Law			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	3	3L+1E	6
Professor(s)	Rajko Kasagić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of studying Business Law is that students of economics learn the basic principles of functioning of legal system in our country. In addition, studying this subject, students acquire the necessary knowledge in the field of law which regulates the foundation, operation and work of enterprises. This primarily refers to the statutory part of the functioning of enterprises (establishment, organs of enterprise, status changes, etc.) and to the agreements covering trade in goods that are present in everyday business practice. In addition, the subject allows students to learn the basics of stock market, the concept and function of securities, the method of resolving disputes between enterprises via arbitration and the legal aspects of carrying out banking operations.

Learning outcomes (gained knowledge):

Studying the subject students will acquire basic knowledge about functioning and the basic principles of the legal system of a country, basics of certain branches of law, such as civil law, law of obligations and *law of real* property. Students will gain a broader knowledge of the legal regulation of economic systems and the way of functioning of enterprises as the basic unit of the economic system of every country.

Subject contents:

Basic concepts of state and law, development of the constitutionality, creation of law and the basics of constitutional law, civil law, *law of real* property, law of obligations, copyright and industrial property rights are taught in the first part of the curriculum. The second part of the curriculum is reserved for the acquisition of knowledge in the field of statutory part of the enterprise law, corporate and contract law, securities, banking and arbitration as methods of resolving disputes between the enterprises.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. In the exercise classes with plenty of concrete examples from the practice, students will be presented with real-life situations for the purpose of better understanding and mastering the curriculum. Consultations and seminar papers which will be presented before the other students if necessary.

References:

Kasagić, R. (2009). *Basics of Law and Business Law*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Rajko Kasagić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	Management Accounting			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	3	4L+3E	8
Professor(s)	Snežana Rakovački-Tubić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Accounting	Passed exam

Subject goals:

The subject aims to introduce students to accounting activities in the preparation of information for decision-making, planning and control of enterprise management (appropriate to this level of study at the Faculty of Economics).

Learning outcomes (gained knowledge):

The student should understand: The division of accounting on financial accounting, cost accounting and management accounting, its relationship and information goals; The role of management accounting in the preparation of information required by management, as well as the importance of the value chain and supplier; The significance and characteristics of the key success factors of management and management accounting, particularly the various concepts of costs and their sharing. Basic cost accounting activities are: a) calculating the cost price of products (services) produced by an order or in mass and coupled production b) preparing internal income statements based upon absorption and variable calculation of costs and results. Budgets, their preparation and use in planning and control. Decision-making process, as well as the concepts of costs, revenues and results for the needs of alternative decision making. Analysis cost - volume - profit (CVP Analysis) in different types of enterprises.

Subject contents:

Part I – Introduction to cost accounting; analysis cost – volume – profit (CVP Analysis); cost accounting;
Part II – Budgeting and calculation of standard costs – introduction to budgeting and analysis of variations;
Part III – Decision-making process, the relevant values for decision-making and different types of decisions;

Teaching methods and learning activities:

Lectures, with encouraging students to repeat the curriculum and to participate in the discussions. Illustrations and exercises, making examples, discussions. Preparation and presentation of seminar papers.

References:

Charles, H.T.; George, F.; Strikant, D.M. (2000). *Cost Accounting a Managerial Emphasis*. New Jersey: Prentice Hall International, INC
Colin, D. (1996). *Management and Cost Accounting*. London: International Thompson Business Press

Types of assessment and grading:

Tests, seminar papers; homework and participation in discussions, oral examination

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Snežana Rakovački-Tubić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	Financial and Actuarial Mathematics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	3	4L+3E	8
Professor(s)	Milivoj Krčmar, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The subject enables students to understand the meaning of time value of money. The main goal of this subject is to provide students with the knowledge related to the calculations of simple and compound interest and calculations of tariffs in the actuarial mathematics. In the teaching process, students will learn about the elements of the final and initial values of the individual amounts of money, account of periodic deposits, account of periodic withdrawals, amortization of the loan, loan conversion, elements of the theory about the rate of the loan and life insurance models based on single and recurring premiums.

Learning outcomes (gained knowledge):
After mastering the above calculations, future economists will have a theoretical basis for solving similar problems in practice: in banks, corporations, insurance companies and other financial institutions.

Subject contents:
Chain and percentage account. Account of separation and mixing. Calculation of the interest. Lombard and current account. Calculation of consumer loans. Discounting bills of exchange. Domestic currencies and foreign currencies. Introduction to compound interest. Calculation of the final and initial values of capital. Factor of additional roles. Actualization factor. Amortization of loans in decursive calculation of interest. Repayment law. Repaid part of the debt. Amortization of loan with fixed and variable payments. The concept of annuity. Amortization of loan with fixed and variable annuities. Conversion of the loan. Rate and profitability of the loan. Loans divided into securities. Amortization of loan in condition of inflation. Insurance of annual and below the annual equivalent annuities. Insurance of capital in a fixed amount. Multiple of net premiums (annual and below the annual). Gross premiums (single and multiple). Mathematical reserves.

Teaching methods and learning activities:
Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics. Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:
Krčmar, M. (2007). *Financial mathematics and methods of investment decision making*. Kemigrafika:
Krčmar, M. (1987). *Models of life insurance on the basis of single premium payments* Sarajevo: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milivoj Krčmar, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	Macroeconomics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	3	4L+3E	8
Professor(s)	Borivoje Krušković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The main goal of the subject is to introduce students to the functioning of the economy as a whole. As part of this they study the total (aggregate) levels of GDP, national income, production, employment, imports and exports, government revenues and expenditures, etc.

Learning outcomes (gained knowledge):

Since Macroeconomics is a very sophisticated area of theory, science and practice, the essential outcome of research of this scientific-educational discipline is that students, after mastering this very complex matter, can quickly get involved into the real business life after graduation. Students gain detailed knowledge of the total (aggregate) levels of GDP, national income, production, employment, imports and exports, government revenues and expenditures, etc.

Subject contents:

Introduction to macroeconomics. Economic growth and development. Labor market. Intertemporal budget limit of private and public sector. Demand, consumption and investment. Long-term and short-term balance on the money market. Output, employment and prices. Inflation causes and effects. Aggregate supply and demand in the fixed and flexible exchange rate. Fiscal policy. Economy of offer. Theory and policy of economic growth. Financial market and macroeconomics.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, seminar classes, and practical exercises

References:

Burda, M. and Wiplosz, C. (2004). *Macroeconomics, translation from English*. Belgrade: CLDS

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Popović, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	International Economic Relations			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	4	4L+2E	8
Professor(s)	Gordana Čenić-Jotanović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The subject International Economic Relations is an introduction to International Economics, based on studying classical concepts and modern trends of international economic relations. The aim is to introduce students to the actual international flows (international trade) and international financial flows.

Learning outcomes (gained knowledge):
By acquiring the initial knowledge of the theoretical and actual flows of international economic relations, students gain skills for further study of international trade and financial flows, from the theoretical aspect but also the skills of managerial involvement into the international economic flows.

Subject contents:
International trade: theory of international trade in terms of liberal and protectionist theories; The effect of international trade on national income and interdependence of these quantities; Microeconomic analysis of pricing in international trade; Trade relations and elasticity in international trade; Theory and policy of instruments of trade policy: tariffs, non-tariff protectionist instruments and a special analysis of modern protectionist measures in trade policy; International trade as a factor of globalization; Rules in international trade: institutionalization, the role of the WTO and other international institutions.
International Finance: balance of payments; concept, types and balance of payments imbalances, balancing the balance of payments; the balance of payments equilibrium theory; exchange rate, term, type and effects of exchange rates, exchange rates formation theory; foreign currency markets; international capital movement, forms and effects; Euro-currency market; international debts – causes, indicators, and options to overcome the debt crises; international financial institutions; International Monetary Fund; World Bank and its affiliates.
Regional integration: forms of regional integration, the European Union – development, effects of integration.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, consultations, individual students' papers and presentations, and workshops.

References:
Čenić-Jotanović G. (2009). *International economics relation*. Banja Luka: Grafomark
Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *International economics, theory and politics*. Beograd: Datastatus
Salvatore, D. (2009). *International economics*. Beograd: CID

Types of assessment and grading:
Tests, seminar papers, oral exam, students' presence and activity in the classes

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Gordana Čenić-Jotanović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	Organization of Business Systems			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	4	3L+2E	7
Professor(s)	Zoran Lukić, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

This course enables students to understand the importance of good organization of the business system, to learn how to solve conflicts in the organization, how to motivate managers in the best way to achieve good results, what is the importance of formal and informal groups in the organization, characteristics of formal and informal organizational structure, then how working positions are formed in the organization, how governing bodies are formed in enterprises and what responsibilities do they have.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of lectures and exercises, students will gain necessary knowledge about the organization of business systems; they will be able to establish an adequate organization in enterprises and institutions in which they will work during their working life.

Subject contents:

Comprehension of organization; Organization as a science; Characteristics of organization; Theory and access to studying organization; Theory of organization; Concept, importance and models of organizational structure; Modified, complex organizational structures; Factors and designing of the organizational structure; Grouping jobs and creation of working positions; Institutional forms of organization of firms in the market economy; Organization of big business systems; Decentralization of big business profit systems; Values, attitudes and personalities; Perception; Groups in organization; Conflicts; Motivation; Modern corporate system of rewarding top-managers and managers of business units in the market economy.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, seminar classes and practical exercises.

References:

Babić, M. and Lukić, Z. (2009). *Organization-Theory, structure, design and behavior*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Zoran Lukić, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies II year	

Subject name	Financial Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	4	4L+3E	7
Professor(s)	Dragan Mikerević, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Accounting	Knowledge of basic accounting

Subject goals:

Introduction of students with the basic rules and principles of financial management, management of financial companies and functioning of financial markets. The result of improved knowledge in this field is the ability to objectively identify, analyze and solve typical problems that companies' financial managers encounter in the business. Students acquire knowledge about the role of financial managers in the field of finance, investment and management of financial companies, and they master the basics of financial logic, financial methods and techniques.

Learning outcomes (gained knowledge):

Systematic mastering of specific knowledge of financial management and capacity for its implementation. Adopting the conceptual and abstract thinking as the basis of creative approach to financial companies. Mastering the basic skills of autonomous and team work in the field of financial management as a condition of participation in solving specific tasks in the field of finance. Upon completion of studying this course, students gain the essential knowledge, understanding and ability to demonstrate the importance and role of finance in the enterprise, as well as the skill of using the basic methods and techniques of financial management.

Subject contents:

Enterprise business functions and tasks of business functions. Financial policy and financing rules. Money market and capital market. Stock market and currency market. Corporate finance, joint ventures, loans and specific forms of financing. Making funding decisions. Analysis of income, property and financial status of companies. Company's solvency rating. Financial planning, business and financial risk. The time dimension of money. The notion and quantification of investment, financial assessment and evaluation of project liquidity. Analysis of uncertainty. Financial management of permanent and long-term capital and fixed assets. Managing short-term liabilities and working capital. Managing dividend.

Teaching methods and learning activities:

Forms of teaching are lectures, exercises, and independent seminar papers under the supervision of a teacher, regular consultations and e-consultations, discussions of case from practice. Clearly structured lessons, with significant joint work and communication, give advantage to teaching methods. By applying the portfolio method as an intellectual unification of teaching and learning, there is continuous improvement of teaching process providing an optimal quality of teaching and learning.

References:

Mikerević, D. (2009). *Financial management*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0-16 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

THE THIRD YEAR OF STUDY

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Monetary and Public Finance	4	2			8
Business Foreign Language I	3	3			6
Auditing	4	3			8
Human Resources Management	4	2			8
Entrepreneurial Economics			4	2	8
Marketing			4	2	8
Economic-Mathematical Models and Methods			4	4	8
Business Foreign Language II			2	3	6
TOTAL:	15	10	14	11	60

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Monetary and Public Finance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	5	4L+2E	8
Professor(s)	Nikola Špirić, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The main objective of this subject is to introduce students to contemporary theoretical and applied aspects of monetary and public finance in order to enable students to participate, as economists, in analyzing and solving practical problems in these areas. These are two separate but closely related scientific disciplines, which are an integral part of the finance as a broad scientific field. Monetary Finance, as a scientific discipline study the monetary system and monetary policy, and it needs to provide students with basic knowledge and overview of achievements in this field. Public Finance needs to familiarize students and enable them to master the numerous and complex issues and problems of the public finance system.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of this course the student will gain basic knowledge about the objectives, basic institutions and instruments of fiscal and monetary policies, and principles and ways of functioning of the public sector. The student will be able to find the optimal solutions in the conduct of monetary and fiscal policy in the country through the application of fundamental knowledge of economic theory and policy, and will also be able to use the knowledge gained in the further study of these areas.

Subject contents:
 Introduction to monetary economics. Currency or money. Monetary instability. Monetary system. Monetary policy. Monetary aggregates. Monetary regulation. Introduction to public finance. Public expenditure. Public incomes. Budget. Public loan. Fiscal decentralization.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations and programs for graphic solving and analyzing of problems in which the students will play an active role. Illustrations and practice. Besides the examples, that will be discussed, examples illustrating specific topics will also be discussed. Illustration and exercises imply two-way communication, and students are free to join the discussion about illustration and exercises. Discussion of the examples from reality. The main form of work will be discussing the cases from reality, so students will learn how to use their knowledge in practice. Independent work – seminar papers with mandatory implementation of Instructions for seminar papers. Exercises will consist of short repeat of the lectures, explanations of the curriculum on concrete examples, discussions of the case studies, development of individual and students' group presentations, etc.
 Each of these activities carries a certain number of points, which are included in the calculation of the total number of students' points in determining the final grade.

References:
 Dušanić, J. and Špirić, N. (2009). *Money*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Ćirović, M. (1987). *Monetary Economics*. Beograd: European Centre for Peace and Development

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Nikola Špirić, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Business English I			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	5	3L+3E	6
Professor(s)	Milica Bogdanović, Professor of English Language and Literature			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

Adopting the basis of English grammar and professional vocabulary, developing skills of speaking, writing, listening and reading.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student will gain basic knowledge of English grammar and professional vocabulary. The student will be able to display knowledge and skills relevant to the curriculum and to use them in certain situations, which include business communication, oral and written.

Subject contents:

The working day, Present simple and present continuous tense; Corporate culture; Finding and recording collocations; Company history; Past simple tense; The Internet, Email and website terms; Describing equipment; Vocabulary to describe objects; Processes and procedures; The present passive; Distribution and delivery; Modal verbs of obligation; Advertising and marketing; Vocabulary to talk about advertising and marketing; Making arrangements; Present continuous for future arrangements; Transport, Vocabulary for air travel; Contrast words; Business accommodation, Vocabulary to describe hotels and hotel facilities; Out of the office, Comparatives and superlatives; Developing contacts, Present perfect and past simple tense; Cultural issues, Describing habits and customs; Teamwork, Vocabulary to describe aims and achievements; Entertaining clients, Countable and uncountable nouns; Quantifiers; Describing statistics, Adjectives and adverbs, Comparison; Company finances, Finance vocabulary; Investments, Stocks and shares vocabulary; Starting up, Relative clauses; Job applications, CV and describing application procedures; Recruitment, First and second conditionals; Staff development, Sports vocabulary in business; Staff facts and figures, Reported speech.

Teaching methods and learning activities:

Interactive teaching.

Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Norman, W. (2006). *Business Benchmark. Pre-Intermediate to Intermediate, Student's Book*. Cambridge University Press

Mascull, B. (2002). *Business Vocabulary in Use*. Cambridge University Press

Murphy, R. (2004). *English Grammar in Use*. Third edition. Cambridge University Press

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milica Bogdanović, Professor of English Language and Literature

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Business German I			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	5	3L+3E	6
Professor(s)	Ljiljana Aćimović, MSc, Lecturer			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of studying this subject is the ability to communicate in a foreign language. The modern challenges of communication require mastering not only the language but also knowledge of new concepts applied in modern style of business processes and modern business communication. Mastering the models of modern business, and making and fostering business contacts with foreign partners. Understanding the history and culture of the country whose language is taught.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student should be able to use modern communication in a foreign language, both in everyday private as well as in business life. Communication in foreign language enables faster integration into the modern business trends with emphasis on contacts with the EU.

Subject contents:

Deutsch als Fremdsprache und deutscher Sprachraum; deutschsprachige Länder, kurze Informationen zur Geschichte der deutschen Sprache; Grenzen und die größten Städte in der Bundesrepublik Deutschland; Kommunikationsübung: „Warum haben Sie sich zum Studium der Betriebswirtschaftslehre entschieden? (Abkürzungen: BWL, VWL, WHU, WU) Grammatik: Präsens, Präsens der regel- und unregelmäßigen Verben, Modal- und Hilfsverben.
Eine gute Investition, Investition in den Produktionsbereich, in die Infrastruktur, in den Stromsektor, Investition in die Aus- und Weiterbildung (Begriffe Know-how, E-Learning, zeitliche, örtliche und geistliche Mobilität, lebenslanges Lernen)
Grammatik: Perfekt- Bildung und Gebrauch), Substantive und deren Deklination, Deklination der Ländernamen, Namen der Städte, Berge und Flüsse, Nationalitätsnamen)
Grammatik: Futur-Bildung und Gebrauch, Futur-Präsens-Verhältnis)
Thema: Besprechung, Verhandlung, Terminkalender, Terminplanung, Hotelbuchung (Beispiel: Anmeldungsschein) Flugbuchung,
Thema: Made in Deutschland (Begriffe wie: Benchmark, Trademark, Brand, Markt, Marktpositionierung, Marktführer)
Thema: Ein Exportgeschäft: Online-Geschäfte; Kontaktaufnahme. Messen und Ausstellungen; Wie wichtig sind persönliche Kontakte?

Teaching methods and learning activities:

Interactive method, group work, theme discussions, interpretation of the given topics, and thematic and linguistic analysis. The analysis of case studies, oral and written presentations, discussions on the given topic, analysis of articles in professional areas, the current articles from the Internet from recognized professional journals: themes of the most current contents.

References:

Professional journals from the field of economics, published in German language, online Internet literature.
UNI – Magazin, Universität Zürich

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Ljubinka Banjac, Lecturer

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Auditing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	5	4L+3E	8
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The main goal of studying this subject is to learn the basic characteristics of the process of auditing financial statements, as well as the understanding of international auditing standards, especially those related to the liability of auditors, audit planning, internal control in enterprises, as well as other services related to auditing.

Learning outcomes (gained knowledge):
Upon completion of this course, the students will be able to understand the essence of the audit process, together with all of its components. They will be introduced to all phases of the audit process and with internal control as a very significant factor of successful business activity of enterprises, which have a significant impact on the audit as well. In addition, students will learn about the types of audit reports and their substance.

Subject contents:
Introduction to auditing. The audit market. Ethics for professional accountants. Audit standards. Introduction to auditing process. Client acceptance. Audit planning. Internal control and its components. Reliance on internal control in the process of auditing. Evidence tests (first part). Evidence tests (second part). The final phase in audit process. Reports of independent auditors

Teaching methods and learning activities:
Lectures, i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations and programs for accounting and auditing. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise. Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes. Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:
Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Principles of Auditing – An International Perspective*, Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska, Banja Luka
Božić, R.; Kondić, N. (2007). *An audit of financial statements – a practical guide to the audit*, 2nd amended and supplemented edition. Banja Luka: FEBU and AAARS
International standards and communications audit, assurance and ethics. Beograd: Association of Accountants and Auditors of Serbia and Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska, (2004)
Code of ethics for professional experts. Banja Luka: Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska. (2007)

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Novak Kondić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Human Resources Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	5	4L+2E	8
Professor(s)	Gordana Ilić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Management	Passed examination

Subject goals:

To become familiar with the Human Resources Management (HRM) as a part of general strategy. To familiarize students with the theoretical foundations of HRM necessary for understanding and directing people to create conditions for the realization of strategic goals of company. The main objective of this course is to introduce students to modern concepts, goals and objectives of HRM and to master management methods and techniques that promote organizational effectiveness and motivation of individuals. To develop students' ability to effectively manage people at work. To form managers with a developed sense of ethics and a strong sense of social responsibility.

Learning outcomes (gained knowledge):

Understanding the function of human resources. The capability to perceive changes and programming of functions in the company. Skills of applying HRM function. Acquiring the skills of human resources management and skills for their creative development. Ability to work in groups. Analysis of the phenomena, drawing conclusions and making suggestions for the future. Students will learn how to deal with people in the organization, how to introduce them to the working process, to motivate, educate and reward them, in order to achieve better performance and more favorable working environment. They will be able to solve practical problems in the field HRM.

Subject contents:

Theoretical determination of HRM; Strategic aspect of HRM; Job analysis; Human resource planning; Recruitment of potential candidates; Candidate selection; Staff training; Development and employee retention; Employee performance evaluation; Wage system; Wages based on performance; Labor relations and collective bargaining; Health and safety at work; Leaving the organization.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, business cases, exercises, seminars, analysis of the human resource function in a particular company.

References:

Hollenbeck, N.; Gerhart & Wright. (2006). *Human Resource Management*. Zagreb: Mate,
 Bogičević-Milikić, B. (2006). *Human Resource Management*: Faculty of Economics
 Gary, D. (2005). *Human Resource Management*., New Jersey: Pearson

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Gordana Ilić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Entrepreneurial Economics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	6	4L+3E	8
Professor(s)	Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The subject enables students to understand the importance of innovation and entrepreneurship in all forms of economy and society. Students get the opportunity to learn basic principles of the modern individual and corporate entrepreneurship. They also need to find out ways for achieving above-average results in all sectors of the economy and society with the use of limited existing resources and creating new resources.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of this course, students will acquire basic knowledge of principles, strategies and concepts of the entrepreneurial economics. Students will be able to find optimal solutions in contemporary entrepreneurship by applying the key skills and knowledge of the entrepreneurial economics as a science of methods and techniques of making entrepreneurial decisions. They will gain basic knowledge for further scientific theories of entrepreneurship in public and private sector and social organizations.

Subject contents:
 Concept, definition, and development of entrepreneurship; Characteristics of entrepreneurship; Classical theoretical thought of entrepreneurship; New theoretical views on entrepreneurship. Entrepreneurial management. Entrepreneurial competition. General terms and conditions of development of entrepreneurship. Firm conducting business strategy. The influence of the size of companies in the design of organizational structure. Entrepreneurial spirit, culture and ethics. Entrepreneurship in the corporate environment. Entrepreneurial intelligence and consulting. Cost-benefit analysis. Structural changes of large and megatrend development of small and medium-sized enterprises. Significant differences between entrepreneurs, managers and professionals. Characteristics of Entrepreneurial Society. Entrepreneurial incubators. Technological parks. Specific features of the current transition environment.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations in which the students will play an active role. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise. Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes. Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:
 Vukmirović, N.(2006). Modern enterpris. Banja Luka: Faculty of Economics
 Deželjin, J. and others.(2005). Enterprise Management. Zagreb: Consult
 Barinnger, B.; Ireland, R. (2006). Entrepreneurship. USA: University of Central Florida

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Marketing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	6	4L+2E	8
Professor(s)	Perica Macura, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is that students on the basis of previous knowledge of economics, sociology and other social and technical disciplines explore the basic elements and principles of modern marketing. In this sense, marketing is taught from the perspective of marketing category system and trends in the development of marketing science and practice.

Learning outcomes (gained knowledge):

In addition to mastering the basic principles of marketing the student acquires skills and knowledge for the study of trends in various areas of marketing from the theoretical aspect but also the skills and knowledge for inclusion in the modern market (marketing) flows.

Subject contents:

Introduction to basic principles of marketing; Marketing categorical system; Marketing; Market; Consumer; Marketing environment; Elements of marketing research; Basics of marketing management; Basic instruments of marketing; Product in marketing; Price in marketing; Marketing channels; Promotion (communication) in marketing; Marketing in different industries.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, consultations, exercises, individual students' papers and presentations, and workshops.

References:

Macura, P. (2009). *Marketing – Basics*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Milisavljević, M.; Maričić, B.; Gligorijević, M. (2004). *Basic Marketing*. Belgrade: Faculty of Economics
 Kotler, Ph.; Wong, V.; Saunders, J.; Armstrong, G. (2006). *Basic Marketing*. Zagreb: Mate
 Macura, P. (2009). *Marketing – micro, small and medium sized enterprises*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Oral examination, analysis of the agreed theme, student's seminar paper.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Perica Macura, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Economic-Mathematical Models and Methods			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	5	4L+4E	8
Professor(s)	Stanko Stanić, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 To familiarize students with the applications of optimization methods for decision-making processes in various areas, e.g. determining the optimal structure of the national economy, foreign trade optimization, optimization of production, management of large infrastructure projects, evaluation of investment feasibility, decision-making in conditions of uncertainty or incomplete information, solving optimization problems of large dimensions, etc.

Learning outcomes (gained knowledge):
 This subject covers a broad area of application of optimization methods and different approaches to optimization. With the knowledge gained in this course, students will be able to review the role and importance of optimization for the decision-making process and the benefits that can be achieved with its application. They will also be able to independently apply the methods and techniques of optimization.

Subject contents:
 Mathematical expression of economic phenomena and processes, Introduction to linear programming, Simplex method – graphical method, Simplex method – simplex table, Matrix procedure of the simplex method, Transport models and methods, Models and methods for scheduling, Integer linear programming, Fractional linear programming, Game theory, Intersectoral models, Network programming, Inventory models.

Teaching methods and learning activities:
 The emphasis, in addition to traditional forms of teaching, is being put on solving the case studies and use of modern software tools.

References:
 Petrić, J.(1979). Nonlinear programming. Belgrade: Faculty of Organizational Sciences
 Stanić, S.; Račić, Ž. (2005). Mathematical analysis of economic problems. Banja Luka: Faculty of Economics
 Stanić, S.; Račić, Ž. (2004). Mathematical economics. Banja Luka: Faculty of Economics
 Stanojević, R. (1966). Linear programming. Belgrade: Institute of Industrial Economics
 Stanojević, R. (1996). Application of the simplex method. Belgrade: University Braća Karić
 Stanojević, R. (1998). Inter-sectoral models, Belgrade. Economics Institute
 Stanojević, R. (2004). Integer linear programming. Banja Luka: Faculty of Economics
 Tourki, M.; Backović, M. (2009). Mathematical models and methods in economics. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Stanko Stanić, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Business English II			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	6	3L+2E	6
Professor(s)	Milica Bogdanović, Professor of English Language and Literature			

Prerequisites	Type of prerequisites
Business English I	Pre-intermediate level

Subject goals:

Adopting the English grammar and professional vocabulary, developing skills of speaking, writing, listening and reading and translating professional texts.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student will gain basic knowledge of English grammar and professional vocabulary. The student will be able to display knowledge and skills relevant to the curriculum and to use them in certain situations, which include business communication, oral and written, analysis of the reports and translation of professional texts.

Subject contents:

Brands, Vocabulary: Words that go with *brand*, *product* and *market*, Grammar: Present simple and present continuous tense; Travel, Vocabulary: British and American travel words, Grammar: Talking about the future; Change, Vocabulary: Words for describing change, Grammar: Past simple and present perfect tense; Organization, Vocabulary: Words to describe company structure, Grammar: Noun combinations; Advertising, Vocabulary: Words to talk about advertising, Grammar: Articles; Money, Vocabulary: Words for talking about finance, Grammar: Verbs for describing trends; Cultures, Vocabulary: Idioms for talking about business relationships, Grammar: Advice, obligation and necessity; Human resources, Vocabulary: Expressions for talking about job applications, Grammar: *-ing* forms and infinitives; International markets, Vocabulary: Words for talking about free trade, Grammar: Conditions; Ethics, Vocabulary: Words to describe illegal activity or unethical behavior, Grammar: Narrative tenses; Leadership, Vocabulary: Words to describe character, Grammar: Relative clauses; Competition, Vocabulary: Idioms from sport to describe competition, Grammar: Passives.

Teaching methods and learning activities:

Interactive teaching.

Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Cotton, D.; Falvey, D.; Kent, S. (2009). *Market Leader*. Intermediate Business English Course Book, 3rd Edition, Pearson Education Limited
 Johnson, C. *Market Leader Banking and Finance*. Pearson Education Limited
 Murphy, R. (2004). *English Grammar in Use*. Third edition. Cambridge University Press

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milica Bogdanović, Professor of English Language and Literature

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies III year	

Subject name	Business German II			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	5	3L+3E	6
Professor(s)	Ljiljana Aćimović, MSc, Lecturer			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The goal of studying this subject is the ability to communicate in a foreign language. The modern challenges of communication require mastering not only the language but also knowledge of new concepts applied in modern style of business processes and modern business communication. Mastering the models of modern business, and making and fostering business contacts with foreign partners. Understanding the history and culture of the country whose language is taught.

Learning outcomes (gained knowledge):
Upon completion of this course the student should be able to use modern communication in a foreign language, both in everyday private as well as in business life. Communication in foreign language enables faster integration into the modern business trends with emphasis on contacts with the EU.

Subject contents:
Deutsch als Fremdsprache und deutscher Sprachraum; deutschsprachige Länder, kurze Informationen zur Geschichte der deutschen Sprache; Grenzen und die größten Städte in der Bundesrepublik Deutschland; Kommunikationsübung: „Warum haben Sie sich zum Studium der Betriebswirtschaftslehre entschieden? (Abkürzungen: BWL, VWL, WHU, WU)
Grammatik: Präsens, Präsens der regel- und unregelmäßigen Verben, Modal- und Hilfsverben.
Eine gute Investition, Investition in den Produktionsbereich, in die Infrastruktur, in den Stromsektor, Investition in die Aus- und Weiterbildung (Begriffe Know-how, E-Learning, zeitliche, örtliche und geistliche Mobilität, lebenslanges Lernen)
Grammatik: Perfekt- Bildung und Gebrauch), Substantive und deren Deklination, Deklination der Ländernamen, Namen der Städte, Berge und Flüsse, Nationalitätsnamen)
Grammatik: Futur-Bildung und Gebrauch, Futur-Präsens-Verhältnis)
Thema: Besprechung, Verhandlung, Terminkalender, Terminplanung, Hotelbuchung (Beispiel: Anmeldungsschein) Flugbuchung,
Thema: Made in Deutschland (Begriffe wie: Benchmark, Trademark, Brend, Markt, Marktpositionierung, Marktführer)
Thema: Ein Exportgeschäft: Online-Geschäfte; Kontaktaufnahme. Messen und Ausstellungen; Wie wichtig sind persönliche Kontakte?

Teaching methods and learning activities:
Interactive method, group work, theme discussions, interpretation of the given topics, and thematic and linguistic analysis. The analysis of case studies, oral and written presentations, discussions on the given topic, analysis of articles in professional areas, the current articles from the Internet from recognized professional journals: themes of the most current contents.

References:
Professional journals from the field of economics, published in German language, online Internet literature.
UNI – Magazin, Universität Zürich

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Ljubinka Banjac, Lecturer

THE FOURTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE
MODULE: ACCOUNTING AND AUDITING

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Analysis of Securities	3	3			8
Strategic Financial Management	2	2			8
Financial Markets	2	2			6
Theory and Policy of Balance Sheets	4	3			8
Special Accounting			4	3	7
Accounting Information Systems			3	3	5
Audit of Financial Statements			3	2	7
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	11	10	12	10	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: Accounting and Auditing

Accounting of Banks and Insurance Companies (8th semester)
 Projecting Information Systems
 Public Sector Economics
 Internal Control
 Investment Management

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Analysis of Securities			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	3L+3E	8
Professor(s)	Dejan Mikerević, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to conquest the advanced knowledge of instruments and problems of their valorization, investment strategies and markets. Of course, the Theory of capital markets is initially presented. The subject itself should be upgrade of the subject Financial Markets. On most modern world's universities this subject is taught under the same name (Analysis of Securities) and Investments (Investments).

Learning outcomes (gained knowledge):

The main result of studying the professional matter in this subject is to introduce students to basic methods for evaluation of isolated financial instruments and their sets, i.e. the portfolio selection. Upon mastering the contents of this course the students should understand the basic strategies of using financial instruments, and to analyze and find the causes of changes in their prices. Structure of this subject is adjusted to the profile of Financial Economist of the first level of education and may be useful for economists whose focus is on a quantitative financial analysis. Knowledge gained in this subject should represent the quality basis for students who plan professional career in investment analysis.

Subject contents:

Introduction to the process of investing in securities, investment risk and return, and investment value and market price of financial instruments. Investment portfolio and consideration of the problem of sources of investment portfolio, initial and ultimate investor's welfare, the indifference curve and the expected return and standard deviation of the portfolio. Models of valorization of basic instruments, valuation of instruments with fixed income, valuation of instruments with variable income and options valuation models.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions, seminar papers, case studies and consultations. Independent research and analysis as well as visits to government and international institutions specialized in topics listed in the contents of the subject and writing papers based on the independent research. The lectures consist of presentations of the most important settings related to each educational unit, while the exercises elaborate each unit in more details with the preparation of tasks, discussions and presentations of current topics by the students.

References:

Bodie, Z.; Kane i A., J., Mareus. (2009). *Fundamentals of Investment*. Beograd: Datastatus
 Parino, R.I.; Kidwell, D. (2008). *Fundamental of corporate finance*. Library of Congress Cataloging-in Publication Data, John Wiley and Sons

Types of assessment and grading:

Colloquia are a written form of the exam, while final exam is oral. The very activity of students is estimated by their participation in discussions, writing seminar papers and case studies.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dejan Mikerević, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Strategic Financial Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	2L+2E	8
Professor(s)	Dragan Mikerević, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management	Direct

Subject goals:

The subject enables students to become familiar with the concepts of advanced financial management and in particular highlights the importance of strategic decisions made in the company. One of the goals of studying this subject is to become familiar with the methodologies for solving various financial problems, as well as understanding the company's environment as an important factor of influence in making financial decisions.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course students will be able to understand the importance and ways of making strategic decisions in the company. In addition, they will learn certain techniques that will enable them to implement these decisions in practice. Also, they will acquire the necessary skills in basic functioning of financial markets and learn the basic concepts and settings of the problems of company restructuring.

Subject contents:

The financial system of the company, its environment and strategic financial management. Business environment. Price and the time value of money. CAPM and APT theories. Financial markets and their efficiency. Hypothesis of market efficiency. Company's strategy. Making investment decisions. Making funding decisions. Theory and the importance of capital structure. Making decisions about dividends. Restructuring and competitiveness of enterprises.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations and programs from the field of finance. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise. Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes.

Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Mikerević, D. (2005). *Strategic Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finance

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Financial Markets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	2L+2E	6
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management, Macroeconomics, Financial mathematics	Knowledge of basic principles of finance

Subject goals:

The goal of studying the subject is to enable students to master basic concepts and categories in the field of modern financial markets. Financial instruments, financial markets and participants are the basics for understanding the economic system and thus are part of the compulsory curriculum.

Learning outcomes (gained knowledge):

After passing the exam, the students of this study program will be able to explain what are the financial markets, what are the segments of the financial markets, institutions and instruments of the financial markets. The efficiency of modern financial markets and their regulation are the basic elements of understanding of the market functioning. Also, students will master the basic methods of risk assessment and yield of securities traded in financial markets.

Subject contents:

The basics of the financial system. Place and role of financial systems in the market economy. Relationship between financial and real sectors of the economy. Analysis of financial markets. The concept, role and development of financial markets. Division and types of financial markets. Stock exchanges and stock exchange transactions. Basic characteristics of modern financial markets. The purposes and objectives of the legal regulation of financial markets. The basic forms of regulation. The efficiency of financial markets. Participants in financial markets. Pension funds. Investment companies. Shares. Bonds. Derivative financial instruments. Money Market, Capital Market. The foreign exchange market. Financial derivatives market. Primary and secondary markets.

Teaching methods and learning activities:

Lectures + exercises

References:

Živković, B. and Šoškić, D. (2007). *Financial markets and institutions, second edition*. Belgrade: Faculty of Economics
 Erić, D. (2003). *Financial markets and instruments*. Belgrade: Čigoja

Types of assessment and grading:

Colloquia (written) and oral exam

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Theory and Policy of Balance Sheets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L+ 4E	8
Professor(s)	Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

Studying the subject Theory and Policy of Balance Sheets allows students to understand: the basic principles underlying the business balance sheets of legal entities; goals, content and types of business balance sheets; principles of orderly accounting; principles of recognition and valuation of certain balance sheet items, in accordance with IAS/IFRS; principles of balance policy, i.e. financial reporting policy; specific financial statements of banks and other financial institutions, and assumptions that put financial reporting in the function of risk management and evaluation of creditworthiness.

Learning outcomes (gained knowledge):

Mastering the planned curriculum, students acquire the basic knowledge necessary for the preparation and interpretation of financial statements, i.e. balance sheets. Mastering the theoretical basis of the preparation and presentation of financial statements, thereby distinguishing the possibility of using the right of choice contained in the relevant legislation, the IAS/IFRS, the Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements and the like, as well as in practical exercises, students will be able to create different forms of business balance sheets, according to the business goals of legal entities, but also to understand the balance sheets prepared and presented by others.

Subject contents:

The curriculum of the subject Theory and Policy of Balance Sheets includes the following teaching units: notion, content and types of balance sheets, users of financial statements and goals of balance sheets; principles of orderly bookkeeping, inventory and inventory methods, principles of orderly accounting, tasks and conditionality of principles; qualitative characteristics of financial statements; valuation of the elements of financial statements and concepts of maintenance of the real value of capital; uncalled subscribed capital, balancing of permanent material and immaterial assets and investment property; balancing of long-term financial placements and deferred tax assets; balancing of current (working) assets; balancing of own and borrowed capital, hidden losses and latent reserves; provisions and accruals; components of financial statements prepared in accordance with IFRS; basics of the balance sheets analysis, balancing policy; specificities in the financial reporting of banks and other financial institutions.

Teaching methods and learning activities:

Current theoretical knowledge in the subject area is transferred to students during lectures by using the presentations in Power Point and giving examples from practice. Exercises are carried out through the development of specific tasks related to the evaluation of elements of financial statements and preparation of business balance sheets, the policies of balancing and analysis of financial statements. Preparation and presentation of the seminar paper is done with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Šnjegota, D., T. (2010). *Application of the International standards of financial reporting through balance sheet framework*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Rankovic, R. (2008). *Balance theory*. Belgrade: Faculty of Economics
 Rodic, J. (1991). *Theory and Analysis of Balance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Škarić, J., K. (2007). *Financial Accounting*. Belgrade: Faculty of Economics *International Accounting Standards / International Financial Reporting Standards*.

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Special Accounting			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4L+3E	7
Professor(s)	Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Basis of Accounting, Financial Management, Banking	

Subject goals:

The subject enables students to master an accounting analysis, planning, controlling and accounting of specific business activities such as trade, financial institutions (banking, insurance companies, and investment funds), budgetary institutions, and agricultural enterprises.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student will gain basic knowledge of the accounting in specific industries. The student will be able to properly record all business events, apply the existing regulations and perform the analysis of business plans in the trade, financial institutions (banking, insurance companies, and investment funds), budgetary institutions, agricultural enterprises and small businesses.

Subject contents:

Tax accounting regulations, business accounting in commerce, accounting of financial institutions (investment funds, banks, insurance companies), accounting of budget institutions, specifics of the accounting in enterprises engaged in agricultural production and small businesses.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. The main form of work in exercises will be recording of business event from practice so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes. Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Lukic, R. (1999). *Accounting for trading companies*. Belgrade: Faculty of Economics
 Lukić, R. (2000). *Bank accounting*. Belgrade: Faculty of Economics
 Vukmirović, N. Handouts for school year 2007/08

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Accounting Information Systems			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	3L+3E	5
Professor(s)	Dušanka Stojanović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The subject reviews the place, role, function and use of computerized accounting in enterprises and banks, the orientation of accounting and manners of performing accounting jobs manually and by using information technologies. By studying this subject, students should gain basic knowledge about the creation and adjustment of the existing accounting information system in the enterprise, to the needs of the modern business and the digital economy.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Knowledge gained in this subject should contribute to enabling students to create information useful for decision-making and to adapt the existing accounting information system supported by information technologies, to technological changes or some other changes in the business system or, together in a team of experts of other profiles to participate in creating the new or adapting the existing more functional accounting information systems in the enterprise.

Subject contents:
 The basic concept and the categorical apparatus of accounting, accounting standards. Accounting information systems – term, concept, location and role in the company. Types of information systems. Systems to support management and decision-making. Data, organization and data management. Some typical examples of the classical entries in the manufacturing and service companies (banks). Accounting software, international standards for accounting software. Computer table calculations – MS Excel spreadsheets. MS Excel: formulas and functions, errors in formulas, statistical functions, mathematical functions, information functions, logic functions and financial functions; Time value of money, interest rates, special function of the time value of money and their application. Bookkeeping records using MS Excel and programs for financial accounting. The concept of relational database. Information resources management, control and protection of accounting information systems. Ethical and social issues related to accounting information systems.

Teaching methods and learning activities:
 Professional knowledge and skills will be provided through the following teaching methods: lectures, laboratory work on the computer, preparation of seminar papers and consultations.

References:
 Jablan Stefanović, R. (2009). *Accounting Information Systems*. Belgrade: Faculty of Economics
 Stevanovic, N. (2003). *Managerial Accounting*. Belgrade: Faculty of Economics
 Jablan Stefanović, R. (2003). *Internal auditing*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dušanka Stojanović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Audit of Financial Statements			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	3L+2E	7
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Auditing	Direct

Subject goals:

The subject aims to expand the knowledge that students gained in the field of auditing into the field of practical action in this area. In addition to the basic concepts of auditing and all of its forms, it provides insight into the audit regulations, with special emphasis on the International Standards on Auditing (ISA). A significant part of the course is devoted to practical study of the audit, which shows a complete audit process on a practical example and allows students to apply their knowledge in practice.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course, students will be able to practically apply the knowledge gained from the audit of financial statements, as the most important components of the audit. They will master some of the International Standards on Auditing (ISA), which are crucial for undisturbed performance of auditing in practice and through practical examples they will see how those standards are implemented in our practice, as well as in the practice of other countries that have accepted them.

Subject contents:

Auditing goals and general principles. Terms of audit engagement and accepting the client. Audit quality control. Documentation in the audit. Detection of frauds. Control of the implementation of laws and regulations. Planning and risks in auditing financial statements. The evidence in the audit. Working papers. Record of planning the audit. Record of audit testing. Reminder for creation of the audit planning. Dossier "The auditor's report."

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations and programs for auditing. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise. Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes. Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Principles of Auditing - An International Perspective*. Banja Luka: Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska
 Božić, R.; Kondić, N. (2007). *Audit of financial statements - a practical guide to the audit*. 2nd amended and supplemented edition, Banja Luka: FEBU and AAA RS
International standards and communications audit, assurance and ethics. (2004). Belgrade: AAA S and RS
Code of Ethics for Professional experts. (2007). Banja Luka: AAA RS

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Novak Kondić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Accounting of Banks and Insurance Companies			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2E+2L	6
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Accounting, Banking, Insurance Economics	Knowledge of accounting principles and the basic categories of banking and insurance

Subject goals:
 To master the specific aspects of accounting in banking industry and insurance industry is in the basis of the contents of this subject. Accounting coverage of business changes in these industries implies the existence of another chart of accounts and different balance schemes in relation to other businesses so learning about their specifics is a primary goal of the study.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of this course the student can independently analyze and solve specific problems of accounting of banks and insurance companies. The gained knowledge represents a solid basis for practical application but also for further studies – master.

Subject contents:
 Chart of accounts for banks. Accounting policies. Accounts with banks as the primary instruments of payment operations. Cash payments and their accounting records. Special instruments of payment operations. The financial statements of banks and their specificity. Balance sheet and income statement of banks. Flow of funds report in banks. Saving deposits. Loans to businesses and individuals. Domestic payment operations. International payment operations. Determining the periodic business results. Financial statements of branch office and head office. Bookkeeping records of incomes and expenditures of insurance companies. Cost of compensations from the insurance. Accounting treatment of mathematical reserves. Specifics of the contents of the balance sheet and income statement of insurance companies. Specifics of the contents of the report on the flows of funds of insurance companies. The calculation of the profitability of insurance companies.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures + exercises

References:
 Lukic, R. (2009). *Bank accounting*. Belgrade: Faculty of Economics
 Lukic, R. (2009). *Accounting for insurance companies*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Colloquia and oral examination					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Design of Information Systems			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the study is to introduce students to contemporary theoretical and practical aspects of designing information systems. The ultimate goal is to enable students, through a gradual introduction to contemporary methodology of systems analysis and design of information systems, to perform the work of system analysts and designers of information systems.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Need for economists who, in addition to good knowledge of economics and management, have the knowledge and ability to directly participate in the activities of designing information systems is very clear. Knowledge, competencies and skills that students can acquire by the exploration of the design of information systems represents an educational base for its application in the professional practice.

Subject contents:
 Project management and risk management of information systems development. Strategic planning of information systems development. Development cycle of designing information systems. Identifying problems/preliminary study (operational feasibility, financial and economic feasibility, technical feasibility). Determination of the application (improvement of process, improvement of business operations, offer of new products and services, faster execution of business processes, reduction of production costs of goods and services, gaining access to new regions and markets). Designing the system (conceptual design, logical design, physical modeling; the output – information and results; the input – data and information for processing, stored data – databases and datafiles, process and procedures, control). Design and construction (purchase of software and services, programming, testing). Implementation (training, site preparation, the strategy of transition to the new system). Evaluation and continued development. Models for designing information systems. Prescriptive models (waterfall model, incremental model, RAD model). Developmental or evolutionary models (prototype model, spiral model). Special models (development model based on components). Single process model. Methods and techniques of modeling information systems (process modeling, data modeling, function modeling, modeling of objects). Other methods and techniques (block diagrams of the system, data flow diagram, action diagrams, pseudocode, HIPO technique, Varni's diagrams, data dictionary). Tools for the design of information systems (UML, CASE tools). Methodologies for the design of information systems (structural methodologies, object methodologies, agile methodologies). An audit of information systems.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, seminar papers, exercises on the computers, students' presentations.

References:
 Stankić, R. (2007). *Design of Information Systems*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 Passed test on the computers is a prerequisite for taking the final exam.

Name of the professor who provided the information: Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Public Sector Economics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Đoko Slijepčević, PhD, Full Professor and Mladen Ivanić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The main goal of the study of Public Sector Economics is to introduce students to the idea of how the state with its institutions, mechanisms and measures solves fundamental socio-economic problems, i.e. how the state carries out economic, social and other functions. It also explains how these problems are solved within the public sector, and how government decisions and measures are affecting the functioning of the private sector.

Learning outcomes (gained knowledge):

Students acquire adequate knowledge of basic economic functions of the state and its role in strengthening public sector efficiency in the modern market, i.e. in the so-called mixed economies. In addition to this students should be able to critically analyze the socio-economic role of the state and the effects of individual strategies and projects of the public sector, as well as the impact of certain government decisions and measures on the efficiency of private sector functioning.

Subject contents:

The role of the state in the so-called mixed economies: market and state mechanisms of economic coordination, private and public choice. Basics of the welfare theory: shortcomings of market mechanisms, economic efficiency and equality. Basic functions of government: monopolies and their regulation, public goods and their provision, external effects and their neutralization, redistribution of the national product, stabilizing function, development function; State programs of public spending: public expenditures policy, social cost-benefit analysis; Key areas of public spending: pension system, health system, education, social protection, poverty reduction, defense and security; Basics of the taxation policy: principles of taxation, coverage and efficiency of taxation; Public choice and political interests: voters, politicians and state bureaucracy, conjunctural political cycles, public choice in the “new” democracies; Economic role of state in the process of transition: privatization and economic restructuring, promotion of entrepreneurship, building a modern market institutions.

Teaching methods and learning activities:

Classes are taught in a combination of lectures, exercises, seminars and consultations, with the active participation of all students in these forms of teaching process.

References:

Stiglitz, J.E. (2008). *Economics of the Public Sector*. Belgrade: Faculty of Economics
 Holcombe, R. (2006). *Public Sector Economics*. Pearson Education

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

No special remarks

Name of the professor who provided the information: Đoko Slijepčević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Internal Supervision			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Advanced Audit	Direct

Subject goals:

The goal of the study of this subject is to introduce the students to the importance of Internal Supervision, its goals and methods of operation, which implies introduction to the segments of internal supervision – internal auditing and internal control, all related to the growing importance of internal supervision for modern enterprises. By introducing students to theoretical principles and resolving practical issues and problems in the field of internal auditing and internal control, the subject enables students to address these issues in practice.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course, in addition to the previously acquired knowledge in the field of external audit, students will be able to familiarize themselves in more detail with the segment of the audit relating to the system of internal supervision. Internal supervision and its segments – internal audit and internal control become all the more significant in modern times and therefore it is essential that all those who are seriously dealing with (or intend to deal with) problems in auditing are thoroughly familiarized with the objectives, characteristics and importance of the internal supervision and both its segments. Students will have the opportunity to acquire essential knowledge concerning internal audit, its objectives, methods of performance and requirements for obtaining the title of internal auditor, as well as to learn about the importance and elements of the internal control system as the system that is planned and implemented by the company management and all other employees in order to prevent the occurrence of material misstatements in financial statements.

Subject contents:

The concept, objectives and characteristics of internal supervision. Forms of internal supervision. Internal audit as the integral part of the internal supervision. Goal and subject of the internal audit. Historical development of the internal audit. The profession of internal auditors. Internal audit and risk management. Organization and management of the internal audit. The role and tasks of the Audit Committee. Internal audit standards and code of ethics for internal auditors. The internal audit process. Current trends in internal auditing. Concept and characteristics of the internal control. The objectives of the internal control. Types of internal controls. Means for the implementation of the internal control. The structure of the internal control system. Internal control processes and procedures. Limitations of internal controls. The differences between the internal control and internal audit.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations in which students play an active role. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise. Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes.

References:

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Activity in class (Term paper, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Novak Kondić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Investment Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)				

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management, Financial Mathematics	Knowledge of basic principles of finance

Subject goals:
 The subject aims to enable students to master the basic concepts and categories in the field of investments and investment management.

Learning outcomes (gained knowledge):
 After passing the exam, the students of this study will be able to explain what are investments, what types of investments there are and how to perform evaluation and decision making on investments.
 Investment management includes knowledge of various aspects of investments in private and public companies, investments in real assets and the securities. After passing the exam, students should master the basic elements of the investment management.

Subject contents:
 The basic principles of investment valuation D 17, H 8, H 9. *Greenfield* investments. Investments in companies with negative earnings D 22. Investments in young and beginner companies D 23. Investment in private companies D 24. Mergers and acquisitions D 25. Investment in real assets D 26. Investments in other assets D 27. Basic elements of investment in securities.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures + Exercises

References:
 Fabozzi, F.J.; Markowitz, H.M. (2002). *The Theory & Practice of Investment Managament*. John Wiley and Sons
 Litterman, B. (2003). *Modern Investment Management*. John Wiley and Sons
 Damodaran, A. (2003). *Investement Valuation*. John Wiley and Sons
 Higgins, R.S. (2007). *Analysis for Financial Managament*. McGraw Hill

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Activity in class (Term paper, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

THE FOURTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE
MODULE: FINANCIAL MANAGEMENT, BANKING AND INSURANCE

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Financial Markets	2	2			6
Theory and Policy of Balance Sheets	4	3			8
Insurance Economics	4	2			8
International Finance	3	2			8
Banking			4	2	7
Accounting of Banks and Insurance Companies			4	2	7
E-Business			3	3	5
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	13	9	13	9	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: Financial Management, Banking and Insurance

Tariffs in Insurance
Basel Principles
Strategic Financial Management (7th semester)
Audit of Financial Statements (8th semester)

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Financial Markets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	2L+2E	6
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management, Macroeconomics, Financial mathematics Knowledge of basic principles of finance	

Subject goals:
 The goal of studying the subject is to enable students to master basic concepts and categories in the field of modern financial markets. Financial instruments, financial markets and participants are the basics for understanding the economic system and thus are part of the compulsory curriculum.

Learning outcomes (gained knowledge):

After passing the exam, the students of this study program will be able to explain what are the financial markets, what are the segments of the financial markets, institutions and instruments of the financial markets. The efficiency of modern financial markets and their regulation are the basic elements of understanding of the market functioning. Also, students will master the basic methods of risk assessment and yield of securities traded in financial markets.

Subject contents:

The basics of the financial system. Place and role of financial systems in the market economy. Relationship between financial and real sectors of the economy. Analysis of financial markets. The concept, role and development of financial markets. Division and types of financial markets. Stock exchanges and stock exchange transactions. Basic characteristics of modern financial markets. The purposes and objectives of the legal regulation of financial markets. The basic forms of regulation. The efficiency of financial markets. Participants in financial markets. Pension funds. Investment companies. Shares. Bonds. Derivative financial instruments. Money Market, Capital Market. The foreign exchange market. Financial derivatives market. Primary and secondary markets.

Teaching methods and learning activities:

Lectures + exercises

References:

Živković, B. and Šoškić, D. (2007). *Financial markets and institutions, second edition*. Belgrade, Faculty of Economics
 Erić, D. (2003). *Financial markets and instruments*. Belgrade: Čigoja

Types of assessment and grading:

Colloquia (written) and oral exam

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Theory and Policy of Balance Sheets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L+ 4E	8
Professor(s)	Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

Studying the subject Theory and Policy of Balance Sheets allows students to understand: the basic principles underlying the business balance sheets of legal entities; goals, content and types of business balance sheets; principles of orderly accounting; principles of recognition and valuation of certain balance sheet items, in accordance with IAS/IFRS; principles of balance policy, i.e. financial reporting policy; specific financial statements of banks and other financial institutions, and assumptions that put financial reporting in the function of risk management and evaluation of creditworthiness.

Learning outcomes (gained knowledge):

Mastering the planned curriculum, students acquire the basic knowledge necessary for the preparation and interpretation of financial statements, i.e. balance sheets. Mastering the theoretical basis of the preparation and presentation of financial statements, thereby distinguishing the possibility of using the right of choice contained in the relevant legislation, the IAS/IFRS, the Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements and the like, as well as in practical exercises, students will be able to create different forms of business balance sheets, according to the business goals of legal entities, but also to understand the balance sheets prepared and presented by others.

Subject contents:

Notion, content and types of balance sheets, users of financial statements and goals of balance sheets; principles of orderly bookkeeping, inventory and inventory methods, principles of orderly accounting, tasks and conditionality of principles; qualitative characteristics of financial statements; valuation of the elements of financial statements and concepts of maintenance of the real value of capital; uncalled subscribed capital, balancing of permanent material and immaterial assets and investment property; balancing of long-term financial placements and deferred tax assets; balancing of current (working) assets; balancing of own and borrowed capital, hidden losses and latent reserves; provisions and accruals; components of financial statements prepared in accordance with IFRS; basics of the balance sheets analysis, balancing policy; specificities in the financial reporting of banks and other financial institutions.

Teaching methods and learning activities:

Current theoretical knowledge in the subject area is transferred to students during lectures by using the presentations in Power Point and giving examples from practice. Exercises are carried out through the development of specific tasks related to the evaluation of elements of financial statements and preparation of business balance sheets, the policies of balancing and analysis of financial statements. Preparation and presentation of the seminar paper is done with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Šnjegota, D., T. (2010). *Application of the International standards of financial reporting through balance sheet framework*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Rankovic, R. (2008). *Balance theory*. Belgrade: Faculty of Economics
 Rodic, J. (1991). *Theory and Analysis of Balance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Škarić, J. K. (2007). *Financial Accounting*. Belgrade: Faculty of Economics, *International Accounting Standards / International Financial Reporting Standards*.

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Insurance Economics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L + 2E	8
Professor(s)	Dragutin Šipka, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

This subject enables students to master the most important economic and technical basis of insurance as a form of economic protection of individuals, businesses and other institutions from sudden and unexpected adverse events. The program structure offers a comprehensive view of development of domestic insurance theory and practice, and contemporary foreign experiences and achievements in terms of successful management of risks whose occurrence can affect individuals, businesses and institutions, as well as society as a whole.

Learning outcomes (gained knowledge):

The students are gaining and developing knowledge and abilities that enable them to individually organize, coordinate, monitor and supervise the activities of certain segments of the insurance industry, both in the field of economy and in the state institutions and regulatory bodies. Assuming that insurance is a specific type of industry that business operations of insurance companies are subject to a number of risks, uncertain by its origin and specific only for this field, mastering the offered matter can significantly mitigate or even neutralize the consequences of the occurrence of adverse events.

Subject contents:

General characteristics of insurance, organizations of insurance, types of insurance, risk management, documents in insurance, property insurance, insurance of persons, life insurance, guarantee insurance, loan insurance, agriculture insurance, animal insurance, motor vehicle insurance, international conventions in the automobile liability insurance, coinsurance and reinsurance, calculation of retention and of the maximum possible damage, distribution of risk in reinsurance.

Teaching methods and learning activities:

Lectures followed by presentations prepared with the application of modern information technology. Through illustrations, graphics and drawings this procedure allows students the visual display of the most important economic principles, thus achieving a higher degree of interest. At appropriate moments during the lectures examples of good practice are illustrated, which results in a special interest and involvement in the debate. During the exercises students work on the examples where, by the application of modern methods from foreign practice, they resolve the most complex tasks that, once they graduate they will encounter in practice. Particularly successful students take topics and prepare seminar papers that are presented in front of all students.

References:

Šipka, D. and Marović, B. (2003). *Insurance Economics*. Banja Luka: Ekonomski fakultet

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragutin Šipka, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	International Financing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L + 2E	8
Professor(s)	Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to give students the necessary knowledge in the field of international financing. In the past few decades, international financing has recorded rapid and, at certain times a very fast development. National financial markets are increasingly losing the attribute of national and become part of the global financial market - the world market. Major financial and currency crises during the last and at the beginning of this century drew attention to the problems addressed by international financing. Complex relationships in international finance that occur as a result of continuous technological development, financial globalization and financial integration of national economies set new tasks and demands on economic theory, which should respond to various challenges and crises that the world is facing with.

Learning outcomes (gained knowledge):

The main result of studying this course is to gain the necessary knowledge in the field of international financing. In fact, the gained knowledge will allow students to practically view the international financial movements in order to make quality business decisions, not just those relating to cooperation with foreign partners, but to a great degree those related to operations within the domestic economy.

Subject contents:

Key thematic issues covered by the subject are: international financing - the subject, development and significance, foreign exchange rates and currency markets (factors that determine the exchange rate in the long and in the short term, fixed and fluctuating exchange rates - strengths and weaknesses), the international monetary system, characteristics of contemporary international financial markets, international capital flows, international financial organizations, Euro-market, financing export transactions, currency crisis and speculative attacks, problems of international debt and the debt crisis, global economic and financial crisis of the early twenty-first century.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, exercises, discussions, seminar papers, case studies and consultations. During the lectures a number of issues and problems of international financing will be analyzed with the active role of students to freely express their views and opinions.

References:

Jovanović, Gavrilović, P. (2008). *International Business Financing*. Belgrade: Faculty of Economics
 Pelević, B. and Vučković, V. (2008). *International Economics*. Belgrade: Faculty of Economics
 Krugman, P. and Obstfeld, M. (2009). *International Economics*. Zagreb: Mate
 Miškin, F. and Eakins, S. (2005). *Financial Markets and Institutions*. Zagreb: Mate

Types of assessment and grading:

Colloquia are a written form of the exam, and final exam is oral. The very activity of students is estimated through discussions, seminar papers and case studies.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Banking			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4L + 2E	7
Professor(s)	Dragana Bašić, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites

Subject goals:

The goal of studying this subject is theoretical education in banking, learning the basic principles of banking and the banking industry, meeting with bank management methodology in accordance with risks basic principles of banking operations, as well as the basics of regulation and supervision in banks, and the causes and models of managing banking crises. It is necessary to enable the student to effectively monitor trends and changes in banking, its compatibility and dependence on other systems and training for quality decision-making in accordance with it, and in order to successfully and timely adjust to the changes.

Learning outcomes (gained knowledge):

The student is able to successfully perform tasks in the field of banking industry, follow trends and factors of internal and external influences on the banking, effectively manage the bank and make good decisions by applying modern management methods, the general regulatory framework and control mechanisms. The student is able to recognize the key indicators of the occurrence of banking risks and banking crises and to take certain actions for their timely resolution. The students are qualified for successful participation in international research projects, employment and further improvement in the banking profession.

Subject contents:

Place of banking system in the country's financial system; Financial disintermediation; Elements of financial structure; Monetary policy, financial and economic development; Basic characteristics of traditional banking; Basics of contemporary banking, modern trends in banking and development perspectives; Banking functions in the financial system of the country; Reserve money; Deposit multiplier and money multiplier; Principles of banking; Organizational structure of banking institutions; Modern types of bank organizational structure; Financial statements; Quality assessment in banking operations; Main indicators of bank profitability; Banking capital, forms and methods of collection; Subordinated bonds; International coordination of capital; Term, models and functions of the central bank; Instruments of monetary regulation; The European Central Bank; Banking in B&H; Sources of bank funds; Deposits and deposit pricing; Deposit insurance; Non-deposit fund sources: CDs, commercial papers and repurchase arrangements; Loans – term and types; Credit analysis and approval methodology; Determining credit worthiness of the loan applicant; Securing a loan; Loan pricing; Banking investment portfolio and the factors of influence; Money market instruments and capital markets that banks use; Risks in banking and management models; Asset and Liability Management (ALM concept); The Basel Accord (Basel I, Basel II); Regulation and supervision of banks (capital adequacy, credit, market and operational risk, supervision and transparency); Factoring, forfeiting and leasing transactions; Issuing guarantees; Determinants of bank mergers and acquisitions and analytical design; Strategic planning in banks; Creation and resolution of banking crises; E-banking – the effects of information technology, systems of interbank payments, online and Internet banking.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, exercises, seminar papers, discussions, analysis of cases and consultations. Independent research and analysis of bank experiences and banking systems in the region and in the world.

References:

Dušanić, J. B. (2003). *Commercial Banking*. Srpsko Sarajevo, Belgrade: Consseco Institute
 Plakalović, N. (2004). *Monetary Economics*. Theory, institutions and policies. Srpsko Sarajevo: Institute for publishing textbooks
 Rose, S. P. and Hudgins, C. S. (2005). *Bank Management and financial institutions*. Belgrade: Data Status
 Čirović, M. (2001). *Banking*. Belgrade: Bridge Company

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragana Bašić, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Accounting of Banks and Insurance Companies			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4E+2L	7
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Accounting, Banking, Insurance Economics	Knowledge of accounting principles and the basic categories of banking and insurance

Subject goals:
 To master the specific aspects of accounting in banking industry and insurance industry is in the basis of the contents of this subject. Accounting coverage of business changes in these industries implies the existence of another chart of accounts and different balance schemes in relation to other businesses so learning about their specifics is a primary goal of the study.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of this course the student can independently analyze and solve specific problems of accounting of banks and insurance companies. The gained knowledge represents a solid basis for practical application but also for further studies - master.

Subject contents:
 Chart of accounts for banks. Accounting policies. Accounts with banks as the primary instruments of payment operations. Cash payments and their accounting records. Special instruments of payment operations. The financial statements of banks and their specificity. Balance sheet and income statement of banks. Flow of funds report in banks. Saving deposits. Loans to businesses and individuals. Domestic payment operations. International payment operations. Determining the periodic business results. Financial statements of branch office and head office. Bookkeeping records of incomes and expenditures of insurance companies. Cost of compensations from the insurance. Accounting treatment of mathematical reserves. Specifics of the contents of the balance sheet and income statement of insurance companies. Specifics of the contents of the report on the flows of funds of insurance companies. The calculation of the profitability of insurance companies.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures + exercises

References:
 Lukic, R. (2009). *Bank accounting*. Belgrade, Faculty of Economics
 Lukic, R. (2009). *Accounting for insurance companies*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:
 Colloquia and oral examination

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	E-Business			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	3L+3E	5
Professor(s)	Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
Introducing students to Internet technology, and modern forms of business that is based on intensive use of information, especially Internet technology – electronic business (e-business). The concept of customer relationship management and business intelligence in terms of e-business is particularly covered. The goal is to point out to the profound changes that are taking place in the sphere of modern economy under the influence of Internet technologies and e-business, and manifesting through the so-called paradigm of New economy and the phenomenon of economic globalization.

Learning outcomes (gained knowledge):
The gained knowledge should enable the development of conceptual and information knowledge and skills necessary for initiating, introducing and practicing the activities of e-business in small, medium and large organizations.

Subject contents:
Internet and Internet services (Internet development, analysis of the general situation on the Internet, Internet principles, and ways to connect to the Internet). Standard Internet services (remote file transfer, E-mail, WWW, shipping lists, user discussion groups, chat, Internet telephony, teleconferencing and videoconferencing, advanced Internet services). Electronic business (the term e-business, international legal regulations of e-business). Fields of application of e-business (electronic data interchange, electronic sales of goods and services, electronic purchase, electronic trade and models of electronic trade, electronic marketing, electronic capital trade, electronic reservation system, electronic banking and online financial transactions, electronic payment systems, electronic publishing, electronic entertainment and recreation, electronic mobile business). Impact of information technology on the powers of competitive advantage in e-business (relationship with customers, relationship with suppliers, IT as a basis for competitiveness, IT as a basis for interorganisational co-operation, IT shapes new products and services). Information technology and Porter's value chain (input logistics, production, output logistics, supply chain management, marketing and sales, after-sales services, corporate infrastructure, human resources management, development, procurement). Business Intelligence (BI). Knowledge management and business intelligence (collective memory, corporate intranets and portals for the support of decision-making, extranets and inter-organizational portals, measurement and performance analysis of Web sites). Customer relationship management (CRM). Data storage and methods and tools for implementation of knowledge from data. Forms of abuse of information technology in e-business (misuse of IT tools, unauthorized use of software and violation of property rights, sabotage, and computer viruses). Forms of protection against abuse of information technologies in e-business (control of confidentiality – cryptography, access control, integrity control, control of availability, control of denial impossibility). Protection of privacy of individuals working other Internet. The new economy and economic globalization.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, case studies, and exercises on the computers.

References:
Aleksić Marić, V. (2008). <i>Elektronsko poslovanje</i> . Banja Luka: Ekonomski fakultet Banja luka

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
Passed test on the computers is a prerequisite for taking the final exam.
Name of the professor who provided the information: Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Tariffs in Insurance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Dragutin Šipka, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Insurance Economics	Direct

Subject goals:

The study of the subject “Tariffs of insurance” aims to offer the students of the Faculty of Economics, Module of Financial Management, Banking and Insurance, to master the academic skills related to the principles of calculation and the accounting of net and gross tariffs for different types of insurance: property, persons, pension and health insurance. This subject provides students with necessary knowledge to analyze and monitor the adequacy of tariffs in terms of basic economic principles of insurance.

Learning outcomes (gained knowledge):

Students who successfully master the curriculum for this subject will become economic experts who will be trained to use modern scientific achievements in the field of national and international insurance. Acquired theoretical and practical knowledge will help them to become competitive in the labor market of: insurance companies, broker-dealer companies, public administration, particularly the regulatory agencies that conduct the surveillance of the insurance industry, bearing in mind that such a profile of academics has not yet been educated in the area of our country. In the end, they will acquire modern knowledge that will offer to the market competent and capable leaders able to build successful careers and contribute to the development of their business environment.

Subject contents:

Characteristics of risk and risk management as a basis for tariff setting, Retention and security reserves, Solvency margin and methods for its determination, Actuarial basics of formation and calculation of tariffs in personal assurance with special content related to life insurance, Actuarial basics of tariff formation in property insurance: industry, agriculture, buildings under construction, motor vehicles, Tariff formation in reinsurance, Tariff formation in the pension and health insurance, Expected value of losses and distribution of losses from the insurance basis.

Teaching methods and learning activities:

The teaching staff, following the modern scientific trends and achievements in the fields of insurance, transfers the knowledge through lectures, exercises and practical work, using methods and techniques applied in high-ranking university centers of European countries. Special attention is given to presentations with practical experiences of developed countries, in order to offer students the highest quality of modern business education. Since this subject’s program structure is based on problem solving and exercises, a special time is devoted to this type of interactive teaching.

References:

Kočović, J. (2000). *Actuarial Basics of Tariff Formation in Personal Assurance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Kočović, J. (2010). *Tariff Formation in Property Insurance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Šipka, D. (1998). *The Conditions of Insurance*. Banja Luka: Art print

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragutin Šipka, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Basel Principles			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)				

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of studying this subject is to enable students to acquire theoretical knowledge in the field of oversight, regulation and supervision of banks and banking activity and their training for effective implementation of the principles and standards of Basel Agreements in the banking practice of the Republic of Srpska and Bosnia and Herzegovina, i.e. in the banking industry in general. One of the primary goals of the elective subject called “Basel principles” is to expand students’ knowledge in the field of oversight, regulation and supervision in the banking sector that was gained through the implementation of the curriculum of the Module: Financial Management, Banking and Insurance, within the compulsory subject “Banking”.

Learning outcomes (gained knowledge):

Training of students for the successful implementation of the principles and standards of Basel Agreements in banking at the national and international level, broader theoretical upgrade of the students’ knowledge gained by studying the compulsory subject “Banking” in terms of the regulation and supervision of banks.

By achieving the defined objectives of the subject “Basel principles”, students gain complete knowledge in terms of oversight, regulation and supervision of banks and banking activities necessary for successful attendance and completion of the planned curriculum of the II cycle (Master studies).

Subject contents:

Control, regulation and supervision of banking operations, the Basel Committee on Banking Supervision, Basel Agreements, Banking risk management approaches in line with Basel II, **Calculating the minimum requirements for capital**, Risk-weighted assets, Required capital, CAR, Measurement and approaches to the measurement of credit risks, Approaches and methods of measuring market risks, Value at Risk, **Models for measuring VAR**, **Operational risk** and approaches to the measurement of **operational risk**, Market discipline, CAMELS and other models for ranking and rating of banks, Application of Basel standards in our country, Controversies and perspectives of Basel standards.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions, seminar papers, case studies and consultations. Independent research and analysis of the experiences of banks and banking systems in the region and the world in terms of implementation of the principles of Basel Agreements.

References:

Greuning van, H.; Bratanović, S.; (2003). *Analysis and Management of Banking Risks*. Zagreb: Mate Đukić, Đ.; Whitefish, V.; Ristić, Ž. (2004). *Banking*. Belgrade: Faculty of Economics
 Mešić, D. (2004). *Prudential Supervision of Banks and Financial Conglomerates*. Novi Sad: Stylos
Core Principles for Effective Banking Supervision. (2006) Basel: Bis Basel Committee on Banking Supervision

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragana Bašić, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Strategic Financial Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	7	2L+2E	6
Professor(s)	Dragan Mikerević, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management	Direct

Subject goals:

The subject enables students to become familiar with the concepts of advanced financial management and in particular highlights the importance of strategic decisions made in the company. One of the goals of studying this subject is to become familiar with the methodologies for solving various financial problems, as well as understanding the company's environment as an important factor of influence in making financial decisions.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course students will be able to understand the importance and ways of making strategic decisions in the company. In addition, they will learn certain techniques that will enable them to implement these decisions in practice. Also, they will acquire the necessary skills in basic functioning of financial markets and learn the basic concepts and settings of the problems of company restructuring.

Subject contents:

The financial system of the company, its environment and strategic financial management. Business environment. Price and the time value of money. CAPM and APT theories. Financial markets and their efficiency. Hypothesis of market efficiency. Company's strategy. Making investment decisions. Making funding decisions. Theory and the importance of capital structure. Making decisions about dividends. Restructuring and competitiveness of enterprises.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations and programs from the field of finance. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise. Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes.

Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Mikerević, D. (2005). *Strategic Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finrar

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Audit of Financial Statements			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Auditing	Direct

Subject goals:

The subject aims to expand the knowledge that students gained in the field of auditing into the field of practical action in this area. In addition to the basic concepts of auditing and all of its forms, it provides insight into the audit regulations, with special emphasis on the International Standards on Auditing (ISA). A significant part of the course is devoted to practical study of the audit, which shows a complete audit process on a practical example and allows students to apply their knowledge in practice.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course, students will be able to practically apply the knowledge gained from the audit of financial statements, as the most important components of the audit. They will master some of the International Standards on Auditing (ISA), which are crucial for undisturbed performance of auditing in practice and through practical examples they will see how those standards are implemented in our practice, as well as in the practice of other countries that have accepted them.

Subject contents:

Auditing goals and general principles. Terms of audit engagement and accepting the client. Audit quality control. Documentation in the audit. Detection of frauds. Control of the implementation of laws and regulations. Planning and risks in auditing financial statements. The evidence in the audit. Working papers. Record of planning the audit. Record of audit testing. Reminder for creation of the audit planning. Dossier "The auditor's report."

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the classes, some of the topics will be discussed or illustrated by various simulations and programs for auditing. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise. Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes. Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P.; *Principles of Auditing – An International Perspective*. Banja Luka: Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska
 Božić, R.; Kondić, N. (2007). *Audit of financial statements – a practical guide to the audit*, 2nd amended and supplemented edition. Banja Luka: FEBU and AAA RS
International standards and communications audit, assurance and ethics. (2004). Belgrade: AAA S and RS
Code of Ethics for Professional experts. Banja Luka: AAA RS

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Novak Kondić, PhD, Associate Professor

THE FOURTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS
MODULE: INTERNATIONAL ECONOMICS

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Economics of the European Union	4	2			8
International Finance	4	2			8
Foreign Trade Business	4	2			8
Elective subject	2	2			6
International Business Law			4	2	6
Contemporary Economic Systems			4	2	6
International Marketing			4	2	7
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	14	8	14	8	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: International Economics

Financial Markets (7th semester)

World Markets

Economics and Development of National Economy

Economic Doctrines

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	European Union Economics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L+2E	8
Professor(s)	Goran Popović, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The subject provides students with knowledge of history of the European Union creation, the main EU institutions, as well as other regional integration in the world. Students will learn what kind of trade policy the EU is applying, how the EU influences the development of rural regions, what attitudes of the leading EU institutions are related to industrial, common agricultural and regional policies. The students will learn to interpret macroeconomic indicators: population, gross domestic product, inflation, investment, unemployment, etc. and to use the information obtained in the assessment of development of certain countries and regions; they will understand the role of EU monetary policy towards the countries in the region and important items in the EU budget and the differences between the budget of individual countries and the EU budget.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student will dispose of basic knowledge of the facts, principles and processes related to the European Union. The student will be able to practically apply the acquired knowledge in the analysis of basic macroeconomic indicators in the EU, and will acquire knowledge of trade, industrial, regional, agricultural and other policies of the European Union, which have a significant impact on our country as well.

Subject contents:

Introductory lecture: History of the EU and basic information about the EU. European Union institutions. Regional integrations. The main macroeconomic indicators: population, GDP, inflation, investments. The main macroeconomic indicators: unemployment, types of unemployment and unemployment rates in the EU. EU trade policies. Industrial policy of the European Union. EU competition policy. EU regional policy. The common agricultural policy and rural development: the emergence, goals and role of the Common Agricultural Policy (CAP), the consequences of CAP implementation. The common agricultural policy and rural development: rural development policy of the EU. European Monetary Union. EU budget.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature, interactive teaching. Exercises, illustrations, discussions with students, application of knowledge for practical purposes, debate on cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers, consultations.

References:

Popovic, G. (2009). *European Union Economics*-Macroeconomics aspects and common policies. Banja Luka: Faculty of Economics
 Commission of the European Communities. (2009). Brussels, 1.12.2009. SEC, Volume I, II, III.

Types of assessment and grading:

Attendance	4 points	Colloquium I	0-35 points	Final exam	0-16 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 - 10 points	Colloquium II	0-35 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Popović, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	International Financing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L+2E	8
Professor(s)	Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to give students the necessary knowledge in the field of international financing. In the past few decades, international financing has recorded rapid and, at certain times a very fast development. National financial markets are increasingly losing the attribute of national and become part of the global financial market - the world market. Major financial and currency crises during the last and at the beginning of this century drew attention to the problems addressed by international financing. Complex relationships in international finance that occur as a result of continuous technological development, financial globalization and financial integration of national economies set new tasks and demands on economic theory, which should respond to various challenges and crises that the world is facing with.

Learning outcomes (gained knowledge):

The main result of studying this course is to gain the necessary knowledge in the field of international financing. In fact, the gained knowledge will allow students to practically view the international financial movements in order to make quality business decisions, not just those relating to cooperation with foreign partners, but to a great degree those related to operations within the domestic economy.

Subject contents:

Key thematic issues covered by the subject are: international financing – the subject, development and significance, foreign exchange rates and currency markets (factors that determine the exchange rate in the long and in the short term, fixed and fluctuating exchange rates - strengths and weaknesses), the international monetary system, characteristics of contemporary international financial markets, international capital flows, international financial organizations, Euro-market, financing export transactions, currency crisis and speculative attacks, problems of international debt and the debt crisis, global economic and financial crisis of the early twenty-first century.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, exercises, discussions, seminar papers, case studies and consultations. During the lectures a number of issues and problems of international financing will be analyzed with the active role of students to freely express their views and opinions.

References:

Jovanović, Gavrilović, P. (2008). *International Business Financing*. Belgrade: Faculty of Economics
 Pelević, B. and Vučković, V. (2008). *International Economics*. Belgrade, Faculty of Economics
 Krugman, P. and Obstfeld, M. (2009). *International Economics*. Zagreb, Mate
 Miškin, F. and Eakins, S. (2005). *Financial Markets and Institutions*. Zagreb: Mate

Types of assessment and grading:

Colloquia are a written form of the exam, and final exam is oral. The very activity of students is estimated through discussions, seminar papers and case studies.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Foreign Trade Business			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L+2E	8
Professor(s)	Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The main goal of this subject is to enable students to master the basic instruments of foreign trade policy, and to learn the elements, techniques and forms of foreign trade operations and ways of their realization.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student will gain basic knowledge about the instruments of foreign trade policy, then about the types of foreign trade operations, ways of their implementation, and learn about the risks of foreign trade operations. The student will gain knowledge of all the documents that appear in foreign trade operations, as well as techniques and stages of performing a complete foreign trade business.

Subject contents:

Foreign trade and foreign trade operations, the organization of foreign trade affairs, direct participants in foreign trade operations, indirect participants in foreign trade operations. Foreign trade policy and foreign trade policy instruments. Multilateral institutions of international trade. Negotiations in foreign trade operations, the risks in foreign trade operations and financing of foreign trade operations. Foreign trade affairs, regular exports of goods, regular imports of goods, exports and imports of services, exports and imports of intellectual property, complex foreign trade operations. Electronic technology and foreign trade operations.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions, seminar papers, analysis of practical examples, exercises and consultations. During the lectures, in addition to the systematic transfer of knowledge from the literature, the ability and ways of practical application of that knowledge will be covered. Various possibilities of application of theoretical elements in practice are topics for active student participation in discussions. Preparation and presentation of seminar papers with the application of the methodology for the preparation of professional papers. During exercises and consultations some practical elements and practical application of theoretical knowledge will be discussed in more detail.

References:

Kozomara, J. (2005). *Foreign Trade*. Belgrade: Institute of Economic Diplomacy
 Vukmirica, V. (2000). *World Trade Policy and Market*. Belgrade: Grmec - Economic Review
 Kovacevic, M. (2002). *International Trade*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	International Business Law			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L+2E	6
Professor(s)	Rajko Kasagić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The aim of the study of International Business Law is the need for students of economics to learn the basic legal rules that are governing international economic relations, i.e. relations between economic entities from different countries. The subject allows students to study the function of state in foreign economic relations and the determination of the legal framework of business operations of economic entities in the event of concluding an agreement with a foreign element. In addition, the subject covers the public international law, because modern life directs countries towards continuous international negotiations in order to resolve a number of issues of common interest.

Learning outcomes (gained knowledge):

Studying this subject a student will gain necessary knowledge about the way of functioning of international economic relations, the subjects of international business law, making a contract with an international element, international payments, foreign credit transactions, and settlement of international disputes.

Subject contents:

The first part of the subject matter covers the basic concepts, economic relations, subjects, sources and principles of international business law. The second part is reserved for gaining the knowledge in the system of international business law, making a contract with an international element, international insurance, international payments, foreign credit transactions and settlement of international disputes.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. Exercises, where, with plenty of concrete examples from practice, students will try to present the real life situations with the purpose of better understanding and mastering the curriculum. Consultations and seminar papers that will be presented, if necessary, in lectures and exercise classes.

References:

Kasagić, R. (2008). *International business law*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Rajko Kasagić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Contemporary Economic Systems			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4L+2E	6
Professor(s)	Đoko Slijepčević, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The subject provides students with knowledge about economic systems and ways of their analysis and comparison. The students will learn all about the development of various types of economic systems throughout history, occurrence of various macroeconomic theories and policies, and learn how the different schools explained and solved problems in macroeconomic policy. The students will understand the importance and role of government in industrial development and transformation to a modern market economy.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of this course the student will dispose of basic knowledge about facts, principles and concepts in modern economic systems. The student will be able to practically apply the gained knowledge in evaluating and comparing different economic systems, as well as in the analysis of the influence of macroeconomic policy and the state on the development of economic systems.

Subject contents:
 The concept and definition of the economic system. Typology of economic systems. Evaluation of the effectiveness of the economic system: goals, success factors, performance criteria, indicators of success. Comparative analysis of major determinants of economic systems: ownership, decision making, motivation, coordination mechanisms. Economic system and economic development: essential subsystems of the economic system for economic development. Economic system and economic policy: the components of economic policy, short-and long-term goals, standard measures and discriminatory measures of economic policy. The economic functions of government and public sector economy: the basic functions of government, the formation of demand for public sector governance, representative democracy, the forming offers the public sector. Shortcomings of market mechanisms and the role of the state: monopolies, external effects, the provision of public goods, the necessity of redistribution of national income. The traditional macroeconomic policy: the Great Depression, Keynesian policy, stagflation 70's and 80's of the 20th century. The new macroeconomic policy: monetarism, rational expectations theory, theory of economics of- fers. Phillips curve: short, long, Friedman-Delphs curve. Globalization and transition. Features of the world economy: Megatrends, Topfler waves, worldwide problem of unemployment. Characteristics of privatization and transition in Eastern European and Balkan countries. Comparative analysis of the success of contemporary economic systems: economic growth, efficiency, stability, openness, distribution, standard and quality of life.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature, interactive teaching. Exercises, illustrations, discussions with students, application of knowledge for practical purposes, debate on cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers, consultations.

References:
 Bajec, J. and Joksimović, Lj. (2006). *Modern Economic Systems*. Belgrade: Faculty of Economics
 Jergin, D.; Stanley, J. (2004). *Commanding heights*. Belgrade, Narodna knjiga – Alfa
 Stiglitz, J. (2004). *Public Sector Economics*. Belgrade: Faculty of Economics (Selected parts)

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Đoko Slijepčević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	International Marketing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4L+2E	7
Professor(s)	Perica Macura, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The goal is that students, on the basis of the gained knowledge of the principles (basics) of marketing, explore the elements and processes of international marketing. International marketing is taught from the perspective of the processes and tendencies that exist in the modern international marketing environment.

Learning outcomes (gained knowledge):
With a renewal and deepening of knowledge of the principles of marketing students acquire skills and knowledge to study the elements of international marketing from the theoretical aspect, but also the skills and knowledge of specific (managerial) involvement in the current international marketing flows.

Subject contents:
Basic principles of marketing and international marketing; International dimensions of marketing; International marketing environment; Globalization and modern processes in the market; International marketing research, analysis and decision making; International marketing management; Market-entry strategies in the process of international marketing; International marketing program.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, consultations, exercises, individual students' presentations and written papers (seminar papers), and workshops.

References:
Jović, M. (2006). <i>International Marketing</i> . Belgrade: Interma Net
Cateora, Ph. (1996). <i>International Marketing</i> . New York: Irwin McGraw-Hill
Rakita, B. (2009). <i>International Marketing</i> . Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	4 points	Colloquium I	0-35 points	Final exam	0-16 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 - 10 points	Colloquium II	0-35 points		

Special remarks for the subject:
Name of the professor who provided the information: Perica Macura, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Financial Markets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	7	2L+2E	6
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management, Macroeconomics, Financial mathematics	Knowledge of basic principles of finance

Subject goals:

The goal of studying the subject is to enable students to master basic concepts and categories in the field of modern financial markets. Financial instruments, financial markets and participants are the basics for understanding the economic system and thus are part of the compulsory curriculum.

Learning outcomes (gained knowledge):

After passing the exam, the students of this study program will be able to explain what are the financial markets, what are the segments of the financial markets, institutions and instruments of the financial markets. The efficiency of modern financial markets and their regulation are the basic elements of understanding of the market functioning. Also, students will master the basic methods of risk assessment and yield of securities traded in financial markets.

Subject contents:

The basics of the financial system. Place and role of financial systems in the market economy. Relationship between financial and real sectors of the economy. Analysis of financial markets. The concept, role and development of financial markets. Division and types of financial markets. Stock exchanges and stock exchange transactions. Basic characteristics of modern financial markets. The purposes and objectives of the legal regulation of financial markets. The basic forms of regulation. The efficiency of financial markets. Participants in financial markets. Pension funds. Investment companies. Shares. Bonds. Derivative financial instruments. Money Market, Capital Market. The foreign exchange market. Financial derivatives market. Primary and secondary markets.

Teaching methods and learning activities:

Lectures + exercises

References:

Živković, B. and Šoškić, D. (2007). *Financial markets and institutions, second edition*. Belgrade: Faculty of Economics
 Erić, D. (2003). *Financial markets and instruments*. Belgrade: Čigoja

Types of assessment and grading:

Colloquia (written) and oral exam

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	World Markets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of this subject is to provide students with necessary knowledge of modern developments in the world economy. In the past few decades, there has been increasing global connectivity, integration and interdependence in economic, social, technological, cultural and political spheres. Economic dimensions of the connectivity are reflected through the growing integration of commodity and financial flows, labor markets and regional economic integration. In such a globalized economy, national economies function within an integrated international market. The dominant direction, in which the markets are evolving, is the liberalization of movement of goods, capital and labor.

Learning outcomes (gained knowledge):

The main result of studying this subject is gaining the necessary knowledge in the field of modern world economy. The acquired knowledge will enable students to gain broader knowledge about the process of globalization of world economy and markets. National markets are increasingly losing the attribute of national and become part of the world market.

Subject contents:

Key thematic areas within this subject are: basic characteristics and trends in the contemporary world economy; integration of commodity flows; integration of financial flows; labor market integration; transnational companies in the world economy; regional economic integrations; World Trade Organization; the institutionalization of international trade in primary products; economic organizations of the developed countries.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, exercises, discussions, seminar papers, case studies and consultations. During the lectures a number of issues and problems will be analyzed with the active role of students to freely express their views and opinions.

References:

Pelević, B.; Vučković, V. (2008). *International Economics*. Belgrade: Faculty of Economics
 Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *International Economics*. Zagreb: Mate
 Miškin, F.; Aikins, S. (2005). *Financial Markets and Institutions*. Zagreb: Mate

Types of assessment and grading:

Colloquia are a written form of the exam, and final exam is oral. The very activity of students is estimated through discussions, seminar papers and case studies.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Economics and Development of National Economy			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of studying this subject is that students master the basics of the economic system, and to understand the importance of certain factors of development and their impact on the development of national economy. The students are also introduced to basic theoretical approaches to economic development and the basic characteristics and trends of economic development in the modern world.

Learning outcomes (gained knowledge):
 The student gets a clear knowledge of the basic elements of the economic system and the organization of the economy and on all subsystems of the economic system: the prices system, planning system, fiscal system, foreign exchange system, monetary-credit system and a system of organizing the economy. The student will be able to analyze the role and influence of some factors on the development of national economy.

Subject contents:
 Economic system: definition, components, the efficiency of functioning. National income and gross national product: two theoretical schools; allocation of national revenue.
 Factors of production and factors of economic development. Basic economic theories of economic development and strategy.
 Priorities in the economic development of small under-developed countries.
 Basic subsystems of economic system. Economic policy and economic growth and development. Comparative analysis and structural questions of development in BiH

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, exercises and seminar classes which includes the preparation and presentation of seminar papers.

References:
 Đorđić, S. (2009). *Modern economic growth and economic system*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Đerić, B. (1997). *Theory and Policy of Economic Development*. Belgrade: modern administration

Types of assessment and grading:
 Continuous assessments, preparation and presentation of seminar papers and oral examination.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Economic Doctrines			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Đoko Slijepčević, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The subject provides students with knowledge about the development of economic thought through history. The students will understand how the economic thought was changing through the different epochs, how the different theories addressed the economic problems in society, as well as the contributions of each of the studies schools and their most important representatives. The students will understand the importance of knowing different schools of economic thought, and their role in the modern progress of science and understanding of the difficulties in macroeconomic policy.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student will dispose of basic knowledge about facts, principles and concepts of economic doctrines. The students will be able to practically apply the gained knowledge in solving current issues that modern macroeconomic policy is facing with and to make comparative analysis of the solutions offered by certain theories; he/she will realize what are the contributions of the Marginalist school, which is considered to be the architect of microeconomics. The student will learn how were thinking Smith, Ricardo, Keynes, Sismondi, Owen, Marx, Menger, Jevons and others who are considered to be the most important names in the history of economic thought.

Subject contents:

Creation of economic thought, economic ideas of the Middle Ages. Mercantilists learning. Physiocracy. Classical political economics. Development of classical economics. Emergence and development of socialist thought. Marxist economics. Historical school. Marginalism. Institutions, John Maynard. Keynes' economics. Postmarshallian economics. Radical political economics. Modern trends in economics

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature, interactive teaching. Exercises, illustrations, discussion with students, application of knowledge for practical purposes, debate on cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers, consultations.

References:

Jaksic, M.; Pejic, L. (2003). *History of Economic Thought*. Belgrade: Faculty of Economics
 Soskic, B.(1995). *Economic Thought: Development and Modern Principles*. Belgrade: Modern Administration
 Ekelund, R.B.; Hébert, R.F. (1997). *History of Economic Theory and Methods*. Zagreb: Mate
 Jaksic, M.; Dimitrijevic, B. (1999). *Development of Economic Thought: Examples and Tests*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Đoko Slijepčević, PhD, Full Professor

FOURTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: BUSSINES ECONOMICS
MODULE: MANAGEMENT AND ENTREPRENEURSHIP

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Strategic Management	4	2			8
Marketing Management	3	2			8
Quality Management	3	2			8
Elective subject	2	2			6
Market Research			4	2	7
Economics and Management of SMEs			4	2	7
Management Information Systems			4	2	5
Elective subject			2	2	6
Graduate paper					5
TOTAL:	12	8	14	8	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: Management and Entrepreneurship

Economics and Development of National Economy
Investment Management
Economic Statistics
Financial Markets (7th semester)

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Strategic Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	4L+2E	8
Professor(s)	Jovo Ateljević, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

This is one of the key subjects in the field of business economics and management, and the very nature of the subject which is primarily related to the close connection between theory and practice, sets its main goals, as well as the methods of learning. The overall goal of the subject is to offer students, in a simple but systematic way, a good foundation in the field of strategic management and to interest them to a greatest possible extent in further studies in relevant areas. In terms of academic content, the subject has three objectives: a) allow students to learn and understand the conceptual issues of the subject and its integral relationship with other fields in economics and management, b) provide students with understanding the strategic management by combining general theoretical settings of strategic management with practical implications in the modern enterprise whose management is dictated by the dynamic business environment, and c) to provide students with tangible strategic analysis, design, implementation, and skills that can be easily applied in practice.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon the successful completion of the course, students will be able to: acquire and understand the basic theoretical and conceptual settings of strategic management; independently explain the meaning and importance of theoretical models that are commonly used in the context of strategic management; efficiently and effectively link the strategic management or its parts with the other study areas of business economics and management; independently make a strategy of business or other organization. In addition to the above, students will also: improve their written and oral communication skills and knowledge of English language; reform their culture of expression through a more liberal use of literature and all relevant sources of information/data; further develop their approach to critical thinking and the ability of the parallel thinking; improve other skills such as teamwork, leadership, business decision-making, etc.

Subject contents:

Strategy and management: a conceptual and contextual understanding; analysis of external factors-the structure and sector analysis; analysis of internal factors – analysis of company resources, value chain analysis and analysis of other suitable methods; business strategy and new paradigms of business strategy; strategies of corporations and enterprise growth; growth strategy through mergers and acquisitions, strategic management in the public sector; strategic management in the public sector; strategic management of the innovations; innovations and business networking; strategy of international enterprises and strategy of internationalization of enterprises; international market and the strategy of its conquest; strategic response to recent changes in the global market.

Teaching methods and learning activities:

Lectures: interactive teaching in order to engage students and stimulate their critical thinking. Conventional lectures will be enriched with video presentations and lectures given by the representatives from the practice.

Seminars / exercises: In this part of the learning activities, the students will have the opportunity to actively participate in the discussion that refers primarily to the analysis of case studies with the aim of linking theory and practice.

References:

Johson, G.; Scholes, K.; Whittington, R. *Exploring Corporate Strategy*. Text and Cases, (edition 7th or 8th)

Thompson, J.; Martin F. (2005). *Strategic Management*. Awareness, Analysis and Change (5th Edition), Thomson

Mašić, B. (2006). *Strategic Management*. Beograd: University Singidunum

Jovanović, P. (1999). *Strategic Management*. Beograd : Grafoslog

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Jovo Ateljević, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Marketing Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	7	3L+2E	8
Professor(s)	Perica Macura, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal is that students, on the basis of the gained knowledge of the principles (basics) of marketing, explore the elements and processes of marketing management. Marketing management is taught from the perspective of practical application of marketing concepts in business operations of enterprises and institutions, taking into account the current processes and trends that dominate the market and environment.

Learning outcomes (gained knowledge):

With a renewal and deepening of knowledge of the principles of marketing students acquire skills and knowledge to study the application of the concept of marketing in companies and institutions from the theoretical aspect but also the skills and managerial knowledge for the inclusion in modern market (marketing) flows. This includes acquiring knowledge and skills in the creation of appropriate marketing strategies, including the brand management.

Subject contents:

Introduction to basic principles of marketing management; planning of marketing activities; marketing plan; organization of marketing activities; marketing strategy; product in marketing strategy, price in marketing strategy; marketing channel strategy; promotion strategy; segmentation, differentiation and market positioning; brand creation and management; control of marketing activities.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, consultations, exercises, individual students' presentations and written papers (seminar papers), and workshops.

References:

Kotler, P., Marketing Management, Zagreb, Mate, 2000
 Macura, P., Marketing – micro, small and medium sized enterprises, Banja Luka, Faculty of Economics, 2009

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Perica Macura, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Quality management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	3L+2E	8
Professor(s)	Zdravko Todorović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 Students should: be familiar with the basics of the quality system, understand the standards, gain knowledge about the objectives, organization, implementation and effects of the quality system, demonstrate knowledge of methods used to improve its application, monitor and implement innovations in the quality system.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Students need to understand the functioning of the quality system, develop the ability to communicate with experts from other fields, properly analyze and interpret the available information, make appropriate recommendations and apply appropriate methods in order to increase the effectiveness of management system.

Subject contents:
 Systems theory. Industrial systems. Quality (perception of quality, circle of quality, quality of semi-products, products, software and services, determining the properties and characteristics of quality). Measurement, Research and Control. Determination of the value of quality. Quality management. Standards of Quality Management System ISO 9000. System of quality. Quality management with computers. Managing the economics of quality. Methods and techniques of the quality system. Documentation of the quality system.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures are conducted by the method of combination (“ex cathedra” / “case”). The theoretical part of teaching content is presented by “ex cathedra” method with the use of presentations; the second part of the teaching is done by “case” method of presented analyses of characteristic cases and examples that illustrate the theoretical content. The main form of work will be analyses of case studies so that students learn how to use their gained knowledge to practical purposes. Seminars include preparation, presentation and defense of the paper with the application of the methodology for the preparation of professional papers. Through the topics of seminar papers, the entire theoretical content of the subject is addressed.

References:
 Todorović, Z. (2009). *Quality Management*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Klarić, S.; Pobrić, S. (2009). *Quality Management – Tools and improvement methods*. Mostar: Faculty of Mechanics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Market research			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4L+2E	7
Professor(s)	Ljiljana Laks-Pregl, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites

Subject goals:

The subject enables students to understand the meaning and importance of market research as the most important function of marketing without which one can not imagine the process of decision-making, or solving business problems in marketing.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of this course the student will gain basic knowledge about the research process, methods of collecting primary and secondary data, types of research and specific areas of market research. Knowledge of the market are all the more detailed and precise, databases are the basis for decision-making, technology is more and more sophisticated, and the process of market segmentation and selection of target marketing groups adapts to the very individualized needs and desires.

Subject contents:

The curriculum is divided into three parts. The first part is an introduction to market research. The second part involves the process of market research and follows the logic of this process: From defining the problem and hypothesis to the compilation of reports on the results. After that the subject covers exploratory, descriptive and causal research, gathering of secondary data and methods for collecting primary data, measuring of the attitudes, and sample and sampling. The third part refers to the application of market research. First, it analyzes the organization of market research departments in companies, and then research that is directly related to marketing strategy: market segmentation and determination of the target group, research necessary in planning and implementation of marketing mix elements, as well as specifics of foreign market research and market research for the purpose of investment decision-making.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. During the lectures hours the practical problems of domestic and international market research and practice are covered, and students are actively involved in the teaching process.

Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the classes will also cover the examples (solving problem tasks) that will be used to illustrate and practice specific topics (collectively and individually). Illustrations and exercises involve two-way communication, and students are invited to freely express their opinions on the case for illustration and exercise.

Discussion of case studies. The main form of work will be case studies so that students learn how to use their gained knowledge for practical purposes.

Preparation and presentation of the seminar paper with the mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:

Šipka, D.; Vasiljev, S. (1996). *Market Research*. Banja Luka: Glas Srpski
 Tihi, B. (2007). *Market Research*. Sarajevo: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Ljiljana Laks-Pregl, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Economics and Management of Small and Medium-Sized Enterprises			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4L+2E	7
Professor(s)	Saša Petković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 This subject enables students to understand the importance and role of small and medium-sized enterprises (SMEs) in economic growth and development of a country. The students will gain systematic knowledge of managing the processes within SMEs as well as analyzing the impact of external factors on growth and development of SMEs. The students will enrich theoretical knowledge, gained by studying Enterprise Economics and Entrepreneurial Economics in the first few years of study, with the conceptual knowledge of efficient and effective management of SMEs, and will acquire the necessary knowledge to continue their education at the second cycle studies.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of this course the student will gain basic knowledge about entrepreneurship and managing SMEs. The student will be able to find the optimal solutions in managing SMEs applying the basic knowledge of economic theory and science in decision-making and will have a basic knowledge for further study of the theory of economics and management of SMEs. The student will be able to work independently and in a team, and to analyze business problems and develop a business plan for each project in the company.

Subject contents:
 The role of small enterprises and entrepreneurship in the development of civilization from a historical perspective. Defining SMEs. Organizational – legal forms of SMEs. Management of SMEs. Analysis of contemporary theories of companies - from neoclassical theory to the entrepreneurial theory of companies. The basic features of small and medium enterprises - the strengths and weaknesses of small and medium enterprises. From idea to product and service - analysis of company's market environment. Innovation and entrepreneurship. The basic tools of market research in SMEs. Costs as a form of investment. Capacity as a starting point of cost dynamics. Zone of capacity utilization and cost dynamics. Quantitative Structure costs and profit zone. Analysis of marginal costs. Break even analysis and the effects of changes of influencing factors on the break even point. From sales to marketing orientation of companies. Positioning of SMEs products and services. SMEs and direct marketing. Models and forms of financing of SMEs according to the phases of the life cycle. Funding from the capital. Funding from the debt. Preparation and evaluation of investment studies and business plans in SMEs.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, i.e. systematic transfer of knowledge from the literature and practical examples. Illustrations and exercises that involve two-way communication and students are invited to freely express their opinions on cases that will be discussed. The main form of work will be analysis of the case studies so that students learn how to use gained knowledge to practical purposes. During the semester two study visits to successful SMEs in the Republic of Srpska will be organized, as well as lectures and interviews with successful entrepreneurs and managers.

References:
 Berberović, Š.; Jelić, M. (2006). *SMEs Management*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Dostić, M. (2004). *SMEs Management*. Sarajevo: Faculty of Economics
 Casson, M. (2003). *The Entrepreneur. An Economic Theory*, 2nd edition, Cheltenham, Edward Elgar

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Saša Petković, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Management Information Systems			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	8	4L+2E	5
Professor(s)	Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to introduce students with contemporary theoretical and practical aspects of management information systems and information technologies for management. Alongside with gradual introduction of students to modern tools for creating business applications, the goal is that students are trained to use new information technologies for making business decisions.

Learning outcomes (gained knowledge):
 The subject provides students with the integration of basic management and IT knowledge in the design and application of information and communication technologies, introduction to the theory and practice of effective management of information technology and projects for the development of management information systems, and understanding the range and possibilities of IT in terms of management.

Subject contents:
 The term of information and communication technologies. Information technology as a support to decision-making. Data, information and knowledge. Decision-making process. Management of information resources. Management information systems – types and functions. Transactional Information Systems. Management information systems. Information systems for support to decision-making. Expert systems and intelligent systems of support to business decision-making. Basic components of management information systems. Management information systems based on the Web. System analysis and modeling of management information systems. Design of management information systems. Design of databases and files. Network design. Network Configuration and division of networks according to geographic areas. Deployment, management and maintenance of management information systems. An audit of management information systems. ERP integrated business software and management information systems. The term of integrated software. The evolution of integrated software. How ERP can be used for the improvement of company's performance? Internet, network computing and electronic business communications. Knowledge management and business intelligence. Ethical and social issues related to the management of information systems.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, case studies, and exercises on the computers.

References:
 Stankić. R.; Krsmanović, B. (2009). *Management Information Systems*. Bijeljina: Faculty of Foreign Trade

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 Passed test on the computers is a prerequisite for taking the final exam.

Name of the professor who provided the information: Vesna Aleksić Marić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Economic statistics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	7	2L+2E	6
Professor(s)	Jasmin Komić, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Statistics	

Subject goals: The subject enables students to become familiar with different methods of statistical analysis related to demographics, the statistical coverage of production, national accounts, and quality control and other.
--

Learning outcomes (gained knowledge): Students will master the statistical methodology and its application in order to obtain the results, through the various analyses and research procedures, on the basis of which, further, valid conclusions can be drawn and appropriate decisions can be made.
--

Subject contents: Statistic system. Population statistics. Labor and employment statistics. Capacities and their statistic inclusion. Statistics and analysis of production. Macroeconomic balance-sheet and economic models. Statistics and productivity analysis. Price statistics and exchange ratios. Life standard statistics. Conjunction statistics.

Teaching methods and learning activities: Lectures, exercises and seminar papers
--

References: Mladenović, D.; Đolević, V.; Šoškić, D. <i>Economic Statistics</i> .
--

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
Name of the professor who provided the information: Jasmin Komić, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Economics and Development of National Economy			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)	Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of studying this subject is that students master the basics of the economic system, and to understand the importance of certain factors of development and their impact on the development of national economy. The students are also introduced to basic theoretical approaches to economic development and the basic characteristics and trends of economic development in the modern world.

Learning outcomes (gained knowledge):

The student gets a clear knowledge of the basic elements of the economic system and the organization of the economy and on all subsystems of the economic system: the prices system, planning system, fiscal system, foreign exchange system, monetary-credit system and a system of organizing the economy. The student will be able to analyze the role and influence of some factors on the development of national economy.

Subject contents:

Economic system: definition, components, the efficiency of functioning. National income and gross national product: two theoretical schools; allocation of national revenue.

Factors of production and factors of economic development. Basic economic theories of economic development and strategy.

Priorities in the economic development of small under-developed countries.

Basic subsystems of economic system. Economic policy and economic growth and development. Comparative analysis and structural questions of development in BiH

Teaching methods and learning activities:

Lectures, exercises and seminar classes which includes the preparation and presentation of seminar papers.

References:

Đorđić, S. (2009). *Modern economic growth and economic system*. Banja Luka: Faculty of Economics

Đerić, B. (1997). *Theory and Policy of Economic Development*. Belgrade: modern administration

Types of assessment and grading:

Continuous assessments, preparation and presentation of seminar papers and oral examination.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Investment Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	8	2L+2E	6
Professor(s)				

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management, Financial Mathematics	Knowledge of basic principles of finance

Subject goals:
 The subject aims to enable students to master the basic concepts and categories in the field of investments and investment management.

Learning outcomes (gained knowledge):
 After passing the exam, the students of this study will be able to explain what are investments, what types of investments there are and how to perform evaluation and decision making on investments.
 Investment management includes knowledge of various aspects of investments in private and public companies, investments in real assets and the securities. After passing the exam, students should master the basic elements of the investment management.

Subject contents:
 The basic principles of investment valuation D 17, H 8, H 9. *Greenfield* investments. Investments in companies with negative earnings D 22. Investments in young and beginner companies D 23. Investment in private companies D 24. Mergers and acquisitions D 25. Investment in real assets D 26. Investments in other assets D 27. Basic elements of investment in securities.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures + Exercises

References:
 Fabozzi, F.J.; Markowitz, H.M. (2002). *The Theory & Practice of Investment Managament*. John Wiley and Sons
 Litterman, B. (2003). *Modern Investment Management*. John Wiley and Sons
 Damodaran, A. (2003). *Investement Valuation*. John Wiley and Sons
 Higgins, R.S. (2007). *Analysis for Financial Managament*. McGraw Hill

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Activity in class (Term paper, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Academic undergraduate studies – I Cycle		
	Study program(s):	Academic undergraduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Financial Markets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	7	2L+2E	6
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Financial Management, Macroeconomics, Financial mathematics	Knowledge of basic principles of finance

Subject goals:

The goal of studying the subject is to enable students to master basic concepts and categories in the field of modern financial markets. Financial instruments, financial markets and participants are the basics for understanding the economic system and thus are part of the compulsory curriculum.

Learning outcomes (gained knowledge):

After passing the exam, the students of this study program will be able to explain what are the financial markets, what are the segments of the financial markets, institutions and instruments of the financial markets. The efficiency of modern financial markets and their regulation are the basic elements of understanding of the market functioning. Also, students will master the basic methods of risk assessment and yield of securities traded in financial markets.

Subject contents:

The basics of the financial system. Place and role of financial systems in the market economy. Relationship between financial and real sectors of the economy. Analysis of financial markets. The concept, role and development of financial markets. Division and types of financial markets. Stock exchanges and stock exchange transactions. Basic characteristics of modern financial markets. The purposes and objectives of the legal regulation of financial markets. The basic forms of regulation. The efficiency of financial markets. Participants in financial markets. Pension funds. Investment companies. Shares. Bonds. Derivative financial instruments. Money Market, Capital Market. The foreign exchange market. Financial derivatives market. Primary and secondary markets.

Teaching methods and learning activities:

Lectures + exercises

References:

Živković, B. and Šoškić, D. (2007). *Financial markets and institutions, second edition*. Belgrade: Faculty of Economics
 Erić, D. (2003). *Financial markets and instruments*. Belgrade: Čigoja

Types of assessment and grading:

Colloquia (written) and oral exam

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

CONTENT OF THE CURRICULUM OF GRADUATE ACADEMIC STUDIES — MASTER STUDIES

NAME AND OBJECTIVES OF THE STUDY PROGRAM

Studies on the second cycle at the Faculty of Economics (academic graduate programs) are organized in two study programs:

- 1. Finance, Banking and Insurance;**
- 2. Business Economics.**

Each of the study programs contains two modules:

- 1.a) Accounting and Auditing;
- 1.b) Financial Management, Banking and Insurance;
- 2.a) International Economics;
- 2.b) Management and Entrepreneurship.

The scientific area to which the study programs belong is Economics.

The constant growth of knowledge in the field of economic science required frequent changes to the curriculum and adjustments to the new economic and social reality. Dramatic socio-economic changes and the requirements from economic and non-economic environment for new profiles of experts, have led to the quick response of our Faculty which, through these study programs, offers the new model of higher education, in compliance with the requirements of the Bologna Declaration and expressed needs.

The conditions in which the Faculty existed and survived have imposed the education of professionals in the field of modern business, such as: management, entrepreneurship, banking, marketing, accounting, audit, business finance, insurance, human resources, business information, international economics, etc. Parallel to this, the Faculty gave necessary knowledge for scientific research in various areas of contemporary economic science.

The main objective of both study programs of the graduate academic studies is education of relevant experts in a particular field at the master level, who will be trained to perform the complex and managerial jobs in the economy, as well as for inclusion in scientific-research work.

The program aims to enable students to work on solving concrete problems in economics and business economics (management and business), as well as for further academic researches within the doctoral studies. The program enables students to gain knowledge and master skills that are necessary to perform very complex managerial and analytical activities in various fields.

STUDY PROGRAM MODEL

Model of study programs is 4 + 1 + 3. Undergraduate studies last 4 years or 240 ECTS credits, and the master program lasts one year or 60 ECTS credits. Doctoral studies last 3 years or 180 ECTS credits, bringing the total for all three cycles to 480 ECTS credits.

SCIENTIFIC AREA TO WHICH THE STUDY PROGRAMS BELONG

Study programs on one-year graduate academic studies – master studies belong to the scientific area of Economics.

The study program Finance, Banking and Insurance comprises the following scientific areas:

- *Business Finance*
- *Accounting and Auditing*
- *Monetary Economics*
- *Fiscal Economics*

- *Management*
- *Actuarial science*
- *Operations Research*
- *The study program Business Economics comprises the following scientific areas:*
- *International Economics*
- *International Business Law*
- *Business Law*
- *Monetary Economics*
- *Marketing*
- *Entrepreneurial Economics*
- *Management*
- *Theoretical Economics*
- *Sociology of Culture*

TYPES OF STUDY AND THE LEARNING OUTCOME

The second cycle (one-year graduate academic studies – master studies) lasts for two semesters, with the total of 60 ECST credits.

Upon completion of the second cycle of studies, students will have the following qualifications (learning outcomes):

- they will show a systematic understanding and mastering of new specific and theoretical knowledge in the field of economics and management, based on current knowledge and broaden the knowledge gained during undergraduate studies.
- they will apply conceptual and abstract thinking with a high level of creativity and use their knowledge and understanding in new and unfamiliar areas, within the wider context in the field of study program.
- they will successfully perform the managerial tasks in the field of economy, especially in the narrow orientation within their departments such as finance, banking, insurance, accounting, international economics, management and entrepreneurship. They will also be able to transfer their knowledge to those without, but also to those with, economic knowledge and to participate in research projects.
- they will have the interpersonal and teamwork skills, appropriate to different contexts of learning and employment, and will show the abilities of leadership and initiative.
- they will possess the learning skills to study the literature that will enable them to continue their studies in a way that will largely be self-directed and autonomous, and they will be enabled for future independent or team oriented scientific-research work.
- they will be able to continue their studies in the third cycle, i.e. the three-year doctoral studies.

PROFESSIONAL, ACADEMIC OR SCIENTIFIC TITLE

Upon completion of the second cycle the student obtains the title:

Master of Economics (with addition of the area in which the Master's degree was obtained).

CONDITIONS FOR ADMISSION TO THE STUDY PROGRAM

On the basis of Article 52 of the Statute of the University of Banja Luka, the Scientific-research Council of the Faculty of Economics at the session held on 20th October 2010, has made the following

DECISION ON THE CONDITIONS OF ADMISSION TO GRADUATE STUDIES - MASTER LEVEL

Article 1

Applicants who have completed basic studies at the Faculty of Economics in Banja Luka directly enroll in graduate degree program of academic studies and pay the school fees according to the pricelist made by the Government of the Republic of Srpska.

Article 2

All the candidates who have completed the first cycle of studies at **faculties of economics** in the Republic of Srpska and Bosnia and Herzegovina, as well as students from abroad who have validated their diplomas at the Ministry of Education and Culture of the Republic of Srpska, have the right of entry to the second cycle of studies, provided that they have finished four years of study or (acquired) a total of 240 ECTS points, and have a harmonized curriculum to the curriculum of the Faculty of Economics in Banja Luka (<http://www.efbl.org/lat/studiji/nastavniplan>), as stipulated in the Rules of studying at the first and second cycle of studies at the University of Banja Luka (http://courses.unibl.org/uni/doc/pravila_studiranja_I_stepen.pdf). Compliance of the curricula must be at least 80% by volume and content of each subject.

Article 3

At the admission to the master program, the candidate who has not finished the Faculty of Economics, University of Banja Luka is obliged to submit the following documents:

- (a) Application for admission to master studies.
- (b) Diploma or a certified copy of the diploma of professional title of Bachelor of economics (240 ECTS points).
- (c) Certificate of passed examinations.
- (d) Certified a detailed curriculum for each passed examination.
- (e) Payment slip for the cost of verifying the examinations according to the decision of the Dean of the Faculty of Economics, which is based on the number of passed examinations for which the verification is performed.

The Faculty of Economics shall, within 15 days of the request submission, issue a decision on the status of verified examinations.

Article 4

Candidates who have completed the first cycle of studies at faculties of economics lasting three years or 180 ECTS points cannot directly enroll the master program, and they acquire the right of entry into the fourth year of studies at the Faculty of Economics in Banja Luka, in accordance with the Article 25 of the Rules of Study at the first and second cycle of studies at the University of Banja Luka. After graduating and acquiring the title of Bachelor of economics, they will be able to enroll the master program directly.

Article 5

Students who have the Bachelor of economics degree (240 points ECT) but did not graduate at the Faculty of Economics in Banja Luka, and who have received the Dean's decision on compliance of curricula, shall undergo the entrance exam from the following subjects:

1. Principles of Economics

References:

Mladen, I. (2010). *Principles of Economics*. Banja Luka: Faculty of Economics

Course description:

Political economics as a science. What is economics. Research methods in economics. The economic laws. Three key economic laws. The scope of social production. Social reproduction. Commodity production and the market. Basic elements of supply and demand. Elasticity of supply and demand. Forms of exchange of goods. Money. The modern economic system. Participants in the economic events and their behavior. Production volume and capital turnover. Production costs. Profit, profit rate and capital accumulation. Distribution as a phase of reproduction process. Labor market. Market of the loan capital. Real capital market. Banking system. The market of natural resources. Merchant capital. Share capital. Market structure of the modern capitalism. Economic functions of the country in contemporary economies. Public goods, externalities and public choice. Economic policy of the country in certain areas. Economic growth. Economic crises. International exchange.

2. Financial Accounting

References:

Šnjegota, D. (2010). *Application of IFRS through the Chart of Accounts framework*. Banja Luka: Faculty of Economics, Finrar d.o.o

Škarić Jovanović, K. (2007). *Financial Accounting*. Belgrade: Faculty of Economics

Course description:

The content of the subject consists of the following key themes: bookkeeping and accounting; object and purpose of accounting; principles of orderly bookkeeping and accounting principles; basic global procedures in the accounting and accounting tools, accounting accounts: concept, types and rules of making entries into accounts; business (economic) changes in accounts; chart of accounts layout and chart of accounts; property inventory; errors in accounting; establishment of legal entities and obtaining the initial capital; procurement of fixed and current assets; liabilities: definition, classification, origin and settlement; expenses and costs by nature (cost of materials, cost of goods sold, gross wages costs, depreciation costs, etc., financial expenses, other expenses and revaluation expenses), the principles of assessment of income; business, financial, other and revaluation income; methods of balancing financial results; pre-closing and closing entries; basic principles of preparation and presentation of financial statements in accordance with IFRS; basics of the financial statement analysis.

Students who enroll the master studies in the department: Finance, Banking and Insurance will also need to take an exam from the third subject:

3. Financial Management

References:

Mikerević, D.(2009). *Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics

Course description:

Enterprise business functions and tasks of business functions. Financial policy and financing rules. Money market and capital market. Stock market and currency market. Corporate finance, joint ventures, loans and specific forms of financing. Making funding decisions. Analysis of income, property and financial status of companies. Company's solvency rating. Financial planning, business and financial risk. The time dimension of money. The notion and quantification of investment, financial assessment and evaluation of project liquidity. Analysis of uncertainty. Financial management of permanent and long-term capital and fixed assets. Managing short-term liabilities and working capital. Managing dividend.

Students who enroll master studies in the department: Business Economics will also need to take an exam from the third subject:

3. Enterprise Economics**References:**

Berberović, Š.; Todorović, Z. (2009). *Enterprise Economics*. Banja Luka: Faculty of Economics

Salvatore, D. (1989). *Managerial Economics*. Zagreb: Mate

Course description:

The theory of an enterprise, enterprise economics and techniques of optimization. The analysis of demand, evaluation of demand, demand forecast. The theory and evaluation of income. The theory and evaluation of production. The theory and evaluation of consumption. The theory and evaluation of expenses. The theory and evaluation of profit. Market structure and determination of prices (perfect competition, monopoly, monopoly competition and oligopoly). Forms of productive calculation. Forms of market calculation. Regulation, risk analysis and determination of the required capital. Break event point. Principles of productivity, economy, profitability.

Entrance exam results:

Recognition of diplomas and entrance exam results will be published within 15 days of taking the entrance exam.

FINAL PAPER AND DIPLOMA

Procedure for the selection of topic, evaluation and defense of the final (master) thesis

A student can select the topic of the final (master) thesis the earliest after acquiring 30 ECTS points, according to the following procedure:

1. When selecting the topic of the final paper, a student consults with the potential mentor.
2. The student submits application of the final paper topic, signed by a mentor, to the Commission for graduate studies.
3. Commission for graduate studies suggests to the Scientific-Teaching Council the topic and a three-member Commission for evaluation and defense of the final paper, from among the teachers.
4. After passing all examinations, the student submits completed master paper to the Commission for evaluation and defense of the final paper.
5. Commission for evaluation and defense of the final paper submits a report within 15 days upon the submission of the final paper.
6. Report on the evaluation of the final paper shall be made available to the members of

- the Scientific-Teaching Council within 7 days. (On the bulletin board and the Faculty's website).
7. After this, the report is accepted by the Commission for graduate studies and Scientific-Teaching Council.
 8. Defense of the final paper can be done as early as two days of accepting the Report on the evaluation final paper by the Scientific-Teaching Council.

ORGANIZATION AND DURATION OF THE STUDIES

The second cycle (one-year graduate academic studies – master studies) lasts for two semesters, with the total of 60 ECST credits. It will be organized as a regular or a part-time study with the classes taking place at the Faculty of Economics. Students will attend lectures and exercise classes, participate in discussions, independent research, visit businesses, listen to guest lectures of experts from government, NGO and the private sector, and write the final master paper.

CRITERIA AND CONDITIONS FOR ECTS CREDITS TRANSFER

Conditions for transfer of ECTS credits from one study program to another within the University of Banja Luka and between the University of Banja Luka and other universities are defined in the Rules of Studying in the First and Second Cycle Studies, in Articles 24 and 29.

METHOD OF SELECTION OF SUBJECTS FROM OTHER STUDY PROGRAMS

There is no overlap of subjects between the study programs. A subject that is on the list of elective subjects in both study programs will be selected among the other elective subjects by polling that will be conducted before the beginning of the ninth and tenth semesters, so that the subject for which the students show most interest will be included as an elective subject by the decision of the Scientific-Educational Council.

REQUIREMENTS FOR TRANSFER FROM OTHER STUDY PROGRAMS

According to the Rules of Studying on the First and Second Cycle Studies (Article 24) the conditions for transfer from one program to another are determined by the University Senate, based upon the proposal of the Faculty / Academy.

More precise conditions for transfer from other study programs within the same or related studies will be defined by the Regulation on the Harmonization of Curricula that will be adopted by Scientific-Educational Council of the Faculty of Economics in Banja Luka before the start of the academic year 2010/2011.

STUDENTS' RESPONSIBILITIES AND DYNAMICS OF STUDIES

Students' responsibilities and dynamics of studies are defined by the Law on Higher Education, the Statute and the Rules of Studying on the First and Second Cycle of the University of Banja Luka.

DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE
MODULE: ACCOUNTING AND AUDITING

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Corporate Finance	2	2			7
Advanced Audit	2	2			7
Globalization and Financial Management	2	2			6
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Financial Reporting in the Function of Management			2	2	5
Consolidated and Special Balance Sheets			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

MODULE: FINANCIAL MANAGEMENT, BANKING AND INSURANCE

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Corporate Finance	2	2			7
Advanced Audit	2	2			7
Globalization and Financial Management	2	2			6
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Bank Management			2	2	5
Insurance Management			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS
MODULE: INTERNATIONAL ECONOMICS

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Theory and Policy of International Trade	2	2			7
Open Economy Macroeconomics	2	2			6
Transnational Corporations and Corporate Governance	2	2			7
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Integration and Regionalization of the World Economy			2	2	5
Globalization and Entrepreneurship			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

MODULE: MANAGEMENT AND ENTREPRENEURSHIP

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Transnational Corporations and Corporate Governance	2	2			7
Global Marketing	2	2			6
Theory and Policy of International Trade	2	2			7
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Globalization and Entrepreneurship			2	2	5
Managerial Skills			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

ELECTIVE SUBJECTS:

Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance

Fiscal and Monetary Finance
 Company Valuation
 Evaluation of Investment Projects
 Investment in Securities
 Code of Ethics and International Regulations
 Information Technologies in Accounting and Auditing
 Preparation and Presentation of Business Balance Sheets in Accordance with IFRS
 Risk Assessment
 Actuarial Mathematics

Module: International Economics

International Finance
 International Monetary System
 European Union Law
 Quality and Competitiveness
 Global Marketing
 Business Culture and Ethics

Module: Management and Entrepreneurship

Quality and Competitiveness
 Business Analysis in Small and Medium-Sized Enterprises
 Management of Non-profit Organizations
 Business Culture and Ethics
 International Finance
 International Monetary System
 European Union Law

**CONTENT OF THE CURRICULUM OF ACADEMIC GRADUATE
ACADEMIC STUDIES – MASTER STUDIES AT THE FACULTY
OF ECONOMICS IN BANJA LUKA BY YEARS AND SUBJECTS**

THE FIFTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE
MODULE: ACCOUNTING AND AUDITING

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Corporate Finance	2	2			7
Advanced Audit	2	2			7
Globalization and Financial Management	2	2			6
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Financial Reporting in the Function of Management			2	2	5
Consolidated and Special Balance Sheets			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance

Fiscal and Monetary Finance
 Company Valuation
 Evaluation of Investment Projects
 Investment in Securities
 Code of Ethics and International Regulations
 Information Technologies in Accounting and Auditing
 Preparation and Presentation of Business Balance Sheets in Accordance with IFRS
 Risk Assessment
 Actuarial Mathematics

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Corporate Finance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	7
Professor(s)	Dragan Mikerević, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 Students will gain professional knowledge in this field that will be significantly useful to them to effectively manage the company finance and to build their professional careers.

Learning outcomes (gained knowledge):

Presented issues should contribute to:

- a) better understanding of this, according to the many, growing and exciting theories and practices,
- b) managing the various methodologies for solving financial problems,
- c) understanding the environment which is of significant influence in making financial decisions.

Subject contents:

The theory of the firm and the global economy; Demystification of corporate governance; Enterprise value indicators; The indicators for diagnosing the condition and the success of the company; Accounting versus economic profit; Du Pont system of analysis; The problem of short, medium and long term financing; Capital structuring and financial strength; Profitability and company value; Capital structure and dividend policy; Scope of fundamental and technical analysis; Finance in the function of strategic decision-making; Access to financing small and medium enterprises; Restructuring and competitiveness of enterprises; Status changes and changes in the legal form the company; Acquisitions and other modalities of restructuring to strengthen the competitiveness of companies; The financial markets efficiency theory; The portfolio theory in corporate finance.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions and analyses of typical cases. Independent research on this topic through pre-examination papers.

References:

Mikerević, D. (2009). *Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finrar
 Mikerević, D.(2005). *Strategic Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finrar
 Rodić, J. and Filipović, M. (2008). *Corporate Finance*. Belgrade: Belgrade Business School
 Rodić, J. (2003). *Corporate Finance and Valuation of Enterprise Value*. Belgrade: Economics
 Koletnik, F. (1991). *The Value of the Company*. Zagreb: Accountants and Financial workers Association of Croatia

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Advanced Audit			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	7
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to enable the auditor to express an opinion whether the financial statements in all relevant material aspects are made in accordance with established financial reporting framework.
 One of the goals is to master the skills which the auditor would need in order to collect evidence for expression of opinions.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Learning outcomes should provide the ability of auditors to understand the essence of the auditing profession, to master the skills of collecting adequate evidence for the formation of beliefs on the financial statements and to render an opinion based on that. To adopt ethical principles and achieve one's own virtues in business such as integrity, professionalism, independence and others.

Subject contents:
 Subject contains of:
 General audit objectives. International standards and communications of audit, assurance and ethics. Performing audit procedures. Professional requirements for obtaining an audit license. Demand and supply of audit services. Internal controls. Internal audit. Access to criminal activities. Application of laws and regulations in performing audits. Simulation of practical audit performance. Continuous monitoring of audit regulation changes.

Teaching methods and learning activities:
 The classes will be based on the interaction between teaching staff, associates and students in the form of presentations, discussions and practical essays.

References:
 Božić, R.; Kondić, N. (2007). *Audit of financial statements – a practical guide to the audit*, 2nd amended and supplemented edition. Banja Luka: FEBU and AAA RS
 Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Principles of Auditing – An International Perspective*. Banja Luka: Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska
International standards and communications audit, assurance and ethics. Belgrade: AAA S and RS, 2004
Code of Ethics for Professional experts, AAA RS, Banja Luka, 2007
 William F.M.; Jr. (2000). *Handbook for Auditors and students with the task*. Faber and Zgombic Plus

Types of assessment and grading:
 Pre-testing or writing the pre-examination paper.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Novak Kondić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Globalization and Financial Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	6
Professor(s)	Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor and Dejan Mikerević, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to familiarize students with the process of globalization of world economies and business conditions that business entities in modern times are faced with, and to understand the basic characteristics of the modern development trends in economic and monetary sphere. Then it is the tendency to understand the impact of the development of world economy on B&H and the Republic of Srpska, as well as to become familiar with the principles of international financial management.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Student is trained to perform the business operations in the contemporary conditions of globalization and changes that are occurring in the global economy, such as the development of modern technologies and financial and economic crises. The student gets a clear idea of the content, significance and functionality of education in financial management, globalization and modern trends in the global economy, monetary policy, international monetary system, international currency markets and the impact of world economy on B&H and RS, in order to obtain best possible results in the course of his/her future work engagements. The student is being trained for engaging in international business arrangements, working for international organizations and major international companies and for carrying out significant state, political and economic responsibilities.

Subject contents:
 Contemporary trends in the global economy – Main characteristics of the contemporary global economic order. Bretton Woods IMS. Contemporary international monetary system. Regional monetary cooperation. European Economic and Monetary Union. Euro – the current position and prospects. Globalization of world economy – Characteristics of the globalization process and its effects. The role of financial markets in the globalization process. Position of enterprises in globalization. The world economy and B&H – Characteristics of world economic growth: growth, structure, unemployment and megatrends. Characteristics of the economies of the RS and B&H. External institutional framework and the development of BiH economy. Economic development of BiH: Projects GFEDS (Global Framework of Economic Development Strategy) and PRSP. International financial management – Analysis of conditions in international financial markets. Determinants of changes in exchange rates. Choice of currency in business arrangements. Protection against the exchange rate risk.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussions, seminar papers, case studies and consultations. Independent research and analysis of the experiences of developed countries, international organizations, multinational companies, institutions in the field of monetary and economic policy. Visits to national and international institutions specialized in the topics listed in the contents of the subject and writing papers based on the independent research.

References:
 Buckley, A. (1997). *Multinational finance*. Philip Allan, London:
 Hantington, S. (2000). *Clash of Civilizations and the reshaping of world order*. Podgorica: CID
 Jovanović Gavrilović, P. (2010). *International Business Financing*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dejan Mikerević, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Methodology of Scientific Research Paper			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+0E	4
Professor(s)	Vujo Vukmirica, PhD, Professor Emeritus and Ivan Šijaković, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to introduce students to basic principles, functions and practical solutions of application of various methodologies of scientific research in the field of social sciences. The subject will provide the basic knowledge in the field of scientific research methodology.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of the course students should be able to: use basic knowledge of philosophy and logic to understand the scientific research; effectively use and evaluate information resources, and to apply appropriate methods of making scientific papers or research reports; students will be able to successfully use appropriate scientific, research methods to address specific research tasks and problems.

Subject contents:
 Basics of scientific theory and research; Business and economic research in the broader scientific context; Conceptual foundations of the research (concepts, theories and models; formulation and explanation of research topics and issues; defining the object and purpose of research; formulating the research hypothesis); Research approaches, strategies and planning (selecting the research methods, determining the population and sample for the research); Theoretical review of the research (review of the literature and research in accordance with the research concept); Operationalization of the research (measurement of economic variables; Typology of data; Search of primary and secondary sources; Arranging the data; Data analysis; Hypothesis testing); Discussion of the results; Writing a research paper; oral presentation of the research papers.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the class will deal with problem tasks which will be illustrated and exercised certain topics (collectively and individually). In addition to examples that will be discussed, the class will solve problem tasks, thereby illustrating and exercising certain topics (collectively and individually). Discussion of cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper.

References:
 Todorović, Z.; Šijaković, I.; Marić, T. (2007). *Instructions for making scientific paper*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Ristić, Ž. (2006). *About the research, methods and knowledge*. Belgrade: Institute for Educational Research
 Zelenika, R. (1998). *Methodology and technology of the scientific and technical research*. 3. amended ed. Rijeka: Faculty of Economics
 Kukić, S. (2005). *The methodology of scientific research*. Mostar: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 None

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing		

Subject name	Financial Reporting in the Function of Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	5
Professor(s)	Snežana Rakovački-Tubić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The subject aims to enrich the knowledge gained during the undergraduate studies in the field of providing accounting information for management, new findings from the global theory and practice as well as the possibility of their application in the practice of domestic companies.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Student should understand: systematic approach to the construction of a management accounting, i.e. its relationship with the reform processes of the company as a whole, and for the purpose of its adjusting to the conditions of market economy; determinants of organizational structure and efficient operation of both conventional and strategic management accounting in domestic enterprises; and to link the issue of full cost accounting, differential values accounting and responsibility accounting with the problems of compiling reports and their suitability for management, information needs and new instruments of strategic management, aiming to implement strategic management accounting.

Subject contents:
 Scope and limitations of conventional management accounting: The role of management accounting in informing the management; Development of management accounting within the cost accounting; Conventional accounting – strategic issues; Assessment of situation of the management accounting in the practice of local companies and consideration of the role that chief of accounting (controller) has in the local companies in: building and implementation of a broad set cost accounting; selecting the system and methods for the calculation of costs, revenues and results; establishing a methodology compatible with budgeting and budget control; preparing reports and setting up distribution channels for the reports; establishing close cooperation between the parts of the accounting functions and managers of the different levels of management. Strategic management accounting as a response to the challenges of modern times: The necessity of changing the focus of management accounting; Development of the concept of strategic management accounting; Consequences of the development of strategic dimension of management accounting; Strategic cost analysis; Use of the value chain in the strategic cost analysis; Calculation of product attributes. Product profitability analysis; Customer profitability analysis; Competitive accounting. The role of strategic management accounting in the creation of corporate strategies: The influence of organizational structure (singular, vertically-integrated companies, conglomerates, multinational and global companies and non-profit organizations). Problems of designing strateg. oriented system of management accounting: Creating, critical success factors and functioning of the strategically oriented system of management accounting.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, i.e. the transfer of systematic knowledge from the literature. **Illustrations and exercises.** In addition to examples that will be discussed, certain topics of importance for the practical implementation of activities in the field of conventional and strategic-oriented management accounting will be illustrated and exercised in the class. **Preparation and presentation of seminar paper** with mandatory application of the methodology for the preparation of professional papers.

References:
 Mićević V. (2003). *Strategic management accounting*. Belgrade: Faculty of Economics
 Rodic, J.; Rakovački-Tubić S. (2010). *Cost Accounting and Accounting and the effects of the segments the company*. Banja Luka: Finrar and Faculty of Economics
 Stevanovic, N.; Malinić, D.; Milicevic, V. (2007). *Managerial Accounting*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 None

Name of the professor who provided the information: Snežana Rakovački-Tubić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing	

Subject name	Consolidated and Special Balance Sheets			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	4
Professor(s)	Kata Škarić-Jovanović, PhD, Full Professor and Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	-

Subject goals:

The goal of the subject is to understand the nature and essence of the circumstances that are requiring the preparation and presentation of consolidated and special balance sheets, as well as the importance of information presented in these balance sheets to their users (investors, banks, government, business partners, etc.). A particular objective of this subject relates to the understanding of theoretical assumptions and techniques of preparation of the consolidated and special balance sheets.

Learning outcomes (gained knowledge):

Student should be able to understand the circumstances which require preparation and presentation of consolidated and special balance sheets, the importance of information presented in these balance sheets for the users of these information (investors, banks, government, business partners, etc.), to master the theoretical assumptions and techniques of preparation of the consolidated and special balance sheets and knowledge required to read and analyze information presented in them, i.e. making relevant long decisions based on such information.

Subject contents:

The curriculum of the subject Consolidated and Special Balance Sheets includes three relatively independent parts. The first part includes the matter that deals with the balance sheets of a group, i.e. the consolidated balance sheets. Subject of this study are the objectives, assumptions, principles and methods of consolidating the financial statements.

The second part includes the matter that relates to the special balance sheets, i.e. the balance sheets that are compiled in certain specific cases, such as the balance of establishment, the balance of fusion, the settlement balance, the balance of bankruptcy, liquidation balance, etc.

Finally, the third part deals with the tax balance. The subject of consideration are normative bases for the preparation of tax balance, relationship between the tax and the business balance sheets, the rules for making tax balances, etc.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions, case studies, consultations.

References:

Ranković, J. (2004). *Special Balance Sheets*. Belgrade: Proinkom

International Financial Reporting Standards (IFRS)

Scientific and professional papers published in conference proceedings and journals of The Association of Accountants and Auditors of Serbia and the Association of Accountants and Auditors of the Republic of Srpska.

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor

THE FIFTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE
MODULE: FINANCIAL MANAGEMENT, BANKING AND INSURANCE

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Corporate Finance	2	2			7
Advanced Audit	2	2			7
Globalization and Financial Management	2	2			6
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Bank Management			2	2	5
Insurance Management			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance

Fiscal and Monetary Finance
Company Valuation
Evaluation of Investment Projects
Investment in Securities
Code of Ethics and International Regulations
Information Technologies in Accounting and Auditing
Preparation and Presentation of Business Balance Sheets in Accordance with IFRS
Risk Assessment
Actuarial Mathematics

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Corporate Finance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	7
Professor(s)	Dragan Mikerević, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 Students will gain professional knowledge in this field that will be significantly useful to them to effectively manage the company finance and to build their professional careers.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Presented issues should contribute to:
 a) better understanding of this, according to the many, growing and exciting theories and practices,
 b) managing the various methodologies for solving financial problems,
 c) understanding the environment which is of significant influence in making financial decisions.

Subject contents:
 The theory of the firm and the global economy; Demystification of corporate governance; Enterprise value indicators; The indicators for diagnosing the condition and the success of the company; Accounting versus economic profit; Du Pont system of analysis; The problem of short, medium and long term financing; Capital structuring and financial strength; Profitability and company value; Capital structure and dividend policy; Scope of fundamental and technical analysis; Finance in the function of strategic decision-making; Access to financing small and medium enterprises; Restructuring and competitiveness of enterprises; Status changes and changes in the legal form the company; Acquisitions and other modalities of restructuring to strengthen the competitiveness of companies; The financial markets efficiency theory; The portfolio theory in corporate finance.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussions and analyses of typical cases. Independent research on this topic through pre-examination papers.

References:
 Mikerević, D. (2009). *Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finrar
 Mikerević, D. (2005). *Strategic Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finrar
 Rodić, J. and Filipović, M. (2008). *Corporate Finance*. Belgrade: Belgrade Business School
 Rodić, J. (2003). *Corporate Finance and Valuation of Enterprise Value*. Belgrade: Economics
 Koletnik, F. (1991). *The Value of the Company*. Zagreb: Accountants and Financial workers Association of Croatia

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Advanced Audit			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	7
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to enable the auditor to express an opinion whether the financial statements in all relevant material aspects are made in accordance with established financial reporting framework.
 One of the goals is to master the skills which the auditor would need in order to collect evidence for expression of opinions.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Learning outcomes should provide the ability of auditors to understand the essence of the auditing profession, to master the skills of collecting adequate evidence for the formation of beliefs on the financial statements and to render an opinion based on that. To adopt ethical principles and achieve one's own virtues in business such as integrity, professionalism, independence and others.

Subject contents:
 Subject contains of:
 General audit objectives. International standards and communications of audit, assurance and ethics. Performing audit procedures. Professional requirements for obtaining an audit license. Demand and supply of audit services. Internal controls. Internal audit. Access to criminal activities. Application of laws and regulations in performing audits. Simulation of practical audit performance. Continuous monitoring of audit regulation changes.

Teaching methods and learning activities:
 The classes will be based on the interaction between teaching staff, associates and students in the form of presentations, discussions and practical essays.

References:
 Božić, R.; Kondić, N. (2007). *Audit of financial statements - a practical guide to the audit*. 2nd amended and supplemented edition. Banja Luka: FEBU and AAA RS
 Hayes, R.; Schilder, A.; Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Principles of Auditing – An International Perspective*. Banja Luka : Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska
International standards and communications audit, assurance and ethics. Belgrade: AAA S and RS, 2004
Code of Ethics for Professional experts. Banja Luka: AAA RS, 2007
 William F.M.; Jr. (2000). *Handbook for Auditors and students with the task*. Faber and Zgombic Plus

Types of assessment and grading:
 Pre-testing or writing the pre-examination paper.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Novak Kondić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Globalization and Financial Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	6
Professor(s)	Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor and Dejan Mikerević, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to familiarize students with the process of globalization of world economies and business conditions that business entities in modern times are faced with, and to understand the basic characteristics of the modern development trends in economic and monetary sphere. Then it is the tendency to understand the impact of the development of world economy on B&H and the Republic of Srpska, as well as to become familiar with the principles of international financial management.

Learning outcomes (gained knowledge):

Student is trained to perform the business operations in the contemporary conditions of globalization and changes that are occurring in the global economy, such as the development of modern technologies and financial and economic crises. The student gets a clear idea of the content, significance and functionality of education in financial management, globalization and modern trends in the global economy, monetary policy, international monetary system, international currency markets and the impact of world economy on B&H and RS, in order to obtain best possible results in the course of his/her future work engagements. The student is being trained for engaging in international business arrangements, working for international organizations and major international companies and for carrying out significant state, political and economic responsibilities.

Subject contents:

Contemporary trends in the global economy – Main characteristics of the contemporary global economic order. Bretton Woods IMS. Contemporary international monetary system. Regional monetary cooperation. European Economic and Monetary Union. Euro – the current position and prospects. Globalization of world economy – Characteristics of the globalization process and its effects. The role of financial markets in the globalization process. Position of enterprises in globalization. The world economy and B&H – Characteristics of world economic growth: growth, structure, unemployment and megatrends. Characteristics of the economies of the RS and B&H. External institutional framework and the development of BiH economy. Economic development of BiH: Projects GFEDS (Global Framework of Economic Development Strategy) and PRSP. International financial management – Analysis of conditions in international financial markets. Determinants of changes in exchange rates. Choice of currency in business arrangements. Protection against the exchange rate risk.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions, seminar papers, case studies and consultations. Independent research and analysis of the experiences of developed countries, international organizations, multinational companies, institutions in the field of monetary and economic policy. Visits to national and international institutions specialized in the topics listed in the contents of the subject and writing papers based on the independent research.

References:

Buckley, A. (1997). *Multinational finance*. Philip Allan. London
 Hantington, S. (2000). *Clash of Civilizations and the reshaping of world order*. Podgorica: CID
 Jovanović Gavrilović, P. (2010). *International Business Financing*. Belgrade: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dejan Mikerević, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Methodology of Scientific Research Paper			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+0E	4
Professor(s)	Vujo Vukmirica, PhD, Professor Emeritus and Ivan Šijaković, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to introduce students to basic principles, functions and practical solutions of application of various methodologies of scientific research in the field of social sciences. The subject will provide the basic knowledge in the field of scientific research methodology.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of the course students should be able to: use basic knowledge of philosophy and logic to understand the scientific research; effectively use and evaluate information resources, and to apply appropriate methods of making scientific papers or research reports; students will be able to successfully use appropriate scientific, research methods to address specific research tasks and problems.

Subject contents:

Basics of scientific theory and research; Business and economic research in the broader scientific context; Conceptual foundations of the research (concepts, theories and models; formulation and explanation of research topics and issues; defining the object and purpose of research; formulating the research hypothesis); Research approaches, strategies and planning (selecting the research methods, determining the population and sample for the research); Theoretical review of the research (review of the literature and research in accordance with the research concept); Operationalization of the research (measurement of economic variables; Typology of data; Search of primary and secondary sources; Arranging the data; Data analysis; Hypothesis testing); Discussion of the results; Writing a research paper; oral presentation of the research papers.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the class will deal with problem tasks which will be illustrated and exercised certain topics (collectively and individually). In addition to examples that will be discussed, the class will solve problem tasks, thereby illustrating and exercising certain topics (collectively and individually). Discussion of cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper.

References:

Todorović, Z.; Šijaković, I.; Marić, T. (2007). *Instructions for making scientific paper*: Banja Luka: Faculty of Economics
 Ristić, Ž. (2006). *About the research, methods and knowledge*. Belgrade: Institute for Educational Research
 Zelenika, R. (1998). *Methodology and technology of the scientific and technical research*. 3. amended ed. Rijeka: Faculty of Economics
 Kukić, S. (2005). *The methodology of scientific research*. Mostar: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

None

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Bank Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	5
Professor(s)	Dragana Bašić, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
---------------	-----------------------

No prerequisites

Subject goals:

The goal of the subject is to provide the student with theoretical education, but also analytical thinking about the dynamics of relationships, trends and changes in the financial markets and banking business, about the place and role of banking institutions in the financial system, genesis and changes in the structure of banking products, management methodology in accordance with the basic principles of risk management and banking, as well as the basis of regulation and supervision of banks and the causes and models of banking crises management.

Learning outcomes (gained knowledge):

Student is enabled to successfully monitor and control banking risks, and to effectively manage the Bank by applying modern management methods, the general regulatory framework and control mechanisms. The student gets a clear theoretical foundation necessary for successful follow-up of contemporary trends in banking, analysis and management of banking risks and banking crises. The student is being trained for successful participation in international research projects, employment and further improvement in the banking profession.

Subject contents:

The methodology of bank management. Managing the investment portfolio and liquidity of the banks. Business and credit policy of the bank. Managing the bank sources of funding. Managing the bank deposit sources. Managing the bank non-deposit sources. Bank capital management and capital adequacy. Strategic planning in banks. Asset-liability management in banks. *Analyzing and managing banking risks.* Bank's risk exposure. The role of environment in assessing the risk exposure of banks. Key participants in the process of risk management. Internal and external control mechanisms. Credit risk management. Liquidity risk management. Operational risk in banking. Measuring and managing market risks. Techniques of assets and liabilities management (determination and assessment of the interest rates and control of disparities sensitive to interest rate and duration of the disparities, application of financial derivatives, other instruments for banks' risk management). Banking crisis and overcoming models. *Regulation and supervision of banks.* The reasons for regulation and supervision of banks. Systems and participants in the regulation and supervision of banks. Basel agreements.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions, analysis of cases and consultations. Independent research and analysis of bank experiences and banking systems in the region and in the world.

References:

Brajovic, Bratanović, S. (2006). *H. van Greuning, analysis and management of banking risks*. Zagreb, Mate Plakalović, N. (2004). *Monetary Economics-Theory, Institutions and Policies*. Srpsko Sarajevo: Institute for publishing textbooks
 Rose, S. P; Hudgins, C. S. (2005). *Bank Management and Financial Services*. Belgrade: Data status

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragana Bašić, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Insurance Management			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	4
Professor(s)	Dragutin Šipka, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
Attended and passed examination from the following subjects: “Economics of Insurance” and “Life Insurance” during the undergraduate studies.	

Subject goals:

Mastering the essence and function of insurance.

Learning outcomes (gained knowledge):

Scientific knowledge and preparation of personnel from economy, state institutions and insurance industry through mastering the complex insurance market, bearing in mind that the insurance industry, as a part of the financial sector, is in second place in the world today – behind the banking industry.

Subject contents:

Market characteristics of insurance. Modern aspects of management in insurance. Distribution of insurance products. Funds and insurance economics. International conventions and recommendations of the European Union. Methods and processes of risk management. Annuity insurance. Pension insurance. Functioning of the International Green Card system. Credit insurance. Health insurance.

Teaching methods and learning activities:

Lectures and exercises

References:

Avdalovic, V. (2008). *Insurance Management*. Podgorica: Faculty of Business Management
Kalinic, V.; Avdalovic, V.; Avdalovic, S. (2004). *Management-marketing of insurance*. Novi Sad: Faculty of Business Assistance

Types of assessment and grading:

Pre-examination paper, examination / oral or written/

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragutin Šipka, PhD, Full Professor

THE FIFTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: FINANCE, BANKING AND INSURANCE
ELECTIVE SUBJECTS

Module: Accounting and Auditing

Module: Financial Management, Banking and Insurance

- Fiscal and Monetary Finance
- Company Valuation
- Evaluation of Investment Projects
- Investment in Securities
- Code of Ethics and International Regulations
- Information Technologies in Accounting and Auditing
- Preparation and Presentation of Business Balance Sheets in Accordance with IFRS
- Risk Assessment
- Actuarial Mathematics

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Fiscal and Monetary Finance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Nikola Špirić, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 Introducing the students to contemporary theoretical knowledge and a place that fiscal and monetary policy takes in the overall economic policy. Adopting the knowledge of the possibilities and limitations when using the instruments of fiscal and monetary policy. The ultimate goal of the subject is that students master the aforementioned knowledge in order to be able to apply them in practice and that they are actively involved in analyzing and solving practical problems in the area of fiscal and monetary policy.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Student is able to follow and analyze trends in the field of fiscal and monetary policy. The student gets a clear idea about the content of measures of fiscal and monetary policy and their importance for overall economic policy of the country. The student has the capability to create and implement measures of fiscal and monetary policy in the direction of stimulating overall economic growth and development of the country, and further improvement in these areas.

Subject contents:
 The introductory part on fiscal policy. The size and structure of public sector and the modern tendencies in that area. The reasons and forms of state interventions in the economy. The functions of modern states as a basis for creation of public expenditures (the role of the government in education, health care, pension insurance, social security, etc.). Types of public expenditures. Analysis of public revenues of the contemporary states. Types of public revenues. Public debt and the connection of public debt with the fiscal deficit. The budget system of B&H. The budget of the European Union. The reasons, principles and models of fiscal decentralization. The introductory part on the monetary economy and money. Money and monetary instability. Monetary system and elements of the monetary system. The way of functioning and organization of central banks with regard to the Central Bank of B&H and the European Central Bank. The definition of money and monetary aggregates. The mechanisms of creation and withdrawal of primary money and money supply. The process of credit multiplication. Approach to conducting monetary policy. Application of the instrument of monetary regulation in the direction of conducting an effective monetary policy.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussions, critical reviews, analysis of cases from practice and consultations. Students' independent researches in the field of applied measures of fiscal and monetary policy, and comparative analysis of fiscal and monetary policies in different countries. Visit to institutions that define and lead fiscal and monetary policy in B&H and the Republic of Srpska.

References:
 Dušanić, B. J.; Spiric, J. N. (2009). *Monetary and public finance*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Vukmirica, V.; Spiric, N. (2005). *Economic and monetary integration of Europe*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Stiglitz, J. E. (2004). *Public Economics*. Belgrade: Faculty of Economics
 Rosen, H. S. (1995). *Public Finance*. New York: Irwin / McGraw-Hill Companies, Inc.
 Plakalović, N. (2004). *Monetary Economics*. Srpsko Sarajevo: Institute for Textbooks and Teaching Aids

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Nikola Špirić, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Company Valuation			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
Mastering methodologies for solving one of the most complex problems in microeconomics.

Learning outcomes (gained knowledge):
Training students for understanding the value of the company, introducing students to regulations and methodologies to gain knowledge of the objective value of the company.

Subject contents:
Conceptual separation of the company value. Development of the company valuation. The subject and purpose of assessment. The role of the appraiser in the company valuation. The recommended form and content of the assessment reports on the value of the company. The basis for the company valuation. Evaluation of economic policies, market of goods and services and competitiveness of company. Financial analysis. Company valuation. Principles of valuation. The choice of valuation method. Methods for substance valuation. Return methods. Test on the acceptability of valuation.

Teaching methods and learning activities:

References:
Rodic, J. (2003). <i>Corporate Finance and Valuation</i> . Belgrade: Economics
Mikerevic, D. (2009). <i>Financial Management</i> . Banja Luka: Faculty of Economics and Finance
Rodic, J.; Filipovic, M. (2008). <i>Corporate Finance</i> . Belgrade: Belgrade Business School
Leisure, V.; Cvetanovic, M. <i>Valuation</i> . Belgrade: Association of Accountants and Auditors of Serbia
Ilic, G.; Stevanovic, S. (1994). <i>Valuation, principles and methods</i> . Belgrade: Association of Accountants and Auditors of Serbia
Koletnik, F. (1991). <i>Value of the enterprise</i> . Zagreb: Association of accounting and financial staff of Croatia
Leko, V.; Vlahovic, A.; Leisure, V. (1997). <i>Capital evaluation – methodology and examples</i> . Belgrade: Institute of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
Name of the professor who provided the information:
Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Evaluation of Investment Projects			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 Through this subject the student will strengthen the knowledge of a very complex investment decision-making process.

Learning outcomes (gained knowledge):
 By giving consideration to these issues the student will be enabled for the application of precise terminology in the field of investment as well as in the field of quantitative methods for assessment of the effectiveness of investment projects. At the same time, the practical problems and dilemmas that exist in investments will be indicated through the use of case studies.

Subject contents:
 Concept, process and classification of investments; Basic elements of the plan of investment projects; Residual value projections of revenues, expenditures, profit and net cash flow of investments; Statistical (traditional) methods for evaluation of the efficiency of investment projects: Return period; Accounting rate of return; Dynamic methods for evaluation of the efficiency of investment projects: Net present value; Profitability index; Internal rate of return; Conflict between the net present value and internal rate of return; Multiple internal rate of return; Modified internal rate of return; Company liquidity assessment; Risk assessment of investment projects; Practical problems in assessing the investment projects.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussions and analyses of typical cases. Independent research on this topic through pre-examination papers.

References:
 Đuričin, D. (2005). *Management (with) projects*. Belgrade: Faculty of Economics
 Koletnik, F. (1991). *Value of the enterprise*. Zagreb: Association of accounting and financial staff of Croatia
 Mikerevic, D. (2009). *Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finrar
 Mikerevic, D. (2005). *Strategic Financial Management*. Banja Luka: Faculty of Economics and Finrar
 Rodic, J.; Filipovic, M. (2008). *Corporate Finance*. Belgrade: Belgrade Business School
 Poznanić, V.; Cvetanović, M. *Valuation*. Belgrade: Association of Accountants and Auditors of Serbia

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Investment in Securities			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Dejan Mikerević, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of this subject is that students acquire appropriate methods of risk analysis and yield securities in the financial markets. The classical techniques of risk management of investment portfolios, as well as methods of measuring the realized performance will be analyzed in this subject. Also, the subject will address the instruments and hedging techniques.

Learning outcomes (gained knowledge):
 The student has the capability to monitor, select and choose securities when creating an appropriate investment portfolio. Then, the student will be qualified to analyze and understand the results from portfolio analysis, and to distinguish the quality of management of portfolio investments. Also, the student will be able to actively participate in the management of investments in securities of institutional investors and banks.

Subject contents:
 Modern investment in the securities includes the use of a portfolio concept that was developed by Harry Markowitz. Prior to creating the portfolio it is necessary to make a decision about the type of securities that the investment portfolio consists of and make the appropriate selection of issuers in accordance with the preferences of investors. Investing in securities entails defining the investment objectives, determining the availability of securities in which we can invest available money, the selection of models for defining the value of securities in order to determine whether they are underestimated or overestimated, establishing an investment strategy which we will implement in order to achieve defined investment objectives, choosing the best portfolio in order to achieve defined objectives, and implementation of techniques for the assessment of risk and return of the portfolio. So, the following areas will be studied as part of the subject: the modern financial market environment, the analysis of return and risks of individual securities (technical and fundamental analysis), analysis and selection of portfolio securities – risk and return, the Markowitz's model of portfolio selection, the application of CAPM and index models, equity portfolio management strategies, and bond portfolio management strategies. Then, a hedging – term, types and hedging techniques, the use of futures, options and swap arrangements as instruments of protection of investments in securities.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussion and analysis of cases, and consultations. Independent researches and analysis of the experience of Developed countries and Developing countries.

References:
 Soskic, B. D. (2006). *Securities: portfolio management and investment funds, third edition*. Belgrade: Faculty of Economics.
 Bodie, Z.; Kane, A.; Marcus, J.A. (2004). *Investments*. 5th Edition, McGraw-Hill
 Fabozzi, J. F.; Markowitz, M. H. (2002). *The Theory and Practice of Investment Management*. John Wiley and Sons

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Radivojac, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Code of Ethics and International Regulations			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is for students to master the professional ethics and international regulations as a basis for increasing the confidence of investors and management in the accounting profession.

Learning outcomes (gained knowledge):
 The student is enabled to monitor international professional regulations. The student receives clear information about the content and importance of the Code of Ethics and international legislation in the field of accounting and auditing. The student is qualified for inclusion and further improvement in the accounting profession.

Subject contents:
 Code of Ethics for professional accountants. International accounting standards. International standards of auditing and quality control. Code of Professional Ethics of the International Federation of Accountants (IFAC) contains the basic ethical concepts, basic principles of professional conduct, the recommended rules of proper behavior, prohibitions, interpretations of rules, definitions of relevant terms. Accounting standards represent the concepts that are used to convert the accounting records in reliable and uniform accounting reports. Accounting standards rely on accounting principles – they are their detailed elaboration. Auditing Standards contain basic principles and basic procedures together with appropriate guidance in the form of notes and other materials, including attachments. Basic principles and basic procedures should be understood and applied in the context of explanation of other materials that provide guidance for their application.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussions and case studies, and consultations. Independent research and analysis of the experiences of developed countries and transnational companies. Visits to local and international professional associations.

References:
 Code of Ethics for Professional Accountants (revised July 2009), International Ethics Standards Board for Accountants International Federation of Accountants 545 Fifth Avenue, 14th Floor New York, New York 10017 USA,
 The 2009 Handbook of International Standards on Auditing and Quality Control, International Federation of Accountants
 International Financial Reporting Standards (IRFS), 2008. The International Accounting Standards Board (IASB)

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Dragan Mikerević, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Information Technologies in Accounting and Auditing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Branko Krsmanović, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is that the student masters academic skills, knowledge and techniques of application of information technologies (IT) in accounting and auditing, understanding that information technology is used as a support to the global strategy of business organizations.

Learning outcomes (gained knowledge):

After studying this subject the student is able to understand the principles of the digital economy and e-business and to master: modern techniques of design and development of accounting information systems, accounting software quality requirements, development of the feasibility study of accounting information systems, application of information technology in the general and subsidiary ledgers, ERP technology and the principles of financial and audit reporting on the Internet. Furthermore, the student gets a clear idea about the impact of information technology on the audit process and the possibilities of application of information technology as a support to the audit work.

Subject contents:

The development of information technology, techniques of traditional and digital economy, computer communications, business strategy and IT, critical success factors, information for business decision-making, decision support systems, information management, strategic planning of information systems (IS), IT strategy formulation, the link between IT managers and users, advanced techniques for the design of IT, project planning and control, standards of the accounting software, traditional structure of the IS department, access to supply of existing information systems, feasibility study, CASE tools, prototyping, information subsystem in accounting, parsing of the accounting-financial processes, general ledger, technology of the general ledger's work, business factors, formal and logical control, accounting entry, reports and information, support tools of the general ledger, accounting analysis, utility accounting records, financial records, department records, records of finished goods and intermediate goods, accounting of fixed assets, small inventory, treasury business, ERP technology, ERP systems implementation phase, the integrated audit in the ERP system, e-business, financial reporting and audit reports on the Internet, XBRL standard, questions of security, auditing in computer environment, the techniques of computer aided audit, ethics and computer technology of the general ledger, business factors, formal and logical control, accounting, reports, information, support tools, general ledger, accounting analysis, subsidiary ledgers, material accounting records, inventory accounting records, records of finished goods and intermediate goods, accounting of fixed assets, small inventory, treasury business, ERP technology, ERP system implementation phases, the integrated audit within the ERP system, e-business, financial reporting and audit reports on the Internet, XBRL standard, security issues, auditing in computer environment, the techniques of computer aided audit, ethics and computer technology.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions and case studies, and consultations. Independent research and active participation of students in the form of presentations that they prepare individually or in teams to complement a particular theme. Visits to business organizations and institutions that have advanced IT support to business.

References:

Krsmanović B.; Polić S. (2008). *Information Technology in Accounting and Auditing*. Bijeljina and Banja Luka: Faculty of Foreign Trade and Finrar; ACCA – Information Systems, 2004-2005.

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Branko Krsmanović, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Preparation and Presentation of Business Balance Sheets in Accordance with International Financial Reporting Standards			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	–

Subject goals:

The main goal of the subject is to understand the philosophy of the International Accounting Standards and International Financial Reporting Standards and the circumstances requiring their use in the process of preparation and presentation of the balance sheets, i.e. financial statements. The specific goals of the subject refer to the understanding of the importance and essence of financial and nonfinancial information presented in business balance sheets based on IAS/IFRS by their users (investors, banks, governments, etc.), as well as mastering the various possible approaches to classification, valuation and presentation of balance items in accordance with the principles contained in those standards.

Learning outcomes (gained knowledge):

A student should be able to understand the application of International Accounting Standards and International Financial Reporting Standards, the circumstances requiring their use in the process of preparation and presentation of business balance sheets, and the importance and essence of financial and nonfinancial information presented in business balance sheets based on these standards, as well as to master the different methods and techniques of classification, valuation and presentation of balance items in accordance with the principles contained in them. The student should also acquire the necessary knowledge for reading and analyzing the information presented in business balance sheets prepared under IAS/IFRS, and for making adequate conclusions based on such information.

Subject contents:

The curriculum of the subject “Preparation and presentation of business balance sheets in accordance with IFRS” includes three relatively independent parts. The first part includes the matter that refers to the study of principles contained in the relevant IAS/IFRS, which are used in classification, valuation and presentation of the elements of financial statements.

The second part includes the matter that refers to understanding the impact of the effects of IAS/IFRS implementation on the business balance sheets, i.e. financial statements. Finally, the third part deals with the analysis of the impact of various financial and nonfinancial information presented in business balance sheets prepared under IAS/IFRS on the process of business decision making.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, discussions, case studies and consultations.

References:

Šnjegota, D., T. (2010). *Application of the International standards of financial reporting through balance sheet framework*. Banja Luka: Faculty of Economics
 International Financial Reporting Standards (IFRS) – updated translations
 Scientific and professional papers published in conference proceedings and journals of The Association of Accountants and Auditors of Serbia and the Association of Accountants and Auditors of the Republic of Srpska.

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Duško Šnjegota, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Risk Assessment			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Novak Kondić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The aim of this subject is to introduce students to the problem of risk and uncertainty as the basic components of the future of business systems.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Mastering this subject, the student is qualified to respect the risk when making business decisions and to take it into consideration when managing business system. In this way the student will become more sensitive to this factor when making business decisions.

Subject contents:
 The basics of risk management. The process of risk management. Risk assessment (quantitative and qualitative). Risk treatment. Reaction to risk. Reporting on risk. Example of risk registers. Holders of risk. Risk management and governance. Enterprise risk management and corporate governance. Definitions of corporate governance. Risk and chance. The principle of efficiency. The audit plan. Various risk categories. Risk management activities. Projects and risk. What are the concrete challenges? Project paths. The problem of sustainability of growth and progress. Equality and opportunity for all. Benchmarking. Problem areas. The Boston matrix.

Teaching methods and learning activities:
 Presentation, discussions and analysis of specific cases. Individual researches on this topic through the pre-examination papers.

References:
 Hancock, D. (2010). *Risk assessment – translation, seminar material*. London: Cranfield School of Management
 Hayues, R.; Shilder, Dassen, R.; Wallage, P. (2002). *Principles of Auditing*. Banja Luka: Association of Accountants and Auditors of Republic of Srpska
 Đukić, Đ. (2007). *Risk management and capital in banks*. Belgrade: Belgrade Stock Exchange

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Novak Kondić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Finance, Banking and Insurance Module: Accounting and Auditing and Module: Financial Management, Banking and Insurance	

Subject name	Actuarial Mathematics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Milivoj Krčmar, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
Mastering the modern quantitative methods for analyzing and managing the risk in financial markets.

Learning outcomes (gained knowledge):
After studying this course the student is qualified to perform the duties of the actuary.

Subject contents:
Probability in life insurance. Formulas for arithmetic means and variance of present values of payments under the contracts for the annuity insurance. Irregular future annuity. Net and gross premiums. Mathematical (premium) reserve (individual and group methods of calculating the premium reserve). Insurance for more than one person. Joint survivorship; joint multiple payments, joint insurance in case of death. Repurchase and use of contractual elements of the insurance policy. Repurchase of the insurance policy. Calculating the new elements of insurance. Technique of discounting the future costs for insurance pricing and estimates profitability. Cash flow techniques, depending on multiple characteristics. Changes in the assessment of investments. Estimates of assets with fixed cash flows.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, exercises and seminar papers

References:
Hull C. J. (2009). <i>Options, futures and other derivatives</i> . PIE

Types of assessment and grading:
Written and oral examination

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milivoj Krčmar, PhD, Full Professor
--

THE FIFTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS
MODULE: INTERNATIONAL ECONOMICS

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Theory and Policy of International Trade	2	2			7
Open Economy Macroeconomics	2	2			6
Transnational Corporations and Corporate Governance	2	2			7
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Integration and Regionalization of the World Economy			2	2	5
Globalization and Entrepreneurship			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: International Economics

International Finance
International Monetary System
European Union Law
Quality and Competitiveness
Global Marketing
Business Culture and Ethics

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Theory and Policy of International Trade			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	7
Professor(s)	Gordana Čenić-Jotanović, PhD, Full Professor and Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The goal of the subject is that students explore the commercial aspects of international economic relations on the basis of knowledge gained during basic studies. International trade and trade policy are studied from the aspect of contemporary theories of international trade that are the basis as well as the consequences of real international trade flows.

Learning outcomes (gained knowledge):
With the renewal and deepening of knowledge in the theory of international trade and politics a student acquires skills for further study of international trade flows from the theoretical aspect but also the ability of management involvement in foreign trade flows.

Subject contents:
Introduction to the international trade theory and policy; Theory of international trade in terms of liberal and protectionist theories; The effect of international trade on national income and interdependence of these quantities; Microeconomic analysis of pricing in international trade; Trade relations and elasticity in international trade; Theory and policy of instruments of trade policy: tariffs, non-tariff protectionist instruments and a special analysis of modern protectionist measures in trade policy; International trade as a factor of globalization; Rules in international trade: institutionalization, the role of the WTO and other international institutions.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, consultations, individual students' papers and presentations, and workshops.

References:
Krugman P.; Obstfeld, M. (2009). <i>International Economics, Theory and Politics</i> . Belgrade: Datastatus
Salvatore D. (2009). <i>International Economics</i> . Belgrade: CID
Čenić-Jotanović G. (2009). <i>International Economics</i> . Banja Luka: Grafomark

Types of assessment and grading:
Pre-examination paper – analysis of the agreed theme, oral examination, seminar paper on the topic of the student's choice.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
Name of the professor who provided the information: Gordana Čenić-Jotanović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Open Economy Macroeconomics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	6
Professor(s)	Goran Popović, PhD, Associate Professor and Borivoje Krušković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The main goal of the subject is that the student, by using the methods of macroeconomic analysis, can give a review of macroeconomic developments in the national or international economy.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Student gets a clear idea of the fundamental macroeconomic theories, analysis and measures. He/she critically evaluates the results of macroeconomic analysis and economic trends, both in the national economy and internationally. The student uses macroeconomic analysis to assess current economic trends and gains knowledge for the assessment of future trends and changes. All analyses are based on the most contemporary macroeconomic theory and practice.

Subject contents:
 Macro-economic aggregates and indicators; Balance of payments, mobility of capital and interest rate parity; Effect of capital movement on the balance of payments; Balancing the Balance of payments; Solow-Swan Model; Exogenous growth model: Ramsey-Cass-Koopmans model optimization; New Growth Theory; Cycles: different views of the economic process; Dynamic interpretation of the unemployment-experience of the EU; Shapiro-Stiglitz Model. Investments; Real exchange rate and the primary current account; Long-term and short-term determinants of exchange rates. Determinants of demand for money and the role of equilibrium interest rates; Inflation and Fisher's principle; The cost of inflation and expectations; Objectives, targets and instruments of monetary policy; Derived demand for primary money and open market operations; Monetary policy in an open economy; Open market interventions and sterilization; Dichotomy, neutrality of money and general equilibrium with rigid prices; Mundell-Fleming model; Monetary Union, Foreign Exchange Council, Dollarization; The IS-LM and AS-AD models; Deficit funding; Macroeconomic stabilization; Exchange rate crises; The Lucas critique; Portfolio Balance model; Optimum currency area; Macroeconomic forecasting; Macroeconomic implications of regional policy; Macroeconomics and Politics; Externalities.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures and exercises; Seminar papers.

References:
 Burda, M.; Viploš, Č. (2004). *Macroeconomics*. Belgrade: CLDS
 Kovač, O. (2003). *International finance*. Belgrade: CID
 Kovač, O. (2002). *Foreign Trade Balance and Economic Growth*. Belgrade: CID
 Romer, D. (1996). *Advanced Macroeconomics*. New York: Mc Graw Hill

Types of assessment and grading:
 Continuous assessment of knowledge; Tests; Seminar papers; Examinations: written and oral.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Goran Popović, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Transnational Corporations and Corporate Governance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	6
Professor(s)	Zdravko Todorović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals::
 This subject aims to develop an analytical framework that explains the managing relations between modern national companies and transnational corporations.

Learning outcomes (gained knowledge):
 A student should understand the basic elements of the theory of modern national companies and transnational corporations. The student gets a clear idea of the management structure of modern national companies and transnational corporations and their influence on economic development. The student is enabled to define a company's business strategy based on the OECD principles of corporate governance.

Subject contents:
Transnational corporations: The appearance of transnational corporations; The concept of transnational corporations; Types of transnational corporations; TNCs in the global economy: the leaders of globalization; TNCs and economic development: from the perspective of the capital-importing country; TNCs and economic development: from the perspective of the capital-exporting country; TNCs and corporate governance.
Corporate governance: The concept of the corporation; The Principal-agent problem; The concept, theoretical approaches and mechanisms of corporate governance with reference to the OECD principles and EU directives and recommendations; Joint stock company: the triangle of a owner, supervisory and management board; Supervisory board as a key body of control and strategic management; Shareholders Assembly; Open and closed systems of corporate governance: the German and Anglo-American system of corporate governance; An example from the region; Corporate management and the Capital Market; Publication and transparency of reporting; Corporate governance in transition countries with special reference to the consequences of privatization on the shareholder structure and culture; Corporate social responsibility and corporate governance; Ethics and corporate governance; Convergence of corporate governance systems and best practices; Case studies: Enron, USA; Parmalat, Italy, Lehman Brothers, USA; UBS, Switzerland, and Merrill Lynch, USA; Continued development of corporate governance: requirements of investors and "standard-setters" (OECD, IFC).
Additional thematic areas: Control processes: risk management, internal control and internal audit in the system of corporate governance; Corporate governance in financial institutions; Performance and compensation for the executive and non-executive managers; Corporate governance in companies with majority state ownership; Corporate governance in family-owned companies: the institution of family management and specific management problems in family-owned companies; Insider trading and regulation of the flow of price-sensitive information.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, i.e. the transfer of systematic knowledge from the literature. **Illustrations and exercises.** In addition to examples that will be discussed, the class will deal with problem tasks that will be used to illustrate and exercise certain topics. **Discussion of cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper** with mandatory application of the methodology for the preparation of papers.

References:
 Basic literature:
 Todorović, Z.; Babić, M. (2008). *Corporate governance as a factor of accelerated economic development*. Banja Luka: Atlantic
 Lojpur, A.; Lakićević, M. (2009). *Corporate governance in theory and practice of privatization*. Revised edition. Podgorica: Faculty of Economics
Handbook on corporate governance for companies in Bosnia and Herzegovina. (2009). International Finance Corporation (IFC)
 Further reading:
Manual on management of family firms (BiH edition). (2009). International Finance Corporation (IFC)
Corporate Governance Lessons from the Financial Crisis. (2008). OECD

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 None

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Methodology of Scientific Research Paper			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+0E	4
Professor(s)	Vujo Vukmirica, PhD, Professor Emeritus and Ivan Šijaković, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to introduce students to basic principles, functions and practical solutions of application of various methodologies of scientific research in the field of social sciences. The subject will provide the basic knowledge in the field of scientific research methodology.

Learning outcomes (gained knowledge):

Upon completion of the course students should be able to: use basic knowledge of philosophy and logic to understand the scientific research; effectively use and evaluate information resources, and to apply appropriate methods of making scientific papers or research reports; students will be able to successfully use appropriate scientific, research methods to address specific research tasks and problems.

Subject contents:

Basics of scientific theory and research; Business and economic research in the broader scientific context; Conceptual foundations of the research (concepts, theories and models; formulation and explanation of research topics and issues; defining the object and purpose of research; formulating the research hypothesis); Research approaches, strategies and planning (selecting the research methods, determining the population and sample for the research); Theoretical review of the research (review of the literature and research in accordance with the research concept); Operationalization of the research (measurement of economic variables; Typology of data; Search of primary and secondary sources; Arranging the data; Data analysis; Hypothesis testing); Discussion of the results; Writing a research paper; oral presentation of the research papers.

Teaching methods and learning activities:

Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the class will deal with problem tasks which will be illustrated and exercised certain topics (collectively and individually). In addition to examples that will be discussed, the class will solve problem tasks, thereby illustrating and exercising certain topics (collectively and individually). Discussion of cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper.

References:

Todorović, Z.; Šijaković, I.; Marić, T. (2007). *Instructions for making scientific paper*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Ristić, Ž. (2006). *About the research, methods and knowledge*, Belgrade: Institute for Educational Research
 Zelenika, R. (1998). *Methodology and technology of the scientific and technical research*. 3. amended ed. Rijeka: Faculty of Economics
 Kukić, S. (2005). *The methodology of scientific research*. Mostar: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

None

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Integration and Regionalization of the World Economy			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	5
Professor(s)	Vujo Vukmirica, PhD, Professor Emeritus and Goran Popović, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites

Subject goals:
 The goal of the subject is that students master the principles of, and analyze relationships within contemporary trends in the global economy in order to understand the role of integration processes and their impact on economic developments in the world.

Learning outcomes (gained knowledge):
 The student gets a clear idea and knowledge of integration processes in the world and the impact of these processes on commodity and financial flows. He or she meets all kinds of regional economic integrations and their importance for the member states and overall world economy. In particular, the student is introduced in detail to all aspects of the European Union.

Subject contents:
 Main characteristics and trends in the contemporary world economy – development of the world economy, features, global processes, current challenges; Integration of commodity flows – development of international trade and the impact of integrations on the international trade, development and integration of financial flows, characteristics of international capital flows; Labor market integration – movement of labor, the competitiveness of individual regions; The role of transnational corporations (TNCs) in the integration of world economy – the creation and development of TNCs, forms of TNCs, method of operation and influence on the integration processes; Regional economic integrations – motives and effects of integrations, institutional forms of international integrations, European Union, other regional integrations.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, exercises and seminar classes with the writing of seminar papers.

References:
 Krugman, P.; Obstfeld, M. (2008). *International Economics, Theory and Policy*. Belgrade: Data status
 Jovanovic, M. (2006). *European Economic Integration*. Belgrade

Types of assessment and grading:
 Continuous assessment of knowledge, preparation and presentation of seminar paper and oral examination

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Globalization and Entrepreneurship			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	4
Professor(s)	Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor and Saša Petković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is that students master the theory of economic globalization and entrepreneurial environment and that they understand the methods of managing international entrepreneurial ventures, transfer of technology, knowledge and entrepreneurial skills. The ultimate goal is to enable students to develop above-average, innovative ways of thinking and create new entrepreneurial ventures based on knowledge gained.

Learning outcomes (gained knowledge):
 The student is trained to follow the megatrends of doing business in a globalized world. The student gets a clear idea about the contents, significance and function of entrepreneurship education in order to connect education, economy and state institutions. The student gains skills which enable them to participate in international research projects, self-employment and further training in professional entrepreneurial consulting.

Subject contents:
 The globalization of economic and entrepreneurial environment and the globalization of business: new technologies and business predictions. International transfers of: technology, knowledge and entrepreneurial experience. Megatrends in the development of modern entrepreneurship: economic globalization, technologization, informatization, internationalization and ecologization in entrepreneurship. Innovation and Entrepreneurship in theory and practice of economic development. Methods and techniques of reducing uncertainty and risk in entrepreneurship. Building the infrastructure of entrepreneurship and entrepreneurial society. Entrepreneurial economy, innovation and the transition paradigm. Entrepreneurship education as a key factor in the new economic development. Special forms of entrepreneurship: family, women, rural entrepreneurship, etc. Directions for the development of entrepreneurship in the future. Principles of international entrepreneurship. Entrepreneurial strategies and economic changes in the EU. Entrepreneur intelligence and internal entrepreneurship in the transnational companies. The experience of developed countries in setting up and managing entrepreneurial ventures.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussions, analysis of cases and consultations. Independent research and analysis of the experience of developed countries and transnational companies. Visits to international institutions specialized in the research of: business globalization, international entrepreneurship and transfer of knowledge, technology and experience.

References:
 Vukmirović, N. (2006). *Contemporary Entrepreneurship*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Barringer, B.R. & Ireland, R.D. (2006). *Entrepreneurship*. University of Central Florida, A & M

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor

THE FIFTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS
MODULE: MANAGEMENT AND ENTREPRENEURSHIP

Subject name	Winter semester		Summer semester		ECTS
	L	E	L	E	
Transnational Corporations and Corporate Governance	2	2			7
Global Marketing	2	2			6
Theory and Policy of International Trade	2	2			7
Methodology of Scientific Research Paper	2	0			4
Elective subject	2	2			6
Globalization and Entrepreneurship			2	2	5
Managerial Skills			2	2	4
Elective subject			2	2	6
FINAL MASTER PAPER					15
TOTAL:	10	8	6	6	60

ELECTIVE SUBJECTS

Module: Management and Entrepreneurship

Quality and Competitiveness
Business Analysis in Small and Medium-Sized Enterprises
Management of Non-profit Organizations
Business Culture and Ethics
International Finance
International Monetary System
European Union Law

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Transnational Corporations and Corporate Governance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	7
Professor(s)	Zdravko Todorović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals::
 This subject aims to develop an analytical framework that explains the managing relations between modern domestic companies and transnational corporations.

Learning outcomes (gained knowledge):
 A student should understand the basic elements of the theory of modern domestic companies and transnational corporations. The student gets a clear idea of the management structure of modern domestic companies and transnational corporations and their influence on economic development. The student has the capability to define a company's business strategy based on the OECD principles of corporate governance.

Subject contents:
Transnational corporations: The appearance of transnational corporations; The concept of transnational corporations; Types of transnational corporations; TNCs in the global economy: the leaders of globalization; TNCs and economic development: from the perspective of the capital-importing country; TNCs and economic development: from the perspective of the capital-exporting country; TNCs and corporate governance.
Corporate governance: The concept and definition of corporate governance; Theoretical approaches to corporate governance; Corporate governance mechanisms; Open and closed systems of corporate governance: German system of corporate governance; Anglo-American system of corporate governance; Corporate governance in transition countries; Corporate social responsibility of companies; Convergence of corporate governance systems and best practices.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, i.e. the transfer of systematic knowledge from the literature. **Illustrations and exercises.** In addition to examples that will be discussed, the class will deal with problem tasks that will be used to illustrate and exercise certain topics (collectively and individually). **Discussion of cases from practice.** The main form of work will be processing cases from practice, so that students can learn how to use the gained knowledge in practice. **Preparation and presentation of seminar paper** with mandatory application of the methodology for the preparation of papers.

References:
 Babić, M.; Todorović, Z. (2008). *Corporate governance as a factor of accelerated economic development*. Banja Luka: Atlantik
 Pitelis, C.; Sugden, R. (2000). *The Nature of Transnational Firm*. Roulledge
 Monks, R. A.G.; Minow, N. (2004). *Corporate governance*, 3ed. Blackwell Business

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 None

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Global Marketing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	6
Professor(s)	Perica Macura, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The goal is that students, on the basis of the knowledge gained during the basic studies, explore the elements and processes of global marketing. Global marketing is taught from the perspective of the process of market globalization and the tendencies in modern marketing.

Learning outcomes (gained knowledge):
With the renewal and deepening of knowledge in marketing and international marketing, students acquire skills and knowledge to study the flows of global marketing from a theoretical perspective, but also skills and knowledge of management involvement in the modern market (marketing) flows.

Subject contents:
Introduction to basic principles of marketing and international marketing; Globalization and modern processes in the market; Globalization and the consumer; Current trends in modern marketing; Characteristics of global marketing; Global marketing strategy; Initial market-entry strategies; Global competitive advantage; Positioning and segmentation of global markets; Corporate infrastructure for global marketing; Dynamics of globalization.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, consultations, individual students' papers and presentations, and workshops.

References:
Douglas, S.; Craig, S. (1997). *Global marketing strategy*. Belgrade: Grmeč
Cateora, Ph. (1996). *International marketing*. New York: Irwin McGraw-Hill
Jović, M. (2006). *International marketing*. Belgrade: Interma Net
Rakita, B. (2009). *International marketing*. Belgrade: Faculty of Economics
Macura, P. (2009). *Marketing – Basic*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:
Pre-examination paper – analysis of the agreed theme, oral examination, seminar paper on a topic of the student's choice.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Perica Macura, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Theory and Policy of International Trade			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+2E	7
Professor(s)	Gordana Čenić-Jotanović, PhD, Full Professor and Milenko Krajišnik, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is that students explore the commercial aspects of international economic relations on the basis of knowledge gained during basic studies. International trade and trade policy are studied from the aspect of contemporary theories of international trade that are the basis as well as the consequences of real international trade flows.

Learning outcomes (gained knowledge):
 With the renewal and deepening of knowledge in the theory of international trade and politics a student acquires skills for further study of international trade flows from the theoretical aspect but also the ability of management involvement in foreign trade flows.

Subject contents:
 Introduction to the international trade theory and policy; Theory of international trade in terms of liberal and protectionist theories; The effect of international trade on national income and interdependence of these quantities; Microeconomic analysis of pricing in international trade; Trade relations and elasticity in international trade; Theory and policy of instruments of trade policy: tariffs, non-tariff protectionist instruments and a special analysis of modern protectionist measures in trade policy; International trade as a factor of globalization; Rules in international trade: institutionalization, the role of the WTO and other international institutions.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, consultations, individual students' papers and presentations, and workshops.

References:
 Krugman P.; Obstfeld, M. (2009). *International Economics, Theory and Politics*. Belgrade, Datastatus
 Salvatore D. (2009). *International Economics*. Belgrade: CID
 Čenić-Jotanović G. (2009). *International Economics*. Banja Luka: Grafomark

Types of assessment and grading:
 Pre-examination paper – analysis of the agreed theme, oral examination, seminar paper on the topic of the student's choice.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Gordana Čenić-Jotanović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Methodology of Scientific Research Paper			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	9	2L+0E	4
Professor(s)	Vujo Vukmirica, PhD, Professor Emeritus and Ivan Šijaković, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to introduce students to basic principles, functions and practical solutions of application of various methodologies of scientific research in the field of social sciences. The subject will provide the basic knowledge in the field of scientific research methodology.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Upon completion of the course students should be able to: use basic knowledge of philosophy and logic to understand the scientific research; effectively use and evaluate information resources, and to apply appropriate methods of making scientific papers or research reports; students will be able to successfully use appropriate scientific, research methods to address specific research tasks and problems.

Subject contents:
 Basics of scientific theory and research; Business and economic research in the broader scientific context; Conceptual foundations of the research (concepts, theories and models; formulation and explanation of research topics and issues; defining the object and purpose of research; formulating the research hypothesis); Research approaches, strategies and planning (selecting the research methods, determining the population and sample for the research); Theoretical review of the research (review of the literature and research in accordance with the research concept); Operationalization of the research (measurement of economic variables; Typology of data; Search of primary and secondary sources; Arranging the data; Data analysis; Hypothesis testing); Discussion of the results; Writing a research paper; oral presentation of the research papers.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures i.e. systematic transfer of knowledge from the literature. Illustrations and exercises. In addition to examples that will be discussed, the class will deal with problem tasks which will be illustrated and exercised certain topics (collectively and individually). In addition to examples that will be discussed, the class will solve problem tasks, thereby illustrating and exercising certain topics (collectively and individually). Discussion of cases from practice. Preparation and presentation of seminar paper.

References:
 Todorović, Z.; Šijaković, I.; Marić, T. (2007). *Instructions for making scientific paper*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Ristić, Ž. (2006). *About the research, methods and knowledge*. Belgrade: Institute for Educational Research
 Zelenika, R. (1998). *Methodology and technology of the scientific and technical research*. 3. amended ed. Rijeka: Faculty of Economics
 Kukić, S. (2005). *The methodology of scientific research*. Mostar: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 None

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Globalization and Entrepreneurship			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	4
Professor(s)	Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor and Saša Petković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is that students master the theory of economic globalization and entrepreneurial environment and that they understand the methods of managing international entrepreneurial ventures, transfer of technology, knowledge and entrepreneurial skills. The ultimate goal is to enable students to develop above-average, innovative ways of thinking and create new entrepreneurial ventures based on knowledge gained.

Learning outcomes (gained knowledge):
 The student is trained to follow the megatrends of doing business in a globalized world. The student gets a clear idea about the contents, significance and function of entrepreneurship education in order to connect education, economy and state institutions. The student gains skills which enable them to participate in international research projects, self-employment and further training in professional entrepreneurial consulting.

Subject contents:
 The globalization of economic and entrepreneurial environment and the globalization of business: new technologies and business predictions. International transfers of: technology, knowledge and entrepreneurial experience. Megatrends in the development of modern entrepreneurship: economic globalization, technologization, informatization, internationalization and ecologization in entrepreneurship. Innovation and Entrepreneurship in theory and practice of economic development. Methods and techniques of reducing uncertainty and risk in entrepreneurship. Building the infrastructure of entrepreneurship and entrepreneurial society. Entrepreneurial economy, innovation and the transition paradigm. Entrepreneurship education as a key factor in the new economic development. Special forms of entrepreneurship: family, women, rural entrepreneurship, etc. Directions for the development of entrepreneurship in the future. Principles of international entrepreneurship. Entrepreneurial strategies and economic changes in the EU. Entrepreneur intelligence and internal entrepreneurship in the transnational companies. The experience of developed countries in setting up and managing entrepreneurial ventures.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, discussions, analysis of cases and consultations. Independent research and analysis of the experience of developed countries and transnational companies. Visits to international institutions specialized in the research of: business globalization, international entrepreneurship and transfer of knowledge, technology and experience.

References:
 Vukmirović, N. (2006). *Contemporary Entrepreneurship*. Banja Luka, Faculty of Economics
 Barringer, B.R. & Ireland, R.D. (2006). *Entrepreneurship*. University of Central Florida, A & M

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Managerial Skills			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Compulsory	10	2L+2E	5
Professor(s)	Gordana Ilić, PhD, Associate Professor and Zoran Lukić, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites.	

Subject goals:
 Acquire the necessary managerial knowledge and skills, learn their importance and role, and apply them in situations where they could be of critical importance to the commercial success of a particular organization.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Students are given the opportunity of access to a wide range of managerial knowledge and skills needed in the everyday conduct of affairs, and their acquisition for the effective control and management of organizations in modern and turbulent business conditions. It is necessary to develop an interest in the practical application of managerial skills which can be used for effective influence on the behavior of employees, successful communication in various business situations, and identifying and effective resolution of conflicts and creating of the image of a successful organization.

Subject contents:
 Introduction; Personal skills of managers (general skills – dealing with people; conceptual, social and technical knowledge and skills); Time management of managers; Delegation skills and ability; Interpersonal skills (skills to develop good relationships with co-workers and employees in general, skills to influence others – leadership, counseling and training skills – coaching, networking skills); Communication skills (the importance of communication skills, interpersonal communication skills – listening skills and non-verbal communication skills); Group skills (group management skills, conflict management skills, change management skills); Other management skills and techniques (benchmarking, outsourcing, balanced scorecard – BSC, management by objectives – MBO).

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, exercises, business cases, individual work on seminar papers and practical tasks. Classes are interactive; therefore discussions and debates are welcomed.

References:
 Bahtijarević-Šiber, F.; Sikavica, P.; Pološki Vokić, N. (2008). *Contemporary Management – skills, systems and challenges*. Zagreb: Školska knjiga
 Whetten D.; Cameron K. (2007). *Developing Management Skills*. New Jersey: Prentice Hall
 Ognjanov, G. (2004). *Communicative Power of Sale*. Belgrade: Dosije
 Ilić, G. (2005). *Fundamentals of Management*. Laktaši: Grafomark

Types of assessment and grading:
 Class activities are assessed through seminar papers, discussions and case studies. Colloquium may be part of a written exam. Final exam refers only to the theoretical issues.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Gordana Ilić, PhD, Associate Professor

THE FIFTH YEAR OF STUDY
DEPARTMENT: BUSINESS ECONOMICS
ELECTIVE SUBJECTS:

Module: International Economics

- International Finance
- International Monetary System
- European Union Law
- Quality and Competitiveness
- Global Marketing
- Business Culture and Ethics

Module: Management and Entrepreneurship

- Quality and Competitiveness
- Business Analysis in Small and Medium-Sized Enterprises
- Management of Non-profit Organizations
- Business Culture and Ethics
- International Finance
- International Monetary System
- European Union Law

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	International Finance			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:

The goal of the subject is to give students a wider knowledge in the field of international finance. In the past few decades, international finance has recorded fast and, at certain times, a very turbulent development. Major financial and currency crises during the last century and at the beginning of this century drew attention to the problems that international finance deal with. Complex relationships in international finance, due to continuous development, financial globalization and financial integration of national economies, set new tasks and demands on the economic theory, which should respond to various challenges and crises that the world is facing with.

Learning outcomes (gained knowledge):

The acquisition of knowledge in the field of international finance and capacitating the students to understand contemporary developments in the international finance.

Subject contents:

Key thematic areas of the subject International Finance are: the exchange rate and foreign exchange markets; factors that determine the level of exchange rates; fixed exchange rates and foreign exchange interventions; macroeconomic policy in the conditions of fluctuating exchange rates; balance of payments; international monetary system; the European Monetary Union; International capital markets; currency crises and speculative attacks; problems of international debt and debt crisis; economic reforms of the '90s; developing countries – growth crises and reforms.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, *exercises* and consultations.

References:

Kovač, O. (2004). *International Finance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Miljković, D. (2008). *International Finance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Jovanović Gavrilović, P. (2008). *International Business Financing*. Belgrade: Faculty of Economics
 Pelević B.; Vučković, V. (2007). *International Economics*. Belgrade: Faculty of Economics
 Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *International Economics*. Zagreb: Mate
 Mishkin, F.; Eakins, S. (2005). *Financial Markets and Institutions*. Zagreb: Mate

Types of assessment and grading:

Colloquium and the final examination.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	International Monetary System			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Dragana Bašić, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites

Subject goals:

The goal of the subject is to give students a wider knowledge in the field of the international monetary system. The international monetary system has significantly changed over time. Economic mechanisms and the rules of the game were changing, and the world economy was rapidly developing, which required changes in the functioning of the international monetary system. The international monetary system has changed, but the goals always remained the same. These goals are the realization of internal and external balance.

Learning outcomes (gained knowledge):

The acquisition of wider knowledge of the international monetary system and enabling the students to understand contemporary developments in the international monetary system.

Subject contents:

Key thematic areas of the subject International Monetary System are: the objectives of macroeconomic policy in an open economy; the international gold standard; the Bretton-Woods system and the IMF; the problems of international liquidity; macroeconomic policy in conditions of fluctuating exchange rates; optimum currency areas and European experience; the European Monetary Union and its future; problems of external balance in the USA; the international monetary system and the developing countries; the crisis of the international monetary system.

Teaching methods and learning activities:

Lectures, *exercises* and consultations.

References:

Kovač, O. (2004). *International Finance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Miljković, D. (2008). *International Finance*. Belgrade: Faculty of Economics
 Jovanović Gavrilović, P. (2008). *International Business Financing*. Belgrade: Faculty of Economics
 Pelević B.; Vučković, V. (2007). *International Economics*. Belgrade: Faculty of Economics
 Krugman, P.; Obstfeld, M. (2009). *International Economics*. Zagreb: Mate
 Mishkin, F.; Eakins, S. (2005). *Financial Markets and Institutions*. Zagreb: Mate

Types of assessment and grading:

Colloquium and the final examination.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Vasilj Žarković, PhD, Assistant Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	European Union Law			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Rajko Kasagić, PhD, Associate Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is to introduce students to the functioning of EU institutions and ways of decision-making and their implementation. Students will learn about the basic legal aspects of some common EU policies.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Student gets the basic knowledge of the decision-making and functioning of the EU legal system. This particularly refers to some common policies (Competition Policy, Common Agricultural Policy, etc.). The student is enabled to find, perform a basic interpretation of and possibly use the EU legal acts primarily related to the functioning of economic systems and certain economic sectors and areas.

Subject contents:
 Introduction: The emergence and development of the EU; EU institutions (European Council, Council of the EU, European Commission, European Parliament, European Court of Justice, European Court of Accounting, Committees, ECB, EIB, etc.); The most important documents and events in the EU; The main indicators of EU27; The key political moments and the way of decision-making in the EU: The concept and nature of Community law; Term and types of sources of law in the EU; Internal Market Law; The principle of free movement of capital, goods and services; Legal aspects of EU Customs policy; Legal aspects of the EU Common Agricultural Policy; Legal aspects of the EU Foreign Trade Policy; Legal aspects of the EU Industrial Policy; General and specific issues of the EU Competition Law; Legal aspects of mergers, acquisitions and the abuse of dominant position; Conditions for accession and legal aspects of Association Agreements; Future directions of EU development.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures; exercises; preparation of seminar papers.

References:
 Kasagić, R. (2005). *European Union Law*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Vukadinović, R. (2006). *European Union Law*. Banja Luka-Kragujevac: Faculty of Law
 Hiks, S. (2007). *The Political System of European Union*. Belgrade: Službeni glasnik
 Popovic, G. (2009). *European Union Economics-Macroeconomics aspects and common policies*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:
 Students' work is assessed throughout the whole teaching process and on the final examination.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Rajko Kasagić, PhD, Associate Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Quality and Competitiveness			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Jovo Ateljević, PhD, Associate Professor and Zdravko Todorović, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal of the subject is that students master the theory of quality and the theory of competitiveness, and to realize that quality is competitive advantage for the development of economy and the society.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Student needs to understand the basic elements of the theory of quality and competitiveness. Student gets a clear idea of the quality system and the ability of company and countries that produce quality goods and services that pass international market tests in a free and equal market conditions while simultaneously increasing the profit of the company, and retaining and increasing the real income of the population. A student is qualified to define a business strategy of the company based on quality as a competitive advantage.

Subject contents:
Theory of Quality: Historical development of quality and quality concepts; Quality characteristics; Evaluating the quality; Defining the quality; Quality of the conception; Quality of the construction; Quality of the craftsmanship; Quality from the viewpoint of society; Procedures for testing the quality; Model of economic quality. Cost of quality.
Theory of competitiveness: Concepts and definitions of competitiveness; Goals of competitiveness; Micro and macroeconomic aspects of competitiveness; Porter's diagram; Economies by the degree of competitiveness; Macroeconomic policies in the function of competitiveness; Indicators of competitiveness; Micro and macroeconomic indicators; Problems in measuring competitiveness.
Quality and macroeconomic aspects of competitiveness: Quality management systems in international business transactions; Harmonization with EU quality standards; Macroeconomic aspects of quality measured by the degree of "certification"; Quality and the process of industrialization.
Quality and microeconomic aspects of competitiveness: Quality and market structures; Quality and the theory of enterprise; Quality management and business processes; TQM and business excellence.

Teaching methods and learning activities:
Lectures, i.e. the transfer of systematic knowledge from the literature. During the classes some of the topics will be covered and illustrated by a variety of simulations and programs for graphic analysis and problem solving in which students play an active role. **Illustrations and exercises.** In addition to examples that will be discussed, the class will deal with problem tasks that will be used to illustrate and exercise certain topics (collectively and individually). **Discussion of cases from practice.** The main form of work will be processing of cases from practice, so that students learn how to use the gained knowledge in practice. **Preparation and presentation of seminar paper** with mandatory application of the methodology for the preparation of papers.

References:
 Todorović, Z. (2009). *Quality Management*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Porter, M.E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:
 None

Name of the professor who provided the information: Zdravko Todorović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics and Management and Entrepreneurship	

Subject name	Business Culture and Ethics			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Ivan Šijaković, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites

Subject goals:
 The goal of the subject is to introduce students into the discussion and study of the importance of business culture to the economy, business and entrepreneurship. Also, students need to learn important principles about the relationship between morality and doing business, and to be capacitated to recognize the need for application of moral norms and principles in business, to learn about the areas of business in which ethical mistakes are usually made and any impact they have on the business as a whole.

Learning outcomes (gained knowledge):
 A student who passes the examination is able to: govern the organizational culture of the business entity; identify and distinguish ethical from non-ethical practices in business; distinguish between moral and legal obligations; understand, create and enforce a code of ethics in business; distinguish between the collective and individual ethical norms; feel the border that the ethical way of doing business is reaching; protect the environment; assist the social and cultural development in his/her community.

Subject contents:
 1. Subject and method of business culture and ethics; 2. Parts of the business culture; 3. Culture of the environment; 4. Culture of the economic sector; 5. Culture within the company; 6. Culture of the founder, owner and manager; 7. Conflict management in the enterprise; 8. Time management; 9. Business and morality; 10. Collective and individual ethics in business; 11. Law and business ethics; 12. Ethical dimensions in marketing, banking, finance and accounting; 13. Ethics and management; 14. Work and Ethics; 15. Moral attitude toward employees, customers and suppliers; 16. Ethics in employment.

Teaching methods and learning activities:
 Lessons are conducted through lectures / exercises (power point), workshops, development of materials, consultations, seminar and other papers.

References:
 Janićijević, N. (1997). *Organizational Culture*. Belgrade: Faculty of Economics
 Fukujama, F. (1997). *Cultures Clash*. Belgrade: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
 Lorens, E. (2004). *Harison and Samjuel P. Hantington*. Culture is important, Plato. Belgrade
 Kotter, J. (1992). *Corporate Culture and Performance*. Free Press
 Cameron, K.; Quinn, R. Diagnosing and Changing Organizational Culture: Based on the Competing Values Framework (The Jossey-Bass Business & Management Series), 2005
 Riderstrale, J.; Nordstrom, K. (2004). Belgrade, Funky business, Plato, 2004
 Ričard, T.; Džordž, D. (2003). *Business Etics*. Belgrade: Filip Višnjić
 Dramond, DŽ.; Bejin, B. (2001). *Business Etics*. Klio, Belgrade
 Šijaković, I. (2005). *Business Etics*. Banja Luka: Acta Economica, pp. 119-129.

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Ivan Šijaković, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: International Economics	

Subject name	Global Marketing			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective	9	2L+2E	6
Professor(s)	Perica Macura, PhD, Full Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
 The goal is that students, on the basis of the knowledge gained during the basic studies, explore the elements and processes of global marketing. Global marketing is taught from the perspective of the process of market globalization and the tendencies in modern marketing.

Learning outcomes (gained knowledge):
 With the renewal and deepening of knowledge in marketing and international marketing, students acquire skills and knowledge to study the flows of global marketing from a theoretical perspective, but also skills and knowledge of management involvement in the modern market (marketing) flows.

Subject contents:
 Introduction to basic principles of marketing and international marketing; Globalization and modern processes in the market; Globalization and the consumer; Current trends in modern marketing; Characteristics of global marketing; Global marketing strategy; Initial market-entry strategies; Global competitive advantage; Positioning and segmentation of global markets; Corporate infrastructure for global marketing; Dynamics of globalization.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, consultations, individual students' papers and presentations, and workshops.

References:
 Douglas, S.; Craig, S. (1997). *Global marketing strategy*. Belgrade: Grmeč
 Cateora, Ph. (1996). *International marketing*. New York: Irwin McGraw-Hill
 Jović, M. (2006). *International marketing*. Belgrade: Interma Net
 Rakita, B. (2009). *International marketing*. Belgrade: Faculty of Economics
 Macura, P. (2009). *Marketing – Basic*. Banja Luka: Faculty of Economics

Types of assessment and grading:
 Pre-examination paper – analysis of the agreed theme, oral examination, seminar paper on a topic of the student's choice.

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Perica Macura, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Business Analysis in Small and Medium-Sized Enterprises			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor and Saša Petković, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites	

Subject goals:
The goal of the subject is to enable students to deepen the knowledge gained in previous levels of undergraduate studies in business economics and economic analysis, and to recognize the importance of microeconomic and macroeconomic analysis for planning and implementation of business activities in small and medium-sized enterprises. Specific goals are: development of skills that will enable students to master the microeconomic categories and phenomena that are necessary for the microeconomic analysis, with an emphasis on small and medium-sized enterprises; recognition of cause-and-effect connections and relationships that exist in the operations of such companies in the domestic, regional and international markets in the global environment.

Learning outcomes (gained knowledge):
Students will be able to work independently and in a team that is engaged in research and microeconomic analysis of economic entities and their position in the market with regard to the specific microeconomic analysis in small and medium-sized enterprises. In addition, students will have specific knowledge in managing small and medium-sized enterprises, and will be able to implement their knowledge in the economy.

Subject contents:
Theoretical classes (lectures) and practical classes (tutorials, study research)
Introduction. Definition, importance and role of small and medium-sized enterprises (SMEs). The characteristics of SMEs. Entrepreneurship and small business. The specific characteristics of management in SMEs. The functions of management in a small business enterprise. Enterprise theories and SMEs. SMEs in developed countries and economic structure. The basic principles of microeconomic analysis and their application in practice of SMEs. Analysis of the factors of individual and aggregate demand. The decision theory and optimization using boundary value analysis. Types and structure of the SME market. The influence of macroeconomic developments on SMEs: short-term and long-term economic fluctuations. Nature of the necessary financial resources. Identifying liabilities by the sources of capital. Budgeting as a tool to manage small business enterprises. Development and evaluation of investment studies and business plans in the SME.

Teaching methods and learning activities:
Ex-cathedra teaching, presentations, group work, case studies, two study visits to successful SMEs in Banja Luka.

References:
Berberović, Š.; Todorović, Z. (2009). *Enterprise Economics*. Banja Luka: Faculty of Economics
Berberović, Š.; Jelić, M. (2006). *SMEs Management*. Banja Luka: Faculty of Economics
Vukmirović, N. (2005). *Contemporary entrepreneurship. Science and skills for business success*. Banja Luka: Faculty of Economics
Salvatore, D. (1989). *Managerial Economics*. Zagreb: Mate
Siropolis, N.C. (1990). *Small business management*. Zagreb: Mate

Types of assessment and grading:					
Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Nikola Vukmirović, PhD, Full Professor

	UNIVERSITY OF BANJA LUKA FACULTY OF ECONOMICS		
	Graduate Studies – MASTER		
	Study program(s):	Academic graduate studies Department: Business Economics Module: Management and Entrepreneurship	

Subject name	Management of Non-profit Organizations			
Subject code	Status of subject	Semester	Number of classes per week	Number of ECTS credits
	Elective		2L+2E	6
Professor(s)	Gordana Ilić, PhD, Associate Professor and Zoran Lukić, PhD, Assistant Professor			

Prerequisites	Type of prerequisites
No prerequisites.	

Subject goals:
 To introduce students to basic concepts and modern trends in the field of management of non-profit organizations. Gaining knowledge about the factors that influence the shaping of non-profit organizations and understanding the theory and practice of management. Adopting the concepts of leading and managing human resources in non-profit organizations.

Learning outcomes (gained knowledge):
 Students will be trained to think strategically, to plan and manage the activities of non-profit organizations, to use modern methods and techniques in planning and managing the non-profit organizations, to effectively and efficiently manage the non-profit organization and its resources, and to lead and manage human resources in non-profit organizations. Students gain knowledge and skills to manage and control projects in non-profit organizations.

Subject contents:
 Definition and characteristics of non-profit organizations. The context for the operation of non-profit organizations. Planning in non-profit organizations. Organizing the non-profit organization. Leadership – management function of non-profit organizations. Human resources management in non-profit organizations. Financial management of non-profit organizations. Project management in non-profit organizations. Measuring the success of non-profit organizations. Social Entrepreneurship. Ethical dilemmas of non-profit organizations. Internationalization of the non-profit sector. Development challenges of non-profit organizations in the future.

Teaching methods and learning activities:
 Lectures, seminar classes, exercises, written papers and solving business cases (group and individual work).

References:
 Lukić, Z.; Babić, M. (2009). *Management: theories, functions, and institutional aspects of corporate governance*. Banja Luka: Faculty of Economics
 Connors, T. D. (2001). *The Nonprofit Handbook: Management*. Third Edition, New York John Wiley and Sons, Inc.
 Wolf T. (1999). *Managing a nonprofit organization*, New York: FIRESIDE BOOK
 Tavčar, M. (2005). *Management of non-profit organization*, Koper: Faculty of Management

Types of assessment and grading:
 Pre-examination paper – analysis of the agreed theme, oral examination, seminar paper and solving of business cases (group and individual work).

Attendance	2 points	Colloquium I	0 – 20 points	Final exam	0 – 50 points
Class activities (seminar papers, discussions, case studies)	0 – 8 points	Colloquium II	0 – 20 points		

Special remarks for the subject:

Name of the professor who provided the information: Zoran Lukić, PhD, Assistant Professor